

**TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**PROJE FİNANSMANINDA FAİZSİZ FİNANSMAN YÖNTEMLERİ VE
ARAÇLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nuray YÜZBAŞIOĞLU

İşletme Ana Bilim Dalı

İşletme Programı

AĞUSTOS 2014

**TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**PROJE FİNANSMANINDA FAİZSİZ FİNANSMAN YÖNTEMLERİ VE
ARAÇLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nuray YÜZBAŞIOĞLU

1203810258

İşletme Ana Bilim Dalı

İşletme Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Nevin YÖRÜK

Türk Hava Kurumu, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 1203810258 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi, Nuray YÜZBAŞIOĞLU ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "PROJE FİNANSMANINDA FAİZSİZ FİNANS YÖNTEMLERİ VE ARAÇLAR" başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı:

Prof. Dr. Nevin YÖRÜK
Türk Hava Kurumu Üniversitesi

Eş Danışmanı:

Prof. Dr. M. Başaran ÖZTÜRK
Niğde Üniversitesi

Jüri Üyeleri:

Prof. Dr. Sabri TEKİR
İzmir Üniversitesi

Prof. Dr. Nevin YÖRÜK
Türk Hava Kurumu Üniversitesi

Yrd. Doç. Dr. Kemal TEKİN
Türk Hava Kurumu Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 20 Ağustos 2014

**TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

Yüksek Lisans sunduğum, “PROJE FİNANSMANINDA FAİZSİZ FİNANS YÖNTEMLERİ VE ARAÇLARI” adlı çalışmamın, tarafımdan akademik etik ve kurallara aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Ağustos 2014

Nuray YÜZBAŞIOĞLU

**TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

Yüksek Lisans sunduğum, “PROJE FİNANSMANINDA FAİZSİZ FİNANS YÖNTEMLERİ VE ARAÇLARI” adlı çalışmamın, tarafımdan akademik etik ve kurallara aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Ağustos 2014

Nuray YÜZBAŞIOĞLU

ÖNSÖZ

Küreselleşme ile birlikte dünya ekonomisinin yapısı ve ihtiyaçları da değişmiştir. Ülkelerin ekonomilerindeki yaşanan krizlerden dolayı mevcut finansal yapının yetersiz kalması ve faizli finansal sistemin ülke ekonomilerini daha da dibe çekmesi faizsiz finansman sistemine olan ilgiyi artırmıştır.

Faizsiz finans sisteminin son 30 yılda hızla yükseliş trendi göstermiştir. Riskin düşük olması nedeniyle faizsiz finansman yöntemlerine olan talep artmıştır. Özellikle projelerin yatırım aşamasında karşılaştıkları finansal problemlerin çözümünde faizsiz finansman sistemi kar/zarar ortaklığı şeklinde çalıştığından girişimcileri destekleyen bir sistem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son yıllarda yaşanan gelişmeler ışığında faizsiz finans sistemi daha da önem kazanmaya başlamıştır. Bu gelişmeler sonucunda bu çalışmanın ülkemiz açısından yararlı olacağı inancındayım.

Tez çalışmamda öncelikle beni tez öğrencisi olarak kabul eden Sn. hocam Prof. Dr. Nevin YÖRÜK'e, daha sonra çalışmamın başlangıcından tamamlanmasına kadar geçen sürede beni yönlendiren, destek ve yardımlarını esirgemeyen eş danışmanım Sayın Prof. Dr. M. Başaran ÖZTÜRK hocama çok teşekkür ediyorum. Ayrıca katkılarını esirgemeyen Sayın Prof. Dr. Sabri TEKİR hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Albaraka Türk Başkent Kurumsal Şubesi Müdürü Şerafettin SÖKÜ'ye, TBMM kütüphanesinde bana yardımlarını esirgemeyen Muaz Ayhan IŞIK'a, kütüphane personeline, saygıdeğer abim Cemil GÖKMEN'e, canım arkadaşım Yasama Uzmanı Beyhan HAMURCU'ya bana yardım eden bütün arkadaşlarıma ve aileme özellikle dualarıyla beni destekleyen sevgili anneme şükranlarımı sunuyorum.

Ağustos 2014

Nuray Yüzbaşıoğlu

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	ix
ŞEKİL LİSTESİ	x
KISALTMALAR	xi
ÖZET	xii
ABSTRACT	xiii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
FAİZLİ FAİZSİZ FİNANSMAN YÖNTEMLERİ VE ARAÇLARI	4
1.1 Faizli Ve Faizsiz Finansmanın Oluşum Süreci	4
1.2 Faizin Tarihi	8
1.2 Faizin Finansman Kavramı Ve Kapsamı	9
1.3.1 Faizli Finansman Kavramı	9
1.4 Faiz ile Kar Karşılaştırılması	11
1.4.1 Faiz	11
1.4.2 Kar	11
1.4.3 Faiz İle Karın Karşılaştırılması	12
1.5 Para ve Sermaye	13
1.5.1 Para	13
1.5.2 Sermaye	14
1.6 Faizin Çeşitleri	16
1.6.1 Borç Faizi	16
1.6.2 Gecikme Faizi	16
1.6.3 Alış Veriş Faizi	17
1.6.3.1 Fazlalık faizi (ribe'l-fadl)	17
1.6.3.2 Vade (veresiye) faizi (ribe'n nesie)	17
1.6.4 Günümüz Faiz Çeşitleri	18
1.6.4.1 Basit faiz	18
1.6.4.2 Net faiz – brüt faiz	18
1.6.4.3 Bileşik faiz	18
1.6.4.4 Nominal faiz	19
1.6.4.5. Reel faiz	19
1.6.4.6 Temerrüt faizi	19
1.6.4.7 Sabit faiz – değişken faiz	20
1.6.4.8 Kanuni faiz/yasal faiz	20
1.6.4.9 Dalgalı faiz	20
1.7 Faizli Finansman Araçları	20
1.7.1 Mevduat	21
1.7.2 Kredi	21

1.7.3 Ticari Senetler.....	22
1.7.4 Tahviller.....	22
1.7.5 Hazine Bonosu.....	23
1.7.6 Banka Bonoları.....	23
1.7.7 Finansman Bonoları.....	24
1.7.8 Repo Ve Ters Repo.....	24
1.8 Finansal Aracılar.....	25
1.8.1 Bankalar.....	27
1.8.2 Borsalar.....	28
1.8.3 Factoring Şirketleri.....	28
1.8.4 Leasing Şirketleri.....	29
1.8.5 Tüketici Finansman Şirketleri.....	30
1.8.6 Portföy Yönetim Şirketleri.....	31
1.8.7 Varlık Yönetim Şirketleri.....	31
1.8.8 Yatırım Danışmanlık Şirketleri.....	32
1.8.9 Yatırım Ortaklıkları.....	32
1.8.10 Sigorta Şirketleri.....	32
1.9 Faizsiz Finansman Kavramı.....	33
1.10.1 Murabaha (Peşin Alım – Vadeli Satış).....	40
1.10.2 Mudaraba.....	43
1.10.3 Muşaraka (İnan).....	45
1.10.4 Muzaraa ve Musakat.....	48
1.10.5 İcara (Leasing).....	48
1.10.6 İcara Ve İktina.....	50
1.10.8 İstisna.....	52
1.10.9 Joala.....	54
1.10.10 Karz-ı Hasen.....	54
1.10.11 Sukuk (İslami Bonds).....	54
1.10.12 Komodite (Commodity Murabaha).....	55
1.10.13 Teverruk.....	55
1.10.14 Puan Sistemi.....	57
1.10.15 Tekaful (Sigorta İşlemleri).....	57
1.10.16 Akreditif İşlemleri.....	58
1.10.17 Wakala (Vekalet).....	59
İKİNCİ BÖLÜM.....	60
RİSK SERMAYESİ VE MUDARABA YÖNTEMİ.....	60
2.1 Risk Sermayesi Kavramı.....	60
2.2 Risk Sermayesinin Tanımı.....	61
2.3 Risk Sermayesinin Özellikleri.....	63
2.4 Risk Sermayesinin Fonksiyonları.....	67
2.4.1 Risk Sermayesinin Yatırım Aracı Olma Fonksiyonu.....	67
2.4.2 Risk Sermayesinin Finansman Kaynağı Olma Fonksiyonu.....	67
2.4.3 Risk Sermayesinin Makro Ekonomik Fonksiyonu.....	68
2.5.1 Teknolojik Yenilik.....	69
2.5.2 Sermaye Katılma.....	69
2.5.3 Yönetime Katılma.....	69
2.5.4 Küçük İşletme –Hızlı Büyüme.....	69
2.5.5 Uzun Vadeli Yatırım.....	70
2.5.6 Yüksek Risk-Yüksek Getiri.....	71
2.6 Risk Sermayesi İşleyişi.....	71

2.7 Risk Sermayesinde Taraflar	73
2.8 Risk Sermayesinin Finansman Araçları	74
2.9 Risk Sermayesi Fon Kaynakları	75
2.10 Risk Sermayesi Yatırım Süreci	79
2.10.1 İş Planının Hazırlanması	79
2.10.2 Ön Değerlendirme	80
2.10.3 Fiyatlandırma Stratejileri	80
2.10.4 İş Değerlendirme	80
2.10.5 Yatırım Sözleşmesinin Düzenlenmesi	81
2.10.6 Yatırımın Gerçekleştirilmesi	81
2.11 Risk Sermayesi Finansman Türleri	82
2.11.1 Fikir Aşaması Finansmanı	85
2.11.2 Başlangıç Finansmanı	86
2.11.2.1 Erken aşama finansmanı (birinci aşama finansmanı).....	87
2.11.2.2 Geçici finansman (ikinci aşama finansmanı)	87
2.11.3 Büyüme Finansmanı	87
2.11.3.1 Organik büyüme.....	88
2.11.3.2 Ele geçirme yolu ile büyüme.....	88
2.11.4 Köprü Finansmanı Ya Da Destek Finansmanı	88
2.11.5 Diğer Finansman Türleri.....	89
2.11.5.2 Şirket kurtarma finansmanı	90
2.11.5.3 Şirket paylarının satın alınması (buy – outs , buy – ins).....	90
2.12 Faizsiz Finansman İle Risk Sermayesi Arasındaki İlişki	92
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	98
SUKUK YÖNTEMİ	98
3.1 Sukuk Türleri.....	102
3.1.1 Endeksleme Şekillerine Göre Sukuk Türleri	102
3.1.1.1 Varlığa endeksli sukuk	102
3.1.2 Bilanço endeksli sukuk	103
3.1.2.1 Gelir ortaklığı endeksli sukuk	103
3.1.2 Kullanılan Finansman Şekillerine Göre Sukuk Çeşitleri.....	103
3.1.2.1 Mudaraba sukuku (kar paylaşımı).....	104
3.1.2.2 Muşaraka sukuku (kar zarar paylaşımı)	106
3.1.2.3 İcara sukuk (kira sertifikası).....	107
3.1.2.4 Murabaha sukuk (maliyet ve kar paylı satış)	110
3.1.2.5 Risk sermayesi sukuku	111
3.1.2.6 Salam sukuk (ön ödemeli satış).....	112
3.1.2.7 İstisna sukuk (alış emri)	113
3.1.2.8 Melez (hibrid) sukuk	114
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	116
SONUÇ VE ÖNERİLER	116
KAYNAKÇA	120
Ek-A Murabaha ve Finansal Kiralama Örneği.....	128
Ek-B Bankacılık Kanunu	179
ÖZGEÇMİŞ	226

TABLO LİSTESİ

Tablo 1.1: İslami finansın büyümesindeki rol oynayan etkenler	38
Tablo 2.1: Risk sermayesi yatırımları ile bankalardan sağlanan kaynakların karşılaştırılması	66
Tablo 2.2: Risk sermayesi yatırımlarında finansman aşamaları	91
Tablo 2.3: Risk sermayesi finansman türlerinin karşılaştırılması	91
Tablo 2.4: Mudaraba finansmanı ve risk sermayesi.....	93
Tablo 3.1: Tahvil ve sukuk karşılaştırılması	99

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.1 : Dünyada İslami finansal aktiflerin dağılımı.....	8
Şekil 1.2 : Bir ekonomide fon kaynakları, mali araçlar ve fon akımı.....	26
Şekil 1.3 : Leasing süreci.....	30
Şekil 1.4 : Faizsiz finans sisteminin temel prensipleri	37
Şekil 1.5 : Murabaha süreci.	42
Şekil 1.6 : Mudaraba sisteminin işleyişi.	45
Şekil 1.7 : Muşaraka sisteminin işleyişi.	46
Şekil 1.8 : İcara süreci.	49
Şekil 1.9 : Selem sisteminin işleyişi.	52
Şekil 1.10 : İstisna sisteminin işleyişi.....	53
Şekil 1.11 : Dünyada faizsiz sigortacılık piyasası	58
Şekil 2.1 : Risk sermayesi yatırımlarının ve süre-risk analizi	70
Şekil 2.2 : Risk sermayesinde taraflar ve aralarındaki ilişkiler	73
Şekil 2.3 : Risk sermayesi sektörünün fon akımı şeması	78
Şekil 2.4 : Yatırım aşamaları ile ürün hayat eğrisi arasındaki ilişki.....	83
Şekil 2.5 : Risk sermayesi finansman aşamalarının işleyişi	84
Şekil 2.6 : Mudaraba üzerine oturtulmuş risk sermayesi finansman modelinin sistem olarak işleyişi	97
Şekil 3.1 : Dünyadaki sukuk ihracındaki değişim	100
Şekil 3.2 : Global sukuk piyasası.....	101
Şekil 3.3 : Uluslararası sukuk ihraçlarının türlerine göre dağılımı.....	104
Şekil 3.4 : Muşaraka (kar zarar paylaşımı) sukuk’u ihraç yöntemi.....	107
Şekil 3.5 : Finansal kiralama (icara) sukuk süreci.....	109
Şekil 3.6 : Murabaha (maliyet ve kar paylı satış) sukuk’u ihraç süreci.....	111

KISALTMALAR

AAOIFI	: İslam Kalkınma Bankası, İslami Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Organizasyonu
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ARGE	: Araştırma Geliştirme
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BIB	: Bahreyn İslam Bankası
BK	: Bankacılık Kanunu
D-8	: Gelişmekte Olan 8 Ülke
EÜ	: Endüstrileşmiş Ülkeler
FFK	: Faizsiz finans Kurumları
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
IDB	: İslam Kalkınma Bankası
IILM	: Uluslararası İslami Likidite Yönetim Şirketi
İKB	: İslam Kalkınma Bankası
İMKB	: İstanbul menkul Kıymetler Borsası
KFH	: Kuveyt menşeli Kuwait Finance House Grubu
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KPZ	: Kar / Zarar Payları
LİBOR	: London Interbank Offered Rate (Londra'da bankalararası mevduata uygulanan faiz oranı)
LME	: Londra Metal Borsası
ÖAK	: Özel Amaçlı Kurum
ÖFK	: Özel Finans Kuruluşları
RS	: Risk Sermayesi
SAMA	: Saudi Arabian Monetary Agency
SPK	: Sermaye Piyasası Kurumu
SPV	: Katar Global Sukuku
TCMB	: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
TK	: Ticaret Kanunu
TKBB	: Türkiye Katılım Bankaları Birliği
TMSF	: Tasarruf Sigorta Mevduatı Fonu

ÖZET

Dünya ekonomisinin her geçen gün büyümesi ve gelişmesi mevcut sistemin eksikliklerinin görülmesine neden olmuştur. Aslında yeni bir sistem olmayan ve İslamiyet'in doğuşuyla başlayan faizsiz sistemin varlığı ancak yüzyıllar geçtikten sonra anlaşılmaya başlanmıştır.

Günümüzde 30 yıllık bir geçmişe sahip olan faizsiz finansman sisteminin önemi gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır. Dünyada yaşanan ekonomik dalgalanmalar faizsiz sisteminin önemini daha da artırmıştır. Faizsiz finansman sistemini yeni projelere yatırım yapmak isteyen girişimciler için riski azaltması sebebiyle dolayı mevcut sistemden daha sağlam bir yapıya sahiptir.

Çalışmanın birinci bölümünde faizsiz finansman sisteminin oluşumu işleyişi ile bilgiler verilmekte, faizli ve faizsiz finansman sisteminin yöntem ve araçları anlatılmaktadır. İkinci bölümde ise faizsiz finansman yöntemlerinden olan mudaraba yönteminin risk sermayesi ile benzerliği inceleme ve faizsiz finansman yöntemlerinden olan SUKUK yöntemi açıklanmıştır. Çalışma konularının panel bir değerlendirmesini içeren sonuç bölümü ile tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: faizsiz finansman yöntemleri, faizsiz finansman araçları, risk sermayesi, Mudaraba yöntemi, sukuk.

ABSTRACT

The growth and accretion of world economy day by day has led to the realization of the current system's deficiencies. The existence of interest-free system, which is not a new one and started with the birth of Islam, began to be understood after many centuries.

The importance of interest free system that has a 30 years history has been understood clearly day by day. The economic fluctuations in the world have increased the importance of interest-free system. Due to the interest-free system's structure of minimizing risk, especially for enterprisers who want to make new projects, it has more steady structure than the current system.

In the first part of this study, information about the evolution, operation of the interest-free system, and the practice and implements of an interest bearing and interest-free financing system are explained. The similarity of a venture system with a community of interest, one of the practises of the interest-free financing system, and a non-interest-bearing note practises are explained in the second part. In the final part, examples relevant to the topic are given.

Key words: The practices of interest-free financing, implements of interest-free financing, venture capital, the practise of a community interest, non-interest-bearing note.

GİRİŞ

Günümüzde teknolojik gelişmelerin hız kazanması ve ülkelerin domino taşları gibi yaşanan krizlerden hızlı bir şekilde etkilenmeleri ekonomik sistemleri çeşitli arayışlara yöneltmiştir. Küresel piyasalar, şirketler, yatırımcılar ve devletler ekonomileri için güvenli limanlar aramaktadır.

Finansal krizin çıkış nedenleri ve tekrarlanmaması ekonomik sistemleri çeşitli arayışlara yöneltmiştir. Son zamanlarda önem kazanan faizsiz finans sistemi krizlerden en az etkilenen bir yapıya sahiptir. Küresel krizlere karşı daha dayanıklı olduğu raporlarla ispatlanmıştır.

Faizsiz finans sistemi; kar zarar paylaşımı esasına dayanan ve işlemlerinde, işleme konu olan varlığın faiz olmaksızın devredilmesi şartı bulunan bir finans sistemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Faizsiz finans kuruluşları (Katılım Bankaları) 20. yüzyılda İslam ülkelerinde başlayan sanayileşme süreci ve 70'li yılların başlarında petrol krizi ile önem kazanmış, günümüze kadar sürekli ve istikrarlı bir büyüme göstermiştir.

1975 yılında, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu Müslüman ülkeler bir araya gelerek, yatırım projelerinin finansman sorunlarını çözmek amacıyla, İslam Kalkınma Bankası (İKB) kurulmuşlardır. Türkiye ekonomisinin faizsiz finans sistemi ile tanışması 16.12.1983 tarih 83/7506 sayılı Kararname ile olmuştur. Bu KHK ile Özel Finans Kurumları'nın temeli atılmıştır. 25 Şubat 1984 tarihinde Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın, 21 Mart 1984 tarihinde T.C. Merkez Bankası'nın yayımladığı tebliğler ile sistemle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. İlerleyen yıllarda çıkarılan çeşitli tebliğ ve düzenlemeler sonucunda faizsiz finans sisteminin kanuni alt yapısı tamamlanmıştır. Ülkemizdeki faizsiz finans kuruluşları, iş hacimleri ve proje kapasiteleri yönünden hızlı bir gelişme göstermişlerdir.

Günümüzde faizsiz finans sistemi tüm dünyada kabul görmeye başlamıştır. Bugün faizsiz finans kuruluşlarının yönettiği fonların toplamının 200 milyar Dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir. Müşteri kitlesi incelediğinde çoğunluğunu

İslam dinine mensup insanların oluşturduğu ülkeler değil, aksine Avrupa, Amerika ve Uzak Doğu ülkelerine yayılmış olduğu görülmektedir.

Dünya’da 75 ülkede 600’ün üzerinde kuruluş tarafından gerçekleştirilen ve bankacılık, Sukuk, Tekaful ile yatırım fonlarından oluşan faizsiz finans sektörü 2012 yılında, 2011 yılındaki 1,4 trilyon dolarlık hacmin yaklaşık % 15 üzerinde artış göstererek 1,6 trilyon dolara ulaşmıştır. Dünyanın her yerinde bu konuya ve özellikle faizsiz finans yöntemlerine büyük ilgi bulunmaktadır. Sadece 2012 yılında 131 milyar dolarlık Sukuk ihraç edilmiştir. Böylece 2012 sonuna kadar ihraç edilen dünya birincil Sukuk hacmi 398 milyar dolara, ikincil piyasası da 2012 sonu itibariyle 231 milyar dolara ulaşmıştır (TKBB, 2012:6).

Türkiye’de faizsiz finans kuruluşları (Katılım bankaları) topladıkları fonları, murabaha, mudaraba, muşaraka, icara, tekaful sukuk, vb. yöntemler aracılığıyla kullanarak faaliyet göstermektedirler. Ülkemizde faizsiz finansman yöntemlerine olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Özellikle Hazine Müsteşarlığı başta olmak üzere BDKK ve Sermaye Piyasası Kurulu’nun bu konuyla ilgili çalışmaları devam etmektedir. Örneğin Sermaye Piyasası Kurulu’nun kira sertifikaları ve varlık kiralama şirketlerine ilişkin esaslar tebliği taslağı göre kiralama sertifikaları Murabaha, Mudaraba ve Muşaraka gibi faizsiz finansman yöntemleri ile yapılabilmesine imkan vermektedir.

Faizsiz finansman sisteminin, global ve konvansiyonel finans sisteminden ayrı bir yapısı bulunmaktadır. Faizsiz finans sistemi reel ekonomik faaliyetlere dayanmaktadır. Ticari faaliyetlere ve sağlam projelere faizsiz finansman yöntemleri ile destek vererek finansal varlıkların gerçek ekonomik faaliyetler oranında büyümesine katkıda bulunmaktadır. Faizsiz finans yöntemlerinin en önemli tarafı büyük projelerin yapılmasında girişimcileri desteklemesidir. Ayrıca küçük yatırımcıların kaynak ihtiyaçlarını karşılamalarıdır. Özellikle son zamanlarda Dünyada ve Türkiye’de büyük projeler ve kamu yatırımları için fon kaynağı rolünü üstlenmiştir.

Küreselleşme beraberinde mali piyasalarda çeşitli gelişme ve değişmelere neden olmuştur. Dünyada yoğun bir şekilde kullanılmakta olan risk sermayesi sistemi uzun vadeli yatırım projeleri için faizsiz fon sağlayabilme kolaylığı taşımaktadır. Faizsiz finans yöntemi olan mudaraba ile risk sermayesi sistemi işleyiş bakımından birbirine çok benzemektedir.

Çalışmanın birinci bölümünde faizli ve faizsiz finansman sisteminin oluşum süreci, faizin tarihi, faizin finansman kavramı ve kapsamı, bu aynı zamanda faiz ile karın karşılaştırılması yapılmıştır. Daha sonra kullanılan faizin çeşitleri ve finansal araçlar anlatılmıştır. Faizsiz finansman kavramı, faizsiz finansman yöntemleri ve araçları incelenmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde risk sermayesi modelinin kavramsal çerçevesi ve işleyişi ile ilgili bilgi verilmiştir. Ayrıca faizsiz finansman tekniği olan mudaraba yöntemi ile karşılaştırılarak faizsiz finansman da mudaraba yönteminin ile benzerliği bir noktada ikiz kardeş gibi oldukları ve son zamanlarda yıldızı çok parlayan faizsiz finansman yöntemlerinden sukuk yöntemi anlatılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

FAİZLİ FAİZSİZ FİNANSMAN YÖNTEMLERİ VE ARAÇLARI

Küreselleşme ile birlikte sürekli olarak gelişen ve değişen ekonomik sistem, finansal yapı içerisinde toplanan fonların, fon fazlası verenlerden fon açığı olanlara aktarılmasında aracılık görevi üstlenen faizsiz finans kurumlarını önemi gittikçe artmaktadır.

Faizsiz finans kuruluşları fon toplama ve kullandırma yöntemleri bakımından faiz yerine kar/zarar ortaklığı esasına göre faaliyette bulunmaktadır. Sistem kendine has özellikleri nedeniyle geleneksel sistemden ayrılmaktadır. Geleneksel sistemde anaparaya önceden belirlenmiş faiz oranı uygulanırken, faizsiz finansman sisteminde anaparaya uygulanacak olan faiz oranı önceden belli olmayıp anaparanın değerlendirilmesi sonucunda oluşacak kar/ zarar durumuna göre belirlenmektedir.

Faizsiz finans kuruluşları topladıkları fonları gerçek ya da tüzel kişilere farklı yöntemler altında kullandırmaktadırlar. Özellikle girişimcilerin projelerini gerçekleştirmek için ihtiyaçları olan finansmanı uzun vadeli ve kar/ zarar ortaklığı şeklinde karşılamaktadırlar. İşleyiş mekanizması faize dayanan geleneksel sistemden tamamen farklı olan alternatif faizsiz finansman sistemi yöntem ve araçları dünyanın birçok ülkesinde kullanılmakta ve yaygınlaşmaktadır. Bu bölümde faizli ve faizsiz finans kuruluşlarının hangi yöntem ve araçlarla fonları topladıkları anlatılmaktadır.

1.1 Faizli Ve Faizsiz Finansmanın Oluşum Süreci

Küreselleşme ile birlikte gün geçtikçe gelişen ve büyüyen sanayi sektörünün, likidite ve sermaye ihtiyacı da artmıştır. Özellikle günümüzde işletmeler, projelerini gerçekleştirmek ve geliştirmek için likidite ihtiyaçlarını çeşitli finans kuruluşlarından kredi olarak temin etmektedir. Son yıllarda dünyada yaşanan finansal krizler, işletmeleri ve kişileri kredi faizlerinde yaşanan aşırı dalgalanmalar sebebiyle derinden etkilenmiştir. Şirketlerin çoğu aldığı kredinin faizini ödeyememesi

sebebiyle batmıştır. Yüksek faiz oranları yüzünden ekonomiler altüst olmuştur. Bu durumun sonucu olarak ekonomiler alternatif finans sistemleri üzerine yoğunlaşmıştır. Faizsiz finansman sistemi bunlardan en önemlilerindedir.

Faizsiz bankacılığın geçmişi M.Ö. 2123-2081 yılları arasında Babil'de hüküm süren Hammurabi'ye kadar uzanmaktadır. Ünlü Hammurabi Kanunlarınının 100-107. bölümleri ikraz (borçlanma) işlerinin nasıl düzenleneceğini gösterirken, özellikle faizsiz yatırımın tarihte ilk örneği olarak ortaya çıkmaktadır. (www.bankasya.com.tr.)

Babil ekonomisi ilk çağ ekonomisidir yani para öncesi ekonomidir. Bu ekonomide iki tür borç vardır. Bunlardan ilki %33 faizli olan arpadır. İkinci borç türü ise gümüşdür ve faiz oranı % 20'dir. Hammurabi yasalarında gümüş için %20'lik, arpa için %33 1/3'lük bir faiz saptanmıştır. Bütün bu borç işlemlerin tefeciliğin önüne geçmesi amacıyla kraliyetin belirlediği yetkili memurlara tasdik ettirilmesi zorunludur. (İldız, 2013:48))

Milattan önce 1900 yıllarında kurulan Hitit İmparatorluğu'nda halkın çoğu tüccarlık yapmaktadır. Dolayısıyla tacirlerin yapmış oldukları ticari faaliyetler sonucunda bankacılık sistemin ilk örnekleri bu dönemde görülmeye başlamıştır.

Lidya Kralı Giges'in üzerinde değeri kesin suretle yazılmış olan altın-gümüş alaşımını temsil eden bir örnek madeni parçaları düşünmesi, ekonomiyi rahatlatmış ve günümüzdeki paranın temelini atmıştır. Bu gelişmelerden sonra paranın yayılmasıyla Yunanlılar paranın tüccarı haline gelmişler ve banka tekniğinde çok önemli gelişmelere imza atmışlardır. Yunan bankacıları bugünkü deniz sigortasının yerini tutan işlemler yaparak büyük seferler yapan tüccarlara borç para vermeleri, müşterilerin kıymetli eşyalarını ve mücevherlerini sakladığı kasaları olmaları, yerli müşterilere kefil olmaları ve çeki bulmaları bankacılık sistemine olumlu katkılarından (Meunger 1969:10-21).

Faizli finans kuruluşları 16. ve 18.yüzyıla kadar geçen sürede modern şeklini alırken, mevduat ve kredi bankacılığı da iyice yerleşmiştir. 18. yüzyılda faizle borç para veren kurumlar olan bankacılık kurumu daha da oturmuştur. 19. yüzyılda her türlü kıymetli senetteki gelişme ve paranın değişim aracı haline gelmesi bankacılık yani faizle kredi veren kuruluşların daha da ilerlemesine neden olmuştur. Bu yüzyılda Batı Avrupa ülkelerinde büyük mevduat bankaları kurulmuştur; merkez bankaları ve kalkınma bankaları meydana gelmiştir (Zarakolu 2003:62-63). Modern Bankacılığın başlangıcı 1609 yılında Amsterdam Bankası'nın kurulması ile başlamış 1694 yılında

kurulan İngiltere Bankası ve 1907 ABD'de Reserve Bank ile olgunluğa ulaşarak modern banka sisteminin iskeletini oluşturmaktadır (Altan 2001:24). 20. Yüzyıl ise Avrupa ülkelerini, köklü bankalar kurup geliştirdikleri ve bankaya ilişkin temel hukuki düzenlemeleri yaptıkları dönemdir.

Günümüzde mali sektör içinde hem klasik bankaların yaptıkları birçok bankacılık faaliyetlerinde, hem de sigortacılık, takas, finansal kiralama, faktoring ve benzeri finansman yöntemleri gibi diğer ticari faaliyetlerde bulunan katılım bankaları, literatürde özel finans kurumu, yatırım bankacılığı faizsiz bankacılık gibi isimlerle ifade edilmektedir. Faizle ilgili olmayan, fakat hemen hemen tüm bankacılık hizmetlerini farklı usullerle yapan katılım bankaları, çoğu bankacılık hizmetlerini yapabildikleri için, bir bakıma geleneksel bankaların alternatifi olurlarken, bankaların yaptıkları ve faize dayanan kimi işlemlerini yapamadıkları için de bir bakıma onları tamamlayan ve finans sektörüne derinlik ve çeşitlilik kazandıran olarak faaliyetlerini devam ettirmektedirler (Özulucan 2009:86).

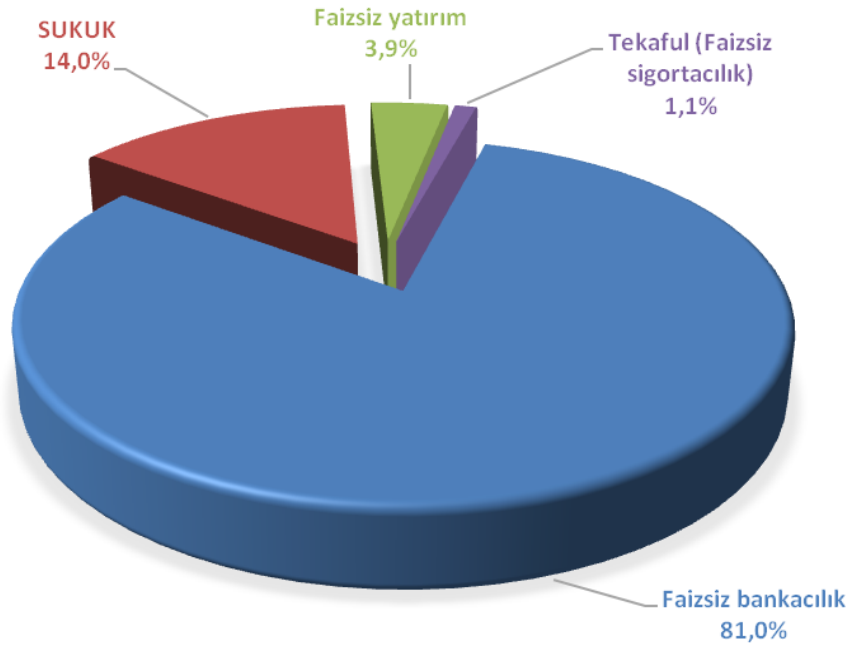
Bir finansman müessesesi olarak "Faizsiz Bankacılık"ın dünyada ilk uygulaması Mısır Arap Cumhuriyeti'ndeki Mit Gamr Kasabası'nda yaşanmıştır. Eski devlet başkanı Cemal Abdül Nasır döneminde bütün bankaların devletleştirilmesi akımına karşı alternatif olarak geliştirilen bir deneme sonucunda ortaya çıkmıştır. Mısır köylüsünün (fella) tarımsal ve ticari ihtiyaçlarını karşılayan ve bunu yaparken "müteselsil kefalet" (tekeffül) felsefesine dayanan, daha çok "venture-capital" (risk sermayesi) ile "para vakfı" karışımı özgün bir modelde çalışan bu kuruluşa "banka" sıfatının verilmesi bugün akademik bir tartışma konusu olmaktadır. Model, hem bankacılığı, hem ticari ortaklığı (kâr ve zarar ortaklığı), hem tekafülü (sigorta) hem "barter" (takas), "icar" (leasing), factoring, vb. alt finansman metotlarını bir arada ve aynı çatı altında, aynı zamanda hayata geçirmiş kendine özgü bir modeldir (Küçükkoçaoğlu, 2013:1).

Küreselleşme sürecinde, finansal piyasaların genişlemesi, dünya reel üretimindeki gelişmeler, uluslararası finansal sistemi faizsiz finans sisteminin içine alınmasında etkili olmuştur. İslam dünyasında yaşanan sanayileşme hareketleri, 1970'li yıllarda yaşanan kriz dolayısıyla petrol fiyatlarının ani artışı faizsiz finans kuruluşlarının kurulmasında etkisi olmuştur. 70'li yıllarda bireysel anlamda kişilerin tasarrufları ticaret erbabının elinde kar/zarar ortaklığı esasına göre işletilmektedir. Sanayileşme ile birlikte büyük yatırım projelerinin finansmanı için daha büyük paralara ihtiyaç duyulmuştur Dolayısıyla bu kişisel tasarrufları bir araya getirebilecek

faizsiz finans kurumlarına ihtiyaç duyulmuştur. 7 Aralık 1973'te İslam ülkelerinin yatırım projelerinin finansman sorularını çözmek, geri kalmış İslam ülkelerini kalkındırmak amacıyla, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 7 ülke tarafından İslam Kalkınma Bankası (İKB) kurulmuş, 20 Ekim 1975'de resmen faaliyete geçmiştir. Bugün İKB hissedar olan üye sayısı 56'ya ulaşmış ve 200 milyar Dolardan fazla para, faizsiz bankacılık yapan faizsiz bankacılık yapan kuruluşlarca yönetilmektedir.

1970'li yıllardan itibaren gelişme gösteren Faizsiz Finans Sistemi'nin 2000'li yıllarla birlikte uluslararası finansal sistemle de bütünleşme yolunda önemli ilerlemeler sağladığı ve günümüzün gereği olarak farklı istek ve ihtiyaçlara cevap verebilecek araç, yöntem ve hizmetler geliştirebildiği görülmektedir (Serpam 2013:3).

Dünyada faizsiz sistemine olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Global faizsiz işlem hacmi ile ilgili uluslararası kuruluşların yapmış oldukları araştırmaya göre; gerek faizsiz bankacılık gerekse, sukuk ve faizsiz sigortacılık işlemlerinin giderek daha fazla ilgi gördüğü ve büyüdüğü gözlenmektedir. Kuwait Finance House tarafından yapılan araştırmaya göre 2007 ile 2011 yılları arasında yıllık ortalama büyüme oranı %20'yi aşan global faizsiz bankacılık 2012 yılında da benzer bir eğilim çerçevesinde büyümesini sürdürmüştür. KFH'ya göre 2012 yılı sonu itibariyle faizsiz finans endüstrisinin büyüklüğü, 1,6 trilyon seviyesine yükseldi. Bu fonların, yüzde 81'i, yani bir trilyon 296 milyar dolarlık bölümü faizsiz bankacılık işlemlerinden oluşmaktadır. Faizsiz bankacılık işlemlerini, 224 milyar dolar ile (yüzde 14) sukuk, yani kira sertifikaları, 62,4 milyar dolar ile faizsiz yatırım fonları (yüzde 3,9) ve 17,6 milyar dolar (yüzde 1,1) ile faizsiz sigortacılık işlemleri takip ediyor. Araştırma kuruluşu Zawya'nın verileri de küçük farklılıklar göstermekle birlikte, bu gelişmeleri teyit etmektedir. KFH'nın raporunda faizsiz bankacılık aktif toplamının 2013 sonu itibariyle 1,5 trilyon ABD Dolarını aşacağı tahmin edilmektedir. (TKBB, 2012:35)

Şekil 1.1: Dünyada İslami finansal aktiflerin dağılımı (2012) (TKBB, 2012:35).

1.2 Faizin Tarihi

Faizin geçmişi çok eski çağlara dayanmaktadır ve tarih boyunca birçok toplumda uygulama alanı bulmuştur. Uygulamada dinsel ve ahlaki kurallara ters düşen faiz, tarih boyunca pek çok farklı devlet tarafından çoğunlukla sınırlandırılıp düzenlenmiş ve bazen tamamen yasaklanmıştır.

Geleneksel bankacılığın temeli olan faiz kurumu ortaya çıktığı andan itibaren hem dinler, hem düşünen insanlar tarafından eleştirilmiştir (Visser ve McIntosh 2013:2). Faiz ilk çağlardan beri ödünç verme muameleleriyle birlikte gelişmiş ve ortaya çıktığı andan itibaren en başta din adamlarının, sonra filozofların, devamında da maliyeci, hukukçu ve iktisatçıların inceleme konusu olmuştur. Hinduizm’de faiz üst sınıflara yasaklanmış; çirkin görüldüğünden, alt sınıflardaki insanlara reva görülmüştür. Faizi, din ve ahlak açısından tahlil eden ilk çağ filozofları Plato ve Aristo faize şiddetle karşı çıkmışlardır. Çirkin bir kazanç yolu gördükleri faiz, onlara göre, toplumda zenginlerle fakirleri karşı karşıya getirerek devletin selâmetini tehlikeye atar. Ayrıca kısır bir metalden kazanç elde etmeye çalışmak hem gayri tabii hem de gayr-i adildir. Benzer fikirler Cicero, Cato ve Seneca gibi Romalı yazarlar tarafından da ifade edilmiştir. M.Ö. 342 yılında Cumhuriyet döneminde Eski Roma’da faiz Leges Genusiae (Lex Genusia) kanunlarıyla yasaklanmış, ancak

uygulamada başarılı olunamamıştır. Julius Caesar (Sezar) zamanında borçluların sıkıntısını hafifletmek amacıyla faiz oranı %12 ile sınırlandırılmış, hatta %8 ve %4'e kadar düşürülmüştür (Özsoy, 2012:8-9).

Ortaçağ Avrupa'sında Kilise ile faize taraf olan kesim arasında çok ciddi bir tartışma seyretmiştir. Bu tartışmalar Rönesans ve Avrupa'daki Hristiyan reformuna kadar devam etmiştir. Özellikle on altıncı yüzyıldaki Reformun faiz ile ilgili kilise doktrinini temelden sarstığı, özellikle öncülük yapan Martin Luther(1483-1536), Zwingli(1484-1531) ve Calvin(1509-1564) yazılarında kilise doktrinini güçlü bir şekilde eleştirdikleri; Luther'in faizin beşeri felakete yol açan bir saik olduğunu kabul etmesine rağmen, kilisenin ruhani aracılığına karşı olması sebebiyle yazılarında faize zımni izin verilmesini ima ettiği ve bunun ötesinde daha açık bir tavır olarak Calvin'in ödünç alınan fonun içerdiği riske nispetle faiz ile aşırı faiz (usury, tefecilik) arasında ayırım yaparak aşırı faiz yasasına (anti-usury law) büyük bir etki yaptığı iddia edilmektedir. Böylece, Avrupa'daki reformlarla kilisenin faiz karşıtı doktrinini pratik anlamını kaybetmiştir. 19. yüzyıla kadar sistematik açıdan faizin varlığı ve nelerin faiz haddini belirlediği konusu ciddi bir incelemeye konu olmamıştır. Böyle olmasına rağmen günümüze kadar paranın fiyatı olarak kabul edilen faiz haddi genel anlamda herhangi bir fiyat gibi serbest bırakılmamış ve istisnasız sıkı bir şekilde kontrol edilmiş ve hatta çeşitli faiz kanunları ve diğer düzenleme araçları ile otoritelerin kontrolü altında tutulmuştur (Seyrek, 2009:385).

Sonuç olarak ekonomik faaliyetlerin başlamasıyla, beraber faizle ilgili uygulamalarda ekonomik süreçlerin içinde yer almaya başlamıştır. Faiz tarih boyunca bütün toplumlarda haksız bir kazanç yolu olarak görülmüş, bütün dinlerde ve gelmiş geçmiş bütün hukuk düzenlerinde devlet otoritesinin müdahalesine konu olmuştur.

1.2 Faizin Finansman Kavramı Ve Kapsamı

1.3.1 Faizli Finansman Kavramı

Faiz ilk çağlardan beri ödünç verme muameleleriyle birlikte gelişmiş ve ortaya çıktığı andan itibaren en başta din adamlarının sonra filozof ve iktisatçıların inceleme konusu olmuştur (Özsoy, 1993:29).

Faiz sadece İslam hukukunda veya ekonomisinde değil, tarihin her devrinde, her toplumda ve devlete üzerinde çok konuşulan, birçok düzenlemelerin yapıldığı bir konu olmuş ve olmaya da devam edecektir. Bu şekilde ve derecede insanların bu konu ile çok meşgul olması konunun bünyesinden ileri gelmektedir (Armağan, 2005:184-185).

Kur'an'da faiz anlamına gelen kavram riba'dır. Riba artma ve çoğalma yani faiz anlamındır. Faiz borçtan elde edilen gelirdir. Artma, borçtan dolayı olduğu için riba, bu artışa sebep olan işlem yani faizli işlem demektir (Bayındır, 2007:38). Riba iki malın birbiriyle değişiminde bir taraftan karşılığı olmayarak verilen fazlalığa riba veya faiz denir (Polat, 1977:144).

Faiz, ekonomi biliminde iki anlamda kullanılmaktadır. Birinci anlamda faiz, bir borç anlaşmasının satışı sonucu elde edilen getiri oranıdır. İkinci anlamda ise üretim amaçlı girdi olarak kullanılan sermayenin getiri oranıdır. Bu iki anlam iktisadi açıdan birbirlerinden farklı değillerdir ve iktisatçılar tarafından faiz olarak nitelendirilirler (Alkın ve diğerleri, 2005:221).

İktisatçılar faizi; teorilerindeki mantığa uygun olarak farklı şekilde tanımlamışlardır. Bunlardan bazı örnekleri şöyle sıralayabiliriz. Samuelson'a göre faiz; sağlam bir ödünç için ödenmesi gereken ve yıllık yüzde ile ifade edilen bir gelirdir. Yani paranın fiyatı veya kirasıdır. Patinkin; faiz bir yönden servetin geliri, diğer yönden de temettü, rant ve kar şeklinde olabilmektedir. Daha özlü olarak faiz terimi servetten elde edilen her türlü geliri ifade eder. Bu bakımdan sermayenin faiz masrafından bahsediyorsak veri miktardaki bir parasal sermayeden elde edebileceğimiz alternatif bir gelire işaret ediyoruz demektir. Bain; faizi yatırılmış sermayeye ödenen bölüşüm payı olarak tanımlamıştır. Yukarıdaki örneklerin dışında değişik faiz tanımları verilmiştir (Akın, 1986:50).

Faiz, bir yere yatırılan veya borç olarak verilen paranın karşılığında belli miktarda alınması şart kılınan fazlalıktır. Yani emeksiz olarak ve her hangi bir riske girmeden sermayenin kazancıdır (Mutlu, 2003:18). Bu tanımlardan anlaşılacağı üzere faiz emeksiz bir gelirdir.

Faiz ile çalışan sistem, ödünce verilen sermayede bulunan potansiyel (bilkuvve, takdiri) nemayı derhal hakiki nemaya dönüşmüş farz ederek hemen faiz tahakkuk ettirir. İslam ise bu potansiyel nemanın bilfiil gerçekleşip gerçekleşmeyeceğinin önceden bilinmemesi, gerçekleşse bile ne miktar olacağını

kestirilememesi sebebiyle faizin baştan tahakkuk ettirilmesini kabul etmez (Özsoy, 1993:44).

Günümüzde sermaye, para ve kredi üzerinde işlemler yapmak, gerçek ve tüzel kişilerin finansman ihtiyaçlarını karşılamak üzere çeşitli finans kuruluşları vücuda gelmiştir. Bu kuruluşların çoğunluğu faizle çalışmaktadırlar. Günümüzde faizin araçları olarak çeşitli finans kuruluşları ve bankalar karşımıza çıkmaktadır.

Finans kuruluşlarının karı, borç verdiği paralardan alınan faizler ile yapmış oldukları çeşitli işlemlerden aldıkları işlem ücretlerinden oluşmaktadır.

1.4 Faiz ile Kar Karşılaştırılması

1.4.1 Faiz

Faiz; üretim sürecinin başında, üretim sürecinden bağımsız olarak tek başına sermaye için öngörülen sâbit ve hayalî bir gelirdir. Faiz, ortada gerçekleşmiş herhangi bir hâsılat olmadan, doğmuş gibi düşünülen veya doğacağı farz edilen hayalî bir gelirin sermaye adına tahsis edilmesidir (Özsoy, 2012:58).

Alacaklının, verdiği borca karşılık, kazanç sağlamak veya enflasyon gibi nedenlerle verdiği borçtan dolayı zarara uğramamak amacıyla borçlusundan istemeye hakkı olduğu karşılık; faiz asıl alacağa bağlı ikincil (fer'i) bir haktır (Yılmaz, 2002:361).

1.4.2 Kar

Kar, bir faaliyetin gerçekleşmesi sonucunda elde edilen gelir ile faaliyet için yapılan giderler arasındaki fark olarak tanımlanabilir. Girişimci doğadaki üretim faktörlerini gelir elde etmek için bir araya getirerek üretim yapan kişilere denir. Girişimci üreteceği ürün için yapacağı masrafları ve o ürünü sattığında ne kadar gelir sağlayacağını önceden hesaplar. Yapılan hesapta her zaman için ürün maliyetinin ürün satış gelirlerinin altında kalması gerekir. Yoksa işletmeci (müteşebbis) zarar edecektir. O halde kar müteşebbisin toplan satışlarından, üretim faktörlerinin karşılığında ödediği ücret, faiz ve rantın çıkarılması ile hesaplanır. Kar yok ise girişimcide yok demektir. (www.muhasabedersleri.com)

Kâr, üretim sürecinin sonunda elde edilen net hâsılattır. Kâr, kapitalist sistemde olduğu gibi, net hâsılatın müteşebbisin/emeğin aldığı pay olduğu gibi, aynı zamanda

o işte kullanılmış olan sermayenin de payıdır. Diğer bir ifade ile kâr, sermayeye, onun kullanıldığı üretim sürecinin sonunda ve doğmuş, gerçekleşmiş olan net hâsıllattan verilen bir paydır. Faiz, sermayeye oranlanırken, kâr doğmuş olan net hâsıllata oranlanır (Özsoy, 2012:59).

Kar, iktisadi kaynakları tarım ve sanayi yoluyla işleyerek ve ticaret vasıtasıyla da ihtiyacı olana ulaştırarak fayda ve kullanım değerlerini azamileştiren emek ve sermayeye verilen mükâfat olup, beşeri hayatta iktisadi faaliyetlerin en önemli saik (neden) ve en önemli sonucudur (Özsoy, 1993:157).

1.4.3 Faiz İle Karın Karşılaştırılması

Faiz ile kar sermayenin araçları olması bakımından birbirine benzemektedir. Kar ticaretten, faiz borçtan elde edilir. Faiz ile kar arasında tespit edebildiğimiz farklar şunlardır (Bayındır, 2007:215-216).

- a. Faiz baştan belli olur. Borçlunun kar veya zarar etmesi, faizi etkilemez. Ticarete kar baştan belli olamaz. 100.000 lirasını mudarabaya veren kişi dönem sonunda ne kadar kar edeceğini bilemez. Kar için en az iki işlem gerekir. Bunlardan biri alım, diğeri satımdır. Satışın daha yüksek fiyatla olması halinde kar meydana gelir. 100 liraya alınan mal için 5 lira masraf edilse ve 106 liraya satılsa 1 lira kar edilmiş olur.
- b. Faizin hareket alanı dardır. Faiz için, belli bir vade ile borç vermek ve vade sonuna kadar beklemek gerekir. Ticaretin alanı geniştir. 100 liraya alınan mal, hemen 120 liraya satılabilir.
- c. Olmayan para ile mal alınabilir ama borç verilmez. Bir malı vadeli 500 liraya alan kişi, onu peşin 600'e satabilir. Böylece hem 100 lira kar eder, hem de kalan 500 lirayı bir süre kullanma hakkı elde etmiş olur. Olmayan bir malı satmak da mümkündür; bunun için sipariş veya selem yolu kullanılır. Faizcilikte bunlar olmaz.
- d. Mudarebede vade sonu kavramı borçtan farklıdır. Borçta vade sonu, ödeme günü, mudarebede ise sermayenin son kullanma günüdür. Mesela mudarebenin bitimi 31 Ağustos ise eldeki nakitler o gün kullanılabilir. Tasfiye 1 Eylül'de başlar. Bu tarihten sonra mallar nakde çevrilir, alacaklar tahsil edilir, sermaye çıkarılır ve bakılır; eğer bir kar varsa paylaşılır. Zarar edilmişse sermaye sahibine yansıtılır. Mudaribin zararı bu

süre içinde boşuna çalışmış olmaktadır. Bu sebeple mudarebede karın ne zaman paylaşılacağı önceden belli olmaz sadece bir tahmin yapılabilir.

Sonuç olarak faiz ve karı birbirine benzetmek doğru değildir. Faiz ile kar, yapı ve kazanç bakımından birbirinden farklıdır. Faiz işleminde ödünç verilen paranın kullanımına karışılmamaktadır. Sadece paranın ve faizin geri ödenmesi kısmı ile ilgilenilmektedir. Kar işleminde ise paranın kullanma yeri ve şekli ile doğrudan doğruya ilgilidir. Sonuç olarak faizde üretim alım-satım önemli değildir. Ama kar üretim alım-satım sonunda sağlanmaktadır. Faizle çalışan ekonomiler durağan kar ise çalışan ekonomiler ise dinamiktir.

1.5 Para ve Sermaye

1.5.1 Para

Para en basit şekliyle bir toplumun değişim aracı ve kıymet ölçüsü olarak kullanılmayı kabul ettiği nesne olarak tanımlanabilir. Bu tanımlama paranın modern hayatta oynamakta olduğu rolü bütün boyutlarıyla yansıtmaya yeterli olmamakla birlikte, işlevlerini ortaya koymaktadır. Paranın işlevlerini; kıymet ölçüsü olmak, değişim aracı olmak, kıymet biriktirme aracı olmak üzere toplayabiliriz (Parasız, 2000:315).

Faizsiz finans sisteminin mantığını anlamak için İslam'ın para ve sermaye kavramına bakış açısını iyi bilmek gerekir. Para kavramı, tüm iktisatçıların ilgi alanına girmiş ve bu konu ile ilgili literatüre çok sayıda eser kazandırılmıştır. Fakat İktisatçıların para kavramı üzerinde uzlaştığı bir tanım bulunmamaktadır.

“Para, eşyaya değer olabilen ve serveti biriktirmeğe yarayan ödeme aracı” olarak tanımlanabilir (Bayındır, 2007:160).

Paranın tanımı; Herkes tarafından belli bir değer verilen mal veya hizmet satın almaya yarayan mübadele aracına para denir. Paranın en önemli tarafı: hazır alama gücüdür (Hekimoğlu, 2006:115).

Halkın mübadele vasıtası olarak benimseyip kullandığı her şey paradır. Başka tabirle para, mal ve hizmet karşılığında herkes tarafından kabul edilen ödeme vasıtasıdır. Paranın temel vasfı halkın kabulüne mahzar olmasıdır. Bunun için de paraya güvenmesi şarttır. Güvenilen para, geçerliğini ve satın alma gücünü muhafaza edebilen paradır (Suvla, 1993:8).

İslam'a göre para; eğer bir mal, kendisinden yararlanmak için değil de diğer bir mal veya hizmeti satın almak ve ihtiyacı karşılamak için kullanılırsa buna para denilir. Burada önemli olan esas amacın, mal veya hizmet satın almak veya borç ödemek olmasıdır. İslam iktisadı da mal, isterse hizmet olsun hayatta ihtiyaçlara ulaşma amacı taşıyan veya borç ödemek için insanların kabul ettikleri bir maldır. Dinar, Dirhem Sterlin Riyal vb. hepsi paradır. Çünkü bunlar, malın tamamına girmektedirler. İnsanlar, isterse alışkanlıklarıyla ve tanımlarıyla isterse devletin çıkardığı bir kanunla olsun para ile muamele yapmak zorundadır. Sonra bu kabullenme geneldir, herkes parayı alış-verişte semen, icarede ücret ve borç ödeme vasıtası olarak kullanılmaktadır (El-Haseni, 1996:23).

Para, özü itibariyle alışveriş aracı, değer ölçüsü, değer saklama aracı ve borç ödeme aracı fonksiyonlarını icra eder. İnsanlar onunla alışveriş yapar, malların değerini onunla ölçer, onu biriktirerek yatırım yapar ve borçlarını onunla öder. Bu fonksiyonların icrası için tarih boyunca değişik toplumlarda çeşitli mallar hesap parası olarak kullanılmıştır (Aktepe, 2010:25).

İslâm bilginleri paranın bir mübadele vasıtası ve kıymet ölçüsü olduğu konusunda görüş birliği içindedirler. Böyle olunca paraya olan talep, paranın kendisine değil, karşılığı olan mala ve eşyayaadır. Esas görevi mübadele vasıtası ve değer ölçüsü olan para bu amacın dışında kullanılmamalıdır (Özsoy, 2012:29).

Para günümüzde ekonomik hayatın vazgeçilmez araçlarından biridir ve çeşitli türlere ayrılmaktadır:

- a. Döviz-Efektif para
- b. İtibari para
- c. Kıymetli evrak (Para Benzeri Likidite)
- d. Kağıt paralar- Madeni paralar
- e. Kaydi para- Kanuni para

şekilde beşe ayrılmaktadır.

1.5.2 Sermaye

Sermayenin sözlük anlamı; anapara, kapital, varlık ve servet olarak karşımıza çıkmaktadır. Sermaye ekonomilerde üretimin yapılabilmesi için gerekli üretim en önemli faktörlerinden biridir. Ekonomilerde mal ve hizmet üretip satmak için tabiat,

emek, sermaye ve müteşebbis faktörlerine ihtiyaç vardır. Bu faktörlerin bir araya gelmesiyle üretim meydana gelmektedir.

Üretimde kullanılan sermayenin kendisi de üretilmiş olan mal ve değerlerdir. Sermaye kavramı; yatırılmış para, yatırımdan kazanılan gelir ve varlıkların parasal değeri anlamında da kullanılmaktadır

Sermaye Kavramı: Sermaye, işletmeyi kuranlar tarafından, işletmeye konulan para, mal ve emek, bir iş ya da işletme için yapılan toplam yatırım, üretim araçlarının tümü, kullanılmaya hazır para ve varlıklar olarak tanımlanabilir. (www.muhasibedersleri.com)

Bir mal üretilmesinde emek tartışmasız bir takım vasıtalara muhtaçtır. Bunun yanında az emekle de mal üretmek zor hale gelmiştir. Büyük barajların inşası ile milyarca KW enerji üretilmektedir. Bu tesisin az emekle yapılması imkânsızdır. Hâlihazırdaki emekle de yapılmasının imkânı yoktur. Tasarrufların bu tesislerin inşası sırasında yoğunlaştırılması zarureti vardır. Yatırım ve üretimlerin gerçekleştirilmesinde lazım olan tasarruflara sermaye adını veriyoruz (Ersoy ve diğ., 1987:174).

Kar amacıyla kurulmuş teşebbüslerde sermaye hem ilk hareketi sağlamakta, hem de doğacak riski karşılamaktadır. Tüccar mal alıp satacaktır. Bunun için bir devir yaptıracak kadar sermaye ihtiyacı vardır. Bu sermaye pompaya konan ilk suya benzer. Böylece bir hareket başladıktan sonra artık sermayesiz bile çalışma devam edebilir. Avans veya veresiye alınabilir. Sermayeye gerek kalmaz faizli düzende bu tür çalışma çok revaçtadır. Ancak bunun iki büyük mahzuru vardır. Bunlardan birincisi, zararları karşılayacak bir yedek akçenin ortada bulunmayışıdır. Zarar ettiği zaman alacaklılar borçlu kimsede alacakları mal bulamayacakları için alacaklılar mağdur olurlar. Girişimci, halkı kandırmak için yani büyük sermayedarlara paravana olmak üzere ortaya çıkar. Kazanırsa karını faiz olarak paralarına aktarır. Kaybederse kendisi kaybetmiş, kendisinin sermayesi kalmadığı için iflas etmiş ve zararı halka yüklenmiş olur. Bu nedenledir ki ticareti herkes kendi sermayesiyle yapacak ve genel tasarruflardan ticari kredi verilmeyecektir (Karagülle, 1991:44-45).

Sermaye ikiye ayrılır. Bunlar nakdi (parasal veya finansal) sermaye ve fiziki sermayedir. Fiziki sermaye dayanıklı veya dayanıksız mallardan oluşmaktadır.

1.6 Faizin Çeşitleri

Türkçede faiz sözcüğü, Arapça feyz kökünden gelmekte olup, taşan, taşkın gibi manaları taşımaktadır. İktisatçılar faizi, teorilerindeki mantığa uygun olarak farklı şekillerde tanımlamışlardır. Ancak, genel olarak iktisadî anlamda faizi, sermaye sahibinin üretimden aldığı pay olarak tanımlamak mümkündür. Bir diğer ifadeyle, faiz, sermayenin maliyetidir. Bu durumda faiz, sermayeyi kullanmanın bedelidir. Sermayenin belirli bir süre kullanılmasının karşılığı olarak ödenen bedele de faiz denilmektedir. Bu durumda faiz, sermayenin kirası olmaktadır. Şu halde terim olarak faiz için şunu söylememiz mümkündür: İktisadî anlamda faiz, genellikle iki şekilde mütalaa edilmektedir. Birincisi, ödünç faizidir ki ödünç alınan para için fiilen yapılan ödemedir ibarettir. İkincisi, zımnî faizdir ki, bu da üretim ameliyesinde sermayenin hizmetine atfedilen kısımdır. Her iki halde de faiz, sermayenin yüzdesi şeklinde ifade edilir (Baysa, 2006:20).

Faiz birçok uygulanış şekli bulunmaktadır. Bunlar aşağıdaki gibidir.

- a. Borç Faizi
- b. Gecikme Faizi
- c. Alış - veriş Faizi
- d. Günümüz Faizleri

1.6.1 Borç Faizi

Borç faizi; ödünç, alım-satım veya başka her hangi bir sebepten zimmete geçen belli bir miktar borca karşılık ödenecek mal veya parada vade sebebiyle alacaklı adına şart kılınan fazlalık veya menfaattir (Özsoy, 2012:41).

Borç faizini bir örnekle açıklarsak bir kişi paraya ihtiyacı olduğundan 2000 TL'yi borç almıştır. Aldığı 2000 TL'yi %15 faiz ile 1 yıl sonra 2300 TL olarak ödeyecektir. Burada ödeme bir akde bağlandığı için yani 300 liralık bir fazlalık borç faizi olarak ortaya çıkar. Buradaki 300 TL'nin ya hiç karşılığı yoktur yani bu faizdir.

Faiz hiçbir emek harcamadan kazanılan gelirdir ki, İslam haksız olarak kazanılan bu geliri yasaklamıştır.

1.6.2 Gecikme Faizi

Gecikme faizi, borcun süresi dolduğu halde borçlunun borcunu ödeyememesi durumunda, alacaklının anaparaya yapacağı ilave olarak adlandırılır. Burada

tarafından biri borcunu zamanında ödeyememiştir, dolayısıyla bir gecikme meydana gelmiştir. Alacaklı borçluya giderek ya borcunu ödemesini ister ya da borcu artırır. Bunun üzerine borçlu borcu artırır, alacaklı da süreyi artırır.

Bir örnek verecek olursak 3000 TL borç para alan kişi vadesinde ödemeyen veya ödeyemeyen, gecikme sebebiyle 450 TL fazla, yani toplam 3450 TL ödemeye mecbur tutulursa, bu takdirde 450 TL faizdir ve gecikme faizi olarak kabul edilir.

Günümüzde gecikme faizine temerrüt faizi de denilmektedir.

1.6.3 Alış Veriş Faizi

Alış-veriş faizi, faize konu olan standart mal veya paraların peşin veya vadeli alım-satımlarında ortaya çıkan faiz yani karşılıksız değer aktarımıdır (Özsoy, 2012:42).

Alış-veriş ribâsı (faizi), herhangi bedelli bir akitte taraflardan birinin öbüründen aldığı karşılığı olmayan fazlalıktır (Baysa, 2006:13). Alış-veriş faizi, fazlalık ve veresiye (vade) faizi olmak üzere ikiye ayrılır.

1.6.3.1 Fazlalık faizi (ribe'l-fadl)

Fazlalık ribâsı, aynı cins (misli) malların peşin mübadelesinde iki bedelden birinin diğerinden fazla olmasıdır. Peşin alış-verişlerde cereyan etmesi sebebiyle fazlalık ribâsına “ribe'n-nakd” (peşin ribâ) da denilmiştir (Baysa, 2006:14).

Fazlalık faizinde mallar ölçülen ve tartılan cinsten olması gerekir ve kendi cinsleriyle peşin olarak değiştirilmesi ve bedellerden birinde şart koşulmuş bir fazlalığın bulunması gerekmektedir. Örnek verirsek bu senenin mahsulü olan arpayı geçen senenin buğdayı ile değiştirirken bedellerden biri fazla olursa bu fazlalık faizi olur.

1.6.3.2 Vade (veresiye) faizi (ribe'n nesie)

Vade faizi; üzerinde anlaşılan fiyatın belirlenen bir zaman süresinde ödenmesi (şartıyla) yapılan veresiye satış, genellikle borcun (ertelenen borcun) katlanmasına sebep olan riba (faiz) muamelesi ile sonuçlanmaktadır (Ahmad, 2003:458).

Bu faiz türünde iki malı mesela gümüş ile altını değiştirirken birini daha sonra teslim etmeyi şart koymakla meydana gelir (Bayındır, 2007:118).

Paranın araya girdiği durumlar hariç, malın malla veya paranın parayla mübadelesinde bedellerden birinin veya ikisinin vadeli olduğu her mübadelede vade faizi tahakkuk eder. Bedellerin cins ve miktarlarının aynı veya farklı olması neticeyi değiştirmez. Bu durumda faizin doğmasına sebep olan unsur, yani faiz illeti tek başına vadedir (Özsoy, 2012:45).

1.6.4 Günümüz Faiz Çeşitleri

Günümüz ekonomisinde faiz uygulaması, faiz diye tek bir kavram değildir ve çeşitli isimler altında çeşitli faiz uygulamaları kullanılmaktadır.

1.6.4.1 Basit faiz

Basit faiz genel tanımı; faizleri üzerine eklenmemiş anaparaya belli bir dönem sonunda verilen faizdir. İktisadi bir terim olarak basit faiz “belirli bir dönem (yıl, ay veya gün) için belirli bir anapara üzerinden hesaplanan faizdir” (Gözütok, 2010:5).

1.6.4.2 Net faiz – brüt faiz

Brüt faiz, kredi işleminde tarafların üzerinde anlaştığı faiz oranıdır. Ancak kredi işleminin tamamlanmasına kadar her iki tarafın katlandığı vergi, reklam, komisyon gibi başka maliyetler de vardır ki gerek kredi alanın bu sebeple katlandığı maliyeti, gerekse kredi verenin bu işlemde elde ettiği geliri, sözleşmede tespit edilen oranın üstüne çıkarabilir veya altına düşürebilir. İşte gerek borçlu gerekse alacaklı açısından, söz konusu ilave masrafların eklenip çıkarılmasıyla bulunacak oranlara net faiz denir. Dolayısıyla borçlananın fiilen ödediği faiz, yani net faiz, brüt faizin üstüne çıkabildiği gibi alacaklının elde edeceği net faiz geliri de brüt faiz oranının altına düşebilir (Orman ve diğ., 1992:65).

1.6.4.3 Bileşik faiz

Dönemler itibariyle anapara tutarına karşılık gelen faiz tutarının yine aynı faiz şartları üzerinden değerlendirilmesi suretiyle anaparanın kazandığı toplam faiz tutarının katlanarak büyümesi esasına dayanan faiz hesaplama yöntemidir. Faiz hesabı yapılan dönem sayısı (gün, ay, yıl) toplam vade süresince ne kadar çoksa, bileşik faiz getirisi de ölçüde çok olur. Bileşik faiz hesabına göre hesaplanan mevduat hesabının dönem sonu tutarı, basit faiz hesabına göre hesaplanan mevduat

hesabı tutarından daha fazladır. Bunun nedeni, dönemler itibariyle kazanılan faizin, aynı faiz oranı ile dönem sonuna kadar tekrar değerlendirilmesi prensibine dayanır. Hazine bonoları ve devlet tahvilleri için bileşik faiz hesaplama esas alınır. Piyasalarda bono ve tahvilin vade yapıları çok farklı olabildiğinden bono ve tahvillerin getirilerini net faizle hesaplamak doğru değildir. Bileşik faizle hesaplama, değişik vadelerdeki bono ve tahvillerin faiz oranlarını bir yıla eşitleyerek aynı düzleme çeker (Aytekin, 2008:148).

1.6.4.4 Nominal faiz

Ödünç verene ödenen faiz oranıdır. Gerçek ya da reel faizi ifade etmez. Reel faiz, nominal faiz oranının enflasyona göre düzeltilmesiyle elde edilir. Tasarrufçu açısından önemli olan nominal değil, reel faiz oranıdır. Özellikle enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde nominal faiz, tasarrufçular bakımından özendirici bir etken olarak büyük ölçüde değerini yitirebilir (Seyidoğlu, 2002:454-455).

1.6.4.5. Reel faiz

Reel faiz, başkasının sunulan sermayenin elde ettiği getiri olan nominal faiz miktarından, aradan geçen süre içindeki paranın değer kaybından doğan miktar (enflasyon kaybı) düşüldükten sonra kalan gerçek getiri miktarıdır. Reel faiz kısaca “nominal faizin enflasyondan arındırılmış halidir.” Teknik olarak, nominal faiz oranından, beklenen enflasyon oranının çıkarılması ile bulunan faiz oranına da reel faiz oranı denir (Gözütok, 2010:7).

1.6.4.6 Temerrüt faizi

Bir borcun ve yükümlülüğün geç yerine getirilmesine temerrüt denir. Vadesi gelmiş bir alacağın, yapılan ihtarla rağmen ödenmemesi haline borçlusu temerrüde düşmüş olur. Temerrüt faizi, banka uygulamasında belli bir süre sonunda geri dönmesi gereken kredinin vadesinde ödenmemesi halinde işlerlik kazanan ve akdi faiz oranının üzerinde tespit edilen ve bir tür cezai niteliğinde olduğundan ödememe yönünden caydırıcılık özelliği olan faiz türüdür. Borcun muaccel hale gelmesinden itibaren tamamen tahsil edileceği tarihe kadar geçen sürede temerrüt faiz uygulanır. Kredi müşterisi ile yapılan sözleşmede borcun temerrüde düşmesi halinde uygulanacak gecikme faizinin belirtilmesi gerekir (Aytekin, 2008:812).

1.6.4.7 Sabit faiz – değişken faiz

Eğer faiz oranının vade sonuna kadar değişmeyeceği kararlaştırılmışsa bu takdirde sabit faiz söz konusudur. Ancak uygulamada, çeşitli sebeplerle vade başında tespit edilen şartlar gerçekleştiğinde, ya da belli bir takvime göre değişebileceğinin kabul edildiğine de rastlanabilir. İşte bu şekilde faiz oranlarına değişken faiz denir. Buradaki maksat, tasarruf erbabının geleceğe yönelik tereddütlerini kırmak ve kredi potansiyelini artırmaktır. Endeksli tahviller bu hususta bir örnek teşkil edebilir (Orman ve diğ., 1992:66).

1.6.4.8 Kanuni faiz/yasal faiz

Faiz vermeye zorunlu olan kişinin, sözleşme ile bir faiz oranı belirlenmemişse ya da haksız fiiller vb. durumlarda ödeyeceği faizdir. Kanuni faiz TCMB'nin kısa vadeli kredi işlemlerine uyguladığı reeskont oranı üzerinden hesaplanmaktadır (Seyidoğlu, 2002:483).

1.6.4.9 Dalgalı faiz

Vade süresi içinde uygulanacak akdi faizin, sabit olmadığı, kısa dönemli ekonomik göstergelere bağlı olarak oranı belirlenen faizdir. Dalgalı faizde uygulanacak faiz oranı, faizin işlemeye başladığı tarihte belli olmayıp, gerçekleşen baz alınacak ekonomik göstergelere göre oranı ileride belirlenmekte ve bu oran ekonomik göstergelere bağlı olarak da değişebilmektedir (Gözütok, 2010:7).

1.7 Faizli Finansman Araçları

Yaşadığımız yüzyılda ülkelerin ekonomik sistemlerinin işleyişinde faiz önemli bir yer tutmaktadır. Zira sermaye piyasasının yapı taşlarından olan bankacılık sistemi tamamen faiz sistemine bağlı olarak çalışmakta ve gelir elde etmektedir.

Faiz, maliyetleri sürekli yükseltip para ihtiyacını attırarak enflasyonun en büyük amili olmaktadır. Kredi sisteminde sermayeye bir maliyet ödenir. Kredi sisteminde sermayeye bir maliyet ödenir. Buna finansman maliyeti denir. Üretimden pazarlamaya kadar her safhada fiyatlara eklenen finansman maliyeti kartopunun büyümesi gibi fiyatları sürekli yükseltir. Finansman maliyeti krediye ödenen faizdir. Sistemin etkili olduğu ekonomilerde kredi kullanmayanlar bile ürettikleri mal ve

hizmetlere finansman maliyeti koyarlar. Çünkü banka faizi, meydana gelecek enflasyonun bir göstergesidir (Bayındır, 2007:318).

Günümüzde bankalar tarafından çeşitli isimler altında birçok kredi seçenekleri sunulmaktadır. Böylece tüketim olgusunda ciddi bir teşvik görülmektedir.

Kurum kuruluş ve şahıslar çeşitli finansal yöntemler kullanılarak faiz geliri elde ederler. Bu yöntemlerden bazıları; mevduat, kredi, ticari senetler, hazine bonosu ve tahvilleri, banka bonoları, finansman Bonoları, repo ve ters repo vb.dir.

1.7.1 Mevduat

“Belli bir zaman sonunda veya belirli olmayan zamanlarda çekilmek üzere bankaya yatırılan para; vadeli mevduat: yatırıldıktan sonra ancak belli bir süre geçtikten sonra çekilecek mevduat; vadesiz mevduat: herhangi bir süre beklemeden istenildiği tarihte çekilebilen mevduat (buna ihbarsız mevduat da denir); ihbarlı mevduat: ihbarlı tarihinden belli bir süre sonra çekilmesi söz konusu olan mevduat” (Yılmaz, 2002:813) olarak tanımlanır.

Para ekonomisinin hâkim olduğu ticari, mali ve sınai sermayenin biriktiği bugünkü toplumlarda insanlar, ellerine geçen parayı hemen harcamazlar. Bir bölümünü likidite ihtiyacı için kısa veya uzun bir süre el altında tutmak ister veya gelecek ihtiyaçları için tasarruf ederler. İnsanların kullanmadıkları belli miktardaki parayı yanlarında muhafaza etmek yerine bankada muhafaza etmeleri daha avantajlıdır. Bu surette paranın bankalara tevdi ve mevduat şeklinde muhafazası kolay bir ödeme aracı sağlar; mevduat sahibine faiz getirir; mevduat sahibi bankasına para havalesi, senet tahsisli gibi hizmetler yaptırabilir (Özsoy, 1993:179).

1.7.2 Kredi

Genellikle bankaların kaynak ihtiyacı olan kişi veya kurumlara daha önce belirlenmiş bir süre zarfında ödenmek kaydıyla belirli bir faiz karşılığı verdiği borç kredi olarak tanımlanır.

4389 sayılı BKA'nın 11'inci maddesinde; “Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayri nakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler ile gayri nakdi kredilerin

nakde tahvil olan bedelleri, ortaklık payları izlendikleri hesaba bakılmaksızın kredi sayılır” denilmektedir. (B.K.md, 16)

1.7.3 Ticari Senetler

Kanunlarımızda senedin tanımı yapılmamıştır. Senet: hukuki bir muameleyi veya bir vakıayı tevsik maksadıyla yazılmış ve resmi bir makam tarafından tasdik veya aleyhine hukuki netice doğuracak kimse tarafından imza edilmiş yazıdır, diye tanımlanmaktadır (Yılmaz, 2002:1079).

Ticaret kanunumuza göre, poliçe emre muharrer senet ve çekten ibaret üç kıymetli evraka verilen isimdir (TK 527 ed). Poliçe, bono, çek gibi ticari senetler bankalar tarafından iskonto işlemine tabi tutulduktan sonra kredi haline dönüşürler. Şahısların ya da ilgili kurum ve kuruluşların acil likidite ihtiyaçlarını karşılamak için elindeki senet ve çek gibi kıymetli evrakların üzerinde yazan değer in aşağısında bir değer karşılığında vadesinden önce paraya çevrilesi iskonto işlemidir. Böylece işletmeler likidite ihtiyacını karşılarlarken belli bir miktarda zarara katlanmak zorunda kalmaktadırlar.

1.7.4 Tahviller

“Bir tasarrufun doğumu, geçerliğı için gerekli koşullara uyulmamakla beraber, var olan koşulların benzeri bir işleme uygun olduğu takdirde, eksik tasarrufun batıl sayılmayarak benzeri bir işlem olarak geçerliğini kabul etmek” (Yılmaz, 2002:1770) olarak tanımlanabilir.

Tahvil, faizli borç anlaşmasıdır. Tahvili satın alan kişi ve kuruluşlar, belirli bir süreyle ve sabit bir faiz karşılığı borç vermektedirler. Yani verdikleri borca karşılık tahvil alanlar, onun faizinden yararlanırlar.

Tahvil, bir borç senedir. Verdiğı borca karşılık tahvil alan, onun faizinden yararlanır. Bankanın mevduat sahiplerine tahvil verdiğı ve bunun para olarak kullanıldığı olmuştur. Osmanlı Bankasına, 4 Şubat 1863’te her biri 200 kuruşluktan az olmamak üzere tahvil çıkarma yetkisi verilmiş ve bu tahvillere para gibi dolaşma imtiyazı verilmişti. Banka, ilk iki sene bunların yarısı kadar nakit bulunduracak daha sonra nakit bulundurma mecburiyeti en az üçte bire inecekti. Osmanlı Bankası bu şartlarla para basmış dolaşıma çıkarmıştır (Bayındır, 2007:169).

Tahvil Özel sektör ve kamu tarafından ihraç tarafından ihraç edilen bir borçlanma aracıdır. Değişik kupürler (denominations) halinde çıkarılabilir. Her kupürün kıymetinin yuvarlak ve seri içinde birbirine eşit olması gerekir (Parasız, 2009:267).

Tahviller, Özel sektör tahvilleri ve devletin (Hazine) Tahvilleri, olarak çıkarılış bakımından ikiye ayrılabilir.

Özel sektör Tahvilleri; Özel sektör tarafından belirli amaçlar ile değişik vadeler ile çıkarılan tahvillerdir. Bu tahvillerin önceden tespit edilen faizleri ve anaparanın vadesi geldiğinde ödenmesi şarttır.

Devlet Tahvilleri bir yıl ve daha uzun vadeli yabancı para ya da dövizde endeksli devlet iç borçlanma senetleridir. Tahvilleri vade tarihine kadar elinizde tutulursa anaparanın ve faizinin size geri ödenmesi garantilidir. Bu borç senetlerini satın alıyorsanız, devlete borç para vermiş olursunuz.

1.7.5 Hazine Bonosu

Hazine bonoları, “devletin cari giderleri karşılamak için çıkarttığı borçlanma aracı, ya da vade tarihinde alacaklıya ödenecek devlet borcunu temsilen düzenlenmiş kıymetli evrak” olarak tanımlanabilir.

Başka bir tanımla; Hazinesinin kısa vadeli finansman ihtiyaçlarını karşılamak için çıkarttığı devlet iç borçlanma senedir. Hazine bonolarının vadeleri bir yıldan kısadır. 13 hafta (91 gün), 26 hafta (182 gün), 39 hafta (273 gün), 52 hafta (364 gün) gibi vadelerle ihraç edilebilir (Aytekin, 2008:368).

Hazine bonoları, T.C. Hazinesi'nin çıkarmış olduğu bir yıldan kısa vadeli senetlerdir. Bir başka deyişle Hazine bonoları, vade tarihinde alacaklıya ödenecek devlet borcudur. Borçlu durumunda olan, Hazine'dir. Merkez Bankası, ticaret bankaları ile öbür mali araçlar, şirketler veya özel kişiler alacaklı olabilirler. Hazine bonoları, kamu sektörünün dalgalı borçları arasında yer alır. Hazine bonolarının ara piyasasındaki dolaşım hacmi ülkelere ve dönemlere göre çok değişik olabilir.

1.7.6 Banka Bonoları

Bankaların, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri çerçevesinde borçlu sıfatıyla düzenleyip kaynak temin etmek amacıyla ihraç ettikleri menkul kıymetlerdir.

Banka bonoları “kalkınma ve yatırım bankalarının borçlu sıfatıyla düzenlediği emre yazılı senetlerden, Sermaye Piyasası Kurulunca verilen izin çerçevesinde halka arz yoluyla satılan bono”(Yılmaz, 2002:130) olarak da tanımlanır.

Bankaların borçlu sıfatıyla düzenleyip, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kayda alınmasını takiben ihraç ederek iskonto esasına göre sattıkları borç senetleridir. Bankalar ihraç ettikleri bonolar en az 90 en çok 360 gün vadeliidir.

1.7.7 Finansman Bonoları

Batı ülkelerinde “commercial paper” olarak adlandırılan ve vadelerinin kısalığı nedeni ile para piyasası aracı olarak kabul edilen finansman bonolarının ihraç koşulları Sermaye Piyasası Kurulunun 31.7.1992 tarihli tebliği ile düzenlenmiştir. Finansman bonoları bu tebliğ hükümlerine göre, ihraççıların borçlu sıfatıyla düzenleyip Kurul kaydına alınmak suretiyle ihraç ederek sattıkları emre ya da hamiline yazılı menkul kıymet niteliğindeki kıymetli evraktır (Parasız, 2009:271).

Finansman bonusu, “Mevduat toplayan bankalar dışındaki anonim şirketler tarafından sermaye piyasası kurulunun izniyle çıkarılan menkul kıymet niteliğinde, bir yıla kadar emre muharrer senet” (Yılmaz, 2002:381) olarak tanımlanır

Genellikle büyük ve tanınmış İşletmelerin, kısa süreli sermaye ihtiyaçlarını karşılamak için çıkarttıkları senetlerdir. Banka kredilerinin yüksek maliyeti karşısında şirketlere aracısız kredi sağlama olanağı verir. Vadeleri tahvillere göre kısadır, o bakımdan faiz değişmelerinden doğacak zararlara karşı şirketi daha iyi korur. Bunlar da diğer menkul kıymetler gibi borsada alınıp satılabilirler. 17.10.1981 tarih ve 86/11130 sayılı Bakanlar Kurulu Tebliği Finansman Bonosuna olanak vermektedir.

1.7.8 Repo Ve Ters Repo

Repo (Report; repor, geri satın alma) sözleşmesi; yeniden satın alma anlaşması); sabit getirili bir menkul değeri, önceden belirlenmiş bazı şartlarla, muayyen bir süre sonunda geri alma taahhüdü vererek satma; bankaların ve diğer mali aracı kuruluşların kısa vadeli fon toplamak, gerçek veya tüzel kişilerin ellerindeki nakit fazlalığını değerlendirmek için başvuru olan finansal araç; repo yaptırmak isteyen parayı bankaya yatırır, banka sabit getirisi bulunan menkul değeri kendi portföyünde tutarak, makbuz karşılığında kişiye verir, vade sonunda banka

menkul değeri (önceden kararlaştırılmış şartlarla muayyen vade sonunda) geri satın alır, kişi de bu yolla hem anaparasını geri almış hem de yüksek oranda faiz (nema) elde etmiş olur (Yılmaz, 2002:1031-1032).

Repo işleminde bireysel ya da kurumsal olmaları fark etmemektedir. Burada önemli olan iki yatırımcıdan biri diğerine sabit getirili ve kısa vadeli bir menkul kıymeti satışının gerçekleştiği, fakat önceden belirtildiği üzere gelecek bir tarihte söz konusu menkul kıymetin tekrar satıcı tarafından satın alınacağının belirtildiği sözleşme yapmaları gerekmektedir.

Repo, menkul kıymetlerin geri alma taahhüdüyle satımı, ters repo ise menkul kıymetlerin geri satma taahhüdüyle alımı şeklinde tanımlanır. Repo ve ters repo işlemine tahvil, bono ve diğer borç senetleri konu olabilir. İşlem sırasında bir taraf repo yapar iken diğer taraf otomatik olarak ters repo yapmaktadır. Repo işlemi başında menkul kıymet karşılığında borç verilmekte, işlem sonunda ise menkul kıymetler geri bozdurularak verilen para ek bir faizle birlikte geri alınmaktadır.

Sermaye Piyasası Kurulu 31.07.1992 tarihindeki tebliğinde repo ve ters repo işlemlerini düzenlemiştir. Bu tebliğe göre Kurul'dan izin almış (yetkilendirilmiş) kuruluşlar, repo ve ters repo işlemlerini yapabilirler. Tebliğ aynı zamanda yetkili kuruluşların mevzuata uygun olarak İMKB'de açılacak pazarlarda repo ve ters repo işlemlerini yapabileceklerini hükme bağlamıştır. Bu çerçevede piyasa katılımcılarının ihtiyaç ve talepleri de dikkate alınarak "Repo Ters Repo Pazarı" İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Tahvil ve Bono Piyasası bünyesinde 17.02.1993 tarihinde açılmıştır (Parasız, 2009:273).

1.8 Finansal Araçlar

Finansal kurumlar; finans (para ve sermaye) pazarlarında faaliyet gösteren ve kuruluş amacına göre finansal olaylara iştirak eden kurum ve kuruluşlardır (Okka, 2010:11).

Finansal piyasalardan fon sağlanması ile bu pazarlara fon sunulması genellikle aracılarda olur. Bu aracı kurumlar ölkelerin gelişmişlik düzeyine bağlı olarak farklılıklar gösterirler. Ancak bütün ölkelerde ticaret bankaları, merkez bankaları, sigorta şirketleri, emeklilik ve yardımlaşma sandıkları, kalkınma bankaları ve yatırım şirketleri aracılık işlevini üstlenmiş finansal kurumlar olarak görölmektedir. Bu kurumların bir bölümü yalnızca para piyasasında, bir bölümü de sermaye piyasasında

faaliyette bulunurlar. Bununla birlikte bazı finansal kurumlar hem para hem de sermaye piyasalarında faaliyette bulunurlar (Aydın, 2010:27).

Finansal araçlar büyük sayıda halktan küçük miktarlarda fon toplarlar ve bunların büyük miktarlarda firmalara, devlete ve kişilere ödünç verirler. Bu tür kuruluşlar kimlerin krediye değer olduklarını etüd ederler (Parasız, 2000:110).

Finansal piyasalar gerçek ekonomik kaynakların, borç verenlerden borç alanlara transfer edilmesini kolaylaştırırlar. Borç verenler, parasal gelirlerinin bir kısmını gelecekteki kullanımları için tasarruf ederek, tasarrufları ile faiz kazancı elde etmeyi düşündüklerinden; mal, hizmet ekipman, işgücü gibi gerçek kaynaklar borç alana yönelecek ve borcun vadesi sonunda borç veren kişi ise yüksek bir gelire sahip olabilecektir (Başoğlu ve diğ., 1996:16).

Sermaye Piyasası Kanununa göre aracılık faaliyetleri “en iyi gayret aracılığı” ve “aracılık yüklenimi” şeklinde olur. En iyi gayret aracılığı; halka arz edilecek sermaye pazar araçlarının izahnamede yer alan satış süresi içerisinde satılmasını, satılmayan kısmının ihraççı firmaya iadesini veya bunların daha önce satın alma taahhüdünde bulunan üçüncü kişilere satılmasını ifade eder. Aracılık yüklenimi; ihraççı firmaya, halka arz ettiği menkul değerlerin tamamının veya bir kısmının satılacağına taahhüt edilmesidir (Okka, 2010:12).

Şekil 1.2: Bir ekonomide fon kaynakları, mali araçlar ve fon akımı (PARASIZ, 2009:721)

Özet olarak finansal pazarlarda; fon arz ve talebini sağlayan ve talebini sağlayan ve fon arz ve talebine yardım eden başlıca kurumlar, aracı kurumlar ve özel finans kurumlarıdır. Bankaların faaliyet felsefesinde faiz hâkimken, özel finans kurumlarında kar felsefesi hâkimdir. (OKKA, 2010:13)

1.8.1 Bankalar

Mevduat veya başka yollarla tasarruf sahiplerinden topladıkları veya elde ettikleri sair fonları, kendi hesaplarına ödünç verme, iskonto etme gibi yollarla kullanmayı faaliyet konusu yapan ve mevzuatın aradığı şartlara göre kurulan ve işleyen finans kurumu; Bankalar Kanunu ve diğer kanunlara uyruk olan kurumlar; bunlar kredi alım satımı ile uğraşırlar ve bazı yatırımlarda bulunurlar. (YILMAZ, 2002:129-130)

Bankalar özellikle ticaret bankaları geniş kitlelerden mevduat ve diğer isimler altında kaynak toplayan, bu kaynakları kredilendirme ve diğer mali işlemlerde kullanan, bu işlemleri devamlı uğraşı olarak yapan, ekonomide kayıtsal para yaratan mali kurumlar olarak tanımlanabilir (Akgüç, 1987:7).

İnsanlarda mevcut iki karakterden ötürü bankacılık sistemi doğmuş ve ileri derecede geliştirilerek modern sosyal hayatın vazgeçilmez bir kurumu haline gelmiştir. Bunlardan ilki, tasarruf yapma imkânı bulan bir kimse, birikimini kullanırken fırsatları en iyi bir şekilde değerlendiremeyeceği gibi, çoğu kez bir yatırım yapma arzu ve kapasitesinden de mahrumdur. Becerikli fakat imkândan yoksun yatırımcı için bunun tersi vakidir. İşte bu iki grup arasında bağlantıyı banka sağlar. İkincisi; herkes her an emre hazır ve kullanmaya müsait bir likit mevcuda sahip olmayı özellikle arzu eder ve ayrıca da bu likiditenin emniyetle muhafazasını da birinci derecede gözetir. İşte banka bu pratik güçlükleri başta çek ve havale olmak üzere kendine has bir hizmet anlayışıyla çözüme kavuşturan bir kuruluştur (Akın, 1986:75-76).

Bankalar; varlığa dayalı menkul kıymet, banka bonoları ve banka garantili bonolar, hisse senetleri gibi sermaye piyasası araçlarını ihraç edebilmelerini yanında, finansman bonoları, tahviller gibi sermaye piyasası araçlarına garanti verebilmekte, diğer şirketlerin halka arzına aracılık edebilmektedir. Ayrıca bankalar; devlet tahvili ve hazine bonusu gibi kamu kıymetlerinin ihalelerden veya piyasadan almasını yaparak

müşterilerine satabilmekte ve ayrıca, “A” ve “B” tipi yatırım fonları kurarak müşterilerine farklı yatırım alternatifleri sunabilmektedirler (İnam, 2007:298).

1.8.2 Borsalar

Borsa; tacirlerin zaman zaman ve kısa aralarla kendi ticaretlerine ilişkin olmak üzere ve hükümetin izniyle toplanmaları ve bu toplanma yerine verilen ad olarak tanımlanır (Yılmaz, 2002:129-130).

Borsa kelimesi çeşitli anlamlarda kullanılır. Bir kere borsa, göz önünde bulunmayan, mal veya kıymetli senetler üzerinde muamele yapmak isteyen alıcı ve satıcıların muayyen zamanlarda – çalışma günlerinde, belli saatlerde – yaptıkları toplantılara denir. Ayrıca bu gibi kimselere toplantı yeri vazifesi gören mahalle de borsa denir. Borsa bir başka anlamda, toplantı döneminde bir yerde yapılan işlemleri bu işlemlerdeki çeşitli muamele türlerini de ifade eder (Gürsoy, 1977:40).

Günümüzde borsalarda her gün yüzlerce hisse senedi ve tahvil işlem görmektedir, bunların fiyatları hemen yayınlanmaktadır. Menkul değerlere olan talebin şiddetine ve sunulan menkul değerlerin hacmine göre, fiyatları sürekli olarak değişir. Fakat borsada menkul değerlerin fiyatını etkileyen asıl faktör bunları ihraç eden şirketlerin mali bünyeleri, başarı dereceleri ve karlılık durumlarıdır. Eğer şirket başarılı ise hisse senetleri için talep arttığı gibi, fiyatlar da yükselir. Böylece borsada oluşan fiyatlar tasarruf sahipleri, yatırımcılar, teşebbüs yöneticileri ve iktisatçılar için çok yararlı bir gösterge olmaktadır (İMKB, 2006:10).

1.8.3 Factoring Şirketleri

Factoring terimi, İngilizce factor sözcüğünden türemiş olup Türkçede yabancı kökeni değiştirilmeden kullanılan bir sözcüktür. Başka biri namına hareket eden anlamına gelen factor kelimesi eski çağlarda “aracı komisyoncu” anlamında kullanılmış; “factoring” kavramı da factor’ların yaptığı işten doğmuştur (Özgül, 1991:2)

Factoring, mal satan veya hizmet arz eden ticari işletmelerin yurt içine veya yurt dışına yapacakları kredili satışlardan kaynaklanan kısa vadeli senede bağlı olacak haklarının factor veya factoring şirketleri adı verilen finansal kuruluşlar tarafından satın alınması temeline dayanan bir faaliyettir. Kısaca Factoring, kredili satış yapan işletmelerin, bu satışlardan doğan alacak haklarının factoring şirketleri

tarafından satın alınması esasına dayanan bir finansman yöntemidir. Factoring işlemi sadece kısa vadeli alacaklar için söz konusu olup, bu işlemede vadeler genellikle 30 ile 120 gün arasında değişmekte, bazen vadeler 180 güne kadar uzayabilmektedir. Factoring şirketleri yapmış oldukları hizmetten dolayı factoring hacı denilen ve alacağın fatura değerinin %5 - %2,5 arasında değişen bir komisyon talep ederler (Aydın ve diğ., 2010:159-160).

Türkiye’de Temmuz 2014 tarihi itibariyle Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’na kayıtlı bulunan Faktoring Şirketi sayısı 77’dir.

1.8.4 Leasing Şirketleri

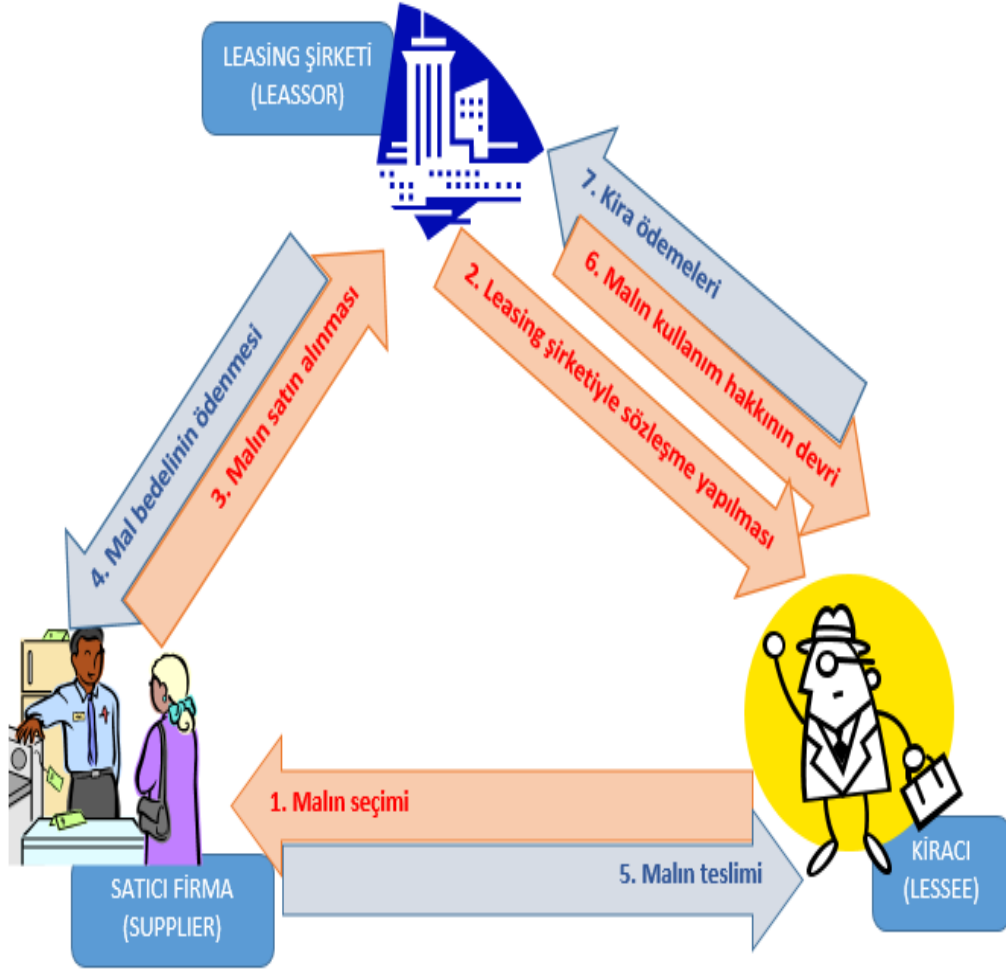
Adam Smith’in sermaye birikiminin kaynağının üretim araçlarının mülkiyeti olmayıp işletilmesinin olduğu tezi leasingin temelini oluşturmaktadır. Lesasing işlemleri ilk kez 1950’li yıllarda ABD de yapılmaya başlanmıştır. 1960’lı yıllarda Avrupa ülkeleri ve Japon firmaları tarafından da benimsenmiştir (Parasız, 2009:721).

Lesaing sözcüğü kiralama anlamına gelmektedir. Ekonomi literatüründe belirli süre için kiralayan (lessor) ve kiracı (lessee) arasında kararlaştırılan ve kiracı tarafından seçildikten sonra, satıcıdan kiralayan tarafından satın alınan bir malın mülkiyetini kiralayanda, kullanımını ise belirli bir kira karşılığında kiracıda bırakan bir finansman tekniği olarak tanımlanabilir (Öğütölmüş, 1994:5).

Leasing ya da finansal kiralama; herhangi bir yatırım malının, mülkiyeti lesaing şirketinde kalmak suretiyle belirlenen liralara karşılığında her türlü kullanım hakkının kiracıya verilmesini ve sözleşmede belirlenen değer üzerinden sözleşme süresi sonunda malın mülkiyetinin yönetimidir. Firmalar yatırım mallarını satın almak yerine kiralama sağlayarak işletme sermayelerini diğer ihtiyaçlarını karşılanmasında kullanılmasıyla verimliliği ve karlılığını arttırmasında önemli rol oynar (Aydın, 2010:163).

Kiralama sözleşmesinde, kiralanan varlığın kullanım hakkı kısa bir süre için kiralayana devredilebileceği gibi uzun vadede kiralanan varlığın kiracıya devredilmesi de sağlanabilir (İTO, 1998:2).

Türkiye’de Temmuz 2014 tarihi itibariyle Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’na kayıtlı bulunan Leasing Şirketi sayısı 32’dir.

Şekil 1.3: Leasing süreci.

1.8.5 Tüketici Finansman Şirketleri

Tüketici finansman şirketleri (Consumer Finance Companies), çok sayıda bireysel kredi kullandırdıklarından aynı zamanda küçük kredi şirketleri olarak bilinirler. Kredilerinin büyük bir kısmını otomobil kredileri ve ev gereçleri oluşturmaktadır. Bununla birlikte hastane harcamaları, eğitim ve tatil giderleri, ev tadilatı ve enerji faturaları da tüketici finansmanı şirketlerinin kredilerinin odağı olmaya başlamıştır. Tüketici kredileri pek çok finansal kurum için en karlı plasman yöntemidir. Bununla birlikte, bu kredilerin diğerlerine oranla daha fazla risk taşıdığı, maliyetli olduğu da kanıtlanmıştır. Ancak kredi veren kurum faiz oranlarını yüksek tutarak bu maliyetleri dengeler. Genel olarak tüketici kredileri piyasası kurumsal kredilere göre daha az rekabetçi bir piyasa olduğu için kredi kurumları açısından daha avantajlıdır (Karadağ, 1997:7).

1.8.6 Portföy Yönetim Şirketleri

Portföy: Para ve sermaye piyasası araçları, kıymetli madenler ile Kurulca uygun görülen varlıklar ve işlemlerin tümüdür. Portföy yönetim şirketi, ana faaliyet konusu fonların kurulması ve yönetimi olan ve anonim ortaklık şeklinde kurulan sermaye piyasası kurumudur. Yatırım ortaklıklarının, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında kurulan emeklilik yatırım fonlarının ve bunların muadili yurt dışında kurulmuş yabancı kolektif yatırım kuruluşlarının portföylerinin yönetimi de Şirketin ana faaliyet konusu kapsamında değerlendirilir (RG, 2003, md.4/1).

30.12.2012 tarih ve 28513 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun (Kanun); portföy yönetim şirketlerine ilişkin 55. Maddesinde ve portföy saklama hizmetine ilişkin 56. maddesinde yer verilen düzenlemelere ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ve piyasalarımızın şeffaf, etkin, güvenilir ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin sağlanması amacıyla hazırlanan “Portföy Yönetim Şirketlerine ve Bu Şirketlerin Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Tebliği” (PYŞ Tebliği) ve “Portföy Saklama Hizmetine ve Bu Hizmette Bulunacak Kuruluşlara İlişkin Esaslar Tebliği” (Saklama Tebliği) 02.07.2013 tarih ve 28695 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Portföy yönetim şirketleri; portföy yöneticiliği faaliyetinde bulunmak üzere mevzuata uygun olarak kurulmuş ve Sermaye Piyasası Kurulu’ndan yetki belgesi almış şirketlerdir. Bu şirketler Sermaye Piyasası Kurulu’ndan yetki belgesi almak koşuluyla yatırım danışmanlığı faaliyetinde de bulunabilir ve yatırım danışmanlığı kapsamında faaliyette bulunulabilecek alanlarda vekil sıfatıyla müşterisini temsil eder. Ayrıca girişim sermayesi şirketlerine portföy yöneticiliği ve yatırım danışmanlığı hizmeti verebilir (İnam, 2007:197).

1.8.7 Varlık Yönetim Şirketleri

Varlık yönetim şirketi; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, bankalar ve diğer mali kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması, tahsili, yeniden yapılandırılması ve satılması amacıyla yönelik olarak faaliyet göstermek üzere bu Yönetmelik hükümlerine göre izin alarak kurulan şirketlerdir. (RG, 2006: md.3)

Ocak 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4743 sayılı kanun çerçevesinde bankaların tahsili gecikmiş alacaklarını çözüme kavuşturmak ve bankaları aktiflerine akışkanlık

kazandırmak amacıyla çeşitli vergi kolaylıkları getirilerek varlık yönetim şirketlerinin kurulması teşvik edilmiştir. Kanun çerçevesinde, varlık, yönetim şirketine TMSF'nin %20 oranında ortak olabilmesi söz konusudur (Parasız, 2009:257).

Varlık Yönetim Şirketlerinin faaliyetleri Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından Bankalar Kanunu çerçevesinde düzenlenmekte ve denetlenmektedir. Türkiye'de mevcut durumda, BDDK tarafından faaliyet izni almış olan 9 adet varlık yönetim şirketi bulunmaktadır.

1.8.8 Yatırım Danışmanlık Şirketleri

Yatırım danışmanlığı; karşılığında bir menfaat elde etmek suretiyle, müşterilere sermaye piyasası araçları ile bunları ihraç eden ortaklık ve benzeri kuruluşlar hakkında ve benzeri konularda yönlendirici nitelikte yazılı veya sözlü yorum ve yatırım tavsiyelerinde bulunulmasıdır (Yılmaz, 2002:1331). Bu işlemleri üstlenen şirketlere yatırım danışmanlığı şirketi olarak adlandırabiliriz.

1.8.9 Yatırım Ortaklıkları

Sermaye piyasası araçları, gayrimenkul, altın ve diğer kıymetli madenler portföyleri işletmek amacıyla anonim şirket biçiminde kurulan sermaye piyasası kurumu; tasarruf sahiplerinin paralarını güvenli bir yere yatırıp işletmelerini sağlamak ve bunu denetleyebilmek için kurulan kurumlardır (Yılmaz, 2002:1331). Yatırım ortaklarının kuruluş izni alabilmeleri için portföy işletmeciliği faaliyetinde bulunmak üzere Kurula başvurmaları şarttır (Parasız, 2009:255).

1.8.10 Sigorta Şirketleri

14 Haziran 2007 tarihinde yayınlanan 5684 sayılı sigortacılık kanununa göre; sigorta şirketleri Türkiye'de kurulmuş sigorta şirketi ile yurt dışında kurulmuş sigorta şirketinin Türkiye'deki teşkilâtını, ifade eder. (RG, 2007, MD.2/ö)

Sigorta, öyle bir akittir ki, bununla sigortacı, bir prim karşılığında, diğer bir prim karşılığında, diğer bir kimsenin para ile ölçülebilir bir menfaatini zarara uğratan bir tehlikenin (rizikonun) ortaya çıkması durumunda tazminat vermeyi yahut bir veya birkaç kimsenin yaşam süreleri nedeniyle veya yaşamlarında ortaya çıkan bir takım

olaylar dolayısıyla bir para ödemeyi veya diğer edimlerde bulunmayı üzerine alır (Parasız, 2009:1095).

Sigorta şirketleri, çalışmaya başlamak için faaliyet göstermek istedikleri her bir branşında Hazine Müsteşarlığı'ndan ruhsat almak zorundadır. Sigorta şirketleri hayat ve hayat dışı sigorta gruplarından sadece birinde faaliyet gösterebilir. Bir sigorta şirketinin kendi talebi ile tasfiye edilmesi, bir veya aktif ve pasifleri ile başka bir şirkete devrolunması, sigorta portföyünü teminat ve karşılıkları ile birlikte kısmen veya tamamen diğer bir şirkete devretmesi Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakanın iznine tabidir (Aytekin, 2008:757).

Sigorta işletme varlıklarını risklere karşı koruma altına alma aracı olmasıyla da finansman fonksiyonunun bir parçasıdır. Ayrıca işletmelerin faaliyetleri sonucunda uğrayabilecekleri zararlara karşı da sigorta yapılabilmektedir. Bu yönleriyle, her işletme için, sigorta uygulanacak finansman politikalarında mutlak surette göz önünde bulundurulması gereken bir husustur. Sigortacılığın işletme fonksiyonlarından finans fonksiyonu içerisinde diğer bir ele alınmış biçimi ise, sigorta şirketlerinin birer finansal kurum olarak dikkate alınmasıdır. Örneğin, sigorta şirketlerince poliçe karşılığı verilen ikrazlar (Genç, 2006:38).

1.9 Faizsiz Finansman Kavramı

Günümüzde Faizsiz Finansman yönteminin, önemi giderek artmaktadır. Bu yöntem dünya da İslam Bankacılığı olarak adlandırılırken ülkemizde katılım bankacılığı olarak bilinmektedir.

Türkiye'de Finans kuruluşları adı altında ilk olarak 1985 yılında faaliyete başlayan bu kuruluşlar 2 Temmuz 2005 tarihine kadar ÖFK (Özel Finans Kurumu) olarak faaliyetlerine devam etmişlerdir. Bu kuruluşlar uluslararası alanlarda yer alabilmek için katılım bankası adını kullanmaya başlamışlardır.

Faizsiz finans kavramını genel olarak her türlü faizsiz faaliyet ve işlerin uygulandığı sistem olarak tanımak mümkündür.

Ülkemizde faizsiz finans işlemlerini genellikle katılım bankaları yapmaktadırlar. Katılım bankaları işlemlerini fon toplama ve tahsisini ortaklık bazında yerine getiren kuruluşlardır. Bu kuruluşlar kural olarak işlemlerini ortaklık olarak yaparlar faizi kabul etmezler.

Katılım Bankacılığını açıklayacak olursak adından da anlaşılacağı üzere terimin içinde bankacılık ifadesi yer alıyor. Buradan hareketle Katılım Bankacılığını, tüm bankacılık işlemlerini faizsiz prensipler çerçevesinde yerine getirmeye çalışan kuruluşlar olarak adlandırabiliriz. Dolayısıyla nasıl bankacılığın tanımını belirli kalıplar dahilinde veremiyorsak aynı durum Katılım Bankaları için de geçerlidir. Ancak mutlaka bir tanım vermek gerekirse bunun için SAMA'nın (Saudi Arabian Monetary Agency) 'İslam'ın koyduğu ve teyit ettiği prensipler çerçevesinde banka işletmeciliği yapmak' şeklinde verebiliriz (Şahin, 2007:6).

Katılım Bankaları, finansman ve bankacılık işlemlerini icra eden anonim şirketlerdir. Katılım Bankaları, gerek İslam ülkelerinde gerekse son dönemlerde Batı'da uygulanan bankacılık sisteminin Türkiye'deki uzantısıdır. Batı dünyasında mevduat ve faize dayalı bankacılık sistemi İslam ülkelerinde fazla itibar görmemiş ve bu nedenle İslam felsefesine uygun yeni bir bankacılık sistemi gelişmiştir. Sistemin amacı; bu ülkelerde yaşayan insanların tasarruflarını ekonomiye çekebilmek ve atıl kaynakları harekete geçirebilmektir (Şahin, 2007:7).

Bugün uygulayıcıları arasında Citicorp, Goldman Sachs, HSBS, Morgan Stanley Chartered, Banque National de Paris, ABN Ambro, Bank of America, Key Global, Sociate Generale gibi bankaların da yer aldığı faizsiz bankalar; Güney Afrika'dan Kazakistan'a ABD'den Pakistan'a kadar uzanan ve sayıları 60'a ulaşan ülkede faaliyet göstermektedirler.

Dünya Bankası Grubu, özellikle IMF ve IFC, Basel Komitesi ve Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi, giderek artan bir şekilde faizsiz finansal ürün ve hizmet sektörüyle ilgilenmeye başladı. Ayrıca söz konusu kurumlar sektörün gözetim ve denetimine, muhasebe standartlarına ve ürün geliştirme sürecine önemli katkılar sağlıyorlar. Bu kurumlar İslam Kalkınma Bankası, İslami Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Organizasyonu (AAOIFI), Malezya Menkul Kıymetler Komisyonu ve Labuan Off-shore Finansal Hizmetler Kurumu ile yakın bir iş birliği çerçevesinde çalışıyorlar (Küçükkoçoğlu, 2013:4).

Finansal araçlar mali değerlerin atıl surette tutulmasını önler ve yatırımları artırıcı etki yapar (Parasız, 1992:75). Faizsiz finans kuruluşları topladıkları fonları, çeşitli finansal yöntemler kullanarak reel sektöre aktarır. Dolayısıyla ülke ekonomilerinin daha ileri düzeye çıkmasını sağlar.

1.10 Faizsiz Finansman Yöntem ve Araçları

Günümüzde faizsiz finans yöntem ve araçlarının tüm dünyada kullanımı özellikle son yıllarda önemli ölçüde artış göstermiştir. Dünyada yaşanan finansal ve ekonomik krizlerin sıklıkla tekrarlanması, global ve konvansiyonel finans sistemine güvensizliği attırarak ve yatırımcıları yeni arayışlara itmiştir. 2009 yılında ABD başlayan küresel finansal krizinin tetiklediği global ekonomik krizden sonra özellikle 2012 yılında kendisini gösteren Avro bölgesi finans ve borç krizi faizsiz finans sistemine olan ilgiyi daha da artırmıştır.

1975 yılında dünyada sadece bir tane bulunan faizsiz finans kuruluşu 2005 yılına gelindiğinde ise bu sayı 300'e çıkmıştır. Bugün dünyada 75 ülkede 600'ün üzerinde kuruluş tarafından faizsiz finans işlemleri gerçekleştirilmektedir. Katılım bankalarının işlem hacmi 2011 yılında 1,4 trilyon dolar iken 2012 yılında yaklaşık % 15 üzerinde artış göstererek 1,6 trilyon dolara ulaşmıştır. 2012'de sadece 31 milyar dolarlık Sukuk ihraç edilmiştir. Böylece 2012 sonuna kadar ihraç edilen dünya birincil Sukuk hacmi 398 milyar dolara, ikincil piyasası da 2012 sonu itibariyle 231 milyar dolara ulaşmıştır (KBB, 2012:6-7).

Dünyada yaşanan krizler sonucunda İslami finansın popülaritesi her geçen gün artmaktadır. Önümüzdeki 5 yıl içinde sektörün 4.000 dolara ulaşması tahmin edilmektedir (Vernardos, 2010:1).

Son dönemde yatırım araçlarının çeşitlendirilmesi amacıyla faizsiz finans sistemi Avrupa ve ABD tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Bu sektör artık önemli bir Pazar haline gelmiştir. Bu çerçevede batıdaki birçok ticari banka ve kuruluş faizsiz finansman araçlarını kullanmaya başlamıştır. Bunlardan bazıları Citibank, HSBS, Bank of America, Goldman, Bangu Nationalde Paris, ANM AMRO, Benson ANZ gibidir.

Dünyanın 125. büyük bankacılık grubu ANZ, 1980'den beri İslami Bankacılık işlemleri gerçekleştirmektedir. ANZ, Pakistan bankacılık sisteminin faizli bankacılıktan faizsiz bankacılık sistemine geçişinde de rol almıştır ve bugün ülkedeki tüm bankalar bankanın hazırladığı mevzuat ve dokümantasyonu kullanmaktadır (Küçükkocaoğlu, 2013:3-4).

Faizsiz finans kuruluşlarının yapmış oldukları işlemler faiz içermemesi gerekmektedir. Sistem faiz yerine kar payı ve gelir paylaşımı gibi ekonomik aktiviteler üzerine kurulmuştur. Faizsiz finans sisteminin özü riskin ve kar ya da

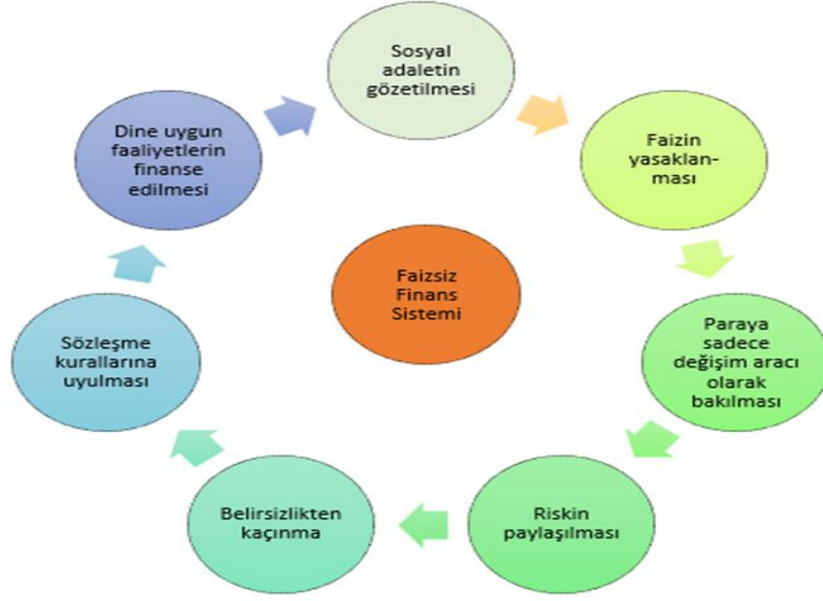
zararın paylaşımıdır. Teoride faizsiz finans kuruluşlarının müşterileri aynı zamanda bu kuruluşların hissedarları veya ortakları konumundadırlar. Faizsiz finans kuruluşları yaptıkları yatırımlarından kar elde edilmesi halinde ortaklarına temettü dağıtırlar, zarar edilmesi halinde ise de ortaklar zarara da ortak olur. Faizsiz finasta yatırım gerçekleşmeden kesin bir yatırım oranı belirlenemez.

Müslüman iktisatçılar arasında faizsiz finansman araçlarının faizden arınmış olduğu hususunda tam bir mutabakat bulunmamakla birlikte, genel olarak kabul gördüğünü söylemek mümkündür Sermaye katılımı şeklinde ortaya çıkan bu finans araçlarının prensipleri olarak aşağıdaki şartların bulunması halinde mümkün olabileceğini söyleyebiliriz (Akın, 1986:124).

- a. Sermaye, teşebbüs için veya üretimin yürütülmesinde ortak taahhütte bulunan bir tamamlayıcı olarak katılır.
- b. Sermayedar, fiziki sermaye ile katılmasa veya sahip olduğu aşınmaya tabi bir mevcudu kiralamamış olsa bile işin riskini ve mesuliyetini paylaştığından mükâfata hak kazanacaktır.
- c. Sermayedar, müteşebbis ile birlikte karı önceden mutabık kaldıkları bir oranda paylaşacağı gibi, riski ve maruz kalınan zararı da paylaşmaya mecburdur.
- d. Paylaşılacak K/Z oranı baştan belli olmakla beraber miktarı teşebbüsün fiilen elde edeceği sonuca bağlıdır, yani belirsizdir.

Faiz finans sisteminin temeli kar/zarar ortaklığına dayanmaktadır. Dolayısıyla bu sistemde önceden miktarı belirli olan sabit bir faiz yerine, yapılan yatırımlar sonucu miktarı kesin olarak belli olabilen kar ya da zarardan ortaklara pay dağıtılmaktadır. Bu sistem, kazanç sağlayanların zararları da gerektiğinde yüklenerek işletmenin mali risklere de katılması üzerine kurulmuştur.

Faizsiz finansman sisteminde fon toplandıktan sonraki aşama bu fonların fon kullanmak isteyen müşterilere uygun bir şekilde kullandırmasıdır. Faizsiz finans kuruluşlarının (katılım bankalarının) fon kullandırma işlemleri faizsiz finans sistemi teorisinde belirlenmiş finansal yöntemlere göre yapılmaktadır. Her ne kadar faizsiz finans kuruluşlarının ürün ve hizmet yelpazesi her geçen gün çeşitlenmekte ve müşterilerine yenilikler sunmakta olsa da sistemin temelinde yatan metodoloji bellidir. Yeni ürün ve hizmetler bu metotların geliştirilmesiyle veya yeni kombinasyonlarıyla ortaya çıkarılmaktadır (Özsoy, 2012:161)

Şekil 1.4: Faizsiz finans sisteminin temel prensipleri (Özsoy, 2012:109).

Faizsiz finans kuruluşlarının ürünlerinin faiz içermemekte, kar payı, gelir paylaşımı gibi ekonomik aktivitelere dayanan modelleri kapsamaktadır. Faizsiz finansın özünde riskin ve kar ya da zararın paylaşımı bulunmaktadır.

Son dönemlerde faizsiz finans ve katılım bankacılığında dünya genelinde çok hızlı bir büyüme gerçekleşmiştir. Bu büyümenin altında bir çok faktör ve etken yatmaktadır. Özellikle bilgi teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde faizsiz finansdaki veri ve bilgiler şu anda gerçek zamanlı olarak çeşitli kaynaklardan bedava ya da düşük maliyetle temin edilmektedir. Bu gelişme çok daha fazla insanın faizsiz finansmanı anlamasına ve kullanmasına imkan sağlamıştır. Aşağıdaki tabloda faizsiz finansın son yıllarda yüksek bir ivmeyle büyümesinin altında yatan etkenleri detaylıca anlatmaktadır(Özsoy, 2012:70-71)

Tablo 1.1: İslami finansın büyümesindeki rol oynayan etkenler.

Ekonomik Büyüme ve likidite	Petrol Fiyatlarının yükselmesi
	Körfez Bölgesinde kesintisiz ekonomik büyüme
	Yatırım fırsatlarının artmasıyla oluşan zenginliğin Körfez’de kalması
	Altyapı projelerinde hükümet harcama ve yatırımlarının artması
İslami Finansal Enstrümanlara Yatırımcı Talebi	Yatırımcılarla beraber İslami Finansal enstrümanlara olan ilginin de artması
	Sukukun hızla ortaya çıkışı

Tablo 1.1 (Devam): İslami finansın büyümesindeki rol oynayan etkenler.

İslami Finansal Enstrümanlara Yatırımcı Talebi	Aile girişimlerinin likidite için halka açılmasındaki aran isteği
Özelleştirmeler ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar	Özelleştirmelerin artmasıyla proje Finansmanı ve yapılandırılmış finansman ihtiyacının artması
	Doğrudan yabancı yatırımların artması
Yasal Düzenlemeler	Yasal altyapının gelişmesi
	Ülke piyasalarını özgürleşmesi ve artan yatırımcı dostluğu
	Yabancı katılımının artması
Çeşitlendirme	Körfez Bölgesi yatırımlarının petrol dışı sektörlere kayması
	Yatırım fonlarının Körfez Bölgesini aşip Orta Doğu ve diğer bölgelere de genişlemesi
Küreselleşme	İslami finansla enstrümanların küresel ölçekte kabul edilmesi
	ABD, Ab gibi büyük ekonomilerin İslami finansı kabul etmesi
	Sektördeki büyük oyuncuların İslami finansı girilmesi

Faizsiz finans yöntem ve araçlarına göre sağlanan finansmanı, işletmelerin ihtiyacı olarak kullandıklarında yatırımcılar ya da bankalar bir işletmeye finansman sağlarken nerede ve nasıl kullanıldığını inceleme fırsatı bulurlar. Böylece ne için kullanılacağı belli olmayan teminatsız kredilerin kullanılmasına engel olunabilir. Faizli finansta bu kredileri engelleyecek bir sistem olmadığından işletme aşırı borçlanarak kredi faizlerini ödeyemeyecek duruma düşmektedirler.

Bireylerin ya da kurumların ihtiyaçları karşılamak, alım satım yapabilmek için mutlaka belli miktarda bir paraya sahip olmaları gerekmektedir. İhtiyaçları karşılamak zorunlu olduğuna göre finansman sağlamak da zorunlu bir ihtiyaç olacaktır. Önemli olan bu finansman ihtiyacını meşru ölçüler ve araçlarla karşılamaktır. Faizsiz finans kuruluşları kar payı ve gelir ortalığı şekilde çalıştıklarından bireyleri ve kuruluşları kar/zarara ortak etmektedir. Faizsiz finans kuruluşlarının sağladığı avantajları şöyle sıralayabiliriz.

- a. Faizsiz finans kuruluşu ile yapılan sözleşme uyarınca sermayenin getirisi doğrudan sözleşmenin konusu olan yatırımın karlılığına bağlı olduğundan yatırıma tahsis edilecek likiditenin öncelikle yatırımın güvenilirliğine göre yapılmaktadır. Dolayısıyla sermaye olarak kullanılan likidite daha etkin kullanılmış olmaktadır.

- b. Kişi başına düşen GSMH dağılımını daha eşit yapılmasına ve ortaya çıkan gelirin hakkaniyetle dağıtılmasına katkıda bulunmaktadır.
- c. Faizsiz finans sistemi ülke kaynaklarının daha etkin, verimli ve yararlı kullanılmasını sağlamaktadır
- d. Faizli finans sisteminde bir yatırım projesinin finanse edilmesi için getirisinin borçlanma maliyetinin üzerinde olması gerekirken, faizsiz finans sisteminde ise yatırımcılar riski paylaşmaya teşvik edilerek yatırımcıların toplam sayısını artırılmaktadır. Bunun sonucunda da istihdam oluşumu sağlamaktadır.
- e. Faizsiz finans kuruluşları alım satım yaptıkları için satılan malın bedelini taksitler halinde alıcıdan (müşteriden) tahsil etmekte ve taksitlerin önceden tahsil edilmesi gibi bir durumla karşılaşmamaktadır.
- f. Faizsiz finans sistemi krizlere karşı dayanıklıdır ve ekonomiye yük getirmemektedir. Örneğin 2001 krizinde batan ticari bankaların ekonomiye yükü 50 Milyar Dolar civarında olur iken Katılım bankaları bu krizi minimum zarar ile atlatabilmişlerdir.
- g. "Kar ve zarar ortaklığı" ekonomik, ve ticari ilişkilere, alternatif yatırım ve tasarruf alanları sunmuştur.
- h. Faizsiz finans sistemi finansal piyasalarda yaşanan büyük spekülasyonları engellemektedir. Bunun sonucunda finansal piyasalar istikrar kazanmış olmaktadır.
- i. Faizsiz finans KZP kuralına uygun olarak ikinci piyasalara izin vermekte ve likit kalmasını sağlamaktadır.
- j. Faizsiz finans sisteminde vadeden önce oran artırımının olmamaktadır.
- k. Alım-satım konusu her malı gerçek değeri üzerinden finanse eden ÖFK' nın her işlemi kayıtlı ekonomiye dahildir. Dolayısıyla ÖFK' nın faaliyetleri kayıtlı ekonominin büyümesine, bunun sonucu olarak vergi gelirlerinin artmasına olumlu katkıda bulunmaktadır.
- l. Faizsiz finans kar payı ve gelir ortaklığı esaslı olduğundan yeni risklerin oluşturmasına izin vermez
- m. Sistem kar zarar paylaşımı kuralına uygun olduğundan para arzı, mal arzını geçemeyeceğinden enflasyonun ortaya çıkmasını engeller.

Bu sayılan avantajlar ışığında faizsiz finans sisteminin KZP ilkesi nedeniyle dünyadaki finansal piyasalara çok önemli bir destek olabileceği ortadadır. Sistemi

kullanan Ortadoğu ÷lkeleri ve diğer İslam ÷lkeleri global ölçekte özellikle dış ticaret hacminin büyümesine, ekonomik imkanların daha iyi şartlarla değerlendirilmesi ortamı hazırlanmıştır.

Faizsiz finansman, finansal bir faaliyet olmayıp bir ticari faaliyettir. Buradaki amaç faizsiz yöntem ve araçlarla en fazla karı sağlamaktır. Bu durumun sonucu olarak çeşitli faizsiz yöntem ve araçları geliştirilmiştir. Bunlar,

- a. Murabaha (Cost Plus Financing)
- b. Mudaraba (Profit Sharing Agreement)
- c. Muşareke (Equity Participation)
- d. Müşaraka Mutanakısa
- e. Müzaraa ve Musakat
- f. İcara (Leasing)
- g. İcara ve İktina
- h. Selem (Vadeli Opsiyon İşlemleri)
- i. İstisna (Work İn Progress)
- j. Joala
- k. Karz-ı Hasen
- l. Komodite (Commodity)
- m. Teverruk
- n. Puan sistemi
- o. Sigorta işlemleri
- p. Akredif işlemleri
- q. Wakala

vb gibidir.

1.10.1 Murabaha (Peşin Alım – Vadeli Satış)

Murabaha faizsiz finansman yöntemleri içinde en fazla kullanılmaktadır. Bu yöntemde müşterinin ihtiyaç duyduğu hammadde, makine v.s. onun adına satın alınır ve üzerine bir kar koyarak müşteriye devredilir.

Murabaha işlemlerinin temelinde ticari bir mal ya da hizmetin alım satımı veya bir yatırım faaliyetinin ihtiyaç duyduğu mal ve/veya hizmetin temini vardır. Banka müşterisinin ihtiyaç duyduğu mal ve hizmeti satıcıdan peşin olarak alır ve üzerine ekleyeceği bir kar ile vadeli olarak müşterisine satar (Tunç, 2010:135-136).

Bu yöntem satın alma ve tekrar satma işlemlerini içeren bir sözleşmeye dayanır. Müşterinin isteği üzerine bir varlık satın alınır, alış fiyatının üzerine faiz yerine geçen önceden belirlenmiş bir fark diğer bir ifade ile kar payı eklenir ve müşterisine satar. Örneğin bir işletme 200.000 TL'lik bina satın alımı için faiz finans kuruluşuna başvurur. Kuruluş, binayı satın alır ve bir yıl sonra işletmeden 230.000 TL almak üzere binayı işletmeye teslim eder.

Murabaha yöntemi bir başka örnekle açıklarsak: “meselâ yeni doktora olmuş bir kimse, işinde kendisine lazım olan tıbbî teçhizatı satın alma kudretinde olmadığı takdirde katılım bankasından söz konusu teçhizatı kendisi için satın almasını ister. Tabibin, adı geçen teçhizatı bankadan alma vaadi vardır. Katılım bankası teçhizatı satın alır. Maliyet fiyatının üzerine tabiple anlaştığı oranda kâr koyar ve bu kârla teçhizatı doktora satar. Tabip teçhizatın bedelini bankaya, aralarında anlaştıkları şekilde taksitlerle öder” (Özsoy, 2012:65).

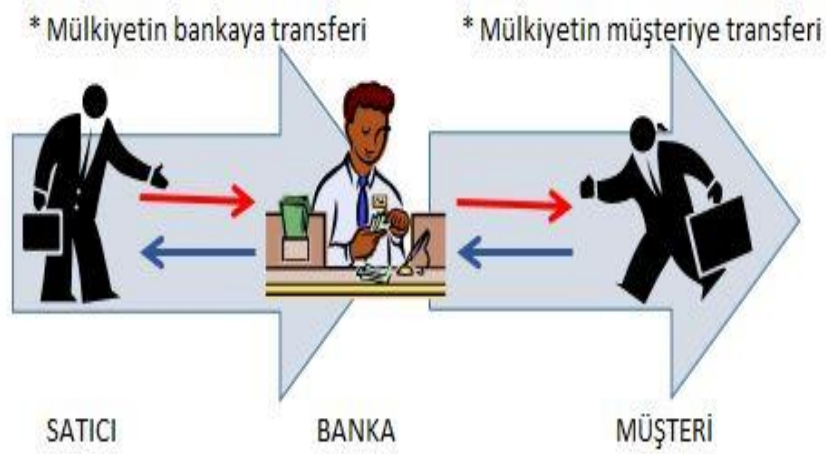
Murabaha yönetiminden yararlanmak isteyen kişi veya kurumların başvurusundan sonra katılım bankasının ilk işi, finansman konusu işlemin faizsiz bankacılık prensipleri açısından uygun olup olmadığı hakkında ön araştırma yapmaktır. Bu aşamada şu hususlara dikkat edilmektedir. (Özsoy, 2012:163)

- a. Katılım Bankası-faizle kredi veren geleneksel bankalardan farklı olarak-bedeli taksitle ödenmek istenen mal ya da mali hakkın gerçekten var olup olmadığını kontrol eder. Katılım bankası, mal ya da mali hak hükmünde olmayan ceza, harç, vergi, vize ücreti borç vb. bedelleri murabaha ile satamaz.
- b. Gerçekliği tespit edilen malların satılabilir durumda olup olmadığı kontrol edilir. Eğer bir mal kamuya zararlı mal konumundaysa ve satıma elverişli olmayan hakların satımı söz konusu ise katılım bankası bu işlemi gerçekleştiremez. Katılım bankaları tarafından murabaha yapılamayacak mallara; içki, sigara, domuz eti, müstehcen yayın, kumarhane malzemeleri, sadece haram işler için kullanılan ürünler vs. örnek olarak verilebilir.
- c. Satımında problem tespit edilmeyen malların vadeli satıma uygun olup olmadığı kontrol edilir. Gerçekte “para” olarak değerlendirilen mallar, faizsiz bankacılıkta taksitle satılmaz. Mesela, döviz külçe altının taksitle satılmaları faizli işlem olarak nitelendirilmektedir.

- d. Katılım bankası, satıcı ile murabaha yapmadan önce mal ya da mali hakkın müşterinin sorumluluğunda olup olmadığına dair bir araştırmada bulunur. Çünkü sözü edilen mal ya da mali hakkı, katılım bankası satın alıp daha sonra müşteriye satacağı için, satıcı ve müşteri arasında daha önceden herhangi bir satış sözleşmesi yapılmamış olması gerekmektedir.
- e. Katılım bankasının bir alım satım işlemine dahil olabilmesi için o işlemin gerçek olması gerekir. Bu nedenle katılım bankası bir işlemin gerçek olup olmadığını kontrol eder, sahte olma ihtimali yüksek olan işlemleri reddeder. Katılım bankasının, gerçek bir malı satıcıdan alıp o malı vadeli bir şekilde almak isteyen müşteriye taksitle satan bir kurum olması gerekir. Bu nedenle geleneksel bankacılıktan farklı olan bu özelliğini koruması için alım satımlara fon yardımıyla bulunması ve bu konudaki suiistimaller karşısında temkinli olması gerekir.

Murabaha yönteminde üç taraf bulunmaktadır. Bunlar

- a. Satıcı
- b. Faizsiz finansman kuruluşu (Katılım Bankası)
- c. Müşteri

Şekil 1.5: Murabaha süreci.

Burada üçlü ilişki şu şekilde işlemektedir. Önce faizsiz finansman kuruluşu müşterinin isteği üzerine malı satıcıdan bir bedel karşılığında satın alır. Daha sonra malın mülkiyeti belli bir bedel karşılığında vadeli olarak müşteriye devredilir.

Murabaha işleminde malın fiziki olarak mevcut olması ve bankanın malı satın aldıktan sonra satması gerekmektedir. Fiziki varlığı olmayan soyut varlıklar (patent, marka, ticari isim v.b. sinai haklar) için murabaha geçerli değildir. Malı satın almak isteyen müşterinin sonradan vaadinden cayması banka için ciddi bir risk doğuracağından bunu önlemek için müşterinin bankaya başvurusunun veya talimatının yazılı olması istenmektedir. Vadeli olarak satılan malın bedelinin tahsili bir defada veya taksitler halinde olabilir. Banka, tahsilatı güven altına alabilmek için müşteriden güvence de isteyebilir (Akgüç, 1987:142).

Hane halklarına ve işletmelere kısa ve orta vadeli ticari kredi kullanma imkanı sunma konusunda esnek bir mekanizma olan murabaha, mikro ve küçük ölçekli işletmelerin finansmanında da önemli bir rol oynamaktadır (Serpam, 2013:5).

Bu yöntemle banka ya da benzeri faizsiz finans kuruluşu çok sayıda ve çok değişik alanlarda alım satım işlemi yapma imkanı bulmaktadırlar. Ülkemizde çok sık kullanılan bir yöntemdir.

1.10.2 Mudaraba

Mudaraba iki ortaktan birinin malı ve öbürünün emeği ile şirket üzerine yapılan bir akit (sözleşme) olarak tanımlanır (Gedikli, 1998:66). Bir başka deyişle sermaye sahibi ile girişimci arasında yapılan ortaklık sözleşmedir.

Emek sermaye ortaklığıdır. Banka yatırım için ihtiyaç duyulan kaynakların tamamını sağlarken (sermayenin tamamını finanse ederken), müşteri emeğini koyar. Yapılan işlemde oluşan kâr başlangıçta anlaşılan oranlarda banka ve müşteri arasında paylaşılır. Zarar olması durumunda, eğer müşterinin herhangi bir kusuru yoksa banka bütün zararı yüklenir. Bu sistem genellikle ticaret finansmanında kullanılır (Özsoy, 2011:47).

Mudaraba yönteminin temel özellikleri aşağıdaki gibidir (Akgüç, 1987:141).

- a. Sermaye sahibi olan kişi ile emeğini bilgi ve tecrübesini ortaya koyan kişinin kara ortak olmaları
- b. Tarafların kar paylarının belirli (maktu) olmaması, karın taraflar arasında önceden belirlenmiş bir oranda bölünmesi
- c. Zararın tamamen sermayedara ait olması
- d. Sermayenin emeğini koyan tarafından yönetilmesi
- e. Sermayedarın ise sadece denetim yetkisine sahip olmasıdır.

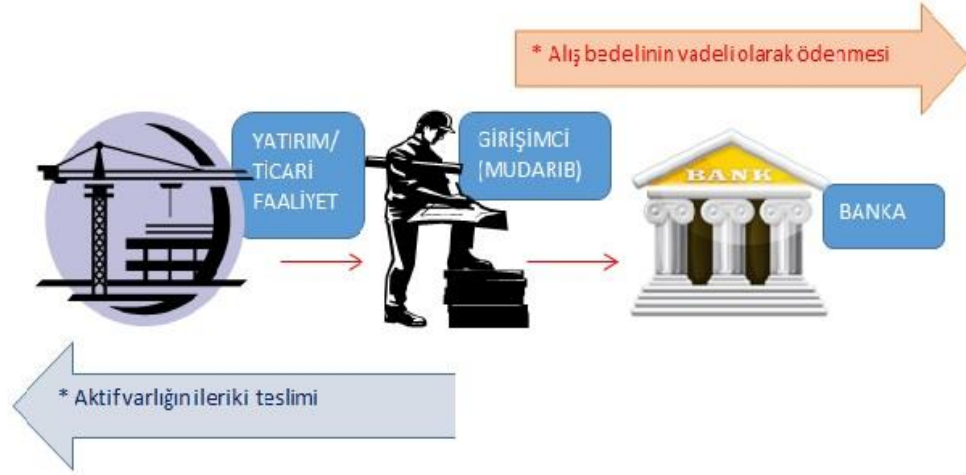
Özel sektörün uzun veya kısa vâdeli her çeşit kredi ihtiyacını karşılamak için elverişli bir ortaklık çeşididir. Toplumda, elinde büyük meblağlara ulaşan nakit parası olan birçok kimse bunu işletmek ve ticârî bir işte kullanmak ister. Ancak, bilgisi ve tecrübesi olmadığı için bu arzusunu gerçekleştiremez. Yine toplumda bilgili, kabiliyetli ve ticarete yatkın birçok kimse de, sermaye yokluğundan dolayı ticarete atılamaz. İşte, mudarebe ortaklığı, birbirine muhtaç olan bu iki unsuru bir araya getirir ve her iki taraf da bundan kârlı çıkar. Böylece, toplumda muattal kalan sermayeler ve iş bulamayan kabiliyetler de değerlendirilmiş olur (Ellek, 1996:31).

Mudaraba'nın konusu, bir mal ya da hizmetin veya bir yatırımın gerçekleştirilmesi olup, proje hakkında yeterli bilgi ve becerisi olan (ancak sermayesi olmayan) tarafın katılım bankası tarafından finanse edilmesi amaçlanmaktadır. Gerçekleştirilecek ve finanse edilecek projenin belirli ve tanımlanmış bir proje olması gerekir. Faizsiz finansman prensipleri gerek işin mahiyeti ve tutarı, gerekse sözleşme şartlarındaki ciddi bir belirsizliği kabul etmez. Her bir hususun açık ve net olması zorunludur (Tunç, 2010:140).

Faizsiz finans kuruluşu (katılım bankası) yapacağı işlemler için zarar ihtimalini ortadan kaldırmak veya en aza indirmek için gerekli tedbirleri alır. Dolayısıyla bir projeye kendisine başvuran müşterinin projesini çok yönlü olarak inceler, üzerinde gerekli çalışmaları yapar. Eğer projeyi uygun ve karlı görürse gerekli fonu müşteriye kullanır. Fonu sağlayan kuruluş isterse müşterisinden alım- satım işlerini düzenli bir hesapta izleyebilir ve kontrol edebilir.

Bu yapıda elinde fon fazlası olan taraf, bu fonu herhangi bir faaliyet alanında verimli bir şekilde değerlendirme kapasitesine sahip diğer tarafın kullanımına bırakır. Emanette ve güvene dayalı bir fon kullanım türüdür (Tunç, 2010:134).

Kâr (pozitif sonuç) olması durumunda; kâr, önceden anlaşılmış oranlar üzerinden banka ve yatırımcı grubu arasında paylaşılır. Zarar (negatif sonuç) olması durumunda; zarar yatırımcı tarafından karşılanır. Bunun sonucu olarak, fonun yatırıldığı varlığın değeri ve yatırımcının anaparası azalmış olur (Güngören, 2011:27).

Şekil 1.6: Mudaraba sisteminin işleyişi.

Mudaraba yöntemi komandit şirket yapısını andıran bir işleyişi vardır.

Gelişmiş ekonomilerde geniş uygulama alanı olan risk sermayesi şirketleriyle mudarebe arasında büyük bir benzerlik vardır. Risk sermayesi şirketi kamu veya özel sektörden sağladığı sermayeyi seçeceği projelere yatırır.

Kâr-zarar ortaklığı biçiminde çalışan bir finans kurumuna yatırılan tüm vadeli mevduat, vadelerine göre kâr-zarar katılma hesaplarında işletilir. Hatta hisseler ikinci el piyasalarda ve menkul kıymet borsalarında alınıp satılarak kazanç sağlanabilir.

Mudaraba bir finansman modeli olarak İslam dünyası ile sınırlı kalmamıştır. Önce İtalyanlar sonra da bütün Avrupa Kıtası tarafından kullanılan bir ürün haline gelmiştir. Batıda commenda olarak adlandırılan mudaraba yönteminin Orta Çağ Avrupa'sında kullanılan en yaygın ve popüler model olduğu konusunda Avrupa İktisadı tarihçileri arasında görüş birliği vardır (Tunç, 2010:143).

Esasında Faizsiz bankacılık kuruluşu mudaraba yöntemi olan ihtiyaçtan dolayı ortaya çıkmıştır.

1.10.3 Muşaraka (İnan)

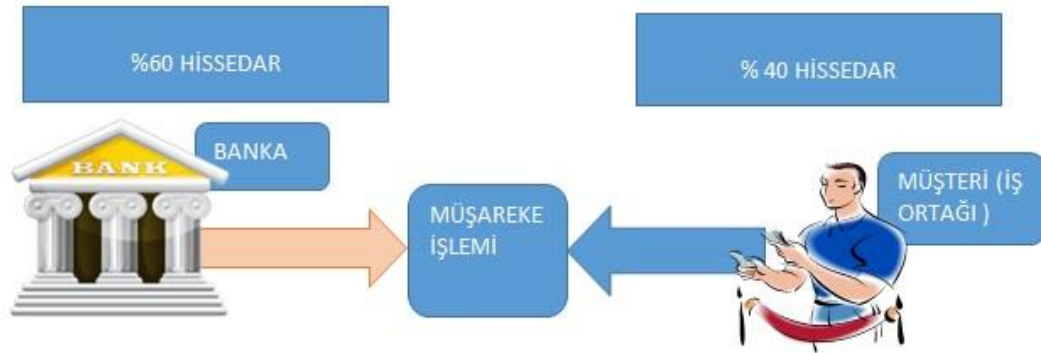
Muşaraka yöntemi bir tür ortaklık yöntemidir. “İki ve daha çok kişinin ticaret yapmak ve elde edilecek kârı aralarında paylaşmak üzere sermaye ortaklığı kurmasıdır” (Döndüren, 2013). Bu sistemde banka yani faizsiz finans kuruluşu sermayeyi koyar, girişimci ise sermaye + emek ortaya koymaktadır.

Muşaraka İslam toplumlarında kullanılan bir iş ortaklığı modelidir. Bu yöntemin diğer bir adı inan ortaklığıdır. En belirgin özelliği; bu modelde ortaklardan

her birine eşit tutarda veya farklı tutarlarda yatırım yapma (sermaye koyma) imkânı verilmesidir (Tunç, 2010:143).

Muşaraka yönteminde iki taraf bulunmaktadır. İlgili taraflardan birinci faizsiz finansman sağlayan banka ya da benzeri faizsiz finans kuruluşu, bu kuruluş elindeki fonları en karlı ve güvenli şekilde işletmek istemektedir. İkinci taraf ise girişimcidir. Girişimci elindeki projeyi gerçekleştirmek için en uygun kaynak ihtiyacını duyan kişidir.

Muşaraka sisteminin işleyişi şöyledir; Müşteri katılım bankasına başvuru yaparak sermayesinin eksik olan kısmını ister. Katılım bankası eksik olan sermayeyi giderdiği zaman ortaklık başlar. İşletmeyi katılım bankasının müşterisi olan ortak işletir. Gerekli yerlere yatırım yapar. Ve yaptığı bu hizmet dolayısıyla kar bölüşümünde fazladan pay alır. Net gelir paylar nispetinde paylaşılır. Aynı şekilde zarar varsa o zarara da paylar oranında katlanılır (Küçükkocaoğlu, 2013:9-10).

Şekil 1.7: Muşaraka sisteminin işleyişi.

Öncelikle bir iş ortaklığı sözleşmesi yapılır. Sözleşmeye göre talep edilen likiditenin devam eden bir proje için mi yoksa yeni bir projenin tamamlanması için mi konusunda anlaşılır. Bu yöntemde her iki taraf da gerekli miktarlarda sermayeye katılım yaparlar. Banka ve girişimci proje için gerekli sermayeye aralarındaki anlaşmaya göre katılırlar. Proje tamamlandıktan sonra ortaya kar çıktıysa bu kar taraflar arasında anlaşma şartlarına göre paylaşılır. Bu arada girişimci aynı zamanda emek de koyduğu için genellikle kârdan daha fazla kâr alır. Kar dağıtım sürecinde başlangıçtan itibaren bütün maliyetler düşülür ondan sonra dağıtılır. Eğer proje zararlı sonuçlanmış ise sermayedeki payları oranında paylaşılır.

Bir örnekle açıklamak istersek ABC Ltd. Şti. gerçekleştirmek istediği bir projesi vardır. İşletme olarak bu projeye ayırabileceği 200.000 TL bulunmaktadır.

İlave olarak 300.000 milyon lira için faizsiz çalışan bankasına başvurmuş, banka da gerekli olan sermayeyi projeye koymayı kabul etmiştir.

Sözleşme şartlarına göre işletme kar elde derse karın %30'si bankaya ödenecektir. Sermayenin % 45 projeyi yürüten işletmenin % 55 ise bankaya aittir.

Örneği iki şekilde inceleyelim birinci durumda gerçekleştirilen projenin 150.000TL kar ettiğini varsaydığımızda; karın %30'si (45.000TL) sözleşmede anlaşıldığı üzere projeyi yürüten müşterinin payı, geri kalan kısmı ise sermayenin %45 projeyi gerçekleştiren müşterinin (işletme vb), %55'ı bankaya ait olduğundan sermaye oranları kadar kar tutarı da oran dahilinde paylaşılacaktır. Yani 47.250TL projeyi gerçekleştiren müşterinin sermayenin 57.750TL ise bankanın koyduğu sermaye payı olacaktır.

Zarar durumunda ise 120.000TL zarar oluşmuşsa ilgili taraflar sermaye oranları kadar zarardan sorumludurlar. Böylece zararın (120.000TL %45) 540.000 projeyi gerçekleştiren müşterinin, kalan tutar (120.000TL %55) 660.000TL bankaya ait olacaktır.

Bu yöntem faizsiz finans uygulamasının saf halini oluşturmaktadır. Genellikle sanayii ve ticaret finansmanında kullanılmaktadır. Makine ve benzeri malzemelerin alınmasında müşaraka yöntemi başarıyla uygulanabilir. Banka ya da benzeri finans kuruluşları ile yapılan sözleşmeler kısa ve uzun vadeli olarak düzenlenebilir.

Müşarakanın, nispeten daha yeni bir türü olan 'azalan müşaraka' (diminishing musharakah) yönteminde proje gelir elde etmeye başladıktan sonra eğer müşteri projenin tamamının sahibi olmak isterse periyodik olarak bankanın projedeki payını, yapılan ek ödemeler sonucunda satın alır. Azalan müşaraka çoğunlukla küçük ve orta ölçekli işletmelerin finansman ihtiyaçlarını karşılamada kullanılırken, bazı ülkelerde (Kuveyt, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri) büyük ölçekli projelerin finansmanında da kullanılmıştır (Serpam, 2013:4).

Müşaraka ve Mutanakısa yeni bir finansman tekniğidir (Bendjilali, 1995:15). Müşarakanın bu türü, bankanın müşterisiyle müşaraka akdini kurmasından ve projenin gelir sağlamaya başlamasından sonra uygulanır. Bu yöntem şu şekilde uygulanır: bir projeyi (meselâ bir gayrimenkul alımı) desteklemek için banka ve müşterinin ortaklıktaki payları belirlenir ve taraflar iştirakleri oranında kârdan pay alır. Buraya kadar normal müşaraka hükümleri uygulanır. Bundan sonra, eğer müşteri bu mülke sahip olmak istiyorsa yıllık olarak banka hisselerini talep eder ve böylece bankanın ortaklıktaki hissesi gittikçe azalır. Ortaklıktaki hissesi gittikçe

azalan bankanın gelirdeki payı da buna orantılı olarak gittikçe azalır. Böylece müşteri giderek gayrimenkulün sahibi olur. Yöntemin bu ikinci basamağı, bir malı müşteriye taksitlerle satmaya benzemektedir. Bu yöntem Ürdün Katılım bankası tarafından başarıyla kullanılmaktadır (Özsoy, 2012:64).

1.10.4 Muzaraa ve Musakat

Muzaraa, özellikle tarımsal alanlarda kurulan bir ortaklık tipidir. Sermaye olarak bir taraf arazisini, diğer taraf da işgücünü koyar. Bu açıdan mudarabaya benzemektedir. Yapılan tarımsal faaliyetten sağlanan kar veya ürün, ortaklar arasında önceden belirlenmiş bir oranda paylaşılır (Akgüç, 1987:143).

Muzaraa yöntemi, bir tür ziraat ortaklığıdır. Bir taraf arazini, diğer taraf ise çalışma, emeğini koymak suretiyle üretilecek ürünün sözleşmedeki şartlar dahilinde paylaşılması şartı ile yapılan bir ortaklık anlaşmasıdır. Hasılat Ekim ayı sonunda taraflar arasında paylaşılmaktadır (Gönen, 2010:197).

Muzaraa yönteminin şartları;

- a. Ortakçının işini bizzat yapması veya adamlarına yaptırması,
- b. Üzerinde ortakçılık sözleşmesi yapılan toprak,
- c. Ziraat işinde kullanılacak tarım âletleri,
- d. Toprağa ekilecek tohum.

Muzaraa, bir bakıma arazinin kiralanmasına benzetilir fakat uygulama şekli ve diğer yönleri ile kiralamadan tamamen farklı bir ziraat ortaklığıdır.

Musakat meyve veren ağaçların meyvelerinin paylaşılması üzerine ağaç sahibi ile emek sahibi arasında kurulan bir ortaklıktır. Bağ bahçe ortaklığı olarak bilinir. Bu ortaklık türünde taraflardan biri arazi üzerindeki meyve ağaçlarını sermaye olarak ortaya koyar, diğer taraf ise meyvelerin bakımını toplanması ve depolanması işlerini yapar. Ürün satış aşamasından sonra gerekli masraflar düşüldükten sonra elde edilen kar, sözleşmesi gereğince belirlenen oran dâhilinde hasılat paylaşılır (Tunç, 2010:134).

1.10.5 İcara (Leasing)

İcara işlemi faizsiz finansman kuruluşlarının murabahadan sonra ikinci önemli finansman sağlama yöntemidir. Bu yöntemle leasing denilen kiralama yoluyla müşterilere fon kullandırılmaktadır.

Kiralama en genel anlamı ile herhangi bir varlığın mülkiyetini devralmadan sadece kullanım hakkını belli bir süre için elde etmektir. Mal sahibinin mal üzerindeki mülkiyet hakkı saklı kalmak üzere malının kullanım hakkını, bir menfaat karşılığında bir başka kişiye devretmesidir (Uyanık, 1990:5-6).

1930'lu yıllarda yaşanan ekonomik kriz nedeniyle oluşan finansal darboğazları aşmak amacıyla, uygulamasına ABD'de başlanan leasing işlemleri, daha sonraları teknolojik gelişmeler nedeniyle işletmelerin karşılaştığı makine teçhizatın demode olma ve verimsiz çalışma risklerini ortadan kaldırmak amacıyla da kullanılmaya başlanmıştır (Kınalı, 2012:44).

Banka ya da benzeri faizsiz finans kuruluşları varlığı, satın alarak müşterisine belirli bir süre için kiralar. Kiralama süresinde mülkiyet bankaya aittir. Müşteri ile yapılan sözleşmeye göre vade, fiyat ve kiranın konusu belirlenir. Faiz içermeyen finansman sistemi içinde çok kullanılan bir yöntemdir.

Bu yöntemde üç taraf bulunmaktadır Bunlar;

- a. Satıcı
- b. Faizsiz Banka
- c. Müşteri (kiracı)

Şekil 1.8: İcara süreci.

EÜ'de artan bir oranda önem kazanmakta olan nispeten yeni bir uzun vadeli finansman metodudur (Akın, 1987:157-158).

Üç tür kiralama işlemi vardır (Tunç, 2010:147).

Bunlardan birincisi operasyonel kiralama değildir. Banka müşterilerinin kiralama taleplerine cevap verebilmek için birçok ekipmanı mülkiyetinde tutar. Burada banka

için risk konusu malların banka mülkiyetinde olması nedeniyle zaman zaman atılması halidir.

İkinci tür kiralama Ijarah Mutohia bitamleek olarak adlandırılır. Bu tür sözleşmelerde operasyonel kiralamadan farklı olarak, müşteriye kira süresi sonunda malın mülkiyetini devralma zaman zaman atıl kalması halidir.

Kiralama işlemlerinin değişik bir uygulaması da sale and leaseback (sat ve kiralama) yöntemidir. Banka müşteriden kiralamaya konu olacak malları satın alır ve aynı müşteriye kiralar. Müşteri sermaye ihtiyacı olduğu durumlarda demirbaşlarının mülkiyetini bankaya satarak o malları kiracı olarak kullanmak yolunu seçebilir.

Bu yöntemi bir örnekle açıklayalım; DM Ltd Şti. projesinin ihtiyacı olan makinayı kiralamak üzere bankaya ya da benzeri faizsiz finans kuruluşuna başvurur. Banka ya da benzeri faizsiz finans kuruluşu elinde bulunmayan makinayı satıcıdan satın alır ve belli bir bedel karşılığında müşterisine kiralar.

Kiralamanın müşteriye birçok avantajı bulunmaktadır. Bunlara kısaca değinirsek; elindeki likiditeyi duran varlığa bağlamış olur, kiraladığı duran varlığa ait riskler ve amortisman diğerlerini kiralayana ait olduğu için bunlar için ayrıca kaynak ayrılmasına gerek yoktur. Ayrıca projesinde kullanacağı duran varlığı kısa vadeli kullanacaksa kiralamak daha avantajlı olacaktır.

İcara, leasing uygulamalarına çok benzemekle birlikte, kiraya verilen malın kullanılması şartını öne sürmesi bakımından farklılık arz etmektedir. Ancak ekonomik açıdan faizsiz bankaların icara uygulamalarının, İslam ülkeleri dahil dünyanın dört bir yanında uzun zamandır mevcut olan leasing işletmelerinin faizli ve risksiz faaliyetlerinden farklı olmadığı da ileri sürülmektedir (Güngören, 2011:32).

1.10.6 İcara Ve İktina

Bu yöntemde, faizsiz finans kuruluşu bir malı (makine, aygıt, bina v.b.) belirli bir dönem için kiraya verir, kiracı bu dönem içinde kira ile birlikte malın mülkiyetini kazandıran taksitleri de öder. Kira süresi sonunda malın mülkiyeti kiracıya geçmiş olur. İcara ve iktina, mülkiyetin devriyle sonuçlanan bir uzun süreli kira sözleşmesi olarak nitelenebilir. Bu yöntem, faizsiz finans kuruluşu (bankaya), firmanın hesaplarını yakın kontrol altında tutmadan riski en az düzeye indirerek yeterli bir kar marjı sağlama olanağını vermektedir (Akgüç, 1987:151).

1.10.7 Selem (Vadeli Opsiyon Sözleşmeleri)

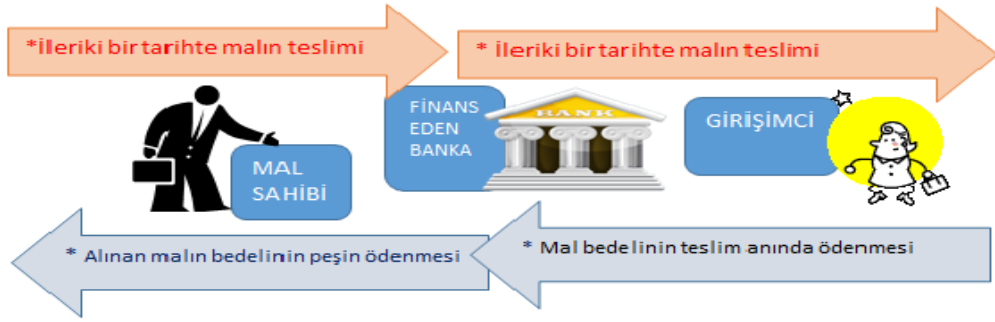
Selem, lügatta takdim anlamına gelir. Bu selef de denir (Akın, 1986 162). Selem ileride teslim alınacak bir malın ücretinin önceden peşin olarak ödenmesiyle oluşan alım-satım akdidir. Yapılan sözleşmede mal ileriki bir tarihte teslim edileceği için malın özellikleri sözleşmede açık bir biçimde belirtilmelidir. Bu yöntemle malı ileride teslim edecek olan kişi bulunduğu zamandaki fon ihtiyacını faize gerek kalmadan karşılar. Katılım bankası da önceden peşin fakat uygun fiyata aldığı malı teslim aldıktan sonra daha yüksek fiyata satarak gelir elde eder (Akcan, 2012:40).

Selem yönteminde müşteri banka ya da benzeri finans kuruluşuna başvurur, müşterinin belirlediği şartlara göre banka yada benzeri faizsiz finans kuruluşu malı satıcıdan satın alır, daha sonra müşterisine satar. Müşteri malın kendisine teslimi anında önce malın bedelini peşin olarak öder. Mallar ileri bir tarihte bankaya teslim edilebilir. Malların banka ya da faizsiz finans kuruluşuna satılmaması ya da düşük fiyatla satılması gibi risk ihtimali olduğundan bu yöntem uygulamada çok fazla kullanılmamaktadır.

Selem de malın miktarının, özelliklerinin, teslim yerinin ve teslim tarihinin sözleşmede tespit edilmesi gerekmektedir. Şartlarına uygun olarak yapılan bir selem sözleşmesi ile gelecekte üretilecek mallar şimdiden satılmış işlemidir. Selem yöntemi çoğunlukla tarım ve inşaat alanlarında kullanılmaktadır. Burada şunu belirtmemiz gerekir ki, belirli bir mal, belirli bir çiftçiliğin veya ağacın ürünü gibi ürünler selem konusu olamaz. Selem sonu olarak şeylerin kalite ve miktar (sayılabilen) yönünden olarak tarif edilebilir olan mallar olması şarttır.

Selem finansmanın aşamaları (Özsoy, 2012: 185)

- a. Katılım bankası ile müşteri arasında anlaşma sağlanır.
- b. Katılım bankası satıcıya mal üretim siparişi verir.
- c. Katılım bankası mal bedelinin tamamını satıcıya peşin öder ve malın mülkiyeti katılım bankasına girer.
- d. Mal üretildikten sonra katılım bankası üretilen malın müşteriye teslim edilmesini sağlar.

Şekil 1.9: Selem sisteminin işleyişi.

Selem yöntemi özellikle Körfez ülkelerinde büyük ölçekli inşaat projelerinin finansmanında başarılı bir şekilde kullanılmıştır (Serpam, 2013:6).

1.10.8 İstisna

İstisna kelimesi Arapça olup yapmak, üretimde bulunmak anlamına gelir. İstisna, satıcı ile alıcı arasında düzenlenen bir şeyi imal ettirme konulu bir satış sözleşmesidir. Sözleşmeye göre satıcı, alıcının talep ettiği bir malı, yapıp veya yaptırıp müşterisine teslim etmeyi taahhüt eder. Bu yöntem genellikle yapımı veya temini uzun süre alan malların alım satımında kullanılır. Örneğin bir inşaatın yaptırılmasında olduğu gibi. Sözleşmede belirlenen duruma göre malın bedeli peşin, taksitli veya ileriki bir tarihte ödenebilir (Tunç, 2010:150).

İstisna finansman aşamaları (ÖZSOY, 2012:187);

- Katılım bankası ile müşteri arasında anlaşma sağlanır.
- Katılım bankası satıcıya mal üretim siparişini verir.
- Katılım bankası mal bedelini satıcıya öder.
- Mal üretildikten sonra katılım bankası üretilen malın müşteriye teslim edilmesini sağlar.
- Müşteri bu işlemlerden kaynaklanan borcunu vade sonunda geri öder.

Şekil 1.10: İstisna sisteminin işleyişi.

Bu yöntem uzun vadeli finansman gerektiren işler için kullanılan bir yöntem olduğundan proje finansmanı için idealdir. Yol, köprü, hastane vb. büyük projeler kullanılması uygundur.

İstisna yöntemi iki biçimde uygulanmaktadır. Birincisi banka ya da benzeri faizsiz finansman kuruluşu proje tamamlandıktan sonra meydana gelen varlığın sahibi olarak hareket eder ve varlığı işleten firmadan elde edilen kara göre düzenli olarak kira benzeri bir ücret alır. İkinci yöntem olarak proje tamamlandıktan sonra banka ya da benzeri finans kuruluşu varlığı kullanıcı firmaya teslim eder. Tamamlanan projenin üzerine kar payı eklenerek firmaya satılır. Bu yönüyle işleyişi Murabaha çok benzemektedir ama maliyet ve kar payı uzun vade de geri öder.

Bu yöntemde yapım ya da imalat dönemi boyunca banka ya da benzeri faizsiz finans kuruluşu kar payı ve benzeri herhangi bir ödeme yapılmaz. Proje süresince tahakkuk eden kar payı hesaplanır ve maliyete eklenir. Dolayısıyla projenin sonunda yeni bir maliyet çıkmıştır. Yeni çıkan maliyetin üzerinden kar payı tekrar hesaplanır ve her ödeme tutarı hesaplanan miktar üzerinden yapılır. Bu yönüyle faizli finans kuruluşlarında kullanılan bileşik faiz uygulamasına çok benzemektedir. Fakat faizli finans kuruluşlarından ayrıldığı nokta ise faizli finans kuruluşlarının finanse ettikleri varlığı teminat olarak kullanılabilmesidir. (Faizli finasta teminatsız kredi verilmesi mümkün olduğundan temerrüt halinde işletme aleyhine icra takibi ya da iflas işlemi başlatılabilmektedir. İstisna'nın tarafı olan işletme temerrüde düştüğünde ise banka doğrudan işlemin konusu olan varlığa el koyabilmektedir. Sonuçta banka uzun sürebilecek icra takibi ya da iflas işlemine girmeden korunmuş olmaktadır.)

1.10.9 Joala

Kavram olarak joala istisna'ya benzemektedir. Ancak istisna'da satıcı fiziki bir malı temin ederken, joala'da satıcı fiziki bir mal yerin bir hizmet sunmaktadır. Joala'nın diğer bütün yönleri istisna gibidir. Joala işleminde satıcı gelecekte sunacağı bir hizmetin fiyatını şimdiden belirlemektedir. Bir çok durumda bir işlemin istisna mı yoksa joala mı olduğunu tayin etmek güçtür (Özgür, 2007:66).

1.10.10 Karz-ı Hasen

Faizsiz olarak verilen borca Karz-ı hasen denilmektedir (Akın, 1986:184). Kar payı içermeyen ve genellikle teminata bağlanmış çok az kullanılan borç sözleşmesidir. Bu yöntem, insani yardım ve refah gibi gayelere matuf olarak bir sözleşme altında ihtiyaç sahibine faizsiz olarak borç vermek şeklindedir. Geri ödemeler iki tarafın anlaştığı bir dönem boyunca yapılmaktadır. Faizsiz banka bu işlem sonunda herhangi bir getiri elde etmemektedir. Bu tür fonlar evlenme, hastalık, çocukların eğitim ve öğretimi ve olağanüstü bazı hallerde verildiği gibi küçük sanayi erbabının projelerini başlatmak için de verilmektedir. Karşılığı ya cari hesaplardan ya da faizsiz bankanın kendi sermayesinden temin edilen bu fonları kullanan ihtiyaç sahipleri meşru sebeplerle borçlarını ödeyemeyecek duruma düşerlerse söz konusu borç, bankanın sosyal fonundan karşılanmaktadır (Özsoy, 1987:130).

Faizsiz finans kuruluşları genellikle bu yöntemi maddi sıkıntıda olan birey ya da işletmelere kullandırmaktadır. Bu hizmetlerinden dolayı kullanıcıdan hizmet ücreti alabilmektedir.

Dünyanın en büyük faizsiz finans kuruluşu olan İKB karz-ı hasen yöntemini genellikle az gelişmiş ülkelere ya da doğal afete maruz kalmış ülkelere kullandırmaktadır. Bir örnek vermek gerekirse 1999 yılında ülkemizde yaşanan Marmara depreminden sonra ülkemiz bu kapsamda 2006 yılında imzalanan anlaşma ile Bolu-Yalova kanalizasyon projesi için gerekli olan 6,5 milyon Doları Karz-ı hasen yöntemini kullanmıştır (Kayar, 2010:19).

1.10.11 Sukuk (İslami Bonds)

Sukuk, varlık senedi veya menkul kıymetleştirilmiş varlık şeklinde tanımlanır. Diğer senetlerden farklı olarak belli bir varlığa endeksli olarak çıkarılır. Bundan dolayı sukuk çıkartacak borçlunun öncelikle bir varlık sahibi olması şarttır. Sukuk

sahiplik hakkını temsil eder. Sukukun esas özelliği de diğer İslami finansman türlerindeki gibi, gerçek bir ticari veya yatırım ilişkisini temel alır. Proje, varlık veya bilanço endeksli olarak hazırlanabilmektedir (Dağ, 2011:34-35).

Sukuk çoğu zaman bonoyla karıştırılabilmektedir. İkisi de yapılandırılmış finansmana aracı olmalarına rağmen aralarında birçok farklı yön vardır. Her şeyden önce bono, ihraç edenin faiz ödemeyi kabul ettiği ve belirtilen vadede bono sahibine anapara ödemesini taahhüt ettiği bir borç sertifikasıdır. Sukuk ise bir borç enstrümanı değildir; temelinde mutlaka bir dayanak varlık bulunmaktadır. Sertifika sahibine dayanak varlıktan doğan gelirden istifade etme hakkı bulunmaktadır. Sertifika sahibine dayanak varlıktan doğan gelirden istifade etme hakkı tanır. Gelir, faizsiz bankacılık prensiplerine uygun olan varlıklardan elde edilir (örneğin gayrimenkulün kiralanması). Sukukta yatırımcılar bir yatırım projesine katılarak risk üstlenirler. İkisinin birbirine benzer ortak yönleri ise sukukun da bono gibi fiyatlanması, kote edilmesi ve derecelendirme notu almasıdır.

1.10.12 Komodite (Commodity Murabaha)

Komodite, herhangi bir kalite farklılığı olmayan emtiaların, uluslararası piyasalarda büyük oranlarda ve anlık olarak alınıp – satılma şeklidir. Komodite işlemi ticarete konu olan tüm mallar ve ürünler için konu edilen bir çeşit satım sözleşmesidir. En yaygın olarak petrol, altın ve tarım ürünlerinde kullanılır. Gerçekte bütün bu ürünleri alıcı da satıcı da görmez. Sadece belli bir vade ve fiyatı içeren sözleşmeler yapılır ve para hareketi gerçekleşir. Komodite pazarlamaları Chicago ve New York'tadır (Tunç, 2010:160). Bu pazarlarda katılım bankaları ellerindeki likidite fazlalıklarını değerlendirirler. Yapılan işlemler kısa vadeli.

1.10.13 Teverruk

Teverruk likidite ihtiyacını karşılamak amacıyla bir şahıstan vadeli olarak alınan malı bir başka şahsa peşin satmaya olarak tanımlanabilir. Bu sistemle nakit ihtiyacı olan şahıs ihtiyacını karşılar.

Bu yöntemi uygulanma nedeni olan iki önemli gerekçe vardır: Birincisi katılım bankalarının kısa süreli likiditelerini değerlendirme ihtiyacı, diğeri de klasik fon kullandırma modellerine uymayan müşteri taleplerinin karşılanabilmesidir (Tunç, 2010:158).

Bu yöntemin işleyiş sırasıyla şu şekildedir (Şen, 2011:71).

- a. Katılım Bankası, faizli ya da faizsiz çalışan bir bankaya aradaki anlamaya göre belli bir miktarda kısa süreli olarak elinde bulundurduğu ihtiyaç fazlası parasını yatırır ve o bankaya kendi nam ve hesabına mal satın almasını sipariş eder.
- b. İkinci banka söz konusu malı, müşterisi olan Katılım Bankası adına ve hesabına satın alır. Malın satın alındığı pazar genellikle uluslararası mal piyasasıdır.
- c. Malı vekâleten satın alan banka, müşterisi olan Katılım Bankasından bu mala belirli bir kâr payı ilavesi ile vadeli olarak kendisine satılmasını talep eder.
- d. Katılım Bankası uluslararası mal piyasasından kendi adına ve peşin ödeme ile
- e. satın alınan bu malı vadeli olarak karı bankaya ya da onun aracılığı ile üçüncü şahıslara satar.
- f. İkinci banka mülkiyetine aldığı malı isterse hesabında tutabilir ya da piyasaya satar. Tasarruf yetkisi bu bankaya aittir.
- g. Satış sözleşmesi gereğince Katılım Bankası belli bir vadede anapara ile birlikte bu işlemde doğan kâr payını muhatap olduğu bankadan tahsil eder.

Teverruk katılım bankalarının kısa vadeli likiditelerini değerlendirme amaçlı işlemleri dışında, müşterilerin katılım bankasından ödemesini daha sonra yapma sözleşmesiyle (teverruk sözleşmesine bağlı olarak) emtia satın alıp, sonrasında bu emtiayı banka aracılığıyla ilgili piyasada satarak nakit sağlaması olarak da uygulanmaktadır. Bu işlemlerin önemli bir kısmı uluslararası ticari mal piyasasında özellikle de Londra Maden Borsa'sında (LME) yapılmaktadır. Katılım bankalarınca mevcut ödeme planına göre ödemelerini yapamayan, ödemelerini aksatan müşterilerin talebi üzerine; kredili müşterilerine kolaylık sağlama amacıyla teverruk ürünü kullanılarak mevcut borç kapatılmakta ve müşteri teverruk için önceden belirlenen vadelerde ödemelerini yapabilmektedir. Müşteri murabaha ve diğer kredilerde olduğu gibi banka ile birlikte belirlenen kredi planına onay vermek suretiyle teverruk işlemi yaptırmakta ve bu işlemin getirdiği maliyetlere de katlanmaktadır (Dağ, 2011:31).

Teverruk yöntemi ödeme gücünü çeken müşterilerin borçlarını yeniden yapılandırılması amacıyla da kullanılabilir. Bu yöntem günümüzde birçok banka tarafından müşterilerin mevduatını çekmek için faizli bankacılıktaki sabit getirili tasarruf hesaplarının alternatifi olarak kullanılmaktadır.

1.10.14 Puan Sistemi

Günümüzde geleneksel bankacılık sisteminde uygulanan puanlı kredilerin faize alternatif olarak kullanılan bir yöntemdir. Faize alternatif bir finansman metodu ilk olarak Shaikh Mahmud Ahmet tarafından ortaya atılmıştır. Bu yöntemi bir örnekle açıklamak istersek; 3.000 Doları 5 yıl bankaya faizsiz yatıran bir kişi, 1 yıl için 8.000 Dolarlık bir krediyi faizsiz olarak edinme imkânı bulmaktadır (Akın, 1986:164).

1.10.15 Tekaful (Sigorta İşlemleri)

Tekaful, "dayanışma" anlamına gelmekte olup, Arapça kökenli bir kelime olan kefaletten türemiştir. İslam dünyasında çeşitli ülkelerde, farklı yorumlarla uygulanmaktadır. Bu yorumlar birbirinden oldukça değişiklik gösterebilmekle birlikte, genellikle aşağıdaki ilkelerden en azından bir kısmına uymaktadır: Kâr amacı gütmeyen sigortalıların bir araya geldiği kooperatif sigortacılığı. Sigorta şirketinin biriktirdiği fonların faiz dışı yatırım araçlarında değerlendirilmesidir. Hasar ve sorumlulukların katılımcıların paylarına göre bölündüğü bir toplumsal sigorta havuzu modelidir (Kınalı, 2012:91).

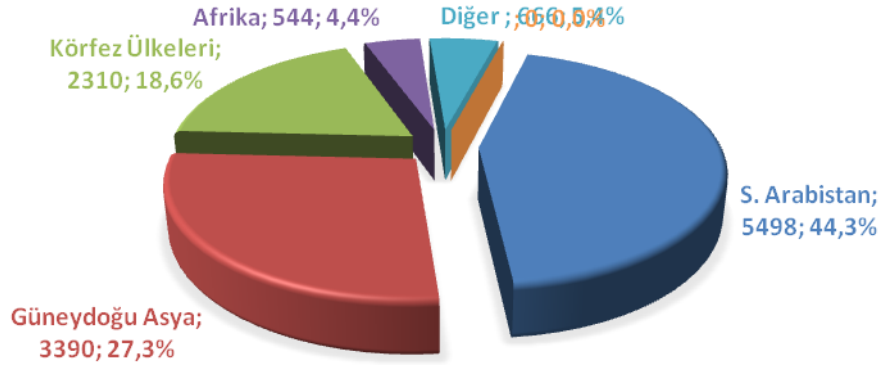
Genel itibariyle üç tip Tekaful ürünü vardır (Altaş, 2008:24).

Genel Tekaful (İslami Genel Sigorta): Şirket veya katılımcıların genel risklere karşı yaptırdıkları sigortalardır. Taşıt, yangın, iş kazası, nakliyat ve kaza sigortaları örnekler arasındadır.

Aile Tekaful (İslami Hayat Sigortası): Aile tekaful, daha uzun vadeli olup hayat sigortası niteliğindedir. Sağlık, eğitim, kaza, sigortaları bu tür sigortalara örnek verilebilir.

Retakaful (İslami Reasürans): Sigortacılığın başlaması reasürans şirketlerini de beraberinde getirmiştir. Sigorta edilmiş riskin bir kısmını ya da tamamını tekrar sigorta eden İslami reasürans şirketleri, sigorta şirketleri kadar yaygınlaşmamıştır. Suudi Arabistan, Sudan ve Malezya'da örnekleri vardır.

İslami sigortacılık, menkul kıymete dayalı sigortacılık veya Tekaful olarak adlandırılan uygulamaların son yıllarda oldukça önemli gelişme göstermektedir. 2010 yılında toplam piyasa büyüklüğü 8,3 milyar ABD Doları düzeyinde olan Tekaful piyasasının 2012 yılı itibariyle 12,4 milyar ABD Dolarında büyüklüğe ulaşmıştır. Söz konusu tahminlerin ortaya konduğu Ernst&Young tarafından hazırlanan World Tekaful Report 2012’de yakın gelecekte hızlı bir büyüme potansiyeline işaret edilmektedir. Tekaful sigortacılık uygulamalarının en yaygın olarak karşımıza çıktığı ülke Suudi Arabistan’dır. Dünya Tekaful piyasasının yüzde 44’ü bu ülkede yer alırken, onu yüzde 27 ile Güneydoğu Asya ülkeleri ve yüzde 19 ile Körfez ülkeleri izlemektedir (TKBB, 2012:39).

Şekil 1.11: Dünyada faizsiz sigortacılık piyasası (Milyon Usd, 2012) (KBB 2012:39).

Türkiye’nin de kurucu üyesi olduğu D-8 ülkelerinin (Gelişmekte olan 8 Ülke) 1-2 Mart 1999’da Daka’da (Bangladeş) yapılan toplantının sonuç bildirgesinin 29. maddesinde belirtildiği gibi Tekâful Sigorta sisteminin üye ülkeler arasında geliştirilmesi için Malezya başkanlığında bir çalışma yapılması istenmiştir. Ülkemizde ilk defa 2009 yılında tekâful sigorta sistemi ele alınmış ve Kuveyt menşeli Kuwait Finance House (KFH) Grubu bu konuda girişimlerde bulunarak, şu an tek tekâful sigortacılığı örneği olarak ülkemizde Neova Sigorta A.Ş. adı altında faaliyette bulunmaya başlamıştır (www.tekaful.net. 2013).

1.10.16 Akreditif İşlemleri

Akreditif en kısa tanımıyla “koşullu bir banka taahhüdü” olarak tanımlanabilir. Daha geniş anlamıyla akreditif, (amir) istek ve talimatları doğrultusunda bir bankanın

(amir banka); belli bir paraya kadar, belli bir vade dahilinde, belli belgeler karşılığında ve öngörülen koşulların yerine getirilmesi kaydıyla satıcıya (lehtar) ödeme yapacağını, lehtarın hazırlayacağı poliçeleri kabul edeceğini yazılı olarak taahhüt etmesidir (Parasız, 2009:685-686).

Akreditif, bir ithalatçının, yabancı ülkede bulunan satıcıdan alacağı malın bedelinin tamamına bir bankanın kefil olmasıdır. Banka böylece, bir taraftan ithalatçıyı desteklemiş, bir taraftan da ithal edilecek malın bedelinin ödeneceğine dair ülkedeki satıcıya güven vermiş olur. Bu iş dış ticarete önemli bir işlemdir (Bayındır, 2007:275).

Faizsiz Finans Kurumları (katılım bankaları) ve benzeri kuruluşlar müşterileri lehine harici garanti vermek, müşterilerinin dış ticaret işlemlerine aracılık etmek ve bu bağlamda akreditif açmak gibi bankacılık hizmetlerini de gerçekleştirmektedirler.

Katılım bankaları veya kurumlar müşterilerine akreditif belgeleri karşılığı fon kullandırabilirler. İşlem sonucu doğacak kâr veya zarar, hangi vade dilimine dahil kaynaktan veya kaynaklardan verilmişse, onlara işlenir. Bu tür fon kullandırma, Katılım bankasına veya kuruma tevdi edilen konşimentoyu satın alma yükümlülüğü getirir. Fon kullanan ise konşimentoyu sattığı anda, bedeli ileri ki bir tarihte ödenmek üzere konşimentoyu satış fiyatından daha yüksek bir fiyattan geri satın alma akdini imzalar (Kınalı, 2012:92).

1.10.17 Wakala (Vekalet)

Wakala bir tür acentelik sözleşmesidir. Bu yöntemde yapılan wakala sözleşmesi uyarınca bir proje veya iş için diğer tarafa (acenta) vekâlet verilir genellikle uzmanlık ücreti alınır. Wakala yöntemi, faizsiz Finans sisteminde yaygın olarak kullanılmaktadır Genel olarak büyük depo hesapları için kullanılmaktadır. Kişi veya kurum yatırım yapılan sermayeye sahiptir ve başka bir kurumu acente olarak atar ve uzmanlık ücreti öder (İqbal,2001).

İslami finansta wakala sözleşmeleri ağırlıklı olarak yatırım hizmetlerinde kullanılır. Kişi veya kurum, yatırımlarını yönlendirmesi için bankaya vekâlet verir. Bunun için bir yönetim ücreti öder. Kâr veya zarar doğrudan yatırımcıya aktarılır. Bu yöntem genellikle İslami yatırım fonlarında kullanılır (Altaş, 2008:21)

İKİNCİ BÖLÜM

RİSK SERMAYESİ VE MUDARABA YÖNTEMİ

Proje finansmanında alternatif bir sistem olan risk sermayesi karşımıza çıkmaktadır. Yeni işletmelerin kurulması, yaşamlarını sürdürmeleri, teknolojik yeniliklere ayak uydurmaları için yeni yatırımlara ve projelere bağlıdır. Risk sermayesi sistemi girişimcileri yeni buluşlar yapmaya yöneltmekte ve mevcut işletmelerin geliştirilmesi gibi alanlarda desteklemektedir. Risk Sermayesi sistemi Kar/ zarar ortaklığı şeklinde çalıştığından girişimcinin riskini en aza indirmektedir. İslam ekonomisinde risk sermayesinin karşılığı mudaraba yöntemidir. Risk sermayesi ile Mudaraba yöntemi karşılaştırıldığında nerdeyse aynı yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bu bölümde Proje finansmanında kullanılmaya başlanan ve ülkemizde de yeni yeni kullanılmaya başlanan risk sermayesinden ve onun faizsiz finansman sisteminde karşılığı olan mudaraba sisteminden bahsedilecektir.

2.1 Risk Sermayesi Kavramı

Risk sermayesine (RS) eski Asur'da "Naruqqum", Bizans'ta "Cherokoinonio", Roma'da "Sea Loan", Musevi âleminde "İsqa" ortaçağ Avrupasında "Commenda", Cenovalı denizciler arasında ise "Karati" denirdi. 20. yüzyılda Amerika'da "Venture Capital" olarak tekrar karşımıza çıkan bu finansman modeli daha 7. yüzyılda Arap dünyasında Hz Ömer'in yetim paralarını İran-Medine arasında ticaret yapan tüccarlara vermesiyle "Muşaraka" olarak İslam dünyasında yerini almıştır (Tuncel, 2000:3).

Risk sermayesi bu günkü anlamı 1950'li yıllarda A.B.D. de ortaya atılmıştır. A.B.D. de gelişip olgunlaşma sonucu model İngiltere, Japonya ve Batı Avrupa ülkelerinde de benimsenmiştir (Aypek, 1998:10).

Risk sermayesi kavramının orijinal İngilizce karşılığı "venture capital"dir. Venture capital kavramı çeşitli dillere farklı sözcüklere çevrilmiştir. İngilizce

“venture” kelimesinin Türkçe karşılığı baht, talih, cüret ve cesaret anlamındadır. “venture capital” terimi ise özellikle yeni veya spekülâtif girişimlerin sermayelerine yatırılan veya bu yatırımlar için kullanılabilen para anlamına gelmektedir. Dolayısıyla venture capital, risk sermayesi, girişim sermayesi ve cesaret sermayesi gibi Türkçe karşılıklar olsa da yaygın olarak risk sermayesidir (Aypek, 1998:7).

Bir takım görüşlere göre günümüzdeki risk sermayesi finansman modelinin kaynağı İslam dinindeki “Mudaraba ve Müşaraka” ortaklık türleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Çizakça, 1993:193).

Murabaha ortaklığında sermaye sahibi, sermayesini güvendiği birisine işletmek ve kar sağlamak amacıyla verir ve elde edilen kar aralarında paylaşılır. Müşaraka ortaklığında ise sermayeyi işleten de kullanılan sermayeye katılımında bulunmaktadır. Yani her iki taraf sermayelerini birleştirmektedir. Ancak yine taraflardan birisi sermayeyi işletir. Karın Paylaşımı da taraftar arasındaki anlaşmaya göre yapılır. Özellikle murabaha olmak üzere bu iki ortaklık modeli risk sermayesi uygulaması olarak düşünülebilir (Aypek 1998: 10-11).

2.2 Risk Sermayesinin Tanımı

Bir yatırım grubunun (venture capitalist-risk sermayedarı) büyüme potansiyeli bulunan küçük veya orta ölçekli bir işletmenin şirket hedeflerine ulaşmasına olanak vermek amacıyla, azınlıkta kalan belli sayıda hissesine sahip ortaklık veya benzeri şekilde yatırımda bulunmasına risk sermayesi olarak tanımlanabilir (Sezgin, 1993:5).

Risk sermayesi girişimcilerin özgün fikirlerine, küçük işletmelere kuruluş, ürün, tutundurma, büyüme, iyileştirme aşamalarında özsermaye iştiraki, kredi artırımı veya sadece yönetimde destek şeklinde geliştirilen bir finansman yöntemidir. Risk sermayesi özellikle başlangıç evresinde olan şirketler için oldukça önemli bir kaynak sağlama aracı olarak karşımıza çıkmaktadır (İşeri, 2001:11).

Risk sermayesi yeni ve yaratıcı fikirlere ve projelere sahip olan ancak yeterli finansal gücü olmayan girişimcilerin bu fikirlerini gerçekleştirmelerine olanak sağlayan alternatif bir yatırım finansmanı yöntemidir. Bu açıdan risk sermayesi yerine girişim sermayesi ifadesi de kullanılmaktadır (Çapanoğlu, 2005:6).

Örneğin okul veya iş yaşamında sıkça kullanılan post-it not kağıtları veya tipp-ex kapatıcı boyları ile temizlikte kullanılan scotch-brite temizlik süngerleri vb. gibi ürünleri önce icat etmek bir başka ifadeyle yaratmak, sonrada piyasaya sunmak

isteyen şirketlerin finansman ihtiyaçları girişim sermayesi finansmanının konusudur. Söz konusu finansman ihtiyacı, yukarıda sayılan ürünleri araştırma geliştirme aşamasından, pazarlama aşamasına kadar olan tüm süreç için ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, bu ürünlerin piyasada başarılı olması durumunda ise yüksek kar marjları ve büyük piyasa payları gerçekleştirilmektedir (SPK, 2010:4).

Risk sermayesi, değişik ülkelerin, sosyal kültürel, yasal ve finansal yapılarındaki farklılıklar nedeniyle, değişik şekillerde tanımlanabilmektedir. Risk sermayesi finansman yöntemi, toplumda ortaya çıkan değişik fikirlerin, yeniliklerin, realizasyonunu sağlamaktadır. En önemli niteliklerinden biri ise, en son teknolojik yeniliklere yönelmesi ve sadece bu tip projelerin finansmanını sağlamaya yönelmesidir. Bilindiği gibi laboratuvarlardan fabrikaya geçiş, aslında çok riskli, ama yanı zamanda büyük kar potansiyeli taşıyan bir olaydır. Bu tür yatırımlar riskli olduklarından, yapılan yatırımlar risk sermayesi olarak nitelendirilmiştir. Diğer bir deyişle, gerçekleşmesi umuduyla, bir buluşa (veya icada) yatırılan paraya risk sermayesi denilmektedir (Çımat ve diğ., 2002:93-94).

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayınlanan ilgili Tebliğde (seri VIII, No: 21 “Risk Sermayesi Yatırım Ortaklarına İlişkin Esaslar Tebliği”nde risk sermayesi tanımlanmış, halen yürürlükte olan Seri VI, No: 15 Tebliğinde ise risk sermayesi yerine girişim sermayesi terimi kullanılmıştır.), Risk sermayesi; Türkiye’de kurulmuş ve kurulacak olan, yüksek gelişme potansiyeli taşıyan ve menkul kıymetlerini likiditesi düşük olan girişim şirketlerince birinci el piyasalarda ihraç edilen sermaye piyasası araçlarına yatırım yapılarak gerçekleştirilen uzun vadeli kaynak aktarım biçimi şeklinde tanımlanmaktadır (Bulut ve diğ., 2011:32-33).

Tanımlardan hareketle risk sermayesinin hem bir finansman kaynağı, hem de bir yatırım aracı olduğu söylenebilir. Çünkü risk sermayesi ile risk yüksek girişimlere kaynak aktarılmakla birlikte aynı zamanda sermayedar da yeni yatırımları, büyümeye çalışan genç işletmeleri finanse edip büyük kar sağlamak amacını güder (Aypek, 1998:7).

RS, esas olarak dinamik, yaratıcı ancak finansal gücü yeterli olmayan girişimcilerin yatırım fikirlerini gerçekleştirmelerine imkân tanıyan bir yatırım finansman biçimidir. RS, işletmede bir pay elde etmek üzere feshedilemez haklara sahip olarak yapılan özkaynak veya özkaynak benzeri bir yatırımdır. RS yatırımının getirisi, sonuçtaki sermaye kazancıdır. Ancak yatırım yalnız başlangıç yatırımı olarak algılanmamalıdır. Geliştirme ve izleme yatırımları (follow on investments) modelin

ayrılmaz bir parçasıdır. Risk sermayesi yatırımlarında yönetimin ele geçirilmesi amacı taşımaz ancak mevcut yönetime destek sağlanması yatırımın korunması açısından çok önemlidir. Risk sermayesi yatırımları, hisse senetlerinin borsaya kotasyon aşamasına kadar likit değildir. Risk sermayesi yatırımlarında bir vadeye bağlı itfa uygulaması yoktur, yatırımlar genellikle 10 yıla kadar uzayabilen vadelere yayılmıştır (Tuncel, 2000:3).

Risk sermayesi yatırımcıları küçük işletmelerin finansmanında çok önemli bir rol üstlenmektedir. Günümüzde risk sermayedarları daha ziyade finansal aracı durumundadırlar. Risk sermayedarları, karlı olması beklenmeyen projelerin elenmesi gibi çok önemli bir fonksiyona sahiptirler. Ayrıca, yönetimin ve firma kararlarının izlenmesinde aktif ve müdahaleci bir rol üstlenmektedir. Sonuçta, risk sermayedarlarının eylemleri firmaların hayatta kalma olasılıklarını artırmaktadır. Risk sermayedarları ayrıca, genç firmaların halka arzlarındaki payların izlenmesinde, fiyatlandırılmasında ve zamanlamasında yönetsel bir katkı sağlamaktadır (Bulut ve diğ., 2011:33-34).

2.3 Risk Sermayesinin Özellikleri

Dünyadaki ekonomik ve teknolojik gelişmeler, yatırımcıları geleneksel finans yöntemleri dışında yeni arayışlara yöneltmiştir. Bu doğrultuda 1980 yılı sonrası risk sermayesi konusu önem kazanmış ve bu hususta çeşitli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Risk sermayesi yatırımı, genellikle yeni bir teknolojik buluşu hayata geçirmek üzere kurulmuş veya kuruluş aşamasındaki işletmelere yapılır. Bu nedenle fon sağlayan yatırımcı kuruluş (risk sermayedarı), girişimci firmanın geçmiş yıllarına ait finansal verilere sahip olmamaktadır. Ayrıca; yeni bir teknoloji olduğu için, piyasada kıyaslama yaparak tahmin yürütülmesine de engel olmaktadır. Bu durum, risk sermayedarının belirsizlik altında karar vermesine ve riskinin atmasına neden olur. Risk sermayesinin miktarı, sadece yatırımın parasal büyüklüğü ile sınırlı değildir. Risk sermayedarı, aynı zamanda yönetsel bilgi birikimini ve deneyimlerini kullanarak, aktif olarak işletmenin fizibilite çalışmalarına, kuruluşuna ve yönetimine katılabilmektedir. Bunun nedenlerinden birisi, fon temin eden işletmenin risk sermayesi şirketine oranla daha az bilgi ve tecrübe sahibi olması, diğeri ise, risk

sermayedarının karşılığı riskin büyüklüğüne bağlı olarak işletmeyi kontrol altında tutmak istemesidir (Kuğu, 2004:389).

Risk sermayesi temeli ortaklığa dayanmaktadır. Ortaklığın bir tarafında bilimsel gelişmeleri izleyen, bunları uygulanabilir teknolojilere dönüştürerek satabilir mallar üretebileceği inancına sahip girişimcilerin fikirlerini inceleyerek başarılı yatırımlara dönüşebileceğine inanan ve bu nedenle onları finanse eden “Risk Sermayedarı” yer almaktadır. Risk sermayedarı ise tasarruf fazlası olan kişiler veya bu amaçla kurulmuş olan Risk sermayesi şirketleridir. Böylece risk sermayesi başlı başına alternatif bir finansman modeli olarak ortaya çıkmaktadır. Risk sermayesinin temel özellikleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (İpekten, 2006:389).

- a. Yatırım projeleri, gelişme potansiyeli gösteren yeni teknolojileri ve malların üretimini içermeli, dinamik, yaratıcı, küçük ve orta büyüklükteki firmalara yönelik olmalıdır.
- b. Risk sermayesi sadece yatırımlarla sınırlı değildir. Girişimci aynı zamanda yönetsel bilgi birikimini ve deneyimini kullanmakta, aktif olarak firmanın fizibilite çalışmalarına, yönetimine de katılmaktadır.
- c. Yatırım hisse senetleri karşılığı yapılmaktadır.
- d. Risk sermayesi yatırımları uzun vadeli (5-10 yıl gibi).
- e. Risk sermayesi yatırımları yüksek veya düşük teknolojiyle çalışan alanlara yapılabileceği gibi firmanın gelişme sürecinin herhangi bir aşamasında da yapılabilir.
- f. Risk sermayedarı genellikle bireysel yatırımcı olarak düşünülürse de devlet tarafından oluşturulan kurumlar ve diğer finansal kurumlar da risk sermayesi yatırımı yapabilirler.
- g. Risk sermayesi modeli ile yatırım süreci çok daha iyi incelenir ve organize edilir.
- h. Orta ve uzun süreli büyümeye katılarak şansın gerçekleştirilmesi ve finanse edilen işletmedeki payların gelir getirecek bir şekilde borsada satışa sunulması risk sermayesi modelinin diğer bir özelliğidir.

Risk sermayesi yatırımları yeni fikir, ürün, üretim şekli veya hizmetlerin gelişimi ve kar eder duruma gelmeleri için sadece sermaye değil, aynı zamanda yönetsel destek de sağlamaktadır. Risk Sermayesinin karı, yatırım yapılan girişimci firmanın gelişip kar eder duruma gelmesi sonucu hisse senetlerinin

değerinin artması ile meydana geldiğinden, risk sermayesi şirketleri yatırım yaptıkları firmalara her türlü finansal ve yönetsel desteği sağlamaktadır. Bir başka deyişle, risk sermayesi firmaları yatırım yaptıkları firmalara strateji oluşturma, mali planlama, bütçe, insan kaynakları yönetimi, pazarlama, maliyet kontrolü, nakit yönetimi gibi konularda danışmanlık desteği sunarlar ve geniş ilişki ağları sayesinde özellikle firma dışı ilişki ağlarının oluşturulmasına katkıda bulunurlar (Işıl, 2011:30-31)

Günümüzde bir ürünün geliştirilerek piyasaya sunulması ve piyasada tutunarak iyi bir Pazar payına erişebilmesi için Ar-ge aşamasından pazarlama aşamasına kadar her süreçte finansman yetersizlikleri yüzünden hayata geçirilemeyen yatırımlar, girişim sermayesi finansmanının konusunu oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda girişim sermayesi yatırımları ile banka kredisi kullanımı arasındaki karşılaştırmaya yer verilmektedir (Işıl, 2011:26-27).

Tablo 2.1: Risk sermayesi yatırımları ile bankalardan sağlanan kaynakların karşılaştırılması (IŞIL, 2011:27-29)

Kriterler	Banka Kredisi	Risk sermayesi
KOBİ ile finansör arasındaki ilişki bakımından	Bankalardan sağlanan kaynak kredi niteliğinde olup borçlu-alacaklı ilişkisi doğurmaktadır.	Risk sermayesi şirketlerinin sağladığı kaynak özsermaye niteliğinde olup ortaklık ilişkisi kurmaktadır.
Kaynağın sağlanma amacı	Banka Kredileri işletme veya yatırım kredisi şeklinde olabilmektedir.	Risk Sermayesi yatırım projesinin finansmanı içindir.
Kabul Kriterleri	İpotek ve gayrimenkul teminatı talep edilmektedir.	Risk Sermayesi Kobi analizi edilirken kurumsal kapasitesi ile proje ve bu projenin nakit akışı dikkate alınmaktadır.
Yatırım yapılacak sektör önceliği	Bankalar genellikle her sektörden kredibilitesi olan İşletmelere kredi sağlamaktadırlar.	Risk sermayesi şirketleri başta teknolojik yatırımlar olmak üzere yüksek getiri beklentisi taşıdıkları sektörlerde yatırım yapmaktadırlar.
Risk unsurunun mevcudiyeti	Bankalar riskli gördükleri küçük işletmelere kredi vermeye sıcak bakmamakta, daha çok kendini ispatlamış büyük anonim ortaklara yönelmektedir.	Risk Sermayesi şirketleri yeni fikirler ya da teknolojiler üreten gelişme potansiyeli yüksek işletmelere yatırım yapmaktadır.

Tablo 2.1: (Devam) Risk sermayesi yatırımları ile bankalardan sağlanan kaynakların karşılaştırılması (İŞİL, 2011:27-29)

Kriterler	Banka Kredisi	Risk sermayesi
Başvuruların değerlendirilmesi ve kabul oranı	Bankaların yapılan kredi başvurularının kabul edilme oranı %60-70 civarında olup değerlendirme süreci göreceli olarak daha kısadır.	Risk sermayesi şirketleri başvuru yapan girişimcilerin sadece %5'ninin projesini incelemeye değer bulmakta ve uzun ayrıntılı değerlendirmeler neticesinde başvuruların %1'i için risk sermayesi sağlanmaktadır.
Kaynağın vadesi	Banka kredileri genellikle kısa veya orta vadeli dir.	Risk Sermayesi yatırımları orta ve uzun vadeli dir.
Finansörün yönetime katılması	Kredi verilen İşletmenin yönetim kurulunda bankanın temsil edilmesi söz konusu değildir.	Risk Sermayesi şirketleri yatırım yaptıkları işletmelerin yönetim kurulunda sandalye almaktadırlar.
İşletmelere sağlanan destekler	Kredi sağlamak suretiyle mali destek sağlanması	Yatırım yapılan işletmenin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla yönetsel ve teknik konularda da destek sağlanır.
Gözleme faaliyetleri	Bankalar kredi verdiği İşletmenin geri ödeme yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini takip etmektedir.	Risk Sermayesi şirketi yatırımın her aşamasında projenin işleyişini yakından takip etmekte olup, bu durum projenin başarılı olma şansını artırmaktadır.
İşletmelerin finansöre karşı yükümlülükleri	Kredinin sağlanması ile faiz ödemeleri ve geri ödemesiz dönemin bitmesi ile anapara geri ödemeleri başlamaktadır. Bunun dışında önemli bir yükümlülük bulunmamaktadır.	Risk sermayesi yatırımı yaparak girişimci firmaya ortak olan girişim sermayesi şirketine mali olarak bir yükümlülük üstlenilmemekte, bununla birlikte belli bir sürenin sonunda risk sermayesi şirketi tarafından sahip olduğu hisseler satılarak yatırımdan çıkılmaktadır. Öte yandan girişimci firma belli durumlarda risk sermayesi şirketine raporlama yapmakla da yükümlü olmaktadır.

Tablo 2.1: (Devam) Risk sermayesi yatırımları ile bankalardan sağlanan kaynakların karşılaştırılması (İŞİL, 2011:27-29)

Kriterler	Banka Kredisi	Risk sermayesi
İşletme ile finansör arasındaki ilişkinin sona ermesi	Kredinin bankaya geri ödenmesi ile işletmenin yükümlülükleri sona erer. Kredinin geri ödeme takvimi bellidir.	Yatırımların likidasyonu genellikle girişimci firma ile risk sermayesi şirketi arasında imzalanan ortaklık sözleşmesi ile belirlenmekle birlikte bunun zamanlaması ve yönetimi koşullara göre değişebilmektedir. Bu nedenle çıkış aşamasında risk sermayesi şirketine ait hisselerin satışında girişimci firma ile risk sermayesi şirketinin menfaat uyumsuzlukları olabilmektedir.
Sağlanan getiri	Bankalar verdiği kredilerle işletmelerden piyasa koşullarına yakın faiz geliri elde etmektedir.	Risk sermayesi şirketleri girişimci firmalara yaptıkları yatırımlar neticesinde firmanın hisse senetlerinin değerinin değişmesine kar/zarar elde edebilmektedir.

2.4 Risk Sermayesinin Fonksiyonları

Risk sermayesi hem finansman kaynağı hem de yatırım aracı olarak kullanılabilir. Risk sermayesinin fonksiyonları; yatırım kaynağı, finansman kaynağı ve makroekonomik olmak üzere sınıflandırılabilir.

2.4.1 Risk Sermayesinin Yatırım Aracı Olma Fonksiyonu

Tam olarak öz kaynak yatırımı sağlamayan risk sermayesi; uzun vadeli, az olasılıkla büyük kar ile büyük olasılıkla küçük zararın söz konusu olduğu ve özellikle yüksek gelişme potansiyeline sahip sektörlere, ferdi tasarruflara ve kurumsal tasarruflara yatırımda bulunma imkanı veren bir yatırım şeklidir (Aypek, 1998:38).

2.4.2 Risk Sermayesinin Finansman Kaynağı Olma Fonksiyonu

Küçük işletmelerin, alacakları krediler karşılığında gösterecekleri teminatların yetersiz olması, faaliyette buldukları iş alanlarının çok riskli olması veya bankaların daha çok büyük ölçekli kuruluşlara odaklanmaları gibi nedenlerle

bankacılık sektöründen kredi sağlamaları çok zordur. Böyle bir durumda küçük işletmeler gerekli olan öz sermayeyi genellikle sınırlı olan işletme içi kaynaklardan veya bireysel imkânlardan elde etmeye çalışırlar. Bunun neticesinde, finansman eksikliği nedeni ile birçok proje düşünce aşamasında kalmakta ve yatırıma dönüştürülememektedir. Öz kaynakları yetersiz ve dış finansman seçeneklerinden yararlanma imkanları sınırlı olan küçük işletmelerin faaliyetlerini devam ettirmeleri açısından gerekli finansmanı sağlayan risk sermayesi, bu tür işletmeler için alternatif bir finansman kaynağı oluşturmaktadır (Bulut ve diğ., 2011:34).

2.4.3 Risk Sermayesinin Makro Ekonomik Fonksiyonu

Günümüzde uluslararası dünya pazarlarını ele geçirme ve bu pazarda en büyük payı almada, ekonomik ve askeri egemenlik kurmada vazgeçilmez araç ileri teknoloji (High-tech)dir. Örneğin Amerika ve özellikle Japonya hızlı bir girişimle yüksek teknolojiye dayalı olarak dünya pazarlarını ele geçirmekte ve paylarını artırmaktadır (Şenyuva, 1990:65). İşletmeler açısından rekabette en güçlü silah teknolojik üstünlük olup makroekonomik açıdan özellikle uluslararası rekabette risk sermayesinin önemli bir fonksiyonu bulunmaktadır.

Teknolojik geliştirmeler kısa ve uzun vadeli bir yatırımı gerektirmektedir. Dolayısıyla bu durum sonucunda kaynak ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. İşte bu noktada risk sermayesi teknolojik gelişmeleri finanse etmektedir.

Genel olarak ekonomi açısından finansal araçlar, ellerindeki birikimlerini başkalarına belirli bir fiyattan (faiz oranı) belirli bir süre ödünç vererek değerlendirmek isteyen ekonomik birimlere ait bu fonları kendi adına yayınladığı finansal araçları kullanarak toplayan ve bu fonları havuzladıktan sonra finansman gereksinimi duyan ekonomik birimlere çeşitli yollar ve tekniklerle transfer ederek önemli bir makroekonomik işlevi yerine getirmektedir. Her ne kadar kullanıldığı araçlar ve yöntemler farklılık gösterse de risk sermayesi de; bir taraftan tasarrufları ekonomiye kanalize ederken diğer taraftan yeni girişimcileri özellikle teknolojik yenilik konusundaki yatırımlarında destekleyerek; teknolojik yenilik-verimlilik-rekabet etkileşimini gerçekleştirerek benzer bir makroekonomik işlevi yerine getirmektedir (Bulut ve diğ., 2011:34-35).

2.5 Risk Sermayesinin Unsurları

Risk sermayesi unsurları, teknolojik yenilik, sermayeye katılma, yönetime katılma, küçük işletme hızlı büyüme, uzun vadeli yatırım ve yüksek risk-yüksek getiri gibi unsurlardan oluşmaktadır.

2.5.1 Teknolojik Yenilik

Risk sermayesinin kazanç amacı spekülatif kara yönelik değildir. Bu kar teknolojinin getirdiği verimlilik artışından kaynaklanır. Teknolojik yenilik uzun araştırmalara dayanır. Risk sermayesi kaynak dağılımını düzenleyici, verimlilik artırıcı özelliğini bu ölçütle üstlenmektedir. Yeni yatırımların yüksek riskini düşürmek amacıyla genellikle her aşamadan işletmelere yatırım yapılır (Tuncel, 2000:5).

2.5.2 Sermaye Katılma

Risk Sermayesi yatırımı esas olarak öz sermaye yatırımıdır. Risk sermayedarı yatırım yaptığı şirkete bir alacaklı olarak değil bir ortak olarak girer. Bu çerçevede de işletme yönetiminde söz sahibi olabilir. Ortaklık hisseleri yatırım başlangıcındaki görüşme ve pazarlık sonucu belirlenebilir (İpekten 2006:390).

2.5.3 Yönetime Katılma

Risk sermayesi yatırımlarında sermayedar, hisse senedi aracılığı ile şirkete ortak olduğu için yönetime katılma hakkı da elde etmiş olur. Uzun vadeli ve yüksek getiri sağlama olasılığı olan bir projede yönetimde bulunması sermayedar açısından da riskleri kontrol altına almak demektir. Sermayedar, girişimci ile birlikte her aşamada birlikte karar vererek yönetimde de söz hakkı olacağı için müdahale şansı olacaktır (Bodur, 2009:12).

2.5.4 Küçük İşletme –Hızlı Büyüme

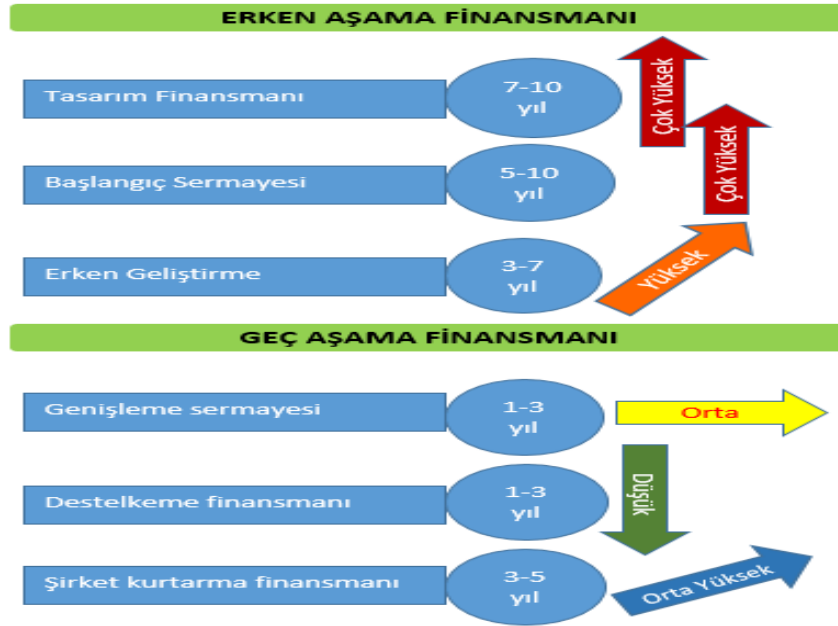
Büyüklüğü ve kullandığı teknoloji ne olursa olsun, her türden firmaya risk sermayesi yatırımında bulunmak mümkündür. Ancak risk sermayesindeki kazanç güdüsünü asıl belirleyen, sermayenin yatırıldığı şirketin hisse senetlerinin normalin üstünde bir değer artışı sağlamasıdır. Normalin üstündeki bu değer artışını ise, büyümüş ve belli bir olgunluğa ulaşmış firmalar değil, küçük olup da içerdiği

teknolojik yeniliklerle çok hızlı bir büyüme potansiyeline sahip şirketler sağlayabilir. ABD'de yapılan bir araştırmada, üretilen her 100 yeni ürünün 75-80'inin büyük ve yerleşik olmayan, küçük ve yeni kurulmuş firmalarca gerçekleştirildiği saptanmıştır. Dolayısıyla, erken aşamada finanse edilen teknolojik gelişmenin yüksek kâr potansiyeli olduğu söylenebilir (Albez, 1997:7).

2.5.5 Uzun Vadeli Yatırım

Teknolojik buluş ile pazara sunulduğu noktanın arası ortalama olarak 7-10 yıldır. Risk sermaye şirketi yatırım yaparken bu süre boyunca kazanç sağlayamamakta ve bu süreçte ek finansman yükleri ile karşılaşmaktadır. Aslında piyasaya ilk giren değil, genellikle ilgili yenilikler kazanç sağlamaktadır. Bu nedenle risk sermayesi yatırımları sabır, sağlam mali kaynak ve ayrıntılı incelemeye gereksinim gösterir. Risk sermayesi yatırımları halka kapalı şirketlerin menkul kıymetleri için etkin bir piyasanın olmamasından dolayı kısa dönemde likit değillerdir. Bu durum yasal kısıtlarla daha da beslenerek belli bir dönemde yatırımların yeniden satışını engellemektedir (Tuncel, 2000:6).

Risk sermayesi yatırımları süre olarak üç gruba ayırabiliriz. Bunlar erken aşama, geç aşama ve şirket kurtarma finansmanlarıdır. Bu yatırım süreleri açısından risk sermayesi yatırımlarını ve süre-risk analizi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Dilmaç, 2006:5).

Şekil 2.1: : Risk sermayesi yatırımlarının ve süre-risk analizi.

2.5.6 Yüksek Risk-Yüksek Getiri

Riskin yüksek olması demek beklenen sonucun ortaya çıkmaması ihtimalinin kuvvetli olması demektir. Risk terimi olumsuzluk ihtimalidir. risk sermayedarı, devlet tahvili gibi alanlara yatırım yapan muhafazakar yatırımcıdan daha fazla, yüksek riskli yatırımlar yapmayı göze alır. Risk sermayedarı, riskten kaçınmaz daha ziyade riske girer ve elinden geldiği kadar onu yenmeye çalışır (Zaimoğlu 2001:102).

2.6 Risk Sermayesi İşleyişi

Risk sermayesi aslında bir ortaklık türüdür. Ortaklardan biri, bilimdeki gelişmeleri izleyen ve bu gelişmelerden para kazanacak malların üretileceğine inanan girişimciler veya yenilikçi fikir veya buluş sahipleri (mucit)dir. Diğeri de girişimcinin fikirlerini dikkate alıp onu sermaye ile destekleyen risk sermayedara (Venture Capital) dir. Sermayedar, girişimcilere destek veren ve bundan heyecan duyan varlıklı bir kişi olabileceği gibi, bu işi meslek edinmiş profesyonel bir risk sermayesi şirketleri de olabilir. Genellikle kişisel risk sermayedarlarına “macera girişimcisi” veya “meslek” ismi verilmektedir. Risk sermaye şirketleri (Venture Capital Co.) limitet ortaklık, anonim ortaklık, kapalı uçlu fonlar, bağımsız küçük işletme yatırım şirketleri vb. biçimlerde olabilmektedir (Çımat ve diğ, 2002:94).

Risk sermayesi sisteminde risk çok yüksek olduğundan, sermayedar çeşitlendirmeye riskini azaltmaya çalışır. Çeşitlendirme yapılırken, eldeki fonlar çeşitli sektörlerdeki işletmelere dağıtılabileceği gibi, bölgesel yatırımlar da yapılabilir. Ayrıca risk sermayedarları ileri teknoloji içeren işletmelere farklı aşamalarda finansman sağlayabilir. Böylece, risk faktörü belli oranda azaltılabilir (Ceylan, 1993:110).

Risk sermayesi sisteminde öncelikle karşılıklı güvene dayalı bir fon kullanım sözleşmesi yapılır. Sözleşme fonun kullanım süresini, bu süre genelde iki ile on yıl arasında değişmektedir. Fonun yönetimi için risk sermayesi şirketinin alacağı komisyonu (genelde fonun %2'si civarında) ve elde edilecek karın ne oranda paylaşılacağı gibi konuları kapsar. Genel uygulama elde edilen karın %80'i fon sahibine, %20'si şirketin payı biçiminde bölüşür (İşeri, 2001:18).

Risk sermayesi şirketlerinin, ortaklıkların sorumluluğunun koydukları sermaye ile sınırlı olduğu anonim şirket statüsünde kurulmaları en yaygın hukuki yapıdır.

Kurumsal yapı ortaklara güven vermekte ve yönetimde söz sahibi olmalarını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra şirketin kurucu ortaklarının yani yönetim grubunun sınırsız sorumlu olduğu, ancak bireysel yatırımcıların sınırlı sorumluluk taşıdığı vergi avantajlarından yararlandığı komandit şirket benzeri şirket yapıları da risk sermayesi kuruluşlarının tercih ettiği bir ortaklık türü olabilmektedir. Risk sermayesi modelinde tercih edilen bir başka yapılanma ise, büyük finansal kurumlar ve sanayi şirketleri tarafından kurulan şirketlerin, çeşitlendirme yaparak riski dağıtmak ve orijinal projelere kaynak sağlamak amacıyla başlangıç aşamasında bulunan ancak gelecekte küçük firmalara katılmaları şeklinde gelişen iştirakleri olarak tarif edilebilecek uygulamadır (İpekten, 2006:390-391).

Risk sermayesi şirketlerini diğer şirket türlerinden ayıran en önemli özelliklerden bir tanesi, yatırım yapıldıktan sonra, bu şirketlerin yatırım yapılan şirketin faaliyetlerine katılma yönünde duydukları istektir. Risk sermayesi şirketleri, kayıpları minimum hale getirmek ve kazançların maksimum olmasını sağlamak amacı ile yatırım yapacağı firmanın faaliyetlerini izlerler ve profesyonel danışmanlık yaparlar. Risk sermayesi şirketleri yatırımda meydana gelebilecek olası problemlerin çözüm sürecine katılırlar ve girişimcilerin sağlıklı karar alabilmeleri için onlara bilgi sağlarlar. Küçük çaplı firmaların ürün ya da hizmetin teknik özelliklerini bilmelerine rağmen, firma gelişme aşamasında iken ürünün pazara tanıtılması, hizmetlerin yerine getirilmesi ve yönetim konularında daha yetersiz bilgiye sahiptirler. Aksine yatırımcılar bu konularda oldukça geniş bilgi ağına sahip bulunmaktadır (Bulut ve diğ., 2011:39).

Bu sisteminde, risk sermayesi şirketi girişimciye ortak olarak finansman sağlanmaktadır. Temin edilen bu finansman kaynağı uzun vadeli olup, geri ödemesiz ve faizsizdir. Ortak olunan şirkete ürün geliştirme (ARGE) çalışmalarında destek olunur. Şirket yönetiminde katılarak önemli kararların alınmasında ve uygulanmasında yardımcı olunmaktadır. Özellikle yeni ve hızlı büyüyen ve gelişen sektör ve şirketlerde azınlık hissesi tercih edilmektedir.

Risk sermayesinin finansman yönetiminin işleyişinde, yatırım için gerekli sermayenin oluşturulması sermayenin yatırılması ve yatırımdan çıkış olmak üzere üç aşama vardır (Çımat ve diğ., 2002:96).

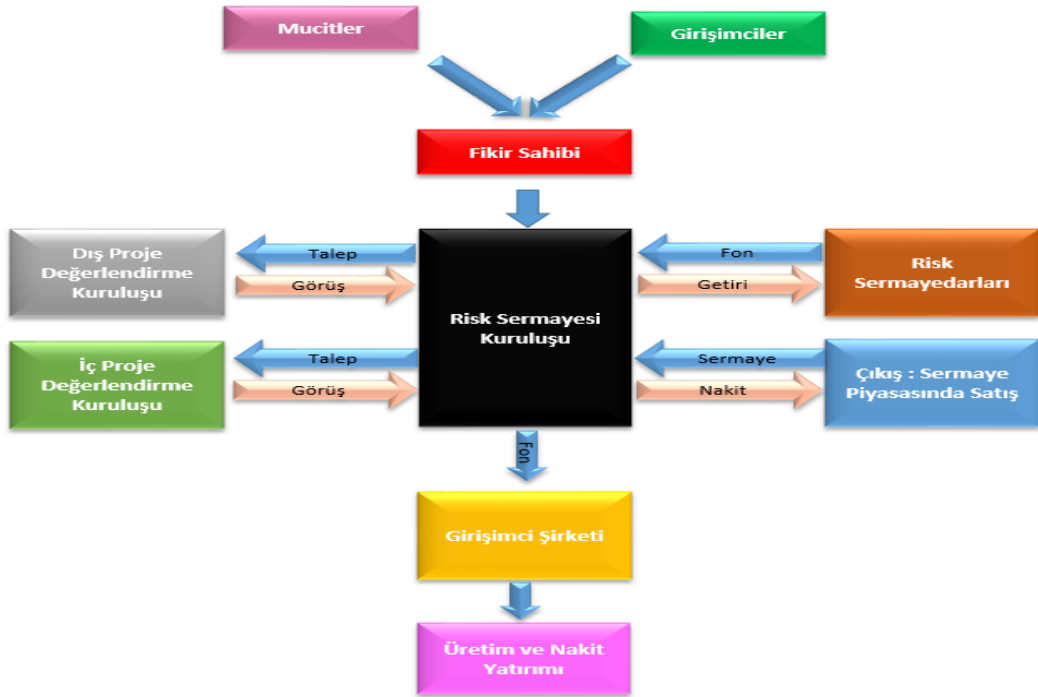
Risk sermayesi sisteminin bu basit gibi görülen yapısına karşılı bu imkândan yararlanmak her projeye nasip olmamaktadır. Bir risk sermayedarı olan Stanley Golder; 1983 yılında müracaat eden 1200 projenin yarısının bir saatte, %35'inin dört

saatte elendiğini ve yıl içinde 6 proje için desteklenme kararı verildiğini söylemektedir. Sonuç olarak böyle riskli bir kararı alma hususunda risk sermayesi şirketleri çok temkinli davranmaktadır (Tuncel, 2000: 21).

2.7 Risk Sermayesinde Taraflar

Risk sermayesi sisteminde tarafları mucit, girişimci ve risk sermayedarı olmak üzere üç taraf bulunmaktadır. Mucit, teknik alanda, belirli bir sorunun çözümünü icat eden kişilerdir. İcatlar yeni bir ürün veya var olan bir ürüne yeni kullanım alanı veya üretim şeklinde yenilikler yapılmasıdır. Mucitler bazen girişimciye olabilmektedir. Girişimci, yeni Pazar, yeni tedarik ve finans kaynakları bulup, yeni veya üretim tekniği geliştirerek refah üretme kapasitesi yaratan kişidir. Ülkemizde ise girişimcilik para sahibi olma ile eşanlamlı görülerek büyük yanılgıya düşülmektedir. Risk sermayesi sisteminin taraflarından biride risk sermayedarıdır. Bunlar genel anlamda risk sermayesi sağlayan kişi veya kuruluşlardır. Risk sermayesi şirketi, risk sermayedarlarından sağladığı fonları yeni girişimlere yatıran kuruluşa denir. Risk sermayesi şirketleri limitet ortaklık, anonim ortaklık, bağımsız küçük işletme yatırım şirketleri vb. biçimde olabilmektedir

Risk sermayesinde yer alan taraflar ve bunlar arasındaki ilişkiler aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Şekil 2.2: Risk sermayesinde taraflar ve aralarındaki ilişkiler.

2.8 Risk Sermayesinin Finansman Araçları

Risk sermayesi finansman araçları, yatırım ihtiyaçlarına göre seçilir. Yatırımcının risk düzeyine bağlı olarak talep edeceği getiri, yönetime katılma, nakit akışı, sermayeye katılma, gelecekteki likidasyon olanakları, oy kontrolü vs. gibi faktörler seçimde etkili olmaktadır. Girişimci ve risk sermayedarının görüşleri neticesinde direkt borç vermeden, adi hisse senedine kadar uzanan geniş bir yelpazede yer alan finansal enstrümanlardan bir veya birden fazlası seçilebilir (Albez, 1997:32).

Risk sermayeli özkaynak yatırımlarında bir veya birden fazla finansal araç birlikte kullanılabilir. Bu araçlar hakkındaki bilgi azalan risk derecelerine göre aşağıda verilmiştir (Zaimoğlu, 2001:6-7).

- a. Ertenmiş (geciktirilmiş) adi pay senetleri (Deferred ordinary Shares): Bu tür hisse senetlerinde, adi payların sahip olduğu haklar, belli bir süre, kotasyon şirket satışı gibi belirlenen olayların oluşumuna kadar geçen süre için geciktirilmiştir.
- b. Adi pay senetleri (Ordinary Shares): Başlangıçtan itibaren oy ve ortaklık hakkı veren ancak karlılık konusunda bağımlılık getirmeyen adi paylardır.
- c. Tercihli pay senetleri (Preferred Ordinary Shares or 'B' Ordinary Shares): Sabit bir oranda kar payı ile ortaklık ve oy hakkı veren senetlerdir.
- d. Tercihli pay senedi (Preference Shares): Tasfiye halinde en üst sırada yer alan senetlerdir. Gelecekteki bir tarihte veya belirlenen bir olayın vukuunda tamamen veya kısmen adi paylara dönüştürülebilirler. Nominal değerleri üzerinden veya primli fiyatları ile erken paraya çevirme hakkı tanınabilir. Kar payı kümülatif olabilir ve daha önceden belirlenen bir orana ulaşıldığı takdirde gelecekte oluşacak karlara katılım payı yüklenebilir. Değiştirme (convertibility) gelecekteki karlılık performansına göre değişken oranda belirlenebilir.
- e. Pay Senedi ile değiştirilen kredi (Convertible Loan Stock): Bunlar, hisse senedine uzun dönemde (5 yılın üstünde) dönüştürülebilir borç niteliğindedir. Bu aracın diğer borçlanma türlerinden farkı, teminat karşılığı olmaması (unsecured) alacaklılar karşısında ikinci derecede bir

borç olması ve sabit veya LİBOR üzerinden hesaplanan bir faiz oranını içermesidir.

- f. (London Interbank Offered Rate) Londra'da bankalararası mevduata uygulanan faiz oranı

Yukarıda belirlenen özkaynak nitelikli araçların yanı sıra; Conventional Loans, Hire Purchase Leasing ve Overdtrafi Finance gibi araçların da finansman paketinde kullanıldığı görülmektedir. Borç vererek finansman sağlanmasının risk sermayesinin özüne aykırı düşmesi nedeniyle burada borçlanma araçlarına yer verilmemiştir. Finansman türünün niteliğine göre, yukarıda açıklanan araçlar çeşitli kombinasyonlar halinde kullanılmaktadır.

2.9 Risk Sermayesi Fon Kaynakları

Risk sermayesi yatırımlarının nakit akışlarının belirsizliği daha da önemlisi ilk yıllarda negatif olması, bu tür yatırımlar için kurulmuş firmaların veya girişimlerin fon kaynaklarını ciddi boyutlarda kısıtlamaktadır. Yatırımların nakit olmaması, geleceğin belirsizliğinden doğan riskler, risk sermayesi yatırımları için fon arzeden yatırımcıların bekleyişlerinin yatırımların karakteriyle uyuşması zorunluluğunu getirmektedir. Bir başka deyişle bir kenara önemli miktarda para ayırabilecek ve bu parayı da birkaç yıl hiç arayıp sormayacak yatırımcılar olmalıdır. Dolayısıyla bu tür yatırımcıların yüksek servetlere sahip kişiler ile ellerinde çok büyük boyutlarda kaynak biriken özel emeklilik fonları, diğer kurumsal yatırımcılar (yabancılar dâhil) ve bu amaçla fon ayıran kamunun çeşitli kuruluşlarının olacağı söylenebilir (Soydemir, 1993:84).

Risk sermayedarları sadece birikmiş tasarrufları değerlendirmek isteyen bireyler değil ağırlıklı olarak, sosyal güvenlik kuruluşları, özel sigorta şirketleri, bankalar, özel sektör kuruluşları ve kamu kuruluşları da risk sermayedarı durumda bulunabilirler. Çeşitli ülkelerdeki uygulamalar söz konusu kaynakların risk sermayesi şirketlerinin finansmanına göreceli katkılarının sabit kalmayıp zaman içerisinde ülke şartlarına göre değiştiğini göstermektedir. Örneğin ABD'de 1978 öncesinde bir devlet kurumu olan Small Business Administration (SBA) ın sermaye katkısı önemli tutarlara varırken 1978'de sermaye kazançları vergisi (Capital Gains Tax) ın %49'dan %20'ye düşürülmesiyle özel sektörün risk sermayesi şirketlerine sermaye katkısı hızla artmıştır. 1983'te emeklilik sigortalarının bir milyar dolara varan bir

sermayeyi risk sermayesi şirketlerinin emrine yatırdığı bilinmektedir. Günümüzde ABD'deki risk sermayesi şirketleri, fonlarının yarısını emeklilik sigortalarından sağlamaktadırlar (Zaimoğlu, 2001:37).

Risk sermayedarlarını öncelikle bireysel ve kurumsal risk sermayedarları olarak iki gruba ayırmak mümkündür. Bireysel yatırımcılar devamlı olarak, yatırım yapılacak yeni girişimler ararlar. Genellikle proje veya yeni kurulma aşamasındaki girişimleri tercih ederler. Ayrıca risk sermayesi yatırımında buldukları işletmelerin yönetiminde aktiftirler. Kurumsal risk sermayedarları ise, birçok işletmeye risk sermayesi yatırımı yaparak riskini dağıtmaya çalışırlar. Yatırım yaptıkları işletmelerin yönetiminde de aktif değillerdir (Aypek, 1998:21).

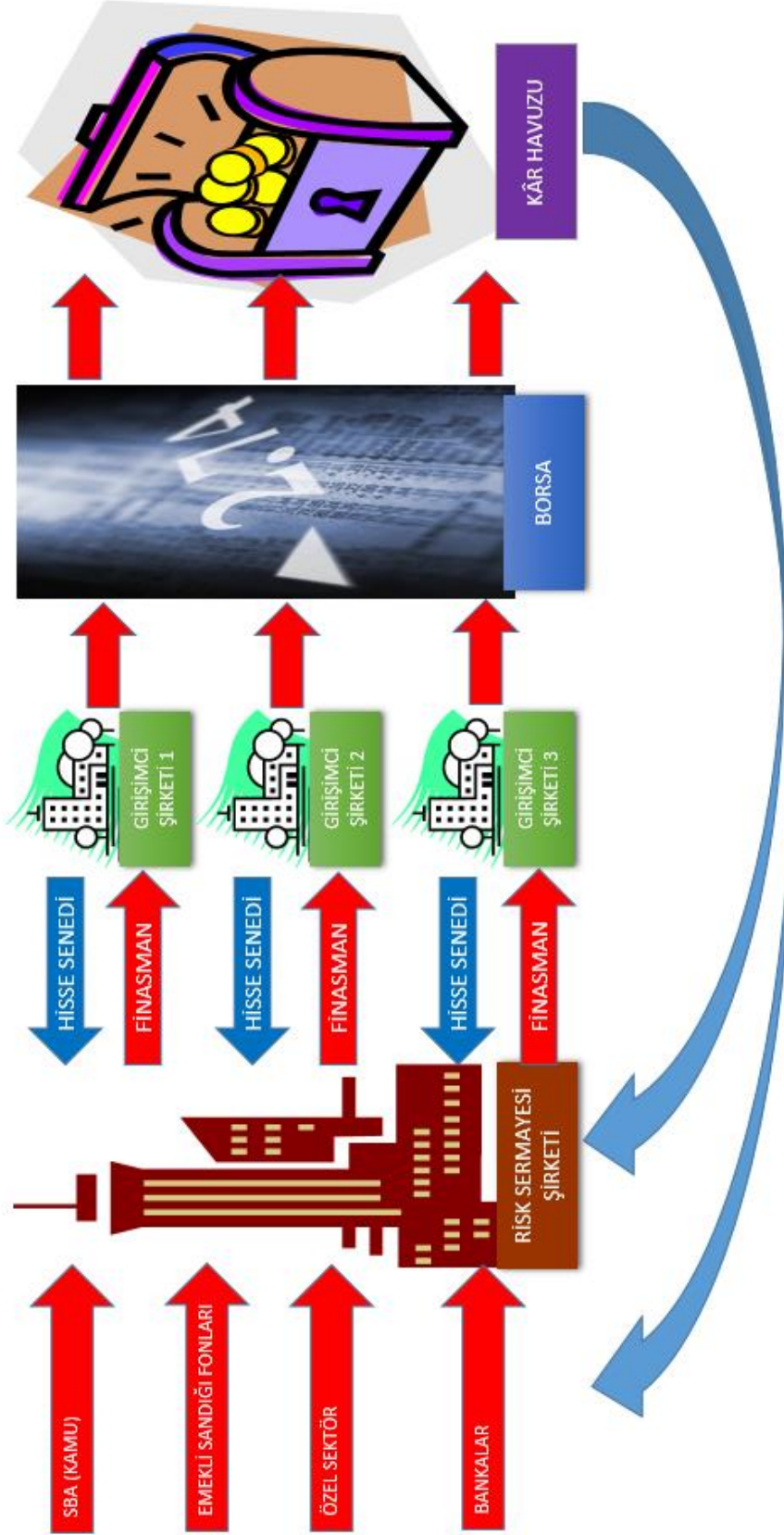
Özel risk sermayesi şirketleri profesyonel kuruluşlar olup projelerin değerlendirilmesinden yatırım kararının alınıp girişimcilerin finansmanı aşamalarına kadar deneyimleri ve yönetim bilgileri sayesinde genellikle yatırımlardan bekledikleri yüksek getiriyi elde ederler. Bu şirketler yatırımlarını hem kendi sermayeleri hem de tasarruf kapasitesi olanların tasarruflarını değerlendirme olanağı bulurlar (Parasız 2009:733).

Risk sermayesine yönelik yatırımların fonları diğer yatırım fonlarından farklı olarak portföylerini riski ve getirisi yüksek yeni faaliyete geçmiş firmaların menkul kıymetlerinden oluşturur (Parasız 1994:374).

Risk sermayesinin yatırım fon kaynaklarını aşağıdaki gibi geniş bir çerçevede gösterilebilir;

- a. Ticari bankalar
- b. Yatırım bankaları
- c. Sigorta şirketleri
- d. Yatırım grupları
- e. Vakıflar
- f. Yatırım fonları
- g. Üniversiteler ve kamu kuruluşları
- h. Özel sermaye kuruluşları
- i. Nakit zengini şirketler
- j. Küçük yatırım şirketleri
- k. İş geliştirme şirketleri
- l. Sendikalar

Gereksinim duyduğu sermayeyi çeşitli kaynaklardan sağlayan bir risk sermayesi şirketi, genellikle hisse senedi karşılığında çeşitli girişimci şirketlere finansman sağlamaktadır. Bu girişimci şirketler, başarıya ulaştıkları takdirde, gerek ikincil piyasada halka ağılarak gerekse dev holdingler tarafından satın alınarak risk sermayedarı için bir kar havuzu oluşturmaktadır. Oluşan karın bir kısmı fon sağlayan kaynaklara giderken bir kısmı da risk sermayesi şirketine “mükâfat” olarak dñnmektedir. İşlemlerin bu şekilde sñrdñrñldñđü risk sermayesi sektñrñnde, tipik bir risk sermayesi şirketinde fon akışı aşağıdaki şemada gñrñldñđü gibidir (Sezgin, 1993:12).

Şekil 2.3: Risk sermayesi sektörünün fon akımı şeması (SEZGİN, 1993:13).

2.10 Risk Sermayesi Yatırım Süreci

Girişimciler ile risk sermayedarları arasındaki ilişki süreci oldukça zaman alan bir süreçtir. Risk sermayesi şirketlerinin yatırımları, kar potansiyeli olan iyi bir fikir ve bu fikri yürütecek olan girişimcilere bağlıdır. Girişimci, düşüncelerini yazılı bir teklif olarak risk sermayesi şirketine sunar. Şirket teklifi objektif bir şekilde ve her yönüyle inceler. Eğer teklif bu incelemeden geçerse, girişimci davet edilerek kendisiyle ayrıntılı görüşmeler yapılır. Risk sermayesi şirketi girişimci firma ile yatırımın finansmanında hangi tür araçların kullanılacağı, ne fiyat verileceği ve tarafların hak ve yükümlülüklerini kapsayan bir sözleşme imzalar (Albez, 1997:34).

Risk sermayesinin yatırım süreci uzun bir aşamadır. Risk sermayedarı ve girişimci öncelikle yatırım yapılacak olan faaliyet alanı ve yatırım stratejisini belirlemektedir. Yatırım bu aşamada gerçekleşmektedir. Risk sermayesi yatırımı, genel olarak aşağıdaki aşamalardan oluşmaktadır.

- a. İş Planının Hazırlanması
- b. Ön Değerlendirme
- c. Fiyatlandırma stratejileri
- d. İş Değerlendirme
- e. Yatırım Sözleşmesinin Düzenlenmesi
- f. Yatırımın Gerçekleştirilmesi

2.10.1 İş Planının Hazırlanması

Amaçları gösteren proje ile ilgili düşüncelerin ayrıntılarını içeren ve teknik, finansal, ekonomik boyutlarıyla projeyi ortaya koyan geniş bir plan hazırlanması, yatırım sürecinin ilk adımını oluşturmaktadır. İş planının başında açık bir özet bulunmalıdır. Bu özet içinde, finansman ihtiyacının miktarı, işi ve piyasayı tarif eden açıklamalar ve finansal projeksiyonların başlıkları yer alır. Girişimci, finansal projeksiyonların hazırlanmasında mümkün olduğunca basit bir sermaye yapısı göstererek, karmaşık finansal düzenlemelere yol açmamalıdır. Plan tarihi ve gerçekçi bir içeriğe sahip olmalı, ciddi araştırmalara dayanmalı ve geleceğe yönelik bir nitelik taşınmalı, ayrıca kısa bilgiler sunmalı, amaçlar için belli ölçütler ortaya koymalıdır. Plan hazırlanırken, yönetim kadrosunun önceden oluşturulmasına, üretim düzeyine ve finansal gereksinimlerini projenin bütün dönemlerini göz önünde tutarak

belirlemeye ve yatırım finansmanı ile yatırım riskinin dengesine dikkat edilmelidir (İpekten, 2006:392).

2.10.2 Ön Değerlendirme

Teklif, ilk eleme aşamasından başarıyla geçerse, o zaman risk sermayedarı, bu iş konusunda ve yönetim kadrosu hakkında bazı temel araştırmalar yaptıracaktır. Böylece, üretilmesi teklif edilen ürüne duyulabilecek talep, bununla ilgili endüstrinin seyri, bu alandaki rakipler ve alternatif ürünler hakkında bir fikir edinmeye çalışacaktır. Daha da önemlisi, söz konusu fikri geliştiren girişimcilerin geçmişlerinin ve niteliklerinin kontrolden geçirilmesi gerekir. Ayrıca bu konuda bazı zorunlu çalışmalar yapılacaktır. Yarı kanuni bir işlem sayılan bu safhada, söz konusu işle ilgili olarak alınan bilginin doğruluğu kontrol ettirilir (Zaimoğlu, 2001:91-92).

2.10.3 Fiyatlandırma Stratejileri

Araştırmalar tamamlandıktan sonra, yatırıma ilişkin son ayrıntılar doğrudan görüşmelerin konusunu oluşturur. Görüşmeler genellikle operasyon yönetim ekibinin başı ile risk sermayedarı arasında yürütülür. Hukukçu, muhasebeci gibi danışmanlar bu konuda yardımcı olabilirler. Ancak nihai kararların verilmesi, bu aşamada danışmanlara bırakılmaz (Zaimoğlu, 2001:95).

Risk sermayedarı için satışı ve kârı olmayan, sadece beyin gücünün ve hırsın yer aldığı bir şirketin hisse senetlerine ödeyeceği fiyatın nasıl belirleneceği önemli bir konudur. Burada sorun; şirketin değeri ve yapılan yatırımın karşılığı olacak hisse senedi yüzdesidir. Risk sermayedarı ile girişimci arasındaki en nazik konu olan fiyatın belirlenmesi, taraflar arasındaki görüşme ve pazarlığın bir sonucudur. Bu süreçte çeşitli faktörler hakkındaki kişisel yargılar etkili olmaktadır. Fikirle, bireysel hedefler, yatırım gruplarının stratejileri, pazar koşulları ve tarafların pazarlık kabiliyeti gibi unsurların farklılığı, değişik risk sermayesi gruplarının aynı yatırıma değişik fiyatlar sunmasına neden olmaktadır (Masun, 1995:147).

2.10.4 İş Değerlendirme

Değerlendirme, bir projenin uygulamaya elverişli olup olmadığı, noksan, hatalı, zayıf taraflarının bulunup bulunmadığı veya karlılık derecesini ölçmek için yapılır. Bir varlığın değerini tayin ederken, nakit akımlarının riskini, yatırımdan

istenen verim oranını ve nakit akımlarının zamanı ve miktarını dikkate almak gerekmektedir (İpekten, 2006:392-393).

Girişimci hazırladığı iş planını yatırımcıya sunduktan sonra, yatırımcı bu iş planını değerlemeye tabi tutar. Bu değerlendirme kuruluşlara göre değişmekle birlikte bu alandaki kriterler şöyle değerlendirilebilir (Dilmaç, 2006:29).

- a. Piyasaya erişim
- b. Yönetimin kalitesi
- c. Gelecekte beklenen getiri
- d. Coğrafik konum
- e. Pazara yakınlık
- f. Finansal güç
- g. SWOT analizi
- h. Proje sahibinin etkinliği
- i. Rakiplere göre avantajlar
- j. Hisselerin paylaşımı
- k. Patent hakları
- l. Hukuki altyapı

2.10.5 Yatırım Sözleşmesinin Düzenlenmesi

Bu aşamada, risk sermayesi şirketinin yatırımla ilgili değerlendirmeleri olumlu sonuç vermiş ve risk sermayesi yatırımı kârlı bulunmuştur. Bu doğrultuda, yatırım sözleşmesinin hazırlanması sürecine geçilir. Yatırım sözleşmesi, risk sermayesi yatırım ortaklıkları ve fonları ile girişimcilerin hak ve yükümlülüklerini içeren ve katılma koşullarını düzenleyen bir ortaklık sözleşmesidir. Bu sözleşmenin gerçekleştirilmesi için, tarafların yatırımla ilgili beklentilerinin uzlaşması gerekmektedir. Bu amaçla her iki taraf da birbirlerine katılma koşullarını sunarlar. Sözleşme her iki tarafın da uygun göreceği şekilde hazırlanır. Taraflar belirledikleri hususlarda anlaşmaya varırlarsa, ortaklık sözleşmesi hazırlanır ve yatırımın gerçekleştirilmesine geçilir (Can, 2007:40).

2.10.6 Yatırımın Gerçekleştirilmesi

Bu aşama yatırım sözleşmesinin imzalanmasıyla başlar. Girişimci ve yatırım şirketi belirlenen amaçların gerçekleştirilmesi ve yapılan yatırımın en yüksek

seviyede kar getirmesini sağlamak için birlikte çalışırlar Risk sermayesi şirketinin yatırımdan çıkışına kadar devam eden bir aşamadır.

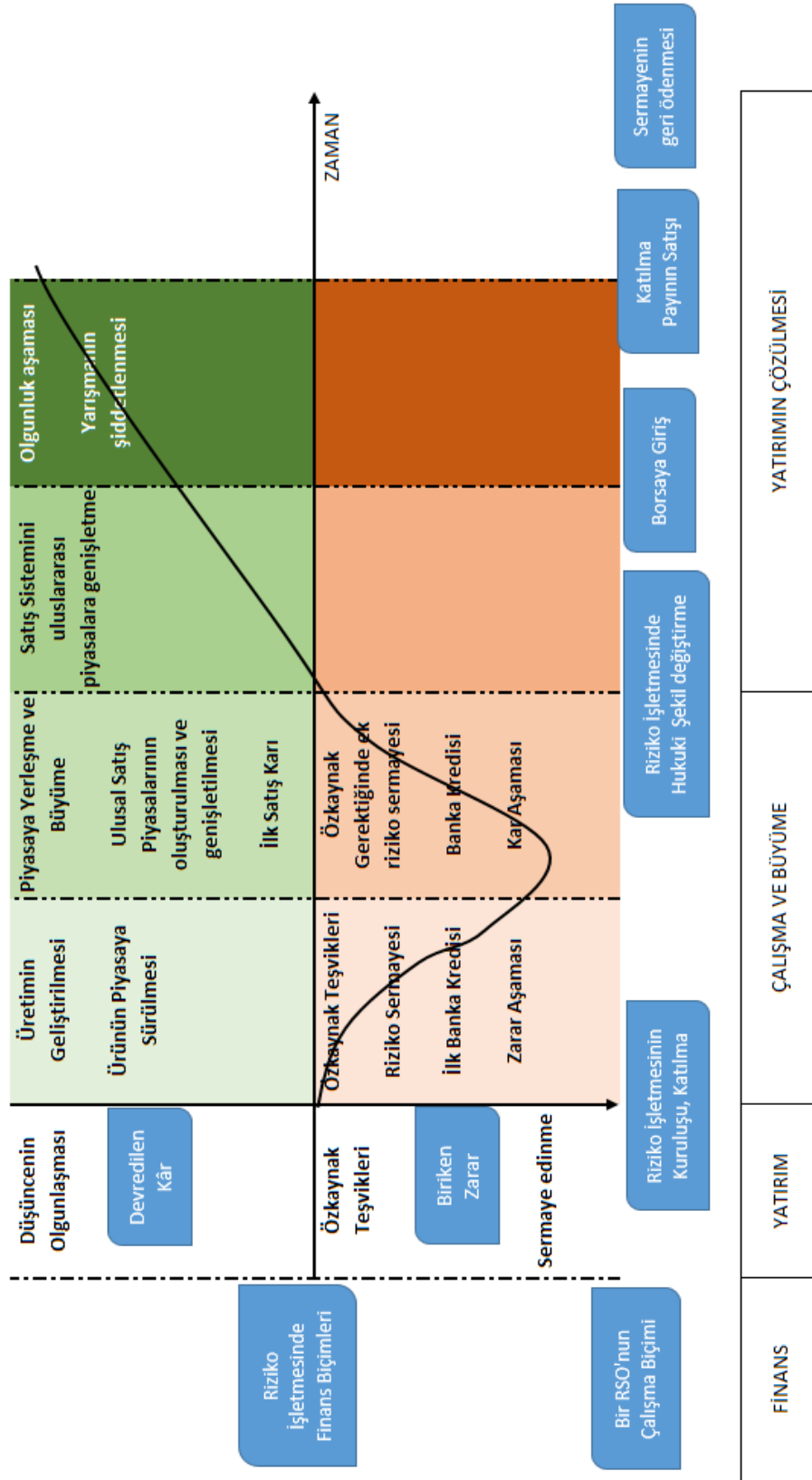
Yatırım yapılan işletme gelişmiş ve belli bir pazar payına ulaşmıştır. Piyasada tutunmaya başlamış ve belli bir karlılık düzeyini tutturmuştur. Risk sermayesi şirketi, hedeflediği karı elde etmek için, bu işletmedeki hisselerini borsada veya borsa dışında satarak nakde çevirir (Kuğu, 2004:150).

2.11 Risk Sermayesi Finansman Türleri

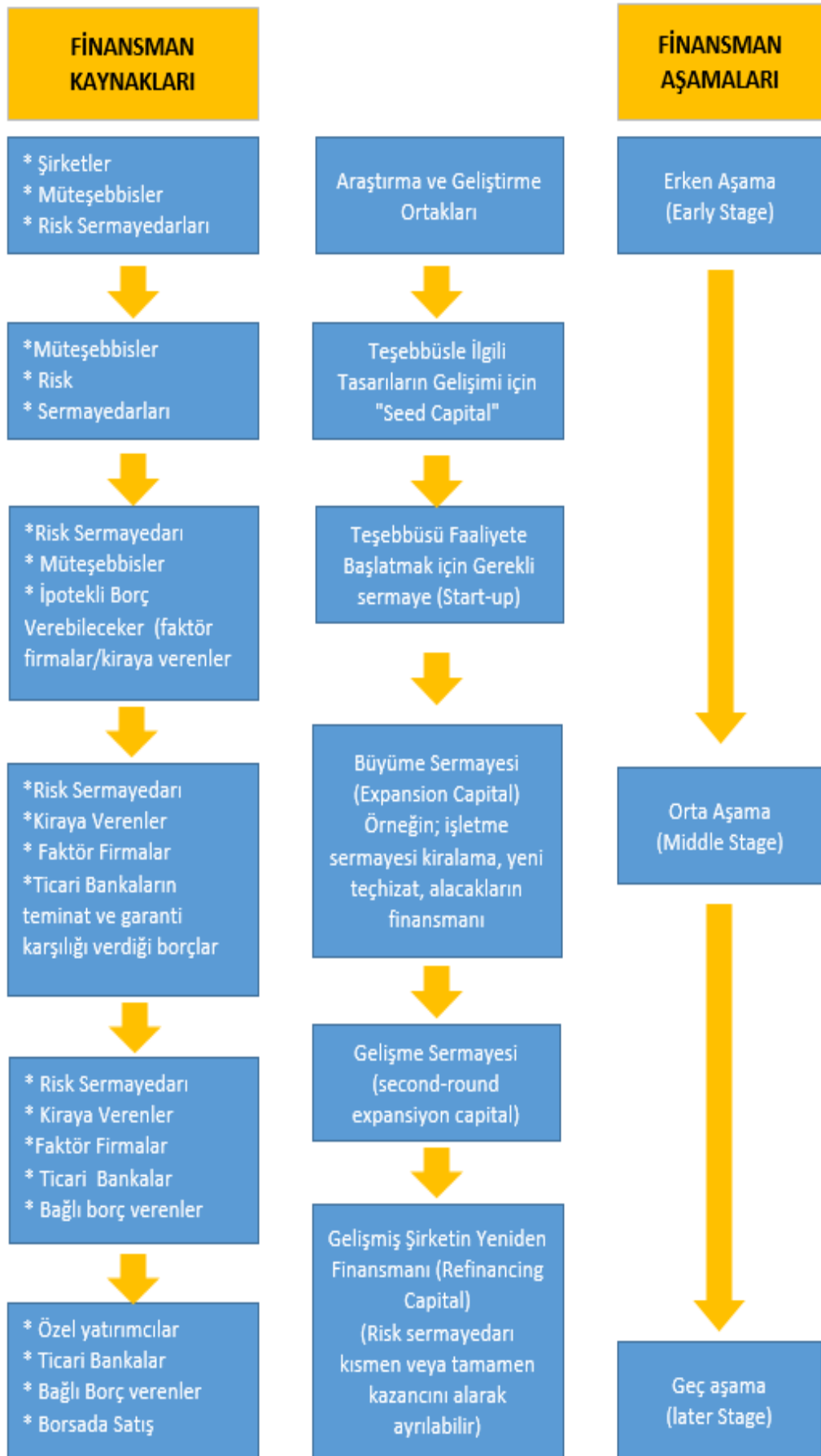
Sermaye koyanın girişimciye desteği çeşitli aşamalarda gerçekleştirilir. Özellikle risk sermayesi firmaları riski dağıtmak amacıyla gelişim aşamaları açısından farklılaştırılmış yatırım portföyü oluştururlar. Böylece yatırımların yüksek riskliliği portföy riski içinde ortalama olarak azaltmaktadır (Parasız, 1994:375).

Risk sermayesi finansmanının yatırım aşamaları, düşüncenin olgunlaşmasından piyasaya sürülmesine kadar yeni bir ürün için kurulan ya da var olan genç bir işletmenin, kaynak gereksiniminin bir risk sermayesi kurumunun verdiği özsermaye ile karşılaşmasına dayanmaktadır (Zaimoğlu, 2001:6-7).

İşletme bilimi literatüründe bir girişim yaşam eğrisi, farklı sayıda aşama ve detayla açıklamaktadır. Risk sermayesi şirketleri, girişim gelişme aşamalarına ilişkin tanımlamayı, genellikle risk seviyesine bağlı olarak yaparlar. Bununla birlikte; risk sermayesi sektöründe girişim gelişim aşamalarını tanımlamada standart terminoloji yoktur. Risk sermayesi şirketlerinin açıklamaları söz konusu aşamalara ilişkin sınırları açık bir şekilde kategorize edecek yeterlilikte değildir (Bulut, 2011:40)

Şekil 2.4: Yatırım aşamaları ile ürün hayat eğrisi arasındaki ilişki(ZAİMOĞLU, 2001:66)

Şekil 2.5: Risk sermayesi finansman aşamalarının işleyişi (ZAIÑOĞLU, 2001:67).

Risk sermayesinin sisteminin işletmelerin finansman ihtiyaçlarını karşılaması açısından bakıldığında, bu sistemin çeşitli basamaklardan oluştuğu görülmektedir. Bunlar (Aypek, 1998:33);

- a. Fikir aşamasındaki yatırımların finansmanı (Seed Investment),
- a. Başlangıç Finansmanı (Start up Investment)
- b. Büyüme Finansmanı (Expansion Investment)
- c. Köprü Finansmanı ya da Destek Finansmanı (Bridge Financing ya da Turnaround)
- d. Diğer finansman Türleri

2.11.1 Fikir Aşaması Finansmanı

Fikir aşamasına; çekirdek aşaması, tohum ekme aşaması, proje aşaması veya ar-ge aşaması da denilebilir.

Sadece girişim fikrinin ortada olduğu, soyut haldeki girişimlerdir. Ortada henüz ürüne ilişkin bir prototipin olmadığı, sadece iş planının olduğu bir durumdur. Girişim fikrine ilişkin projelerin ticari bir girişim olarak sonuçlanıp-sonuçlanmayacağı belli olmadığı aşamadır. Risk sermayesi şirketlerinin çekirdek aşama yatırımları, bir girişim fikrinin geleceğine yatırım yapmayı içerir. Çekirdek aşama yatırımlar, araştırma-geliştirme proje yatırımları olarak da bilinir. Ürün temelli bir iş tesis edilmeden önce ilk düşünceyle başlayan uzunca bir ar-ge dönemi vardır. Ar-ge dönemi sonunda iş düşüncesi, kurumsal bir varlık olarak ticari bir uygulamaya erişebilecek aşamaya ulaştırılır (Bulut ve diğ., 2011:42).

Bu aşamada (seed capital) firma henüz kurulmamıştır. Müteşebbis bir fikir geliştirmiştir, ancak bu fikir henüz teknik olarak bir biçim almamıştır. Risk sermayedarının rolü, yeni ürünün, hizmetin ya da işletme planının özelliklerini geliştirirken müteşebbisi (yada bazı durumlarda küçük bir müteşebbis grubu) finanse etmektedir. ABD’de bu aşama genellikle 1yıl alır. Bu aşamada yapılan yatırım, projelerinin uygulanabilir olup olmadığı henüz bilinmediğinden en riskli yatırım biçimidir. Tahminlere göre projelerinin %70’i bu aşama sonunda uygulanamaz bulunup terkedilmektedir (Zaimoğlu, 2001:69).

Fikir aşamasındaki yatırımlar, yatırımcının projesinin ilk oluşum aşamalarını içerir. Fikir aşamasındaki bu yatırımlar risk sermayesi fonunun oluşturulması ile

ilgili yatırımlardır. Fona taahhütte bulunacak sermayenin yeterli büyüklük ve vadede olması bu aşamadaki önemli sorunlardandır (İşeri, 2001:43).

Çekirdek aşamasında iki türlü seçenek söz konusudur. Birincisi girişimcinin payını bozmadan, büyük çoğunluğu borçlardan oluşan bir finansman paketi kullanmak, ikincisi ise, borçlanma oranını en düşük düzeyde tutarak dışardan yeni ortak kabul etmektir (Kuğu, 2004:147).

2.11.2 Başlangıç Finansmanı

Başlangıç aşaması (Start-up Capital), yaygın olarak, risk sermayesi faaliyetlerinin esası sayılmaktadır. Risk sermayesi sisteminde “başlangıç” ve “risk sermayesi” terimleri çoğunlukla aynı anlamda kullanılmaktadır. Risk sermayesinin belki en heyecanlı ve riskli tarafı, yeni bir teşebbüsün genellikle araştırma-geliştirme döneminin ardından faaliyete geçirilmesidir. Başlangıç safhasında, hem müteşebbis hem de sunacağı ürün veya hizmet deneme aşamasındadır ve finansman ihtiyacı yüksektir (Zaimoğlu, 2001:70-71).

Bu aşamada firma kurulmuştur. Teknolojik yenilik projelendirilmiş, gerekli yatırımlar, iş planları ve deneme üretimleri yapılmıştır. Başlangıç yatırımlarında şirketler ürün geliştirme ve temel pazarlama aşamaları tamamlarlar. Ancak ürün hala ticari olarak satılma aşamasına gelmemiştir. Başka deyişle, prototipten gerçek üretim aşamasına doğru bir geçiş yapılmaktadır (İşeri, 2001:44-45).

Başlangıç aşamasında yatırımlar, risk sermayesi şirketlerinin arzuladığı “büyük getirilerin en verimli alanıdır. Bununla birlikte; bu alan başarısız olmuş projelerin kaynağıdır. Başlangıç aşamadaki riskler, yatırım miktarının daha fazla olmasına bağlı olarak muhtemelen çekirdek aşamadakilerden daha yüksektir. Risk sermayesi yatırımlarında başlangıç aşama yatırımlar, risk sermayesi şirketinin uzmanlığını süreklilik gösteren en fazla talep eden aşamadır. Risk sermayesi destekli girişimlere ilişkin en büyük başarısızlık örnekleri bu aşamadaki yatırımlar ile ilgilidir (Bulut ve diğ., 2011:43-44).

Başlangıç finansmanı kullandırılan işletmelerin projeleri, yönetim kadroları ve iş planları belli olduğundan her ne kadar yatırım çeşitli yönleriyle değerlendirilebilirse de işletme ve projelerin yaşama şansının olup olmadığı belirsizliği, dolayısıyla Pazar riski hala mevcuttur (Aypek, 1998:34).

2.11.2.1 Erken aşama finansmanı (birinci aşama finansmanı)

Bu aşama başlangıç finansmanının aşamasının bir uzantısıdır. Bu aşama ürün geliştirme aşamasının bitirmiş, ticari amaçlı üretim ve satış için fon gereksinimi olan firmaların finansmanı olarak tanımlanabilir. Genellikle 4-6 yıl arası bir süre alan bu aşamada çok değişken bir risk yapısı söz konusudur. Bu yatırım aşamasında çok düşük veya sıfır satış hasılatı, negatif tek nakit girişi olmaktadır. Bu aşamada risk sermayedarının beklentisi, özsermaye-borç bileşimi, risk sermayedarının üstlendiği risk derecesi konularında yoğun tartışmalar olabilmektedir. Özsermaye finansmanında kaçınılmaz olarak ikinci, üçüncü ve hatta dördüncü kez fonlamaya ihtiyaç duyulabilmektedir. Birçok halde bu fonları orijinal destekçiler sağlamaktadır. Bu tür bir fonlama kurtarma amaçlı olarak da yapılabilmektedir. Bir anlamda yatırımcı buna mecbur kalmaktadır. Çünkü iyi bir kar düzeyine erişmeden yeni yatırımcı cezbedilememekte ve işin batması tehlikesi oluşmaktadır (Tuncel, 2000:55).

2.11.2.2 Geçici finansman (ikinci aşama finansmanı)

Daha önce elde edilen birinci devre finansmanı bu aşamada talepteki artış nedeniyle tükenmiş olup, girişimci ek sermaye ihtiyacı duyar. Amaç tam kapasiteyle üretim ve satış yapabilmektedir. Bu finansman türü firmanın hedef pazarını büyütmek ve ölçek ekonomilerinden yararlanmak istemesi halinde yeni yatırım ve finans kaynaklarına ulaşma ihtiyacından doğar. İkinci devre finansmanında ürün piyasaya sunulmuş olmakla birlikte, henüz marka imajı yaratmamıştır ve yatırım süreci daha önceki aşamalara göre kısadır. Ek sermaye sağlamasında bazı durumlarda ikinci aşama finansmanı yeterli olmayıp üçüncü hatta dördüncü aşamalar söz konusu olabilmektedir (İşeri 2001:45).

2.11.3 Büyüme Finansmanı

Büyüme finansmanı, kuruluş sıkıntılarını atmış başarılı bir işletmenin üretim kapasitesini ve satışlarını artırma çabasının ve büyüme gelişme için yeni ürünler ve yeni pazarlar arayışının olduğu dönemlerinde yapılan bir yatırımdır (Aypek, 1998:34).

Bu aşamada firma risk sermayesi koyacaklara hem finansman hem de yönetim deneyiminden yararlanmak için gereksinim duyar. Böylece ilgili firma piyasa da rakipleriyle rekabet gücü elde etmeye çalışır (Parasız, 1994:375).

Bu aşamada %40 civarında getiri beklenmekte olup, önceki aşamalara göre daha büyük miktarlar söz konusu olmakta, getiri ve risk daha düşük olmaktadır. Büyüme aşamasında firmaların büyüme ve genişlemesi, organik büyüme ve ele geçirme yolu ile büyüme iki yönlü olabilmektedir (Tuncel, 2000:57).

2.11.3.1 Organik büyüme

Yeni veya daha büyük fabrika ve depolar, yeni ürünler, yeni pazar ve uluslararası gelişme anlamındadır. Bir örnek verilirse işletme, borçlanma yolu ile faaliyetlerini sürdürmüş ve dağıtmadığı karlarını işletme bünyesinde toplamıştır. Birlikte çalıştığı banka ise gelecekteki fon taleplerini karşılamak istememektedir. 1.000.000 sterlin tutarındaki modern depo inşaatı yatırımının gerçekleşmesi ile birlikte firmanın yeni pazarlara girmesi sağlanacaktır (Zaimoğlu, 2001:75-76).

2.11.3.2 Ele geçirme yolu ile büyüme

Ele geçirme yolu ile büyümede aynı amaçlarla mevcut işletmenin, basit olarak aktiflerinin satın alınmasıdır. Her iki büyüme yönteminde yatırımcı için, mevcut aktiviteler ve gelişmenin getireceği yenilikler hakkında bir iş planının hazırlanması gereklidir (Tuncel, 2000:58).

Ele geçirme amacıyla yapılan finansman yatırımları bazen risk sermayedarlarının henüz yatırım yaptığı firmalara yapılmaktadır. Alıcı, ele geçirme amacıyla gerekli olan finansman ihtiyacının sağlanabilmesi için risk sermayedarına yardım teklifinde bulunabilmektedir. Eğer risk sermayedarı yatırımdan gerekli performansı sağlayamamış ise, aynı firmaya daha fazla yatırım yapma riskine girmek yerine veya yatırımını tasfiye etmek yerine (receivership idation), yeni bir alıcı arayabilmektedir (Zaimoğlu, 2001:75).

2.11.4 Köprü Finansmanı Ya Da Destek Finansmanı

Bu tür finansman, şirketin borsada satışa çıkıncaya dek finanse edilmesinde kullanılmaktadır. Ara finansman olarak da adlandırılır. Maksimum vade iki yıl, hatta

daha azdır. Genellikle yüksek faizli tahviller veya imtiyazlı hisse senetleri kullanılarak yapılan bir finansman türüdür (İşeri, 2001:46).

Köprü finansmanı, halka arza hazırlık aşaması olarak bilinen köprü finansmanında (bridge veya mezzanine finance); girişimin amacı halka arza hazırlık olarak hızlı büyümenin devamının sağlanmasıdır. Halka arza götüreceği bir süreç olarak 2-3 yıllık bir süreyi kapsayan bu büyüme aşaması, risk sermayesi şirketleri için cazip bir yatırım şeklidir. Risk sermayesi şirketleri için bu tür bir yatırımda strateji; girişimde hızlı bir şekilde işe koyulmak ve girişimden hızlı bir şekilde ayrılmak üzerine kurulmuştur. Bu aşamadaki bir girişimin yönetim kadrosu ve faaliyetleri etkindir ve risk faktörü önemli ölçüde azalmıştır (Bulut ve diğ., 2011:45).

Bu aşamada işletmeler yeni pazarlara açılmaya, ürünü yeni pazarlara satmaya başlamıştır. Hisse senetlerinin fiyatları yükselmekte ve işletme piyasada tutunmaktadır. Üretim dağıtım kapasitesi genişlemiş, ölçek ekonomileri de etkili olmaya başlamıştır (Aypek, 1998:35).

Bu süreç sonunda risk sermayedarı elindeki hisseleri borsada veya borsa dışında satarak nakde dönüştürür. Artık yatırım bitmiş, kazanç elde edilmiştir. Elde edilen nakit yeni girişimleri desteklenmesi için kaynak olarak kullanılmaktadır. Risk sermayesi yatırımlarında tercih edilen türe göre, risk dereceleri ve finanslama süreleri farklılık göstermektedir (Kuğu, 2004:148).

Risk sermayesi sektöründe “turnaround”, iflas durumunda olan veya fazla nakit veya özsermaye problemi yaşayan işletmeler için kullanılmaktadır. Orta ölçekli olgun bir girişim, genellikle geleneksel sektörlerde, teknolojik yeniliklerin baskısı veya kötü yönetim sonucu zorluklar yaşayabilir. Risk sermayesi şirketleri, bu tür bir girişimin çok hızlı bir şekilde sağlıklı bir yapıya tekrar kavuşup kavuşamayacağı ve karlı bir büyüme sürdürüp sürdüremeyeceğine bağlı olarak yatırım kararı alır (Bulut ve diğ., 2011:45).

Köprü finansmanı ya da destek finansmanı aşaması, genellikle geniş ölçekli yatırım yapıldığı ve risk sermayesiyle sağlanacak fonlarla işletmelerin son kez ihtiyaç duyduğu bir aşamadır (Aypek, 1998:35).

2.11.5 Diğer Finansman Türleri

Diğer finansman türleri yukarıda anlatılanlar dışında kalan finansman türleridir. Bunlar yüksek faizle borç vermeye ya da tahvil ve/veya illerde hisse

senedine dönüştürülebilir tahvil ya da warrant alma biçiminde yapılan ve doğrudan hisse karşılığı ya da ortaklık bazında yapılmayan finansman yöntemidir. Bu nedenle bir sabit sermaye yatırımdan çok bir finansman biçimidir. Bu tür işletme finansman genel olarak mezzanine finansman adı ile bilinir (Aypek, 1998:36).

2.11.5.1 Yerine koyma finansmanı

Mevcut bir özsermayedarın paylarının tümünü ya da bir kısmını satmasına olanak sağlamak için temin edilen fonlardır. Genellikle kote edilmemiş hatta kot dışı pazarda dahi yer almamış şirketlerin acil nakit gereksinimleri için veya kurucular arasındaki anlaşmazlık nedeniyle bir kısım pay senetlerinin satılması şeklindeki bu sözleşmelere "para çıkış sözleşmeleri" (Money Out Deals) denir. Bu finansman türü oldukça sınırlı sayıda risk sermayesi şirketi sağlar (Tuncel, 2000:58). Günümüzde az tercih edilen bir finansman şeklidir.

2.11.5.2 Şirket kurtarma finansmanı

Bu finansman türü günümüzde çok az uygulanmaktadır. Şirket kurtarma finansmanı, borsaya kote edilmeyen bir firma için şirket için şirket kurtarma operasyonu erken aşamada veya geç aşamada yapılabilmektedir. Çeşitli nedenlerle dolayı başarısızlığa uğrayan firmalar çoğunlukla ilk destekleyicileri tarafından (orijinal backers) erken aşamada kurtarılma (early-stage turnarounds) çalışılmaktadır (Zaimoğlu, 2001: 81).

Şirket kurtarma finansmanları önemli bir çabayı gerektirmektedir. Öncelikle bankalarla yapılan anlaşmaların yenilerek kredi alma imkânları araştırılmalıdır. Her şeyden önce yönetim ekibinin değişmesi istenmektedir. Böyle bir durumda ilk yatırımcının sadece danışman rolünü üstlenmesi veya işletmeye tamamen bırakması talep edilir. Şirket kurtarma operasyonlarının çoğunda, şirket kurtarma finansmanın tutarının büyük olması gerekmektedir. Fon tutarının büyük olması da risk sermayedarlarının şirket kontrolünde çoğunluğu sağlamasına ve bir buy-in operasyonuna yol açmaktadır (Aypek, 1998:37).

2.11.5.3 Şirket paylarının satın alınması (buy – outs , buy – ins)

Bazen geç aşama finansmanı bazen de çıkış aşaması olarak ele alınabilecek bir uygulama, şirket payları/ varlıklarının alınmasıdır. Bunlar;

- a. Şirketin yöneticileri olabilir (management buy-out :MBO)

- b. Üçüncü kişiler olabilir (leveraged buy-out
- c. Başka bir şirketin yöneticileri olabilir (management buy-in :MBI)
- d. MBO ve MBI nın bir kombinasyonu olabilir (buy –in management buy-out)
- e. Şirket çalışanları olabilir. (Employee Stock Ownership Plan: ESOP)
(Zaimoğlu, 2001:83).

Tablo 2.2: Risk sermayesi yatırımlarında finansman aşamaları. (BODUR,2009:20)

Şirket Gelişimi Aşamaları	Başlangıç Şirketleri	Büyümüş Şirketler	Gelişmiş Şirketler
	Geçmişe dönük performans kayıtları yoktur. Yavaş iş sistemi gelişimi	Kanıtlanmış potansiyeli Kanıtlanmış yönetim takımı Hızlı iş sistemi gelişimi	Rekabette denge Gelişmiş iş sistemleri Maliyetlere odaklanma
Finansman Aşamaları	Erken Aşama Finansmanı	Geç Aşama Finansmanı	Gelişmiş ve Geç Aşama Finansmanı
	Çekirdek Finansmanı	İkinci Aşama Finansmanı	Kurtarma Finansmanı
	Mucit veya girişimci tarafından sağlanan göreceli olarak küçük finansmanı	İlk Genişleme aşamasında İşletme Sermayesi sağlanması	Yeniden örgütlenme veya iflas aşamalarında sağlanan finansmanı
	Başlangıç finansmanı	Üçüncü Aşama Finansmanı	Şirket Paylarının Satın Alınması
	Ürün geliştirme ve pazarlama	Satış Hacmi artan şirketlere sağlanan genişleme finansmanı	Yönetimde pay sahibi olmak için sağlanan finansman
	İlk Aşama Finansmanı	Köprü Finansmanı	Birleşme/Satın Alma /Özelleştirme
	Ticari üretimi ve satışların başlaması	6 ay ile 1 sene içerisinde halka açılma	Ana firmaların birleşme/satın alma ve özelleştirme maliyetlerine katılımı

Tablo 2.3: Risk sermayesi finansman türlerinin karşılaştırılması (Zaimoğlu, 2001:81).

FİNANSMAN TÜRÜ	SÜRE (YIL)	RİSK
Fikir Aşamasında Finansman	7-10	Son Derece Yüksek
Başlangıç Finansmanı	5-10	Çok Yüksek
Büyüme Finansmanı	3-7	Yüksek
Köprü Finansmanı ya da Destek Finansmanı	1-3	Düşük
Yerine Koyma Finansmanı	1-3	Düşük /Yüksek
Şirket Kurtarma Finansmanı	3-5	Ortadan Yüksek

2.12 Faizsiz Finansman İle Risk Sermayesi Arasındaki İlişki

Mudaraba ortaklığı 10. M. yüzyıldan itibaren “Commenda” adı ile Avrupa’ya geçmiş ve Avrupa ticaret hukukunda diğer ortaklık çeşitlerine de öncülük etmiştir. Bu ortaklığın 20. yüzyılda en önemli halkası risk sermayesi ile tamamlanmıştır (Döndüren, 2012:119).

Son yıllarda küçük ve orta ölçekli girişimcilerin finanse edilmesinin, ekonomik gelişmede olduğu kadar işsizlikle mücadelede de önemli bir rol oynadığı anlaşılmıştır. Bundan dolayı birçok ülkede, Venture Capital sisteminin geliştirilmesine veya KOBİ’lerin finanse edilmesinde başarılı olacak yeni finans yöntemlerinin geliştirilmesine yönelik arayışlar hız kazanmıştır. Venture Capital finans yönteminin yakından incelenmesi halinde onun, mudaraba finans yöntemine dayalı İslam Bankacılığı ile şaşırtıcı bir benzerliğe sahip olduğu görülecektir. Bu benzerlik bir rastlantı olmayıp, bu durum iki finans sisteminin tarihî gelişim sürecinden kaynaklanmaktadır. İktisat tarihçilerinin gündemini meşgul eden iş ortaklıkları konusu üzerine yapılan çalışmalar, iki finans sisteminin de iş ortaklıklarının (şirketler) evrimi sonucu ortaya çıktığını göstermektedir. Venture Capital’in ortaçağ Avrupa’sında geniş bir kullanım alanı olan commenda iş ortaklığının, İslam Bankacılığının ise mudaraba iş ortaklığının evriminin sonucunda ortaya çıktığı anlaşılmıştır. Ancak bu benzerliğin asıl sebebi, mudârabe ortaklığının Avrupalı tâcirler tarafından, commenda adı altında kullanılmasında yatmaktadır. Mudaraba ortaklığına dayalı bir İslam bankası ile Venture Capital arasında özdeşliğe varan bir benzerliğin kaynağı burada yatmaktadır (Kumaş, 2007:281-282).

Mudaraba mali ve beşeri kaynakları yatırımcı (sermayedar) ve girişimci arasındaki ortak girişim sayesinde gerçek bir üretim faktörü haline getiren, üretim faaliyetleri içine alan İslami tarzda özel bir mekanizmadır. Kar/ zarar ortaklığı olarak da ifade edilebilen mudarabanın özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür (Bulut ve diğ., 2011:27)

- a. Dengeli bir ortaklıktır.
- b. Adil bir kar/zarar dağılımı esastır.
- c. Sermayedar İlgisi; sermayedar kar/zarar ortaklığı esasına dayalı bir girişime para yatırırken firmanın etkinliği, faaliyetin karlılığı ve fonların kullanımıyla faizli kredilerde olduğundan çok daha fazla ilgilidir.

- d. Kollektif nitelikte bir işbirliği tarzı vardır.
- e. Menfaatlerin uyuşması; sermayedar ve girişimcinin amaçlarını bir noktada birleştirir.

Faizsiz finansman sisteminde mudaraba ve muşaraka yöntemleri işleyiş bakımından risk sermayesine benzemektedir. Faizsiz finansmanda yenilikçi yaklaşımlara olan ihtiyaçtan yola çıkarak, birbirini tamamlayacak şekilde mudaraba ve muşaraka finansmanı entegre bir finansman tekniğine dönüştürülmüş ve sadece mudaraba olarak isimlendirilmiştir. Mudaraba ve risk sermayesi finansman tekniklerinin özelliklerini, finans sektörü içindeki yerlerini belirgin kılacak şekilde diğer finansman tekniklerinden ayırt ederken, bu iki finansman tekniği arasındaki aslında çok yakın bir benzerlik ilişkisinin olduğu görülecektir. Mudaraba finansmanının ve risk sermayesinin tipik özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir ¹(Bulut ve diğ., 1997:38).

Tablo 2.4: Mudaraba finansmanı ve risk sermayesi (Bulut ve diğ., 1997:38).

RİSK SERMAYESİ	MUDARABA FİNANSMANI
RS tekniği kara paylaşımına ve zarar taşınmasına dayalıdır ve faizle bir ilgisi yoktur.	MF tekniği, kar bölüşümüne ve zarar taşınması üzerine oturur ve konvansiyonel bankalarda uygulanan faiz politikasından kaçınır.
Risk sermayesi kullanan girişimci/girişim açısından bir öz sermayedir.	Mudaraba finansmanı kullanan girişimci/girişim için bir öz sermayesidir.
Kullanılan finansmanın girişimci tarafından geri ödenmesi yükümlülüğü yoktur.	Kullanılan finansman, girişimci tarafından geri ödenecek bir finansman niteliği taşımaz.
Kullanılan finansman için girişimciden teminat istenmez, projenin kendisi güvencedir.	Mudaraba finansmanı kullanan girişimciden teminat istenmez, projenin kendisi güvencedir.
Konvansiyonel bankacılığın neden olduğu Mcmillan boşluğu* RS sistemi tarafından doldurularak, girişimciliğin gelişmesine katkı sağlar.	Mudaraba finansmanı esas olarak girişimcilik yeteneklerine sahip, ancak sermayesi olmayanların sermaye ihtiyaçlarını karşılamak içindir. Mudaraba finansmanı Mac Millan boşluğunu doldurarak, girişimciliğin gelişmesine katkı sağlar.
RS sistemi; sermayedar, RS şirketi ve girişimci olmak üzere üç ana gruptan oluşur.	Mudaraba finansmanında taraflar; Rabbul-mal (sermayedar), faizsiz finansal kuruluş ve amil ya da mudarib (girişimci)den oluşur.
Sermayedarlar	Rabb-ul mal
Risk sermayesi şirketi	Faizsiz finansal kuruluş
Girişimciler	Amil ya da mudarib
Sermayedarlar, yüksek finansal getiri beklentisi ile RS şirket fonlarını oluşturan kişi veya kuruluşlardır.	Rabb-ul Mal (sermayedarlar-yatırımcı), faizsiz finansal kuruluşun mudaraba fonlarını oluşturan taraftır.

¹*Konvansiyonel banka sisteminde; kredilerden kendini ispatlamış büyük işletmelerin faydalanması ve yeni ve küçük ve orta ölçekli işletmelerin faydalanamaması, Mac Millan boşluğu olarak bilinmektedir.

Tablo 2.4: (Devam) Mudaraba finansmanı ve risk sermayesi (Bulut ve diğ., 1997:38).

Girişimciler: yeni ürün ya da yeni yöntem düşünceleri ile dikkat çeken ve büyük bir gelişme ve büyüme potansiyeli bulunan genç, yenilikçi ve menkul değer çıkaramayan küçük ve orta ölçekli işletme sahipleridir.	Amil yada nudarib (girişiciler); büyük gelir ve büyüme potansiyeli taşıyan, teknoloji massedebilecek yeni ve küçük ve orta ölçekli işletme sahipleridir.
Riskse şirketleri: sermayedarların temsilcileri olarak risk sermayesi şirket fonlarını yöneten ve girişimcilere öz sermaye olarak aktaran uzman kuruluşlardır. RS şirketlerinin uzmanlığı; yatırım yapılacak girişimcilerin seçimi, girişimcilerle kurulacak ortaklığın yürütülmesi ve ilgili sektörlerle kurulacak ortaklığın yapılandırılması ve ortaklığın yürütülmesi ile ilgili sektördeki know-how üzerinedir.	Faizsiz finansal kuruluş; mudaraba fonlarını yöneten ve girişimcilere öz sermaye olarak aktaran uzman bir kuruluştur. Mudaraba finansmanında faizsiz finansal kuruluş; yeterli ve kapasiteli bir girişimcinin seçiminden, girişimci ile ortaklık koşullarının yapılandırılması, ortaklığın yürütülmesi ve ilgili ve ilgili sektöre kadar uzanan bir teknik know-how zincirini oluşturacak şekilde işten anlayan uzman bir ekibe sahip bir tür yatırım bankasıdır.
Çok sayıda sermayedar tarafından verilen sermaye, RS şirket fonunda toplanmaktadır.	Çok sayıda sermayedar tarafından verilen sermaye mudaraba fonunda toplanmaktadır.
Sermayedarlar tarafından RS şirket fonuna yapılan yatırım, ortak işletmeciliği değil; yalnızca bir sermaye yatırımını ifade etmektedir.	Sermayedarlar tarafından mudaraba fonuna yapılan yatırım, ortak işletmecilik değil; yalnızca bir sermaye yatırımdır.
Kar ; sermayedar-risk sermayesi şirketi ve girişimci-risk sermayesi arasında miktar cinsinden değil, oran halinde paylaşılır.	Mudaraba finansmanının olmazsa olmaz koşulu, karın sermayedar-faizsiz finansal kuruluş ve girişimci-faizsiz finansal kuruluş arasında miktarlar cinsinden, oransal halinde paylaşılmasıdır.
Taraflar arasında paylaşılacak kar oranı baştan belli olmakla beraber; miktarı, girişimcinin fiilen elde edeceği sonuca bağlı olarak değişir.	Taraflar arasında paylaşılacak kar oranı baştan belli olmakla beraber; miktar, girişimcinin fiilen elde edeceği sonuca bağlı olarak değişir.
Sermayedarlarla- RS şirketi arasındaki kar paylaşımında; genellikle risk sermayesi şirket karının %20'si RS şirketine kalmakta ve geriye kalan %80'lik kısım ise sermayedarlar arasında paylaşılmaktadır.	Sermayedarlar ile faizsiz finansal kuruluş arasında kar paylaşım oranları, genellikle %20 ve %80 şeklindedir.
RS yatırımlarda kar, ortaklık paylarının genellikle borsada satışı ile gerçekleştirilir.	Mudaraba finansmanının yapısı fonların alış-verişinin sermaye piyasalarında yapılmasına daha uygundur.
RS finansmanında, sermaye piyasalarının KOBİ'lere ait menkul kıymetlerin işlem görebileceği şekilde yapılandırılması bir ihtiyaçtır.	Mudaraba finansmanında, sermaye piyasalarının KOBİ'lere ait menkul kıymetlerin işlem göreceği şekilde tesis edilmesi ihtiyacı vardır.
RS finansmanında maddi zarar; sermayedar tarafından taşınırken, girişimcinin zararı emeğinin karşılıksız kalmasıdır.	Mudaraba finansmanında maddi zarar sermayedar tarafından taşınırken, girişimcinin zararı emeğinin karşılıksız kalmasıdır.
RS finansmanı kullanan girişimci, kendi sermayesini de işe katabilir. Böyle bir durumda; girişimci RS şirketi ile kurmuş olduğu ortaklıktaki pay sahipliği oranında zarar taşır hale gelir.	Mudaraba finansmanı kullanan girişimci, kendi sermayesini de işe katabilir. Girişimci, böyle bir durumda, faizsiz finansal kuruluş ile kurulan ortaklıktaki pay sahipliği oranında zarar hale gelir.
Sermayedarlar RS şirket fonuna yatırdıkları sermaye kadar sınırlı sorumluluk taşır; RS şirketleri ise sınırsız sorumluluk taşırlar.	Sermayedarlar mudaraba fonuna yatırdıkları sermaye kadar sınırlı sorumluluk taşırlar; faizsiz finansal kuruluş ve sınırsız sorumluluk taşır.

Tablo 2.4: (Devam) Mudaraba finansmanı ve risk sermayesi (Bulut ve diğ., 1997:38).

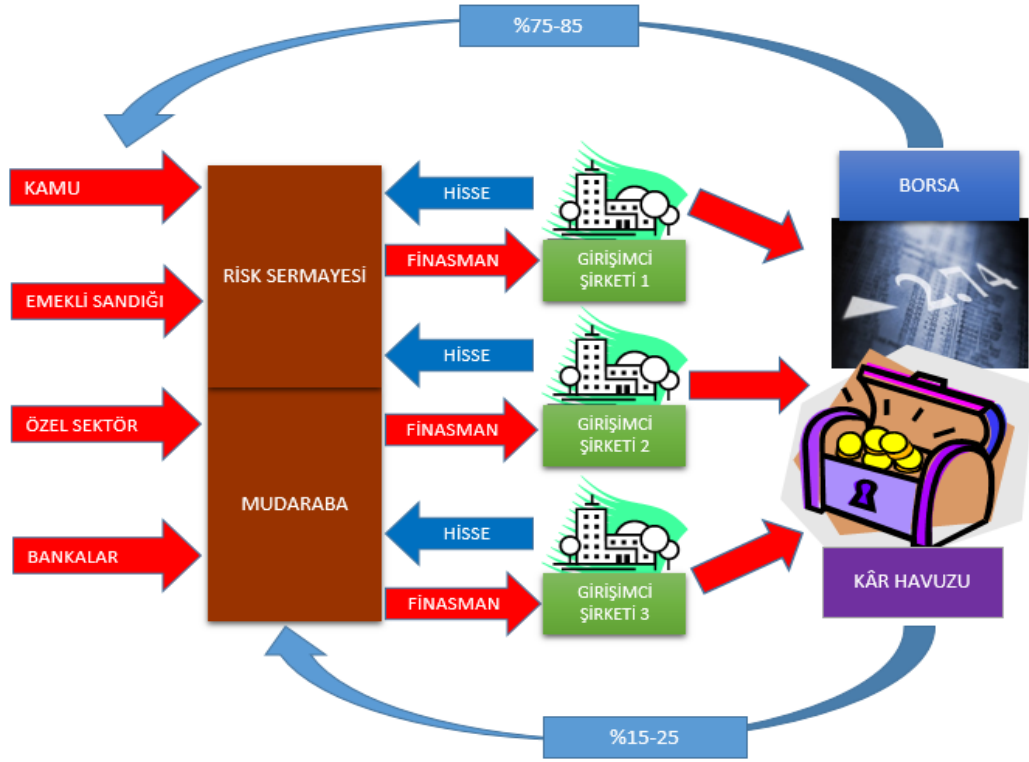
Bazı RS şirketlerince hisse senedi satın alma hakkı veren ve hisse senedine çevrilebilir tahvillerle girişimciye borçlanma finansmanı da sağlanmaktadır.	Mudaraba finansmanında girişimciye hiçbir şekilde borçlanma finansmanı sağlanmaz; çünkü mudaraba finansmanının doğasına aykırıdır.
RS şirketleri, riski dağıtmak amacıyla; hem sektörel bazda ve hem de girişim gelişim aşaması bazında yatırımlarında çeşitlendirmeye giderler.	Büyük kayıplara götürecek durumlara karşı; mudaraba fonları hem girişim gelişim aşaması bazında ve hem de sektörel bazda çeşitlendirilmiş bir yatırım portföyü temelinde kullanılarak toplam risk minimize edilmiş olur.
RS şirketinin riski, her bir girişimciye sağlanan risk sermayesi finansı tutarında katılım ile sınırlıdır; şansı ise sınırsızdır.	Faizsiz finansal kuruluşun riski, her bir girişimciye sağlanan mudaraba finansı tutarında katılım ile sınırlıdır; şansı ise sınırsızdır.
Finanse edilen girişimci seçimde; konvansiyonel bankaların kredi değerlendirme ölçütleri önem taşımamaktadır. Ancak adayın niteliği ve projedeki ürün ve yöntem düşüncesi ölçü olmaktadır.	Girişimcinin seçiminde asıl önem verilen nokta; gelir, bilanço ve teminatlar gibi geleneksel kriterler değil, bizzat girişimcinin kendisi ve projenin kar etme potansiyeldir.
RS şirketleri finanse ettiği girişime, işletme fonksiyonları alanında ve içinde bulunulan sektörlerle ilgili know-how sağlaması, risk sermayesini diğer konvansiyonel finansman şekillerinden ayıran önemli özelliktir.	Finansal aracı, konvansiyonel bankalarda olduğu gibi sadece finansman verip geri çekilen bir kuruluş değil; yatırım yaptığı girişimi yakından izleyen ve gerektiğinde işletme fonksiyonlarına ilişkin her türlü teknik desteği sunan bir kuruluştur.
RS türü yatırımlar, RS şirketi-girişimci arasında sürekli ve birebir ilişkiler bulunmasını gerekli kılar.	Mudaraba finansmanı, finansal aracının girişimciyi izleme ve yönlendirme konusunda etkin bir rol taşımasını gerekli kılar.
RS sektörü “çift kişiliklilik” özelliği ile karakterize edilir. RS şirketi, RS şirket fonlarını oluşturan sermayedarlara karşı “temsilci” girişimcilerle ilişkilerinde ise “sahip” rolü taşır.	Mudaraba finansmanı “çift kişiliklilik” özelliği taşır. Faizsiz finansal kuruluş, mudaraba fonlarını oluşturan sermayedarlara karşı “temsilci” girişimcilerle olan ilişkilerinde ise “sahip” rolü taşır.
RS sektörü bilgi asimetrisi ile karakterize edilir. Sermayedar ile RS şirketi ve diğer taraftan girişimci ile RS şirketi arasındaki bilgi asimetrisi, RS sektöründe temsil sorununu baskın hale getirir.	Mudaraba finansmanı yapısında bilgi asimetrisi baskın bir durum oluşturur. Sermayedar ile faizsiz finansal kuruluş arasındaki bilgi asimetrisi temsil sorunu çok önemli hale getirir.
RS sektöründe “ itibar sermayesi” çok önemlidir.	Mudaraba finansmanında “itibar sermayesi” çok önemlidir.

İki finans sistemi arasında yapısal ve fonksiyonel açıdan büyük bir benzerlik söz konusudur. Bu büyük benzerliği şu şekilde özetlemek mümkündür: 1) Hem mudaraba yöntemi hem de Venture Capital şirketi, kâr/zarar esasına dayalı olarak fon toplar ve sermaye sahiplerine önceden her hangi bir kârın garanti etmez. 2) Topladıkları bu fonları kendileri işletebilecekleri gibi üçüncü şahıslara kullandırabilirler. 3) Fonlar üçüncü kişilere kullandırılırken onlardan herhangi bir ipotek veya teminat istenmez ancak sıkı bir şekilde kontrol edilir. 4) Sermayenin idaresi tamamen girişimciye ait olsa da önceden bazı konularda kısıtlamalar

getirilmesi mümkündür. 5) Girişimin tahmin edilen sürede sonuç vermemesi halinde girişimciye yeteri kadar ek süre verilmesi gerekir. 6) Girişim sonucu elde edilen kâr, önceden belirlenen oranlara göre taraflar arasında paylaşılır. 7) Genellikle kârın %20-25'i girişimcilere % 70-75'i ise sermaye sahiplerine (mûdîlere) verilir. Ancak kâr oranları, işin riskine veya girişimcinin yetenek ve tecrübesine göre değişebilir. 8) İşletmecinin ve Venture Capital şirketi/İslam bankasının ihmâl, kusur veya kötü niyeti bulunmadığı müddetçe tüm zarar sermaye sahipleri tarafından karşılanır. Bu durumda girişimciler, emeklerinin karşılığını alamamak şeklinde zarara ortak olurlar (Kumaş, 2007:296).

Venture Capital şirketinin faizsiz yollarla girişimcileri desteklemesi ve yatırımların tahmin edilen süre içinde sonuç vermemesi halinde girişimcilere ek süre tanınması ve bu ek sürenin girişimciye artı bir ekonomik yük getirmemesi, bu finans yöntemini geleneksel bankacılıktan ayıran diğer özelliklerdir. Geleneksel bankaların topladıkları krediyi, belirlenen zaman içinde faiziyle birlikte geri ödeme zorunda olmaları, büyük kâr potansiyeli olan uzun vâdeli projeleri finanse etmelerine engel olmaktadır. Almanya'da devletin ve bankaların bilim adamlarının projelerini faizli kredilerle desteklemiş, ancak projelerin sonucu alınmadan kredilerin vadesinin dolması üzerine, birçok girişim akamete uğramıştır (Kumaş, 2007:281-282).

Dar ve Presley risk sermayesini finansmanının, mudarabanın modern örneği olduğunu söylemiştir. Mudarabanın bu batı versiyonunun İslami öğretisi ile esasta uygun düştüğü ve kar/zarar ortaklığının yönetim yapısında sahip-temsilci ilişkisi bakımından denge sağlayacak bir yöntem olduğu düşünülmüştür. Bu düşünce ile sistemin çökme korkusuna kapılmadan risk sermayesinin İslami çerçevede nasıl geliştirilebileceğine dair bir model açıklanmıştır. Modelde "risk sermayesi organizasyonu" olarak isimlendirilen ve risk sermayesi düşüncesi üzerine oturtulan bir organizasyonel yapı tasarlanmıştır. Söz konusu organizasyonda; faizsiz finansal kurum, Amerika Birleşik Devletleri uygulamalarına benzer limited ortaklık (limited partnership) şeklinde risk sermayesi fonu tesis eder. Finanse edilecek girişimcilerin değerlendirilmesi, seçimi ve girişimcilerle kurulan ortaklığın izlenmesi ve yöntemleri için ya banka içinde bir bölüm kurulması ya da sistemin bütününde bu tür hizmetleri verecek izleme ve yönlendirme kurumlarının tesis edilmesi önerilmektedir. Model; hem sermayedar-finansal aracı ve hem de finansal aracı-girişimci ilişkisi üzerine detaylar içermektedir (Bulut ve diğ., 2011:52-53).

Şekil 2.6: Mudaraba üzerine oturtulmuş risk sermayesi finansman modelinin sistem olarak işleyişi (Bulut ve diğ., 2011:53).

Günümüz gerçeklerini göz önüne alan ve mudaraba temeline dayalı “katılım finansman” olarak isimlendirilen bir sistem ortaya çıkmaktadır. Bu yöntemin çalışması risk sermayesi sisteminin çalışmasına benzemektedir. Bir girişimcilik çerçevesinde sermayedarların, finansal araçların ve girişimcilerin bir araya getirildiği tek bir sistemde bu yeni bir formülasyondur. Katılımcı finansmanda yeni hisse senedi satarak çok değişik sermayedar gruplarından toplanıp oluşturulan fon havuzu, değişik girişimci projelerini risk sermayesi şeklinde finanse etmekte için kullanılır. (Bulut ve diğ., 2011:69).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SUKUK YÖNTEMİ

Sukuk, sertifika, vesika enstrüman anlamlarına gelen sakk kelimesinin çoğuludur. Finansal kaynak toplamak için kullanılan bir enstrümandır. Para piyasalarında bono ve tahviller için senet kelimesi kullanılırken, İslami finansman prensiplerine göre ihdas edilen bonolara sukuk denilmektedir. Sukuk çoğul bir kelime olmasına karşın kelimenin sukuklar şeklinde yanlış kullanımı yaygındır. Klasik bankacılıkta kullanılan çek (chegue) ile aynı kökten gelmektedir. Belge olarak ticari sözleşmeye dayalı bir hakkı, borcu, alacağı temsil eder (Tunç, 2010:152).

Sukuk dar ve geniş olmak üzere iki farklı biçimde tanımlanmaktadır. Dar tanıma göre sukuk, varlığa dayalı, istikrarlı gelir sağlayan, ikincil piyasada işlem gören ve İslami prensiplere uygun orta vadeli sertifikalar olarak tanımlanmaktadır. Geniş tanıma göre sukuk, belirli projelere, belirli yatırım faaliyetlerine, duran varlıklara, kullanım haklarına sahipliği temsil eden eşit değerde ve bölünemeyen sertifikalar olarak tanımlanmaktadır. Sukuk ihracının temel koşulu, finansal kaynaklarını likit hale getirmek isteyen ve bilançosunda varlıklar bulunan bir hükümetin, parasal otoritenin, şirketin, banka ve finansal kurumun varlığıdır (Önal ve diğ., 2013:74).

Sukukta yer alan hak sadece nakit akışı hakkı değil aynı zamanda mülkiyet hakkıdır. Bu özellik sukuku geleneksel bonolardan farklılaştırmaktadır. Geleneksel bonolar faiz taşıyan menkul kıymetlerden oluşurken, sukuklar temel olarak varlık sepetinde sahiplik hakkından oluşan yatırım sertifikalarıdır (Sevinç, 2013:79).

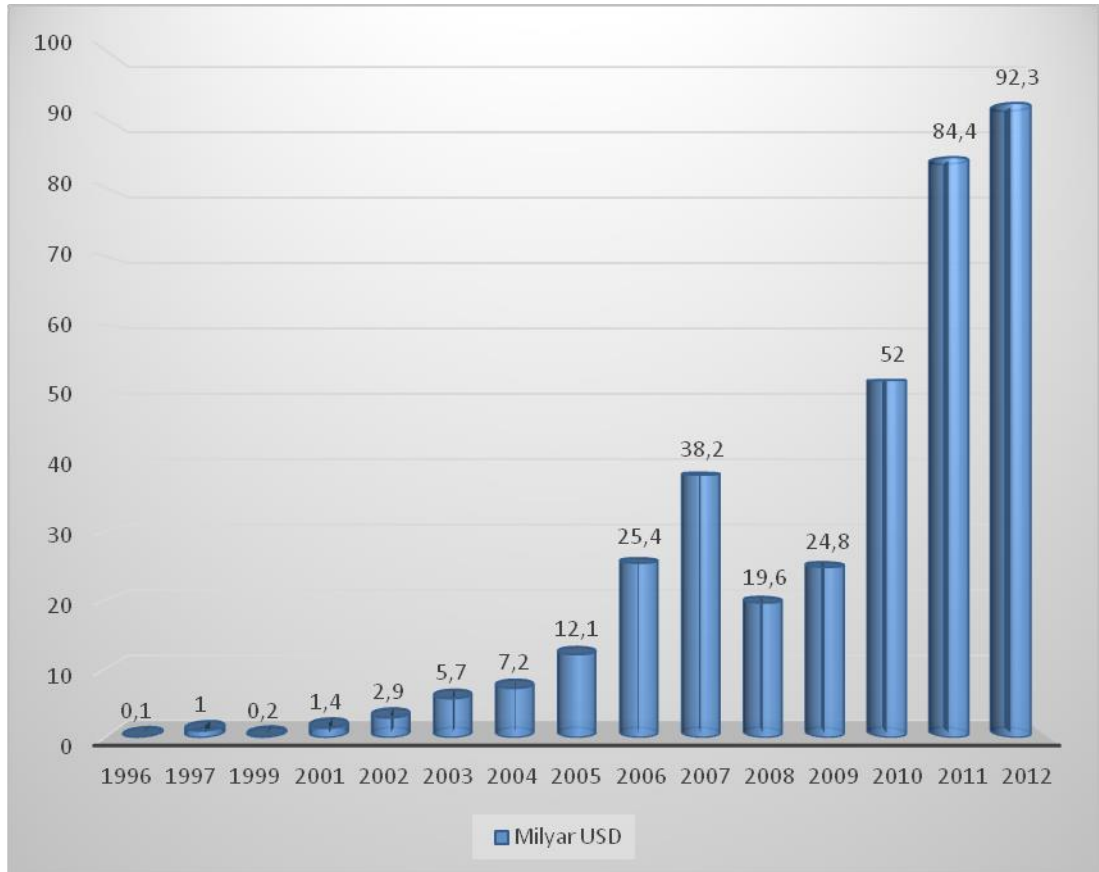
Sukuk, geleneksel tahvil ve bonolara bir alternatif olarak geliştirilmiş olup temel ilkesi İslami prensiplerle uyum içinde olmasıdır. İslami prensipler ise faizi yasaklamaktadır. İslami prensiplere göre borç alanlar, borç verenlerin iş ortağı olarak kabul edilmektedir. Yatırımın risk ve getirisi borç alan ve borç veren arasında paylaşılmaktadır. İslami tahviller, yapılandırılmış finansal araçlar olup bir ticari

işleme dayanmaktadır. Söz konusu ticari işlem ise sukukun türüne göre, vadeli olarak varlık alım ve satımı, bir varlığın kiralanması, ortak girişim kurulması şeklinde olabilir. Bir İslami tahvil, yerel odaklı olabileceği gibi uluslararası bazda da ihraç edilebilmektedir. İslami tahviller, genellikle orta vadeli olmakta, risk ve getiri özellikleri geleneksel tahvillerle benzerlik göstermektedir. Ancak İslami tahvillerin en önemli ayırt edici özelliklerinden biri, İslami prensiplere uyumun bir İslami danışma kurulu tarafından onaylanması zorunluluğudur. İslami tahviller, yatırımcılarına, vade boyunca kupon ödemeleri veya vade sonunda belirli bir tutarda olmak üzere kazanç sağlamaktadır. Sukuk sahiplerine yapılan kupon ödemeleri ile geleneksel tahvil yatırımcılarının aldıkları kupon ödemeleri arasında önemli bir farklılık bulunmaktadır. Geleneksel tahvillerde, tahvili çıkaran kurum kupon ve anapara ödemelerini garanti etmektedir. Ancak böyle bir garanti İslami prensiplere uygun olmayıp geleneksel tahvillerin İslami prensiplere uygun bir yatırım aracı olmasını engellemektedir. Diğer yandan, sukuk çıkaran kurum anapara ve kazanç garantisi vermemektedir. Bu şekildeki ihraç İslami prensiplere uygun olmaktadır. İslami tahviller, ikincil piyasalarda işlem görebilmektedir. Söz konusu ikincil piyasa, bankalar arası olabileceği gibi para veya sermaye piyasası da olabilmektedir. (Önal ve diğ., 2013:74).

Tablo 3.1: Tahvil ve sukuk karşılaştırılması. (Sevinç 2013:80)

	Tahviller	Sukuk
Kredi Riski	İhraççının Riski	İhraççının Riski
Şartları	Standart Bono Uygulaması	Tahville Aynı
Fiyatlama	Kredi Derecelendirmesine Talebe Bağlı	Konvansiyonel Bonolar Gösterge Olarak Alınmakta
Faiz Ödemesi	Düzenli Kupon Ödemesi	Kupon Ödemesi Gibi Düzenli Ödeme
Kredi Derecelendirmesi	Borçlu Şirketin Kredi Profili İle Aynı	Borçlu Şirketin Kredi Profili İle Aynı
Yatırımcı Profili	Konvansiyonel Yatırımcı	Genel olarak İslami Yatırımlar Olmakla Birlikte Bu Profil Zamanla Değişmekte
Hedging	CDS/Interest Rate Swaplar	Sukukların doğrudan Helge edilmesi için bir enstrüman bulunmakta
Vade	Kısa, Orta ve Uzun vadeli olabilir	Genellikle 3-5 yıl gibi orta vadeli olup vadeleri yavaş yavaş uzamakta

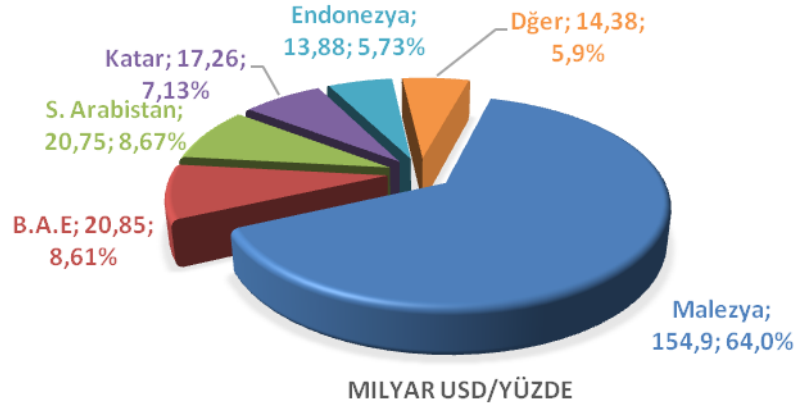
Sukuk pazarında Malezya ve Gulf bölgesi sukuk ihracında ana yerlerden olup; ilk sukuk 1983 yılında Malezya’da ihraç edilmiştir. Ancak sukuk pazarı son 10 yılda büyüme göstermektedir. Her ne kadar sukuk pazarı gelişme gösterse de yatırımcılar ikinci el piyasadaki likidite sorunlarından dolayı bunları vade sonuna kadar ellerinde tutma eğilimindedirler. 2006 yılında 25 milyar ABD doları olan sukuk ihracı 2011 yılı sonunda 80 milyar ABD dolarına ulaşmış bulunmaktadır. 2008 ve 2009’da global ekonomide ve Dubai borç krizine bağlı olarak sukuk ihraçlarında yaşanan düşüşe rağmen sukuk pazarı tekrar hareketlenmiş ve 2012 ağustos ayı ortasına kadar sukuk ihraçları 94 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. Bu yükseliş devam ederse 2012 sonunda sukuk ihraçlarının 131,2 milyar dolara olarak gerçekleşmiştir (Sevinç, 2013:79).

Şekil 3.1: Dünyadaki sukuk ihracındaki değişim 1996 – ağustos 2012 dünyadaki sukuk ihracı (Sevinç, 2013:80).

Sukuk ikincil piyasa büyüklüğünün 242 milyar ABD Doları’na ulaştığı görülmektedir. Bu piyasada Malezya yüzde 64,00 en büyük paya sahiptir. İkinci sırada yer alan B.A.E’nin payı yüzde 8,61 ve üçüncü S. Arabistan yüzde 8,57 düzeyindedir. Sadece 2012 yılında gerçekleştirilen Sukuk ihraçlarının 131,2 milyar ABD Doları olduğu düşünüldüğünde bu finansal aracın önümüzdeki dönemde daha

büyük bir ivme ile yükselişe geçeceği öngörülmektedir. 2008 yılından itibaren sukuk ihraçlarının yıllık ortalama %67 arttığı bilinmektedir. Daha da iddialı bir projeksiyonu ise Ernst&Young Global Islamic Banking Center of Excellence tarafından ortaya konmaktadır. Buna göre 2017 yılında küresel Sukuk piyasası 900 milyar ABD Doları düzeyine ulaşabilecektir (KBB, 2012:38).

Şekil 3.2: Global sukuk piyasası (Milyar Usd, 2012) (KBB; 2012:38).

Küresel sukuk piyasasında sağlanan gelişmeler İslam bankacılığındaki likidite imkânlarını artırırken bir taraftan da bu sağlanan gelişme sırasında ortaya çıkan sorunların çözümüne ilişkin uluslararası mekanizmalar geliştirilmektedir. Bu bağlamda, 2010 yılında TCMB'nin de kurucuları arasında bulunduğu "Uluslararası İslami Likidite Yönetim Şirketi" (International Islamic Liquidity Management Corporation–IILM) kurulmuştur. Söz konusu yapılanmanın amacı; İslami kurallara uygun gelirleri olan uluslararası bir varlık havuzu oluşturmak ve bu varlıklara dayanan yüksek dereceli, basit tasarımlı, uluslararası geçerliliği ve ikincil piyasası olan, katılımcı ülkelerdeki faizsiz bankacılık kuruluşlarının (İslam bankalarının) likidite gereksinimlerini karşılayacak hacim ve vadelerde düzenli olarak sukuk ihraç edilebilmesinin sağlanması olarak belirlenmiştir. 25 Ekim 2010 tarihinde kurulup halen yapılanma aşamasında olan söz konusu kuruluştan beklenen temel faydalar; faizsiz bankaların likidite yönetimini kolaylaştırmak, faizsiz bankalar arası piyasaların gelişmesi ve bütünleşmesini sağlamak ve düzenli sukuk ihracıyla diğer ürünlerin etkin fiyatlanması için risksiz bir gösterge oluşturmaktır. Ayrıca, IILM yapılanmasının sıkıntılı dönemlerde İslami finansal hizmetler sunan kuruluşların likidite yönetimini kolaylaştırabilecek ve bunların geleneksel bankalar karşısında rekabet güçlerini dengeleyebileceği düşünülmektedir. IILM'in çalışma mekanizması

göz önünde bulundurulduğunda dikkat çeken nokta, varlıkların IILM'e merkez bankaları aracılığıyla transfer edilmesidir. Bunun nedeni ise varlıkların ve kira ödemelerinin (geri kiralama durumunda) kalitesini güvenceye almak olarak açıklanmaktadır. Bunun dışında başka bir yöntemle varlık havuzundan varlık sağlanması üzerine IILM bir karara varamamıştır. Bahsi geçen varlık havuzuna İslami kurallarla uyumlu her türlü finansal ve finansal olmayan varlıklar kabul edilecek olup, ihraç edilecek enstrümanların AAA notuna sahip olması, herkesin kolayca anlayıp kabul edebileceği şekilde olması, küçük hacimlerde ve düzenli ihraç edilmesi, küresel olarak kabul edilmesi, alınıp satılması ve çeşitli vadelerde olması gerekmektedir. Bu çalışmaların tamamlanması durumunda küresel sukuk piyasasının daha sağlıklı bir temele kavuşarak daha hızlı büyüme olanağı bulabileceği düşünülmektedir (Önal ve diğ., 2013:76).

3.1 Sukuk Türleri

Sukuk türleri genel olarak endeksleme şekillerine ve kullanılan finansman şekillerine sınıflandırılarak incelenebilmektedir (Önal ve diğ., 2013:76).

3.1.1 Endeksleme Şekillerine Göre Sukuk Türleri

3.1.1.1 Varlığa endeksli sukuk

İhraççıların kendi ticari işlemlerinden doğmuş alacaklarının karşılığı, ihraç ettikleri kıymetli evraktır. Alacakların menkul kıymetleştirilmesidir denilebilir. Bu belgeyi çıkaran firma alacak portföyüne sahip olan taraftır. Varlığa dayalı menkul kıymetlerin bedeli tamamen ödeninceye kadar karşılığını oluşturan alacaklar veya duran varlıklar başka bir amaçla tasarruf edilemez, rehin ve haciz uygulanamaz, teminat gösterilemez. Bu işleme konu olabilecek alacaklar, senede bağlı alacaklar, ihracat alacakları ve tüketici ve konut kredilerinden alacaklardır (Tunç, 2010:153).

Bu sukuk örneğinde, varlıkların kazanç hakkının yatırımcılara satılmasıyla fon sağlanmaktadır. Malezya Hükümeti icara (kiralama) sukuku sertifikasıyla 2002 yılında 600 milyon ABD Dolarlık ihraç gerçekleştirmiştir. Bu düzenlemeye göre, Malezya Hükümeti tarafından SPV'ye satılan arazinin kazanç hakkı yatırımcılara beş yıl için yeniden satılmıştır. SPV, mülkiyet haklarını güvence altında tutarak yatırımcılara değişken oranlı sukuk ihraç etmiştir. Varlık Endeksli diğer bir sukuk

örneği de Bahreyn havalimanının genişletilmesini fonlamak için ihraç edilen 250 milyon ABD Doları değerindeki beş yıllık icara (kiralama) sukukudur (Önal ve diğ., 2013:77).

3.2.2 Bilanço endeksli sukuk

Bu tür sukuka İslam Kalkınma Bankası tarafından Ağustos 2003'te ihraç edilen sukuk örnek gösterilmektedir. İslam Kalkınma Bankası ve üye ülkelerin çeşitli projelerini finanse etmek için sukuk ihraç etmiştir. Projelerin finansman kaynağı uluslararası sermaye piyasasına 400 milyon ABD Doları değerinde 2008 vadeli beş yıllık sukuk ihraç edilerek sağlanmışır (Güngören, 2011:101).

Sukuk yönteminde, belirli bir havuzda toplanan finansal araçlar/varlıklar menkul kıymetleştirilerek ikincil piyasada işlem görürler. İslami bankalar, menkul kıymetleştirmeyi gerçekleştiren SPV borçlanma araçları olabilir. Varlıkların veya intifa hakkının paraya çevrilebilir nitelikte olması gerekir. İslami finans mühendisleri, son yıllarda mudaraba, icara, murabaha, salam gibi yöntemler kullanarak çeşitli İslami bonolar üretmişlerdir. Murabaha veya muşaraka yöntemiyle menkul kıymetleştirilen sukuk çeşitlerinde anapara ile getiri yatırımcılara garanti edilmez ve kâr payı önceden belirlenen oranlarda paylaşılır. Yatırımcılar bu araçlar üzerinde bütün haklara sahip olurken, bütün sorumlulukları da taşımaktadırlar. Bu sistem içinde borçlanma araçlarını temel alan sukuklardaki dayanak varlık yine islami prensiplere uygun olmak zorundadır (Önal ve diğ., 2013:77).

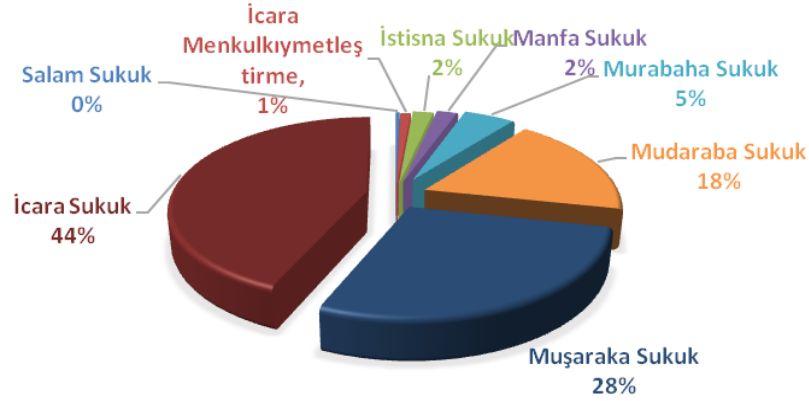
3.1.1.2 Gelir ortaklığı endeksli sukuk

Kamu kurum veya kuruluşlarına ait olan baraj, yol, köprü, enerji santralleri gibi büyük yatırımlardan elde edilecek gelirlere gerçek veya tüzel kişilerin ortak edilmesi amacıyla çıkarılan belgelerdir. İstenildiği an nakde çevrilebilirler. Orta vadeli bir finansman kaynağıdır. Mülkiyeti temsil etmezler, sadece gelirler üzerinde ortaklık sağlarlar. Değişken getirili olup devletin büyük yatırımlarına kaynak temin edilmesi amacıyla çıkarılırlar (Tunç, 2010:153).

3.1.2 Kullanılan Finansman Şekillerine Göre Sukuk Çeşitleri

Sukuk ile kaynak temini faizsiz finans modelinin hemen her fonu kullandırma yöntemi için uygundur. Alım satıma konu olan işlemler için veya bir alt yapı inşaaşı

için ya da özel bir projenin gerçekleştirilmesi için sukuk ile kaynak temini mümkündür. Hangi tür bir işlem için uygulanacaksa, sukuk modeli ona göre isimlendirilebilir (Tunç, 2010:154). Kullanım şekillerine göre sukuklar çeşitlilik göstermektedir. Sukuk çeşitleri olarak; icara (kiralama), muşaraka (kar/zarar paylaşımı), mudaraba (kar paylaşımı), risk sermayesi sukuk, murabaha (maliyet ve kar paylı satış), istisna (alış emri) ve salam (ön ödemeli satış) sukuklarıdır.

Şekil 3.3: Uluslararası sukuk ihracılarının türlerine göre dağılımı (2001-2007) (Global research, 2008).

Sukuk ihdas süreci, “özel amaçlı kurumlar” (special purpose institution – SPI) aracılığıyla ile yürütülür. Özel amaçlı kurum (SPI) sukuk ihracı yapan taraf ile bu belgeleri alanlar arasında aracılık yapar. Belgelerin yatırımcılara satılması özel amaçlı kuruluşun görevidir. Bu belgelerin getirisi ihraç eden kurum tarafından yine aracı kuruluşa ödenir. Aracı kuruluş ise tahsil ettiği bedelleri sukuk bedelleri sukuk belgesini elinde tutanlara payları oranında dağıtır. Sukukun türü ne olursa olsun işleme ilişkin bir şartname yayınlanır ve şartnamede, işlemin türü, beklenen getirisi, süresi ve bu işlemin İslami kurallara uygunluğu ilan edilir (Tunç, 2010:154).

3.1.2.1 Mudaraba sukuku (kar paylaşımı)

Mudaraba, finansman sağlayan bir taraf ile bir projeyi gerçekleştirmeyi üstlenen diğer taraf arasında imzalanan bir sözleşmedir. Mudaraba sözleşmesinin İslami prensiplere uygunluğunu sağlamak için kar-zarar paylaşımı esasına dayanması gerekmektedir. Bu işlemde, sukuku çıkaran girişimci (mudarib), sermayeyi sağlayanlar (katılımcılar) sukuk yatırımcıları ve sağlanan sermaye mudaraba sermayesi olarak adlandırılmaktadır. Mudaraba sukuku büyük yatırım projelerinde geniş kitlelerin katılımını arttırmak için kullanılmaktadır. Mudaraba sukukunun belirgin özellikleri şunlardır. (Önal ve diğ., 2013:78).

- a. Mudaraba sukuku, ortak mülkiyeti ifade etmektedir. Mudaraba sukuku sahibi yatırımcılar, mudaraba konusu projede paya sahip olurlar.
- b. Mudaraba sukuku sözleşmesi, sağlanan sermayenin özellikleri, karın dağıtım oranı ve diğer şartların İslami prensiplere uygunluğunu gösteren tüm bilgilerin yer aldığı resmi bildirimde dayanmaktadır.
- c. Sukuk katılımcılarından fon toplayan SPV (idareci) kendi fonlarını da yatırabilmektedir. Bu durumda SPV, mudaraba katılımcısı olarak elde edeceği kâr payına ilave olarak katkıda bulunduğu sermayesi oranında kazanç elde edebilmektedir.
- d. Mudaraba sukuku izahnamesinde, fon yöneticisi veya sukuk ihraççısı tarafından sabit tutar veya sermayenin belirli bir yüzdesi olarak kazanç garantisi verilmesi mümkün değildir.

Mudaraba sukukunun satışı aşağıda listelenen kurallara göre yapılmalıdır (Güngören, 2011:103-104).

- a. Projenin operasyonundan önce Murabaha sermayesi, para şeklinde ise Mudaraba sukukunun alım-satımı işlemi para ile para değişimi gibidir. Bu durumda kıymetli maden alım/satım (bay al sarf) kuralları uygulanmaktadır.
- b. Murabaha sermayesi borç şeklinde ise İslamiyet'in borç hukuku kurallarına uyması gerekir.
- c. Murabaha sermayesi nakit, mal, emlak, alacak ve kârdan oluşan sepet şeklinde ise işlem karşılıklı anlaşmaya dayalı piyasa fiyatına göre yapılmalıdır.
- d. Sukuk alıcılarından fon toplayan SPV/idareci kendi fonunu da yatırım yapar. Mudarip olarak kârdaki payına ilave olarak SPV katkıda bulunduğu kendi sermayesi oranına göre getiri elde eder.
- e. Tanıtım broşürü veya Mudaraba sukuku, ihraç eden veya fonun yöneticisi tarafından sermaye, sabit getiri veya sermaye oranına göre getiri için herhangi bir garanti içermemektedir. Aynı şekilde;
- f. Tanıtım broşürü veya onun devam olarak ihraç edilen Mudaraba sukuku, sukuk alıcısına belirli bir miktarda ödeme yapılmasını öngörmeyebilir.
- g. İslami kurallar uygulanarak gelir paylaşılabilir.

- h. Projenin kâr ve zararı yayımlanmalı ve sukuk alıcılarına dağıtılmalıdır.
- i. Gelirden kesinti yapılarak sermaye kaybı gibi beklenmedik durumlar için rezerv oluşturulabilir.
- j. Tanıtım broşürü, mudaraba sözleşmesinden bağımsız olmak şartıyla yasal veya finansal herhangi bir getiri olmadan projedeki zararı karşılamak amacıyla üçüncü kişilerin belir bir miktar hibe vaadini içerebilir.

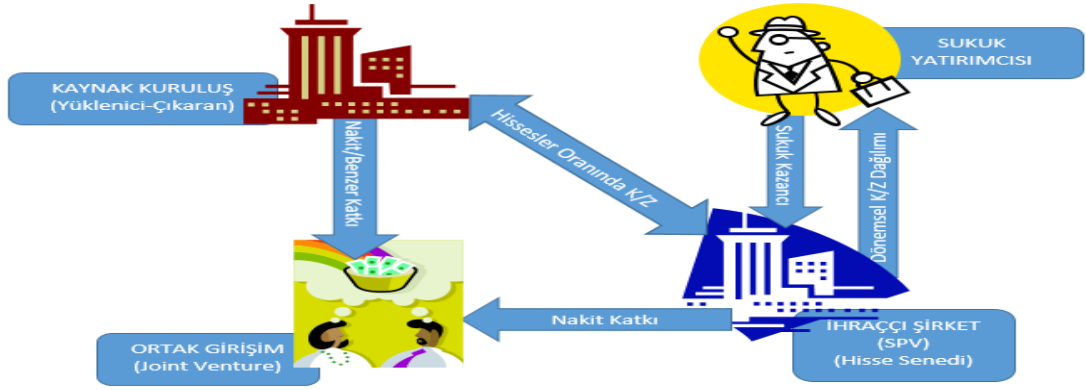
3.1.2.2 Muşaraka sukuku (kar zarar paylaşımı)

Bu sukuk türü yatırımlara ilişkindir. Sukuk sertifikaları yatırımdaki hisse payını temsil eder. Yatırım yeni bir proje olabileceği gibi, mevcut bir projenin revizyonu, iyileştirilmesi veya genişletilmesi amaçlı da olabilir. Bu işlemin faizsiz finans kuruluşu doğrudan limit tahsis ederek fon kullandığı kar- zarar projelerinden farklı bir boyutu bulunmaktadır. Faizsiz finans kuruluşu müşteri ile doğrudan kar-zarar projesi gerçekleştirebilir. Bu durumda projenin tarafları faizsiz finans kuruluşu ve fon kullanan müşteri olmaktadır. Tasarruf sahipleri faizsiz finans kuruluşları aracılığı ile işleme dolaylı yoldan iştirak etmiş olurlar. Sukuk yönteminin dâhil olduğu kar- zarar projelerinde ise tasarruf sahipleri doğrudan doğruya projenin hissedarı olmaktadır (Tunç, 2010:154-155).

Muşaraka, özellikle büyük projelerin finansmanında ihtiyaç duyulan büyük tutarlardaki fonların sağlanmasını kolaylaştıran bir yöntemdir. Muşaraka sukuku ise, sukuk sahiplerinin projede kullanılan varlıklara oransal sahipliğini gösteren sertifikalar olarak tanımlanmaktadır. Fon hareketini kolaylaştırmak için söz konusu sertifikalar eşit değerli olarak çıkarılır ve böylece sertifika sahipleri projenin veya varlıkların sahipleri haline gelirler. Muşaraka sukuku yoluyla elde edilen fonlar belirli ekipmanların satın alınması veya kiralanması, fabrikaların inşası, mevcut projelerin genişletilmesi ve çalışma sermayesi ihtiyacının finansmanı gibi farklı alanlarda kullanılabilir. Muşaraka sukuku ile ilgili süreç aşağıdaki gibi özetlenebilir (Önal ve diğ., 2013:79).

- a. Sabit bir dönem ve anlaşılan kâr paylaşımı için SPV ve şirket muşaraka anlaşması yaparlar. Şirket periyodik olarak SPV'nin muşaraka hisselerini satın almayı garanti eder.

- b. Şirket (Muşaraka katılımcısı olarak) Muşarakaya konu olan toprağa veya diğer fiziksel aktiflere katkıda bulunur.
- c. SPV (Muşaraka katılımcısı olarak) nakit katkıda bulunur.
- d. Muşaraka, eklenen ilave nakitlerle toprağı veya fiziksel değerleri geliştirmesi için ve geliştirilen değerleri Muşaraka namına satın/kiralaması için bir şirketi yetkili acente atar.
- e. Yetkili acente (şirket) sabit acenta ücretine ilave olarak teşvik edici değişken ücret elde edecektir.
- f. Faaliyet sonucu elde edilen kârlar sukuk hissedarlarına dağıtılır.
- g. Şirket, yarıyıl esasına göre SPV'nin muşaraka hisselerini önceden anlaşılan fiyat üzerinden satın almayı cayılamaz şekilde garanti eder ve sabitlenmiş dönem sonunda SPV'nin muşarakada hiçbir hissesi kalmaz.

Şekil 3.4: Muşaraka (kar zarar paylaşımı) sukuk'u ihraç yöntemi (Yakar ve diğ., 2013:79).

3.1.2.3 İcra sukuk (kira sertifikası)

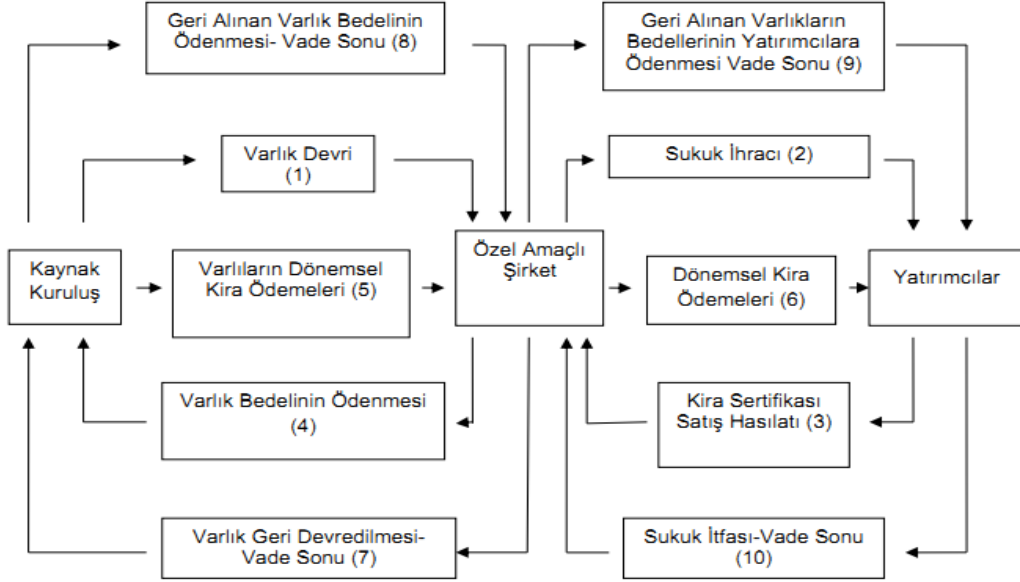
Bu sukuk türü sahibine kiradaki bir gayrimenkulün eşit ortaklığın sahipliğini veya gayrimenkulün intifa hakkını sunar. İcra sukuku sahiplerine gayrimenkulün mülkiyet hakkını, kirasını almayı ve sukuku kiracının haklarını etkilemeyecek şekilde elden çıkarma mesela alım-satımını yapma hakkını tanıır. İcra sukuku sahipleri söz konusu gayrimenkulün bakım maliyetlerini üstlenmektedirler. İcra sukuk, bir kira kontratı ile bağlanmış tanımlı, mevcut ve bilinen varlıkların mülkiyet hakkını sahiplerine sunar ve kira bedeli sukuk sahibine ödenir. İcra kiralari kiracının intifa hakkını kullanma dönemi ile ilişkili olmayabilir. Tarafların ortak kararı ile kiralamanın öncesinde, kiralanmış durumda iken veya kiraladıktan sonra yapılabilir. Bu esneklik çeşitli türlerde kontratların geliştirilmesini ve sukukun çeşitli amaçlar

için kullanılmasını sağlamaktadır. İcara sukukun özellikleri aşağıdaki gibi sayılabilir (Güngören, 2011:106).

- a. Bir icara kontratı yapılırken söz konusu varlığın kiralanabilir olduğu ve kira miktarının ne kadar olduğunu tarafların açıkça biliyor olması gerekmektedir. Eğer her ikisi de biliniyorsa henüz inşa edilmekte olan varlık veya gayrimenkuller de kontratta açıkça tanımlanmak kaydıyla kiraya verenin normal şekilde elde edeceği, inşa edeceği veya alacağı varlığın kiraya verilmesini sağlayarak sukuka konu olabilir. Kiraya veren, kiracının varlıktan yararlanma hakkını engellemeyecek şekilde varlığı satabilir. Varlığın yeni sahibi kirayı alma hakkını da elde edecektir.
- b. Kira tutarı kiralamanın ilk döneminde açıkça ve sonraki dönemler için yenilerek belirlenebilir. Kira sabit bir oranda artabilirken, bilinen bir değişkene bağlı olarak artabilir veya azalabilir.
- c. İslami kaidelere göre, varlığın temel yapısıyla ilgili ödemeler ve maliyetler varlığın sahibinin sorumluluğundadır. Kullanımı ile ilgili oluşan bakım giderleri ise kiracının yükümlülüğündedir.
- d. İcara sukukunun ihraç sürecinde varlığı satın alan ve yatırımcılara sukuku dağıtan bir SPV vardır. SPV varlığı ödemeyi yaparak satın alır ve daha sonra varlık üçüncü tarafa kullanım için kiraya verilebilir. Kiracı SPV'ye periyodik olarak kirayı öder ve SPV sukuk sahiplerine kira bedelini dağıtır.
- e. İcara sukuk ciro edilebilir ve ikincil piyasada alım satımı yapılabilir.
- f. İcara sukuk ihraç edenlere yönetim ve pazarlama açısından yüksek derecede esneklik sağlar. Merkezi hükümetler, belediyeler özel ve kamu sektöründe faaliyet gösteren varlık sahipleri bu sukuk türünü ihraç edebilmektedirler. Buna ek olarak finansal aracı kuruluşlar veya doğrudan varlık sahipleri de ihracı gerçekleştirebilirler.

Aşağıdaki şekil incelendiğinde; (1) Kaynak kuruluş (yükümlü), menkul kıymetleştirmeye konu olan varlıklarını sukuk ihracı amacıyla kurulan SPV'ye (özel amaçlı şirkete) devreder. (2) Ardından bu varlıklara dayalı olarak ihraç edilen sukuk karşılığında yatırımcılardan elde edilen (3) Fon, (4) İhraca konu olan varlıkların bedeli olarak kaynak kuruluşu (yükümlüye) ödenir. Kaynak kuruluş varlıklarını önce

özel amaçlı şirkete devrederken, ardından bunları kiralamaktadır. (5-6) Belirlenen dönemlerde kira ödemeleri özel amaçlı şirket üzerinden yatırımcılara aktarılır. (7) Vade sonunda ise kaynak kuruluş özel amaçlı şirketten varlıklarını geri devralırken, (8) Bu devrin karşılığını özel amaçlı kuruluşa devreder. (9) Ardından bu bedel yatırımcılara aktarılırken, sukukun da itfası yapılmaktadır. (Önal ve diğ., 2013:80).

Şekil 3.5: Finansal kiralama (icara) sukuk süreci kaynak: (Çikot, 2012:1).

Buna göre finansal kiralama sukuk tipinde işlemin adımları şöyle olmaktadır (Sevinç, 2013:81).

- Kaynak kuruluş, menkul kıymetleştirmeye konu olan varlıklarını sukuk ihracı amacıyla kurulan özel amaçlı şirkete devreder.
- Ardından bu varlıklara dayalı olarak ihraç edilen sukuk karşılığında yatırımcılardan elde edilen fon, ihraca konu olan varlıkların bedeli olarak kaynak kuruluşa ödenir.
- Kaynak kuruluş varlıklarını önce özel amaçlı şirkete devrederken, ardından bunları kiralamaktadır.
- Belirlenen dönemlerde kira ödemeleri özel amaçlı şirket üzerinden yatırımcılara aktarılır.
- Vade sonunda ise kaynak kuruluş özel amaçlı şirketten varlıklarını geri devralırken, bu devrin karşılığını özel amaçlı kuruluşa devreder.
- Ardından bu bedel yatırımcılara aktarılırken, sukukun da itfası yapılmaktadır.

3.1.2.4 Murabaha sukuk (maliyet ve kar paylı satış)

Murabaha terimi, Arapça ribh kökünden gelmekte ve kar veya kazanç anlamına gelmektedir. Geleneksel olarak murabaha, maliyet artı kar esasına dayalı satış işlemlerini ifade etmek üzere kullanılmıştır. Kar, maliyetin belli bir yüzdesi olarak veya tutar olarak ifade edilebilir. Murabaha, İslam bankalarının, peşin ödeme yapamayan müşterileri bu yolla fonlaması ve işlemin çoğu İslam alimi tarafından onaylanması ile büyük önem kazanmıştır (Önal ve diğ., 2013:81).

Bu sukuk türünde sertifika ihraç eden taraf Emtia Murabahası satıcısı, murabaha alan emtianın alıcısı ve fon da emtianın satın alma maliyetidir. Sertifika sahipleri murabaha emtiasına sahip olurlar ve emtianın tekrar satışında nihai satış fiyatı hakkına sahiptirler. Murabaha temelli sukukun hukuki olarak geçerli olması için sadece birincil piyasada işlem görmesi gerekir. Sukukun ciro edilmesi veya ikincil piyasada işlem görmesine İslam hukuku tarafından izin verilmemiştir. Çünkü sertifikalar, emtia alıcısının sertifika sahiplerine borcunu temsil etmektedir ve borcun vadeli olarak alınıp satılması faizle sonuçlanacağından izin verilmemiştir. Borç enstrümanı olmasına rağmen büyük bölümü muşaraka veya icara sukuku gibi ciro edilebilir enstrümanlardan oluşan ve bir portföyün küçük bir parçasını oluşturursa murabaha sukuku ciro edilebilir. Murabaha sukuku, anlaşılan fiyattan borcun satışına (bai-al-dayn) izin verilen Malezya'da daha yaygındır (Güngören, 2011:108).

Bir murabaha işleminin aşamaları aşağıda sıralanmıştır (Önal ve diğ., 2013:81).

- a. İslam bankası, müşterinin talebi üzerine ürünü satın alır.
- b. İslam bankası, müşteriden murabaha konusu ürünü satın alacağına dair taahhüt alır.
- c. İslam bankası, ürünü müşteriye vadeli olarak satar.
- d. İslam bankası, tahsilat zamana yayılacağından ürünün maliyetine belirli bir kar marjı ilave eder.

Şekil 3.6: Murabaha (maliyet ve kar paylı satış) sukuk'u ihraç süreci (Altaş, 2008:22).

Şekilde murabaha sukukunun işleyişi genel itibariyle özetlenmiştir. Şirket, tedarikçiden aldığı malın finansmanını özel amaçlı kurum (ÖAK) aracılığı ile sağlar. ÖAK ya da İslami banka, murabaha sukukunu yatırımcılara ihraç ederek tedarikçiye ödemesini yapar. Sukukun geri ödemesi, şirketin yaptığı taksitli ödemelerle sağlanır. Örneğin murabaha sukukunda şirket 100 \$ değerindeki ihtiyacı olan varlığı almak için İslami bankayla (özel amaçlı kurum) sözleşme yapar. Banka 10 \$ la (özel amaçlı kurum) sözleşme yapar. Banka 10 \$ topladığı 100 \$ fonla malı satın alır. Ardından, aldığı malı, üzerine önceden belirlenen 20 \$ kâr payını koyarak 120 \$ karşılığında şirkete 12 aylık vadeyle satar. Bu sukuk ihracında başlangıçta 100 \$ sermaye koyan yatırımcılar 12 ayda 120 \$ geri ödeme almış olur. (Altaş, 2008:22)

Murabaha Sukuku Uygulaması: Bahreyn menşeli yatırım firması olan Arcapita Bank Bayerische Hypo-und Vereinsbank AG, Standard Bank Plc ve WestLB AG, London Branch (yetkili ana düzenleyiciler olarak birlikte) beş yıllık dövizli (usd, eur ve gbp) murabaha sukuku ihraç etmişlerdir. Sukukun vadesi beş yılda olup önerilen fiyat üç aylık libor+175 pipstir (Güngören, 2011:109).

3.1.2.5 Risk sermayesi sukuku

Büyük projelere finansman temin etmek amacıyla kullanılan ve risk sermayesi yöntemiyle kullanılan bir modeldir. Burada yine özel amaçlı kuruluş (SPI) işleme

aracılık eder ve satmış olduğu sukuk ile tasarruf sahibi yatırımcıları projeye hisdedar etmiş olur (Tunç, 2010:156).

3.1.2.6 Salam sukuk (ön ödemeli satış)

Salam, teslimi ilerde yapılacak ürünler için yapılan ön ödemeli satış sözleşmesidir. Salam satıcısı, sözleşme konusu ürünleri üzerinde anlaşılan tarihte teslim etmek zorundadır. Salam sukukun tarımsal ürünlerin finansmanında kullanılabileceği düşünülmektedir. Beik ve Hafidhuddin (2008) Endonezya’da tarımın finansmanı için geliştirdikleri modelde salam sukuk kullanımını önermişlerdir. Salam diğer yöntemlere göre daha kısa vadeli finansman ihtiyaçlarında kullanılmaktadır. Sözleşme sırasında ön ödeme yapılır. Ancak, kalitesi veya miktarı belirlenemeyen mallarda bu yöntem uygulanamamaktadır. Sözleşmede teslim tarihi belirtilmektedir (Önal ve diğ. 2013:82).

Sukuk ileri vadeli bir teslim sözleşmesine (salam) endeksli olarak ihraç edilerek bu işlem için gerekli kaynak temin edilir. Burada özel amaçlı kurumlar (SPI) hem malın alıcısı hem de üreticisi (teslim yükümlülüğünü taşıyan) tarafla sözleşme yapar. Sukuk ihracından elde edilen fonları özel amaçlı kurumlar (SPI) tarafından malı teslim edecek olan tarafa aktarılır ve süre sonunda söz konusu malları karlı fiyattan satarak bedellerini tahsil eder ve kar paylaşımı gerçekleştirir (Tunç, 2010:157).

Salam sukuk, teslimi ilerde yapılacak ürünler için yapılan ön ödeme şeklindeki sermayenin hareketliliğini sağlamak için çıkarılan eşit değerli sertifikalardır. Salam sukuku ihraç eden taraf salam konusu malların satıcısıdır. Katılımcılar ise salam konusu malların alıcısıdır. Mallar teslim edildiğinde ise malların sahibi olmaktadır. Salam sukukla ilgili süreç aşağıdaki gibi özetlenebilir (Önal ve diğ., 2013:83).

- a. SPV bir yükümlü ile hem malları hem de alıcıları bulmak için anlaşma imzalar. Yükümlü, sukuk-alıcıları adına malları almayı ve sonrasında yine sukuk sahipleri adına kâr etmek için malları satmayı taahhüt etmektedir.
- b. Salam belgeleri yatırımcılara verilir ve SPV Sukuk getirilerini alır.
- c. Salam getirileri ileriki bir tarihte malları satacak olan yükümlüye verir.

- d. SPV yükümlüden malları alır.
- e. Yükümlü sukuk sahipleri adına malları kâr amacıyla satar.
- f. Sukuk sahipleri malların satış getirilerini alırlar.

Salam Sukuk Uygulaması, Bahreyn Hükümeti Salam Sözleşmesinde, Salam Sukuk'un baz varlığı alüminyum olarak belirlenmiştir. Sözleşmede, alıcıya peşin ödeme yapması karşılığında belirlenmiş ileriki bir tarihte alüminyum satılacağı taahhüt edilir. Bahreyn İslam Bankası (BIB) Salam Sözleşmesine katılmak isteyen diğer bankaları temsil etmek üzere görevlendirilmiştir. BIB sözleşmeleri ve gerekli dokümanları diğer bankalar adına imzalamaya yetkili kılınmıştır. Aynı zamanda alıcı Salam bazlı malı dağıtım kanalları ile pazarlaması için Bahreyn Hükümetini acente olarak görevlendirir. Bahreyn Hükümeti BIB'nın Salam sahiplerine diğer geleneksel kısa vadeli para piyasası enstrümanlarının getirisine eşit getiri getirecek şekilde kazanç olmasını sağlayacak bir fiyattan alüminyum pazarlamasını sağlar. (www.turkiyefinans.com)

3.1.2.7 İstisna sukuk (alış emri)

İstisna, bir imalat anlaşması olup bu anlaşmayla satıcı, önceden belirlenmiş fiyat ve özelliklere sahip bir ürünü belirli bir süre içerisinde üretmeyi taahhüt etmektedir. İstisna anlaşması sayesinde alıcı ürünün bedelini taksitler halinde veya ürün bedelinin tamamını üretim sürecinin sonunda ödeme esnekliği elde etmektedir. İstisna sözleşmesi yapıldıktan ve üretici çalışmaya başladıktan sonra alıcı sözleşmeyi tek taraflı olarak feshetme hakkını kaybeder. Bu durumda alıcının fesih hakkı ancak üreticinin hata yapmasıyla ortaya çıkabilmektedir (Önal ve diğ., 2013:83).

İstisna sukuku, sertifika sahibinin sahip olduğu ürünleri imal için gerekli fonların sağlanması amacıyla ihraç edilen ve eşit değer taşıyan sertifikalardır. Üyelikten elde edilen fonlar ürünün maliyetiyken, sertifikaları ihraç edenler üreticiler (satıcı/tedarikçi) ve üyeler ise planlanan ürünün alıcılarıdır. Sertifika alıcıları ürüne sahip olurlar ve sertifikanın satış bedeline veya paralel istisnayla satılan ürünün satış bedeline hak kazanmaktadırlar. İstisna sukuku büyük altyapı projelerini finanse etmekte kullanışlıdır. Altyükleniciyle paralel istisna sözleşmesi yapması için istisnadaki yükleniciye izin vermesinden dolayı İstisna finansal aracılığa uygundur. Bu nedenle bir finansal kuruluş kâr amaçlı bir inşaat işlemi yüklenbilir ve

altyüklenici sözleşmesiyle inşa işlemini uzmanlaşmış bir firmaya devredebilir. (www.turkiyefinans.com.tr)

İstisna sukuku çıkaran taraf üretici veya satıcıdır. Katılımcılar ise üretilecek veya satılacak malların alıcısıdır. İstisna sukuk uygulamasıyla ilgili süreç aşağıdaki gibi özetlenebilir (Önal ve diğ., 2013:83).

- a. SPV, projeye fon temin etmek amacıyla sukuk ihraç eder.
- b. Sukuk ihraç getirisi yüklenici/inşacı tarafından inşa ve projeyi gelecekte teslim etmek için kullanılır.
- c. Malın mülkiyeti SPV'ye devredilir.
- d. Mülkiyet/proje nihai alıcıya kiralanır veya satılır. Nihai alıcı SPV'ye aylık taksitlerle ödeme yapar.
- e. Getiri sukuk alıcıları arasında dağıtılır.

3.1.2.8 Melez (hibrid) sukuk

İslami Kalkınma Bankasının ihraç etmiş olduğu icara, istisna ve murabahadan oluşan sukukun uygulamasına hibrid sukuk ya da melez sukuk denilmektedir. Bu ürünün içeriği %67 icara sukuk, %30 murabaha ve %3 istisna sukuğundan oluşmaktadır (Altaş, 2008:23).

Sukuk ihracı ve alım-satımının önemli bir yatırım aracı oluşu ve yatırımcıların farklı taleplerinin göz önünde bulundurulması nedeniyle; daha kapsamlı bir sukuk olan “hibrid ya da karma sukuk” piyasada işlem görmeye başlamıştır. Hibrid sukukta ilgili varlık havuzu İstisna, Murabaha ve İcara'dan oluşmaktadır. Farklı niteliklerdeki enstrümanlardan oluşan bir varlık havuzuna sahip olmak, fonların daha yüksek hareket kabiliyetine imkân sağlamaktadır. Her ne kadar murabaha ve istisna sözleşmeleri menkul kıymete dayalı enstrümanlar gibi ikincil piyasalarda satılmasa da, bir hibrid sukukta varlık havuzunun en az %51'i İcara sukuk gibi piyasada alım satımı yapılabilen sukukdan oluşmalıdır (Güngören, 2011:112).

Hibrid sukuku işlemi ile ilgili süreç aşağıdaki gibi özetlenebilir. (Önal ve diğ., 2013:83).

- a. İslami finans koordinatörü maddi varlıkları ve murabaha işlerini SPV'ye transfer eder.
- b. SPV, sukuk sahiplerine katılım sertifikası yayımlar ve fonları toplar. Bu fonlar islami finans koordinatörü tarafından kullanılır.

- c. İslami finans koordinatörü SPV'den bu varlıkları anlaşılmış bir zaman periyodu üzerinden satın alır.
- d. Yatırımcılar bu varlıklar üzerinden sabit bir getiri elde ederler.

İlk hibrid Piyasa sürülen bu sukuğa uluslararası pazarlanabilirlik sağlamak için IDB tarafından garantörlük verilmiştir. Jersey, kanal adalarında faaliyet gösteren bir anonim şirket olan Solidarity Trust Services tarafından 400 milyon \$'lık sukuk ihraç edilmiştir. Özel Sektörün Gelişimi İçin İslami İşbirliği Örgütü; bu varlıkların konsolide net aktif değer üzerinden IDB'den alınıp Solidarity Trust Services'a satılması şeklinde aracı rol oynamıştır (Güngören, 2011:113).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Küreselleşme beraberinde teknolojik gelişmelerin çok hızlı yaşandığı, koşulların her an değişebildiği bir ortam oluşturmuştur. Dünyamızda yaşanan finansal ekonomik krizler ülke ekonomilerini çok derinden etkilemektedir. Ülkelerin ekonomik koşullarına cevap verecek yenilikçi yaklaşımlara olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır.

Faizsiz finans sistemi, reel ekonomik faaliyetlerle bire bir ilişkide olmasına karşın, çok riskli ilerde doğabilecek fiyat dalgalanmalarından yararlanarak gelir sağlama işlemlerine ve belirsizliğe kapalı olması faizsiz finans sistemini sağlam ve güvenilir bir liman özelliğini kazandırmıştır. Bu nedenle dünyanın hemen hemen her ülkesinde ve ülkemizde ilgi duyulan ve merak edilen bir sistem olmaya başlamıştır.

Faizsiz finans sistemi dünyada yeni bir olgudur. 35 yıllık bir geçmişe sahip olan sistem, incelendiğinde her yıl yüzde 15-20 bir aktif büyümesi sağlandığı gözlenmiştir. Dünyanın değişik ülkelerinden faizsiz sisteme yeni gelişen talepler bulunmaktadır. Bu ilgi ve arayışın temelinde mevcut finans sistemine duyulan güvensizlik bulunmaktadır. 10- 15 yılda bir tekrarlanan finansal ve ekonomik krizler bu krizlerin etkileri ve tekrarlanması sıklığının son zamanlarda artması global ve geleneksel sisteme olan güveni azaltmıştır. Özellikle 2012 yılında Avro bölgesinde yaşanan ve yaşanmaya devam eden finansal krizin etkileri ülke ekonomilerini yaralamıştır. Yaşanan krizin nedeni incelendiğinde reel sektörden koparak aşırı derece büyüyen finansal sektörünün olduğu ortaya çıkmıştır. Faizsiz finans sistemi incelendiğinde reel ekonomik boyutta ilerlediği için aşırı şişmeye ve büyümeye meydan vermemektedir.

Faizsiz finans sistemi dünyada artan bir trend ile yükselişini sürdürmektedir. Faizsiz finans işlemleri sadece Müslüman ülkelerde değil, gelişmiş ülkeler de dahil dünyanın her yerinde büyük ilgi görmekte ve uygulama alanına bulmaktadır.

Ülkemiz faizsiz finans sektörü için potansiyeli en yüksek ülkelerin başında gelmektedir. Dolayısıyla Türkiye faizsiz finans sektörünün, fonlarının toplandığı ve kullanıldığı bir cazip merkez haline getirilir.

Ülkemizde faizsiz finans sistemine olan ilgi giderek artmaktadır. Türkiye’de faizsiz finans sistemi yaklaşık olarak 30 yıllık bir geçmişe sahiptir. Faizsiz finans kuruluşları ülkemizde kısa sürede büyük gelişme göstermişlerdir. Topladıkları fonlar, iş hacimleri ve proje kapasiteleri bakımından hızlı bir büyüme trendi yakalamışlardır.

Projelerini finansal nedenlerle hayata geçiremeyen girişimciler için faizsiz finansman yöntemlerinden olan Mudaraba –Risk Sermayesi önemli bir finansman kaynağıdır. Faizsiz finans sistemi ile kısa vadeli olarak toplanan fonlar uzun vadeli projelerde kullanılarak işletmelerin likitide sorunu çözülecektir. Finansman problemi sebebiyle ihtiyaçlarını Fon kaynağı sıkıntısı çeken işletmelerin ihtiyaçlarını karşılayan ve yeni fikirlerle dolu küçük işletmeler destekleyerek ekonomiye canlılık kazandıracaktır.

Böylece yüksek teknolojiye yönelik projelerin gerçekleştirilmesiyle teknolojik ilerleme sağlanarak yeni iş alanları ortaya çıkmasıyla istihdam olanakları ortaya çıkacaktır.

Faizsiz finans kuruluşları 2005 yılında 5387 Bankacılık Kanunu ile isimleri değiştirilerek Katılım Bankası olmuştur. Katılım bankaları gün geçtikçe daha fazla güçlenmekte ve varlıklarında da önemli ölçüde artışlar sağlamaktadırlar. 2005 yılından sonra katılım bankaları incelediğinde bütün göstergeler, bu kuruluşların hızlı bir yükselişe geçtiği göstermektedir.

Faizsiz finans sektörü 2012 yılında, 2011 yılındaki 1,4 trilyon dolarlık hacmin yaklaşık % 15 üzerinde artış göstererek 1,6 trilyon dolara ulaşmıştır. Sektör her geçen gün büyümekte ve sektöre olan talep artmaktadır. Faizsiz finansman konusunda ülkemiz 2012 yılında Hazine ilk defa dolar cinsinden kira sertifikası ihraç etmiştir. Hazine Müsteşarlığı’nın 1,5 milyar dolarlık arzına karşılık 8 milyar dolarlık dış talep gelmiştir. Hazine Müsteşarlığı tarihinde bir ilke imza atarak 2012 yılında toplam 1,625 milyon liralık TL üzerinden kira sertifikası ihracı gerçekleştirilmiştir.

Faizsiz finans kuruluşları (katılım bankaları) tasarruf sahipleri, girişimciler ve yatırımcılar arasında bir bağ oluşturmaktadır. Böylece finans sektörünün gelişimini sağlayarak, birbirini tamamlayan değişik yöntem ve araçlar kullanılarak mevcut tasarruf potansiyelinin daha verimli bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktadır

Piyasada bulunan finansman sağlayıcıları, ne kadar büyük sermayeye sahiplerse o kadar kar oranı yüksek yatırımlar yapabilmektedirler. Sermayesi büyük olan finans kuruluşları yatırımcılara güven vermekte ve yatırımcılar için çekici olmaktadır. Dolayısıyla yüksek getiri sağlayan projelerin finansmanını sermayesi büyük olan kuruluş almaktadır. Faizsiz finansman sektörünün sermayesinin son yıllarda güçlenerek büyümesi projelerin finansmanında faizsiz finansman yöntemlerine olan talebi artırmıştır. Özellikle ülkemizde proje finansmanında murabaha ve leasing türü yöntemleri kullanılmaktadır.

Faizsiz finans sisteminde Risk Sermayesi- Mudaraba yöntemi uzun vadede projelerin gerçekleştirilmesinde ve işletmelerin finansman sorununun çözülmesinde büyük bir öneme sahiptir. Bu sistemin geliştirilmesi ve uygulanması girişimcilik finansmanında geleneksel sistemin yerini alacaktır. Böylece ekonomi daha da büyüyecek ve gelişecektir.

Türkiye’de özellikle 2011 ve 2012 yıllarında faizsiz finans kuruluşları (katılım Bankaları) gerek yurt içinde gerekse de yurt dışında ihraç ettiği, menkul kıymet ihraçları önemli bir fon kaynağı oluşturmaktadır. Özellikle Türkiye’de kira sertifikası olarak adlandırılan Sukuk gibi dünya finansal sistemi tarafından da tanınan ve benimsenen menkul kıymetlere olan talebin fazla olması faizsiz finans kuruluşlarının (katılım bankalarının) mevcut performanslarını daha da ilerletmeleri için bir şanstır.

Faizsiz finans sektörünün öneminin farkında olan ülkemiz katılım bankacılığını geliştirmek ve sektördeki payını artırmak için kamu katılım bankası kurmak üzere çalışmaya başlamıştır. Burada yapılması gereken bir dizi önemli husus vardır. Bunlardan ilki faizsiz finans sisteminin yasal alt yapısı oluşturulmalıdır. Yatırım kanunları faizsiz sisteme yani kar/zarar ortaklığına uygun bir şekilde yapılandırılarak faizsiz finansman yöntemlerindeki ortaklıklarının oluşturulmasına izin verilmelidir. Dolayısıyla mevcut sistem yeniden gözden geçilerek faizsiz finansman sistemine göre şirketlerle, yatırımlarla ilgili kanuni düzenlemeler yeniden düzenlenmelidir. Sistemin daha iyi işleyebilmesi için konu ile ilgili mevzuat oluşturulmalıdır.

Ülkemizde konu ile ilgili olarak ayrı bir sermaye piyasası oluşturularak bir borsa kurulmalı ve bölgedeki fonlar buraya çekilmelidir. Böylelikle körfez ülkelerindeki ve çevre ülkelerdeki mevduatların burada değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

Faizsiz finansman yöntem ve araçları hakkında yeterli bilgilendirme yapılması önemlidir. Bu kadar hızlı bir şekilde büyüyen sektörün işleyişi tam anlamıyla

bilinmemektedir. Dolayısıyla toplumun her kesiminin doğru bilgilendirilmesi gerekmektedir. Ne yazık ki sektörde konu hakkında bilgili uzman sayısı azdır. Bu konuda yapılması gereken faizsiz finans sistemini bilen uzman sayısının artması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Dünya ekonomisinin büyümesinin yavaşlamasıyla, gelişmiş ülkelerde yaşanan düşük büyüme performansı özellikle işsizlik oranlarında artış meydana getirmiştir. Özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde yaşanan kriz işsizlik oranının çok yükseklere çıkmasına neden olmuştur. İşsizlik oranları Fransa ve İtalya gibi ülkeler de yüzde 10 seviyesine aşarken, İspanya ve Yunanistan'da söz konusu oranlar yüzde 20'leri de aşmıştır. İşsizlik oranları bu kadar yüksek olan ülkeler faizsiz finans sistemi ile bu sorunu çözebilirler. Faizin olmadığı girişimcilerin desteklendiği kar/zarar ortaklığı şeklinde çalışan bu sistem işsizlikle mücadele de büyük önem arz etmektedir.

Faizsiz finans sistemi ekonominin gelişmesine büyük bir katkı sağlayacaktır. Faizsiz finans sisteminin asli fonksiyonu, toplanan fonların doğrudan reel sektöre aktarılmasıdır. Sistemdeki kaynak kullanım tarzı, Türk ekonomisinin büyümesine ve dış ticaretine önemli bir destek sağlayacaktır.

Faizsiz finansman sisteminin ülkemizde etkin bir şekilde oluşturulmasıyla Türkiye'nin dış borcu azalacaktır. Dolayısıyla faizsiz finans dış borca alternatif bir sistem olarak karşımıza çıkacaktır. Yani dış borca alternatif kaynak yaratacaktır.

KAYNAKÇA

- Ahmad Ziuaddin, Çev. Gül Ali Rıza, (2003). Riba Teorisi, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Dergisi*, 44, (1), 458
- Akcan Ahmet Tayfur, (2011). Faizsiz Bankacılık Sisteminin Bankacılık Sistem İçindeki Yeri: Türkiye'de Karşılaştırmalı Genel Durum Analiz, *Uşak Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi*, .40
- Akgüç Öztin, (1987). Türkiye'de Bankacılık, *İstanbul, Gerçek Yayınevi*, 7-151
- Akın Cihangir, (1986). Faizsiz bankacılık ve Kalkınma, *İstanbul Kayıhan Yayınları*, 75-162
- Akşit Cevat M, (2004). İslam'da Ticaret Prensipleri, *İstanbul Gaye Vakfı Yayınları İstanbul*, 81
- Aktepe Emin İshak, (2010). İslam Hukuku Çerçevesinde Finansman ve Bankacılık, *İstanbul, Yedirenk Yayıncılık*, 25
- Albez Abdulkadir, (1997). Risk Sermayesi Ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, *Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi*, 7-34
- Alkın Erdoğan, Yıldırım Kemal, Özer Mustafa, (2005). İktisada Giriş. *Eskişehir, Anadolu Üniversitesi*, 221
- Altan M, (2001). Fonksiyonlar ve İşlemler Açısından Bankacılık, *İstanbul Beta Yayınları*, 42
- Altaş Gökben, (2008). "İslami Finans sistemi" *Sermaye Piyasasında Gündem, İstanbul*, 69, 21-24
- Armağan Servet, (2005). İslam Ekonomisi, *İstanbul, Gündönümü Yayınları*, 184-185
- Aydın Nurhan, Başar Mehmet, Coşkun Metin, (2010). Finansal Yönetim, *Ankara, Detay Yayıncılık*, 27-163

- Aypek Nevzat, (1998). Sermaye Piyasası Aracı Olarak Risk Sermayesi ve Türk Sermaye Piyasasında Uygulanabilirliği *Ankara Tübitak Matbaası*, 7-37
- Aytekin Y. Haluk, (2008). Bankacılık Finansal Terimler Sözlüğü, *Ankara, Palme Yayıncılık*, 20-812
- Bank Asya, (2013). Faizsiz Sistem ve Tarihsel Süreci Nedir?, www.bankasya.com.tr. Ekim 2013
- Başoğlu Ufuk ve diğerleri, (1999). Dünya Ekonomisi “Küreselleşme Finansal Kurumlar ve Küresel Makro Ekonomi”, *Bursa Ezgi Kitabevi*, 16
- Bayındır Abdulaziz, (2007). Ticaret ve Faiz, *İstanbul, Süleymaniye vakfi Yayınları*, 38-275
- Baysa Hüseyin, (2006). Faizsiz Finans Kurumları Çalışma Yöntemlerinin İslam Hukuku Bağlamında Değerlendirilmesi, *Trabzon, Diyanet İşleri Başkanlığı Akçaabat-Darıca İhtisas Eğitim Merkezi Müdürlüğü, III. Dönem Bitirme Tezi*, 14-20
- Bendjilali Boualem, Khan Tariqullah, (1995). Economics of Diminishing Musharaka, Islamic Development Bank Islamic Research and Training Institute (IRTI), Jeddah 1416H, 15.
- Bodur Bora, (2009). Alternatif Finansman Modeli Olarak Risk Sermayesi: Seçilen Türk Şirketlerinde Uygulanmasına İlişkin Bir Analiz, *Yaşar Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi İzmir*, 12
- Bulut Halil İbrahim, (1997). Mudaraba- Risk Sermayesi Yatırım Ortakları ve Mudaraba-Risk Sermayesi Yatırım Fonları, *İstanbul İMKB Dergisi*, 8 (30), 38
- Bulut Halil İbrahim, ER Bünyamin, (2011). finansal Yenilik ve Açılımları ile Katılım Bankacılığı, *İstanbul, Türkiye Katılım Bankaları Birliği*, 27-69
- Can İlker, (2007). Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansında Risk Sermayesi *Kocaeli Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi*, 40
- Ceylan Ali, (1993). Finansal Teknikler Uludağ Üniversitesi Güçlendirme, *Bursa Vakfi Yayınları*, 110
- Çapanoğlu Gençay Sema, (2005). Avrupa Birliği’nde Risk Sermayesi Uygulamaları ve Türkiye, *İstanbul, İktisadi Kalkınma vakfi yayınları*, 6

- Çımat Ali, Laçinel Atakan, (2002) Kobi'lerin finansman sorunlarının çözümünde Risk Sermayesi, *Ankara, Vergi Denetmenleri Derneği*, 93-96
- Çikot, Ö. (2012). Borçlanma Araçları. (2013).
http://www.tspakb.org.tr/tr/Portals/0/AIM_Gundem/gundem_201203.pdf
Kasım 2013
- Çizakça Murat, (1993). Risk Sermayesi Özel Finans Kurumları ve Para Vakıfları, *İstanbul, İlmî Neşriyat*, 193
- Dağ Sinan, (2011). Türkiye'deki Katılım Ve Mevduat Bankalarının Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi Yöntemiyle Karşılaştırılması, *Dumlupınar Üniversitesi, Yüksek Lisans tezi*, 31-35
- Dilmaç Murat, (2006). Risk Sermayesinde Yatırım Kararı Ve Muhasebesi *Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi*, 5-29
- Döndüren Hamdi, (2011). İslam Hukukuna Açısından Tarihten Günümüze Kredi ve Finans Yöntemleri, *İstanbul, Ensar Neşriyat*, 11
- Döndüren Hamdi, (2012). "Sabahattin Zaim İslam ve Ekonomi Sempozyumu II-III", *İstanbul İktisatçılar Derneği*, 119
- Döndüren Hamdi, (2013) "Müşareke (Ortaklık)",
<http://www.sorularlaislamiyet.com/article/1588/musarekeortaklik.html>, 9
Eylül 2013
- El-Haseni Ahmed, (1996). İslam'da Para, *İstanbul, İz yayıncılık* 23
- Ellek Hasan, (1996). İslam Hukukunda Şirketleşme Ve Şirketler, *yeni Ümit Dergisi* (31) Aralık 2013 <http://www.yeniumit.com.tr/konular/detay/islam-hukukunda-sirketlesme-ve-sirketler>
- Ersoy Arif ve diğerleri, (19987). Faizsiz Yeni Bir Banka Modeli, *İstanbul, İlmî Neşriyat*, 174
- Gedikli Fethi, (1998). Osmanlı Şirket Kültürü XVI-XVII. Yüzyıllarda Mudarebe Uygulaması, *İstanbul, İz yayıncılık*, 66
- Genç Ahmet, (2006). Sigorta Şirketlerinin Mali Analizi, *Ankara, Ceyma Matbaacılık*, 38
- Global Investment House, (2008). Sukuks – A New Dawn Of Islamic Finance Era (2008), Global Research – GCC. Global Investment House, January 2008,

Kasım 2013

http://www.menafn.com/updates/research_center/Regional/Special_Ed/gih0108.pdf

Gönen Doruk, (2005). İslam Hukukunda Mudarebe (Emek+Sermaye) Şirketinde Tarafların Hak Ve Borçları *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 63, (1-2), 197

Gözütok Zeki, (2010). Faiz Hukuku, *Ankara, Turhan Kitabevi*, 5-7

Güngören Muaz, (2011). Katılım Bankalarında Menkul Kıymet İhracının (Seküritizasyon) Yapısal Farklılık Gösteren Finansal Piyasalarda Uyum Modellemesi: Sukuk Örneği, *Kadir Has Üniversitesi, Doktora Tezi*, 27-113

Gürsoy Bedri, (1977). Borsalar *Ankara, Sanayi Odaları ve ticaret Odaları Birliği*, 40

Hekimoğlu İsmail, (2006). Müslüman ve Para *İstanbul, Timaş Yayınları*, 115

Ildız Erkan, (2013). Eski Çağ'da Bankacılık Ve Bankerlik, *İstanbul, Bankacılar Dergisi, Bankalar Birliği Yayın No (297)*, 48

Işıl Özkan, (2011). Girişim Sermayesi Yatırımları ve Uluslararası Finansal Kuruluşların Rolü, *Ankara, Hazine Müsteşarlığı, Uzmanlık Tezi*, 26-29

İnam Mehmet, (2007). Sermaye Piyasası, *Ankara, Seçkin Yayıncılık*, 197-298

İpekten O. Berna, (2006). Risk Sermayesi Finansman Modeli, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, (1), 389-393

İqbal M , (2001). İslamic and Conventional Banking in the Nineties: A comparative Study, *Islamic Research and Training Institute Journal of Islamic Economic Studies, Islamic Development Bank, Vol8. (2)*, Jeddah

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, (2006). Sermaye Piyasası ve Borsa Temel Bilgileri Kılavuzu, *İstanbul, Tapak Basım ve Dağıtım End. A.Ş.* 10

İşeri Müge, (2001) Risk Sermayesi ve Türkiye'deki Geleceği, *İstanbul, Türkmen Kitabevi*, 11-46

Karadağ Nihat, (1997). Tüketici Finansmanı Şirketlerinin Varlığa Dayalı Menkul Kıymet İhracı, *Ankara, Tisamat Basım Sanayi*, 7

Karagülle Süleyman, (1991). Alternatif Faizsiz Banka Selem ve Kredileşme, *İstanbul, İz Yayıncılık*, 44-45

- Türkiye Katılım Bankaları Birliği, (2012). 2012 Sektör Raporu, *İstanbul*, 6-39
- Kayar Ali Rıza, (2010). Proje Finansmanında Kullanılan Faizsiz Finansman Yöntemleri ve Bu Yöntemler için Kullanılabilecek Risk Yönetimi Araçları, *Ankara, Hazine Müsteşarlığı Uzmanlık Tezi*, 19
- Kınalı Fırat, (2012). Faizsiz Sistemde Bankacılık Anlayışı Ve Kredi İşlemleri *Selçuk Üniversitesi, Yüksek Lisan Tezi*, 44-92
- Kuğu Tayfun Deniz, (2004). Finansman Yönetimi Olarak Risk Sermayesi, Yönetim ve Ekonomi, *Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi*, 11, (2), 147-389
- Kumaş Mehmet Salih, (2007). Faizsiz Bir Finans Yöntemi Olarak Venture Capital Sistemi ve İslam Bankacılığı İle Mukayesesi, *İlâhiyat Fakültesi Dergisi, Uludağ Üniversitesi*, 16, (1), 281-296
- Küçükkocaoğlu Güray, (2013). İslami Bankalar Ve Finans Kurumları Kasım 2013 adresinden erişildi. www.baskent.edu.tr/~gurayk/finpazcuma17.doc, 1-10
- Masun M. Altan, (1995). Bir Risk Sermayesi Yönetimi Olarak Risk Sermayesi Türkiye Uygulaması Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, *İstanbul, Marmara Üniversitesi Doktora Tezi*, 147
- Muhasebe Ders Notları, (2013). www.muhasabedersleri.com/ekonomi/rant-faiz-ucret-kar.html Ekim, 2013
<http://www.muhasabedersleri.com/ekonomi/sermaye-para.html>, Ekim, 2013
- Okka Osman, (2010). Finansal Yönetim “Teori ve Çözümlü Problemler,” *İstanbul, Nobel Yayın Dağıtım*, 11-13
- Orman Sabri ve diğerleri, (1992), Para Faiz ve İslam, *İstanbul, İmi Neşriyat A.Ş.*, 65-66
- Öğütölmüş Levent, (1994). Leasing, *İstanbul, Türkiye İş Bankası Genel Müd. İkt. Arş. Müd.*, 5
- Önal Yıldırım Beyazıt, Kandır Serkan Yılmaz, Yakar Soner, (2013) Yeni Bir Finansman Aracı Olarak “Sukuk-Kira Sertifikası” ve Vergisel Boyutunun İncelenmesi, *İstanbul, Bankacılar Dergisi, Bankalar Birliği*, (84), 74-83
- Özgül Handan, (1991). Factoring, *İstanbul, Türkiye İş Bankası Genel Md. İks. Arş. Müd.*, 2

- Özsoy M. Şerafettin, (2012) Katılım Bankacılığına Giriş, *İstanbul Kuveyt Türk*, 70-188
- Özsoy İsmail, (1993). Faiz ve Problemleri, *İzmir, Nil yayınları*, .29-179
- Özsoy İsmail, (2012). Türkiye’de Katılım Bankacılığı Eğitim No: 2011-2012 -57, *İstanbul, Türkiye Katılım Bankaları Birliği*, .8-65
- Özulucan A. ve Deran A, (2009). Katılım Bankacılığı ile Geleneksel Bankaların Bankacılık Hizmetleri ve Muhasebe Uygulamaları Açısından Karşılaştırılması, *Hatay, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, (11), 86
- Parasız İlker, (1992). “Para Banka ve Finansal Piyasalar”, *Bursa Ezgi Kitabevi*, 75
- Parasız İlker, (1994). Yıldırım Kemal, Uluslararası Finansman Teori ve Uygulama Dışa Açık Makro Ekonomiye Giriş *Bursa, Ezgi Kitabevi*, 374-375
- Parasız İlker, (2000). İktisada Giriş “Prensip ve politikalar”, *Bursa, Ezgi Kitabevi*, 110-315
- Parasız İlker, (2009). Para Banka ve Finansal Piyasalar, *Bursa, Ezgi Kitabevi* 255-1095
- Polat Abdülkerim, (1977) İslam’da Ticaret Hukuku, *İstanbul, Sabah Gazetesi Kültür yayınları*, 44,
- Resmi Gazete, (2003). Portföy Yönetim Şirketleri Ve Bu Şirketlerin Faaliyetlerine İlişkin Esaslar 2003, Tebliği sayı: 28695 madde 4/1
- Resmi Gazete, (2006). Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Kontrolündeki şirketlerin Tasfiyesine Dair Yönetmelik, sayı: 26333, madde 3
- Resmi Gazete, (2007). Sigortacılık kanunu, sayı: 26552 madde. 2/ö
- Sermaye Piyasası Kurulu, (2010). Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları, SPK Yatırımcı Bilgilendirme Kitapçıkları-6 *Ankara*, 4
- Serpan, (2013). İslami Finans Kavramı, Ürünler, Dünyada ve Türkiye’de Gelişimi ve Geleceği, *İstanbul, Sermaye Piyasaları Araştırma ve Uygulama Merkezi*, 3-6
- Sevinç Erkan, (2013). Sukuklardan Oluşan Eşit Ağırlıklandırılmış Portföy ile Türkiye’de İhraç Edilmiş Eurobondlardan Oluşan Eşit Ağırlıklandırılmış

Portföyün Riske Maruz Değerinin Karşılaştırması *İstanbul, Bankacılar Dergisi, Bankalar Birliği*, (86),.79-81

Seyidoğlu Halil, (2002). Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük, *İstanbul, Kurtiş Yayıncılık*, 454-483

Seyrek İsmail, Mızrak Zekeriya, (2009). Faiz Teorileri Üzerine Bir İnceleme: Finansal İstikrarsızlık Hipotezinin Temel Dayanağı, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 385

Sezgin İzlem, (1993). Risk sermayesi, *Ankara, Türkiye İş Bankası Genel Müdürlük İktisadi araştırmalar Müdürlüğü*, 5-12

Soydemir Selim, (1993). Risk Sermayesi, *Ankara, Ekonomik Yaklaşım Dergisi Gazi Üniversitesi İktisat Bölümü*, Ankara,4, (11), 84

Subaşı Birgül, (1998). Sorularla Finansal Kiralama, İstanbul Ticaret Odası, İstanbul, Mega Ajans, 2

Suvla Şükrü Refii, (1993). Para ve Kredi, *İstanbul, Güven Basımevi*, 8

Şahin Ekrem, (2007). Türkiye’de Düünden Bugüne Katılım Bankaları, *Kadir Has Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi*, 6-7

Şekerci Osman, (1981). İslam Şirketler Hukuku “emek-Sermaye Şirketi, *İstanbul, Marifet Yayın evi*, 129-240

Şen Sedef, (2011). Türk Bankacılık Sistemi İçerisinde Katılım Bankacılığının Yapısal *İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi*, 71

Şenyuva Ayhan, (1990). Cesaret Sermayesi, *Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları*, 65

Tekaful, (2013). http://tekaful.net/?page_id=43 Kasım 2013

Tuncel Kürşat, (2000). Sermayesi Finansman Modeli “Dünya Uygulamalarının Analizi ve Türkiye İçin Özgün Bir Model Önerisi”, *Ankara, Nurol Matbaacılık*, 3-58

Tunç Hüseyin, (2010). Katılım Bankacılığı, *İstanbul, Nesil Yayıncılık*, 132-160

Türkiye Finans Bankası, (2013). Günlük Bülten, “Sukuk”, www.turkiyefinans.com.tr Kasım 2013

Ural İbrahim, Özcan Salih, (1995). Mecelle *İstanbul Fey Vakfı*, 50

Uyanık Senan, (1990). Proje Finansmanında Finansal Kiralamanın Rolü, *Ankara Türkiye Ticaret Sanayi Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği*, 5-6

Yılmaz Ejder, (2002). Hukuk Sözlüğü, *Ankara, Yetkin Yayınları*, 130-1170

Vernardos M. Angelo, (2010). Current Issues İn İslamic Banking and Finance Resilience and Stability in the present system, *Singapore Heritage Trust Group*, 1

Visser Wayne A.M. and McIntosh, (1998). Alastair, A Short Review of the Historical Critique of Usury, Kasım, 2013, http://www.alastairmcintosh.com/articles/1998_usury.htm adresinden erişildi

Zarakolu Avni, (2003). Bankacılar İçin Para ve Kredi Bilgisi, *Ankara, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü yayını*, 62-63

Ek-A Murabaha ve Finansal Kiralama Örneği

Murabaha (Peşin Alım- Vadeli Satış)

Bu yöntemle yatırım malları ve işletme sermayesi finansmanı maksadıyla, mamul, yarı mamul ve hammadde alımlarında kullanılacak olan kaynağın temin ederek, uygun nakit akışı ve gelir/gider dengesiyle sermayenin ve işin büyütmesi imkânına kavuşulmaktadır. Faizsiz finansman kuruluşu (katılım bankası) ile müşterisi arasındaki sözleşme dâhilinde, ihtiyaç duyulan her türlü mal, araç-gereç, gayrimenkul ve hizmet bedelinin müşterinin adına satıcıya ödenmesi ve karşılığında gerçek ya da tüzel kişi müşterinin borçlandırılması işlemidir. Kredi kullanıcısı müşteri, belirlenen vade ve kâr payı oranı üzerinden borçlanmaktadır.

Murabaha yöntemin özellikleri ve ekonomiye katkıları (Özsoy, 2012:169);

- a. Murabaha mal ve hizmetlerin maliyeti üzerine belirli oranda bir kar konularak yapılan satıştır. Satış fiyatı belirlendikten ve satış yapıldıktan sonra geri ödeme tamamlanana kadar bu fiyat değişmemektedir.
- b. TL veya herhangi bir döviz cinsi üzerinden uygulanabilir.
- c. Yurtiçi veya yurtdışından mal veya hizmet alımı suretiyle gerçekleştirilebilir.
- d. Müşteriye nakit para verilmez, mutlaka alım satıma aracılık edilir. (Mal ve hizmet satıcıdan alınır ve müşteriye satılır.
- e. Alım ve satım faturalı olduğundan kayıt dışı işlemler ortadan kalkar.
- f. Faturalı işlemler KDV kaçağını önler.
- g. Ekonomik faaliyetlere hız verir.
- h. Malların arzı ve talebi arasındaki dengenin sağlanmasında katkıda bulunur.
- i. Mal hareketi gerçekleştiğinden üretimi artırıcı etkisi vardır.
- j. Murabaha, malın maliyetiyle ilgili olarak işlem sona ermeden gerçekleşen değişiklikler müşteriye yansıtılır.

Bu yöntemin sağladığı yararlar;

- a. İşini ve sermayesini büyütme amacındaki müşteri, taksit ödemelerini nakit akışına göre düzenler.
- b. İşiyile ilgili finansman değerlendirmesi ve danışmanlık hizmeti alır.
- c. Müşterinin talep ettiği mal veya hizmetin karşılığı satıcıya faizsiz finans kuruluşu tarafından peşin ödeneceğinden, müşteri peşin ödeme indiriminden faydalanabilir. Bu sayede, ucuza satın aldığı mal veya hizmetten, vadeliye göre daha fazla kâr eder.
- d. Kurumsal Finansman Desteği projeleri için kâr payı oranını baştan belirlediğinden faizsiz finans kuruluşu, müşterisi, kriz ortamlarında doğabilecek finansman oranı değişimlerinden etkilenmez ve taksitlerin gününden önce ödenmesi talebiyle karşılaşmaz.

Murabaha işleminin aşamaları (Özsoy, 2012:164);

- a. Satıcıyla müşteri arasında ön anlaşma sağlanır. Bu aşamada sadece fiyat belirlenmesi yapılır; müşteri malı satın almaz, satın almak üzere peşinat ödemez.
- b. Müşteri ile katılım bankası arasında kar oranı ve ödeme planı belirlenir. Bu da müşteri ile katılım bankası arasında bir ön anlaşma niteliğinde olur.
- c. Katılım bankasından satıcıya sipariş formu gönderilir. Katılım bankası bu şekilde malı satın alır ve müşterisine anlaştıkları kar oranı ve vade ile satar. Bu satışın, mal satışın, mal kullanıp tüketilmeden önce derhal gerçekleştirilmesi gerekir.
- d. Satıcı malı faturayı müşteriye gönderir.
- e. Katılım bankası da satıcıya peşin ödemeyi yapar.
- f. Müşteri vade sonunda katılım bankasına geri ödeme yapar.

Murabaha Uygulama Örneği

Ülkemizde faizsiz finansman yöntemlerinden en çok kullanılan murabaha yöntemidir. Girişimci satın alınacak olan varlıkla ilgili faizsiz finansman kuruluşuna başvuru yapar ve Kurumsal finansman desteği (KFD) ve transfer formunu doldurur. Eğer başvurusu talebi uygun görülürse girişimci ile faizsiz finans kuruluşu kar oranı ve ödeme planı belirlenir ve anlaşma yapılır. Faizsiz finans kuruluşu girişimcinin

talep ettiği varlığı siparişini verir ve satın alır. Girişimciye satın alınan varlık gönderilir.

Murabaha yöntemi ile ilgili Albaraka Türk katılım bankasından alınan örnek uygulama aşağıda verilmiştir.

KFD TALEP ve TRANSFER FORMU

YURTDIŞI ALIM

YURTDIŞI ALIM

TALEP EDEN

Müşteri No :
Önvanı / Adı Soyadı :
Adresi :

V. Dairesi ve No'su / TC Kimlik No :

Yetkili Kişi ve Görevi :

Telefon, Faks ve E-posta :

SATICI İŞLETME BİLGİLERİ

Önvanı / Adı Soyadı :

Adresi :

V. Dairesi ve No'su / TC Kimlik No :

Yetkili Kişi ve Görevi :

Telefon, Faks ve E-posta :

YTD / DİLB / VRHİB / İHR. TAH. : VAR YOK

Belge Türü, Tarihi ve No'su :

G.T.İ.P. No'su :

İthalat Şekli :

Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.'nin Ödeyeceği Tutar :

Ödeme Yapılacak Bankanın Adı :

Hesap Numarası :

IBAN NO :

Ödemenin Yapılacağı Tarih :

Şubesi :

Hesap Sahibi :

TALEP EDİLEN MAL (HER TÜR EMTİA, MENKUL KIYMET, GAYRİMENKUL, HAK VE HİZMET)

Cinsi	Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Mal Bedelli Tutar : _____
KDV Tutarı : _____
Toplam Tutar : _____

KULLANILACAK FONDA AİT BİLGİLER (BU KISMI MUTLAKA DOLDURUNUZ)

Para Cinsi : TL EUR USD

Vade : 1 AY 3 AY 6 AY 12 AY Diğer :

Taksit Sayısı : Kâr Marjı : Komisyonu :

İhtiyacımız için Bankanız kanalıyla alacağımız mal ile satıcısına ilişkin bilgiler, işbu formda beyan ettiğimiz gibidir.

İşbu talep formunda yer alan ve ilgili mevzuat ve katılım bankası tebliğleri ile sözleşme hükümleri çerçevesinde, bedeli Bankanızca ödenecek sdz konusu mal ile ilgili olarak hesabımızın satıcıya ödenen meblağa Bankanızca belirlenen kârlı ilevesi suretiyle hesaplanan tutarda borçlandırılmamı beyan ve kabul ederiz.

Belirtilmesi Uygun Görülen Hususlar :

Uygulanacak Kur : Dövizli işlemlerde borçlanmalar Albaraka Türk döviz alış kuru, ödemeler ise Albaraka Türk döviz satış kuru dikkate alınarak yapılacaktır.

İŞLETME ÖNVANI / KAŞESİ / YETKİLİ İMZA

.....

444 5 666
albarakatuk.com.tr

11/11/2014

Ticaret Ünvanı : Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.
Sicil Numarası : İstanbul Ticaret Sicil Memurluğu/206671
İşletme Merkezi : Saray Mah. Dr. Adnan Bıyıklıoğlu Cad. No:6 34768 Ümraniye/İstanbul
İnternet Sitesi Adresi: www.albarakatuk.com.tr

KFD SİPARİŞ FORMU
ALICI İŞLETME BİLGİLERİ (Sipariş Veren)

 Örneği / Adı Soyadı :
 Adresi :
 V. Dairesi ve No'su / TC Kimlik No :
 Yetkili Kişi ve Görevi :
 Telefon, Faks ve E-posta :

SATICI İŞLETME BİLGİLERİ

 Örneği / Adı Soyadı :
 Adresi :
 V. Dairesi ve No'su / TC Kimlik No :
 Yetkili Kişi ve Görevi :
 Telefon, Faks ve E-posta :

MAL (HER TÜR EMTİA, MENKUL KIYMET, GAYRİMENKUL, HAK VE HİZMET) HAKKINDA BİLGİLER

Cinsi	Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

 Mal Bedeli Tutarı : _____
 KDV Tutarı : _____
 Toplam Tutar : _____ TL bedel. _____ TL kısmı tarafımızdan peşin / vadeli ödemek suretiyle alınacaktır.
 Ödemenin Yapılacağı
 Bankanın Adı : _____
 Şube : _____
 Hesap Numarası : _____
 IBAN NO : _____
 Hesap Sahibi : _____

ÖDEME HAKKINDA BİLGİLER

Yukarıda yer alan bilgiler ve / veya profoma faturada dâhil olduğu yazılı mal / hizmet, ilgili mevzuat ve katılm bankası tarafından ile ödeme hükümlerine göre, bedel Albaraka Türk Katılım Bankası Anonim Şirketi tarafından ödenmek üzere işletmenizden _____ TL'ye peşin / vadeli olarak satın alınacaktır.

İşbu mal / hizmet, mevcut ise ve bu şartlarla satmayı kabul ediyorsanız, fatura ve inşaatın Alıcı İşletme adına tarzım edilerek mal ile birlikte Alıcı İşletme adresinize teslim edilmesi gerekmektedir.

Alıcı İşletmeniz adına tarzım edilmiş fatura ve inşaatın asılın tarafımıza gönderildikten, malın Alıcı İşletmenizce teslim alındığına dair inşaat inşaatı örneği ile fatura suretinin Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.'ye ulaşmasından sonra, Alıcı İşletmeniz talimatı ile yukarıda ödenen yazılı olan meblağ, yine yukarıda yazılı olan hesabınıza havale edilecektir.

Sipariş verilmeden önce yapılan sevkiyat muhteviyatı Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. tarafından ödenmez, EFT masrafı satıcıdan tahsil edilir.

SİPARİŞİNİZ KABUL EDİLMİŞTİR

 Sipariş Veren / Alıcı İşletme
 Kağıt / Yetkili İmza

 Sipariş Alan / Satıcı İşletme
 Kağıt / Yetkili İmza

P18/2011/11

 Ticaret Unvanı : Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.
 Sicil Numarası : İstanbul Ticaret Sicil Memurluğu/206671
 İşletme Merkezi : Saray Mah. Dr. Adnan Bıyıklıoğlu Cad. No:6
 34768 Ümraniye/İstanbul
 İnternet Sitesi Adresi: www.albarakatürk.com.tr

 444 5 666
 albarakatürk.com.tr

Murabaha Uygulaması

ABAT 132 HAŞKENT KUR ŞB.

KURUMSAL PROJE BİLGİ GİRİŞİ

15:52:39 1
FORM:FKPBG100

Müşteri No.....: [REDACTED]
Proje No.....: 13
Finansman Türü.....: 1 KURUMSAL FİNANSMAN DESTEĞİ
Kaynak Türü.....: 2 KATILIM GENEL HAVUZU
Para Cinsi.....: TL
KKDF Oranı.....: %
Sektör Kodu.....:
Ortalama Vade.....: 245 Gün
Taksit Sayısı.....: 12 Adet
Ortalama Vade Kâr Oranı...: 8,88200 %
Projenin Cari Hesabı.....:
Kullanılacak Fon.....: 1.500.000,42 TL
Komisyon Tutarı.....: 10.208,34 TL
Kar.....: 133.230,04
KKDF.....:
BSMV.....: 6.661,50
Toplam Proje Borcu.....: 1.639.891,96 TL
Proje girişini yapan...: [REDACTED]
Proje giriş tarihi.....:
Onay Talep No...:

BSMV Oranı.....: 5,00 %
KGF Kapsamında mı?.....: H (E/H)
Proje Sendikasyon Kredisi mi?.....: H (E/H)
Tek Kullanımlık mı?.....: H (E/H)

YURTIÇİ ALIM YURTDIŞI ALIM

TALEP EDEN

Müşteri No :
Önvanı / Adı Soyadı :
Adresi :
V. Dairesi ve No'su / TC Kimlik No :
Yetkili Kişi ve Görevi :
Telefon, Faks ve E-posta :

SATICI İŞLETME BİLGİLERİ

Önvanı / Adı Soyadı :
Adresi :
V. Dairesi ve No'su / TC Kimlik No :
Yetkili Kişi ve Görevi :
Telefon, Faks ve E-posta :

YTD / DİLİB / VRHİB / İHR. TAH. : VAR YOK

Belge Türü, Tarihi ve No'su :
G.T.T.P. No'su :
İhale Şekli :
Albarak Türk Katılım Bankası A.Ş.'nin Ödeyeceği Tutar : 1.500.000,42
Ödeme Yapılacak Bankanın Adı : İŞ BANKASI Şubesi :
Hesap Numarası : Hesap Sahibi :
IBAN NO :
Ödemenin Yapılacağı Tarih :

TALEP EDİLEN MAL (HER TÜR EMTİA, MENKUL KIYMET, GAYRİMENKUL, HAK VE HİZMET)

Cinsi	Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
SICAK SAC	977.836	1,300	1.271.186,80

Mal Bedelli Tutarı : 1.271.186,80
KDV Tutarı : 228.813,62
Toplam Tutar : 1.500.000,42

KULLANILACAK FONA AİT BİLGİLER (BU KISIM MUTLAKA DOLDURUNUZ.)

Para Cinsi : TL EUR USD
Vade : 1 AY 3 AY 6 AY 12 AY Diğer :
Taksit Sayısı : 12 Kar Marjı : Komisyonu :

İhtiyacınız için Bankamız kanalıyla eləcəğimiz mal ile satıcısına ilişkin bilgiler, işbu formda beyan ettiğimiz gibidir.
İşbu talep formunda yer alan ve ilgili mevzuatı ve katılım bankası teahhütleri ile sözleşme hükümleri çerçevesinde, bedelli Bankamızca ödenecek söz konusu mal ile ilgili olarak hesabımızın satıcıya ödemenin mabluğuna Bankamızca belirlenen kârın ilavesi suretiyle hesaplanan tutarda borçlandırılmasını beyan ve kabul ederiz.

Belirtilmesi Uygun Görülen Hususlar : İLK 5 AY 50.000 TL TAKSİTİLE KALAN KISIM 7 AY EŞİT TAKSİT ÖDEMELİ
Uygulanacak Kur : Dövizli işlemlerde borçlanmalar Albaraka Türk döviz alış kuru, ödemeler ise Albaraka Türk döviz satış kuru dikkate alınarak

İŞLETME ÖNVAHI / KAŞESİ / YETKİLİ İMZA

444 5 666
albarakatürk.com.tr

7AR-2009 22:12 Kimd.

Kime:AlbarakaTurk

S.1/1

FATURA
SERİ A SIRA NO: 500526

Sayı: [REDACTED]

[REDACTED]

Müşteri V.D. No. DOĞANBEY 5570615262

Fatura Tarihi: 25.10.2013
İrşadiye No: 500526
İhtilaf Tarihi: 25.10.2013

MALİN CİNSİ	MİKTARI	BİRİM	BİRLİK FİYATI	TUTARI
SICAK SAC	977836	KG.	1,3000-72	1.271.186,00
// HASANİ BEY DİĞER FİNANSE //				

Ödeme Tarihi: 25.10.2013

TOPLAM 1.271.186,00

K.D.V. % 18 228.813,62

SON CARI HESAP BAKIYENİZ

1.500.000

GR-NEL TOPLAM 1.500.000,42

YALNIZ Birimiyon Besim ve Birimiyon Kırkiki KA

ABAT MA FORM: EKİMDE
Şube No: 132 BASKI KUR SB.
Proje No: 13
Araç/Kapalı: 13

17:08:27 1

TAKSİT İÇ VERİM LİSTESİ

Önemli Tarihleri: 25/09/2013
Proje Kapanma Tarihi: 25/09/2013
Proje TL Tutar: 8,1500,000,42
Proje TL Tutar: 8,1500,000,42
Borçlandırma Kuru:
Borçlandırma Kuru:
Borçlandırma Kuru:
Borçlandırma Kuru:

Şb	P.Fj.No	Kı	T.No	Taksit Tarih	Taksit Tutar	Ana Para		Bakiye Toplama	ESMV/KDV	Kalan Anapr.	Bakiye
						ESMV/KDV	Kar				
132	01	001	25/10/2013	50.000,00	787,50	1.466.537,92	50.000,00	1.466.537,92		50.000,00	
132	01	002	25/11/2013	50.000,00	795,74	1.433.248,51	50.000,00	1.433.248,51		50.000,00	
132	01	003	25/12/2013	50.000,00	802,46	1.399.050,07	50.000,00	1.399.050,07		50.000,00	
132	01	004	27/01/2014	50.000,00	811,37	1.365.782,70	50.000,00	1.365.782,70		50.000,00	
132	01	005	25/02/2014	50.000,00	818,31	1.332.572,39	50.000,00	1.332.572,39		50.000,00	
132	01	006	25/03/2014	50.000,00	825,25	1.300.000,14	50.000,00	1.300.000,14		50.000,00	
132	01	007	25/04/2014	50.000,00	832,20	1.268.500,94	50.000,00	1.268.500,94		50.000,00	
132	01	008	25/05/2014	50.000,00	839,14	1.238.000,80	50.000,00	1.238.000,80		50.000,00	
132	01	009	25/06/2014	50.000,00	846,09	1.208.500,71	50.000,00	1.208.500,71		50.000,00	
132	01	010	25/07/2014	50.000,00	853,03	1.180.000,68	50.000,00	1.180.000,68		50.000,00	
132	01	011	25/08/2014	50.000,00	860,00	1.152.500,68	50.000,00	1.152.500,68		50.000,00	
132	01	012	25/09/2014	50.000,00	867,00	1.126.000,68	50.000,00	1.126.000,68		50.000,00	
132	01	013	25/10/2014	50.000,00	874,00	1.100.500,68	50.000,00	1.100.500,68		50.000,00	
132	01	014	25/11/2014	50.000,00	881,00	1.076.000,68	50.000,00	1.076.000,68		50.000,00	
132	01	015	25/12/2014	50.000,00	888,00	1.052.500,68	50.000,00	1.052.500,68		50.000,00	
132	01	016	27/01/2015	50.000,00	895,00	1.030.000,68	50.000,00	1.030.000,68		50.000,00	
132	01	017	29/02/2015	50.000,00	902,00	1.008.500,68	50.000,00	1.008.500,68		50.000,00	
132	01	018	31/03/2015	50.000,00	909,00	988.000,68	50.000,00	988.000,68		50.000,00	
132	01	019	30/04/2015	50.000,00	916,00	968.500,68	50.000,00	968.500,68		50.000,00	
132	01	020	31/05/2015	50.000,00	923,00	949.500,68	50.000,00	949.500,68		50.000,00	
132	01	021	30/06/2015	50.000,00	930,00	931.500,68	50.000,00	931.500,68		50.000,00	
132	01	022	31/07/2015	50.000,00	937,00	914.500,68	50.000,00	914.500,68		50.000,00	
132	01	023	31/08/2015	50.000,00	944,00	898.500,68	50.000,00	898.500,68		50.000,00	
132	01	024	30/09/2015	50.000,00	951,00	883.500,68	50.000,00	883.500,68		50.000,00	
132	01	025	30/10/2015	50.000,00	958,00	869.500,68	50.000,00	869.500,68		50.000,00	
132	01	026	31/11/2015	50.000,00	965,00	856.500,68	50.000,00	856.500,68		50.000,00	
132	01	027	31/12/2015	50.000,00	972,00	844.500,68	50.000,00	844.500,68		50.000,00	
132	01	028	30/01/2016	50.000,00	979,00	833.500,68	50.000,00	833.500,68		50.000,00	
132	01	029	29/02/2016	50.000,00	986,00	823.500,68	50.000,00	823.500,68		50.000,00	
132	01	030	31/03/2016	50.000,00	993,00	814.500,68	50.000,00	814.500,68		50.000,00	
132	01	031	30/04/2016	50.000,00	1.000,00	806.500,68	50.000,00	806.500,68		50.000,00	
132	01	032	30/05/2016	50.000,00	1.007,00	799.500,68	50.000,00	799.500,68		50.000,00	
132	01	033	29/06/2016	50.000,00	1.014,00	793.500,68	50.000,00	793.500,68		50.000,00	
132	01	034	29/07/2016	50.000,00	1.021,00	788.500,68	50.000,00	788.500,68		50.000,00	
132	01	035	29/08/2016	50.000,00	1.028,00	784.500,68	50.000,00	784.500,68		50.000,00	
132	01	036	28/09/2016	50.000,00	1.035,00	781.500,68	50.000,00	781.500,68		50.000,00	
132	01	037	28/10/2016	50.000,00	1.042,00	779.500,68	50.000,00	779.500,68		50.000,00	
132	01	038	27/11/2016	50.000,00	1.049,00	777.500,68	50.000,00	777.500,68		50.000,00	
132	01	039	27/12/2016	50.000,00	1.056,00	776.500,68	50.000,00	776.500,68		50.000,00	
132	01	040	26/01/2017	50.000,00	1.063,00	776.500,68	50.000,00	776.500,68		50.000,00	
132	01	041	25/02/2017	50.000,00	1.070,00	777.500,68	50.000,00	777.500,68		50.000,00	
132	01	042	24/03/2017	50.000,00	1.077,00	779.500,68	50.000,00	779.500,68		50.000,00	
132	01	043	23/04/2017	50.000,00	1.084,00	782.500,68	50.000,00	782.500,68		50.000,00	
132	01	044	23/05/2017	50.000,00	1.091,00	786.500,68	50.000,00	786.500,68		50.000,00	
132	01	045	22/06/2017	50.000,00	1.098,00	791.500,68	50.000,00	791.500,68		50.000,00	
132	01	046	22/07/2017	50.000,00	1.105,00	797.500,68	50.000,00	797.500,68		50.000,00	
132	01	047	21/08/2017	50.000,00	1.112,00	804.500,68	50.000,00	804.500,68		50.000,00	
132	01	048	20/09/2017	50.000,00	1.119,00	812.500,68	50.000,00	812.500,68		50.000,00	
132	01	049	19/10/2017	50.000,00	1.126,00	821.500,68	50.000,00	821.500,68		50.000,00	
132	01	050	19/11/2017	50.000,00	1.133,00	831.500,68	50.000,00	831.500,68		50.000,00	
132	01	051	18/12/2017	50.000,00	1.140,00	842.500,68	50.000,00	842.500,68		50.000,00	
132	01	052	17/01/2018	50.000,00	1.147,00	854.500,68	50.000,00	854.500,68		50.000,00	
132	01	053	16/02/2018	50.000,00	1.154,00	867.500,68	50.000,00	867.500,68		50.000,00	
132	01	054	16/03/2018	50.000,00	1.161,00	882.500,68	50.000,00	882.500,68		50.000,00	
132	01	055	15/04/2018	50.000,00	1.168,00	899.500,68	50.000,00	899.500,68		50.000,00	
132	01	056	15/05/2018	50.000,00	1.175,00	918.500,68	50.000,00	918.500,68		50.000,00	
132	01	057	14/06/2018	50.000,00	1.182,00	939.500,68	50.000,00	939.500,68		50.000,00	
132	01	058	14/07/2018	50.000,00	1.189,00	962.500,68	50.000,00	962.500,68		50.000,00	
132	01	059	13/08/2018	50.000,00	1.196,00	988.500,68	50.000,00	988.500,68		50.000,00	
132	01	060	12/09/2018	50.000,00	1.203,00	1.017.500,68	50.000,00	1.017.500,68		50.000,00	
132	01	061	12/10/2018	50.000,00	1.210,00	1.048.500,68	50.000,00	1.048.500,68		50.000,00	
132	01	062	11/11/2018	50.000,00	1.217,00	1.081.500,68	50.000,00	1.081.500,68		50.000,00	
132	01	063	11/12/2018	50.000,00	1.224,00	1.117.500,68	50.000,00	1.117.500,68		50.000,00	
132	01	064	10/01/2019	50.000,00	1.231,00	1.156.500,68	50.000,00	1.156.500,68		50.000,00	
132	01	065	09/02/2019	50.000,00	1.238,00	1.198.500,68	50.000,00	1.198.500,68		50.000,00	
132	01	066	09/03/2019	50.000,00	1.245,00	1.244.500,68	50.000,00	1.244.500,68		50.000,00	
132	01	067	08/04/2019	50.000,00	1.252,00	1.295.500,68	50.000,00	1.295.500,68		50.000,00	
132	01	068	08/05/2019	50.000,00	1.259,00	1.351.500,68	50.000,00	1.351.500,68		50.000,00	
132	01	069	07/06/2019	50.000,00	1.266,00	1.413.500,68	50.000,00	1.413.500,68		50.000,00	
132	01	070	07/07/2019	50.000,00	1.273,00	1.482.500,68	50.000,00	1.482.500,68		50.000,00	
132	01	071	06/08/2019	50.000,00	1.280,00	1.559.500,68	50.000,00	1.559.500,68		50.000,00	
132	01	072	06/09/2019	50.000,00	1.287,00	1.645.500,68	50.000,00	1.645.500,68		50.000,00	
132	01	073	05/10/2019	50.000,00	1.294,00	1.741.500,68	50.000,00	1.741.500,68		50.000,00	
132	01	074	05/11/2019	50.000,00	1.301,00	1.848.500,68	50.000,00	1.848.500,68		50.000,00	
132	01	075	05/12/2019	50.000,00	1.308,00	1.967.500,68	50.000,00	1.967.500,68		50.000,00	
132	01	076	04/01/2020	50.000,00	1.315,00	2.099.500,68	50.000,00	2.099.500,68		50.000,00	
132	01	077	04/02/2020	50.000,00	1.322,00	2.245.500,68	50.000,00	2.245.500,68		50.000,00	
132	01	078	04/03/2020	50.000,00	1.329,00	2.406.500,68	50.000,00	2.406.500,68		50.000,00	
132	01	079	03/04/2020	50.000,00	1.336,00	2.583.500,68	50.000,00	2.583.500,68		50.000,00	
132	01	080	03/05/2020	50.000,00	1.343,00	2.777.500,68	50.000,00	2.777.500,68		50.000,00	
132	01	081	03/06/2020	50.000,00	1.350,00	3.000.000,00	50.000,00	3.000.000,00			

İcara (Finansal Kiralama)

Girişimciler ihtiyaç duydukları makine, teçhizat, araç, bilgisayar gibi. yatırım malları için faizsiz finans kuruluşuna (katılım bankasına) başvururlar. Katılım bankası girişimcinin ihtiyacı olan varlığı satın alıp, mülkiyeti katılım bankasında (finansal kiralama şirketinde) kalmak üzere, varlık için belirlenen kira (vadeli ödeme) karşılığında kullanım hakkının girişiciye bırakılmaktadır. Girişimci kira ödenip bittiğinde, sözleşmede belirlenen değer üzerinden sahipliğinin faizsiz finansman kuruluşuna (katılım bankasına) geçmektedir. Daha sonra Faizsiz finans kuruluşu bu varlığı çok cüzi miktarda girişimciye satmaktadır.

Girişimci mal, araç, gereç gibi varlıkları satın almak yerine, kiralamasıyla varlığa ödenecek olan likitideyi, işletmenin başka ihtiyaçlarında kullanarak daha avantajlı duruma geçmektedir. Böylece müşteri/şirket, finansal/parasal verimliliğini ve kârlılığını artırmış olmaktadır.

Bu yöntemin avantajları;

- a. Orta ve uzun vadeli finansman sağlar.
- b. Leasing, satın alma masrafları eklenerek, yatırımının tümüne veya istenilen kısma finansman imkanı sağlar.
- c. Şirketin nakit akışına uygun esnek kira ödeme (vade) düzenlemesi ile yatırımların zorlanmadan gerçekleştirilebilir. Şirket sözleşme süresi boyunca kiralardan sabit kalmasının avantajını kullanarak, başka yatırımlar yaparak büyüyebilir.
- d. Yatırımlar leasing ile finanse edilerek öz kaynakların azalması önlenir. Böylece, öz kaynakların işletmenizdeki diğer alanlara kullanılabilir.
- e. Kira (vade) bitiminde, kiraladığınız mal veya ekipmana, belirlenmiş sembolik bir bedelle sahip olur.
- f. Leasing ile alınan ekipmanlar için amortisman müşteri kiracı tarafından ayrılır. Bu yolla vergi indirimi avantajı kazanır.

Bu yöntemin esası şudur: bir mal ister vadeli/taksitli ister peşin olarak satılmış olsun işleme konu olan malın mülkiyeti her durumda müşteriye geçmektedir. Mal vadeli/taksitli olarak satılmışsa mal alan müşteri ödemeyi belirlenen vade/vadelerde yapmakla yükümlüdür. Ancak düşünüldüğünde bu durumun satıcı açısından bir risk meydana getirdiği görülür. Çünkü malın mülkiyeti alıcıya geçmesine rağmen satıcı istediği bedeli karşı taraftan henüz tahsil edememiştir. İşte bu durumun ortadan

kaldırılması için malın bedeli tamamen ödeninceye kadar mülkiyeti satıcıda kalmasını temin edecek bir finans yönteminin uygulanması ihtiyacı doğmuştur. Leasing/finansal kiralama, bu ihtiyacı karşılamak amacıyla kullanılan bir yöntem haline gelmiştir. İcara finansmanı çeşitli aşamalardan oluşmaktadır. Bu aşamalar (ÖZSOY, 2012:181-183).

- a. Kiracı ile satıcı arasında ön satış anlaşması yapılır ve fiyat sadece tespit edilir; müşteri malı satın almaz.
- b. Müşterinin müracaatı üzerine katılım bankası malı satıcıdan satın alır ve satıcı müşteriye yollarken faturayı da katılım bankasına yollar
- c. Katılım bankası mal bedelini peşin olarak satıcıya öder ve böylelikle malın mülkiyeti katılım bankasına geçer. Katılım bankası daha sonra müşterisine kiralar.
- d. Müşteri kira taksitlerini katılım bankasına öder ve ödemelerin yapılacağı kira müddeti boyunca malın kullanım hakkını elinde bulundurur.
- e. Ödemeler tamamlandıktan sonra mal mülkiyeti, finansal kiralama sözleşmesinden bağımsız olarak yapılan bir hibe veya satış akdi yoluyla kiracıya geçer.

İcara uygulama örneği

Finansal kiralama yapmak isteyen girişimci ilk önce aşağıdaki belgeleri düzenleyip katılım bankasına teslim eder. Faizsiz finans kurumu (katılım bankası) tarafından gerekli incelemeler yapıldıktan sonra müşterinin talebi olumlu olarak karşılanırsa müşteriden bir vekâletname istenir. Daha sonra müşterinin istediği varlık satın alınır. Ve sözleşme şartlarına göre müşteriye kiralanır. Kira süresi bittikten sonra varlık sözleşme şartlarına göre sembolik miktar müşteriye satılır.

Albaraka Türk katılım bankasından alınan örnek uygulama aşağıda örnekte görülmektedir.

YURTIÇİ FİNANSAL KİRALAMA TALEP FORMU

Tarih: _____

TALEP EDEN

Müşteri No. : _____
 İşletmenin Ünvanı/Adı Soyadı : _____
 Görüşülecek Yetkili Kişi : _____
 Adresi : _____
 Telefon, Faks, E-posta : _____
 Bağlı Bulunduğu : _____
 V. Dairesi ve No'su/T.C. Kimlik No : _____

FİNANSAL KİRALAMA AMACIYLA YURTIÇİNDEN TEMİN EDİLECEK TAŞINIR/TAŞINMAZ MALIN

Cinsi : _____ Miktarı : _____
 Toplam Tutarı (KDV Hariç) : _____
 Uygulanacak KDV Oranı : _____
 Kullanılmış Olup Olmadığı : Yeni ve Kullanılmamış 2.el
 GTİP No. : _____
 Yatırım Teşvik Belgesi : Var Yok YTB Tarih ve No'su : _____

SATICI FİRMAYA AİT BİLGİLER

Satıcı Firma No. : _____
 Satıcı Firma Ünvanı/Adı Soyadı : _____
 V. Dairesi ve No'su/T.C. Kimlik No : _____
 Telefon, Faks, E-posta : _____
 Görüşülecek Yetkili Kişi : _____

TALEP EDEN İŞLETMENİN GERİ ÖDEME PLANI

Borçlanma Para Cinsi:

TL USD EUR

Mal/lar şubemizde görülmüştür ve kıymet takdiri yapılmıştır.
 Mal/lar şubemizde daha sonra görülecek ve kıymet takdiri yapılacaktır.

Gerekli Evraklar:

A-MENKUL İŞLEM

- 1- Proforma Fatura (Bankamız adına, GTİP Kodu ile Yeni / 2.El Kullanılmış Bilgisini içerir.)
- 2- Ekspertiz Raporu (Ekspertiz SPK lisanslı firma veya Sanayi Odası eksperlerince yapılmalıdır.)

Not: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamındaki işlemlerde "YTB Ve Yurtiçi Mak.Tech.Listesi Örneği" (Faiz Desteği İçerilerde ayrıca "Taahhütname" : Form No: E219/00)

B-GAYRİMENKUL İŞLEM

- 1- Proforma Fatura (Bankamız Adına)
- 2- Tapu Örneği (Satıcıya ait)
- 3- Ekspertiz Raporu (Ekspertiz SPK lisanslı firmalarca yapılmış olmalıdır.)
- 4- Yapı Kullanma İzin Belgesi/İskan Ruhsatı (İlgili Belediyeden)
- 5- Emlak Vergisi Beyannamesi Örneği (Satıcıya ait)
- 6- Emlak Rayiç Değerini Gösterir Belge (İlgili Belediyeden)
- 7- Emlak Ve Çevre Temizlik Vergisi Borcu Yoktur Belgesi (İlgili Belediyeden)
- 8- Arsa Birim m2 Rayiç Değerini Gösterir Belge (Yapı Ruhsatı 01.01.2013 Sonrası Olan 150 m2 Altı Konut İşlemlerinde)
- 9- Fin. Kir. Sözleşme Öncesi Bilgi Formu (Mortgage Kapsamındaki Konut İşlemlerinde (Form No: E148))

C-ORTAK BELGELER

- 1- Öngörülüş İse Peşinatın, Komisyonun (KDV dahil) alındığına dair bloke ekstresi
- 2- Vergi Levhası, İmza Sirküleri/Beyanı, Ticaret Sicil Gazetesi, Faaliyet Belgesi, Oda Sicil Kayıt Belgesi

Uygulanacak Kur: Döviz endeksli işlemlerde borçlanmalar Albaraka Türk Katılım Bankası döviz alış kuru üzerinden yapılır. Satıcılara yapılacak ödemelerde kiracı ve satıcı firma arasındaki kur mutabakatı esastır. Albaraka satış faturasında kullanılacak kur konusunda gerektiğinde müdahil olabilir.

Diğer Hususlar

- Sözleşme süresi sonunda doğacak devir masrafları kiracı firma tarafından karşılanacaktır.
- Gayrimenkul işlemlerinde tapu alım satım masrafları kiracıya aittir.
- 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanununun 24. maddesi gereği malın sigorta ettirilmesi zorunludur. Sigorta primlerinin ödenmesi kiracıya aittir.
- İş bu talep formu çerçevesinde Bankamızla imzalayacağımız finansal kiralama sözleşmesi kapsamında tarafımıza kiralanmak üzere yukarıda belirtilen satıcı firma/lar dan satın alacağımız mal/ların bedeli ile mala ilişkin masraf vesair bedelin vergiler dahil olmak üzere ilgili kişilere / firmalara ödenmesini beyan, kabul ve talep edertz.

İŞLETME
(KAŞE VE YETKİLİ İMZA/LAR)

ALBARAKA TÜRK
KATILIM BANKASI A.Ş.

..... ŞUBESİ

Yukarıdaki bilgiler eksiksiz ve okunaklı olarak doldurulacaktır. Bilgilerin eksik yada yanlış olması halinde doğacak zarar ve sorumluluk müşteriye aittir.

Ticaret Ünvanı: Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.

Sicil Numarası: İstanbul Ticaret Sicil Memurluğu/206671

İşletme Merkezi: Saray Mah. Dr. Adnan Bıyıklıoğlu Cad.

İnternet Sitesi Adresi: www.albankaturk.com.tr

No:6 34768 Ümraniye/İstanbul

0350 222 5 666

444 5 666

albankaturk.com.tr

YURTDIŞI FİNANSAL KİRALAMA TALEP FORMU

TALEP EDEN Tarih:

Müşteri No. :

İşletmenin Ünvanı/Adı Soyadı :

Görüşülecek Yetkili Kişi :

Adresi :

Telefon, Faks, E-posta :

Bağlı Bulunduğu
V. Dairesi ve No'su/ T.C. Kimlik No :

FİNANSAL KİRALAMA AMACIYLA YURT DIŞINDAN TEMİN EDİLECEK TAŞINIR/TAŞINMAZ MALIN

Cinsi : Miktarı :

Toplam Tutarı (KDV Hariç) :

Uygulanacak Kdv Oranı :

Kullanıldığı Saha :

Kullanılmış Olup Olmadığı : Yeni ve Kullanılmamış 2.el

Yatırım Tevvik Belgesi : Var Yok YTB Tarih ve No'su

İHRACATÇI FİRMA VE İŞLEME AİT BİLGİLER

Satıcı Firma No. :

Satıcı Firma Ünvanı :

Adres/Ülkesi :

Ödenecek Tutar : OEUR, OUSD, O(.....)

Ödeme Yapılacak Banka :

İban No :

Swift Kodu :

Ödeme Şekli Akreditif Peşin Vesaik Mukabili

Teslim Şekli CIF/CIP FOB/EXW DİŐER

Sevk Şekli Gemi Kamyon Uçak

GTİP NO :

Malın Tahmini Yükleme ve Varış Tarihi :

İhracatçının Türkiye Mümessili :

Mümessil (Görüşülecek Kişi ve Tel/Faks/E-posta) :

Malın İthalinde Alınması Gereken İzin Türleri :

TALEP EDEN İŞLETMENİN GERİ ÖDEME PLANI

Borçlanma Para Cinsi: TL USD EUR

Peşinat Tutarı (KDV Hariç, Borçlanma Para Cinsinden)

Komisyon (KDV hariç)

Ortalama Vade (Gün Sayısı)

Ortalama Vade Kâr Oranı

Kira Taklit Sayısı

Varsa Özel Taklit Yapısı

Kiracının Kabul Ettiği Sigorta Teklif No.

Gerekli Evraklar:

- 1- Proforma Fatura (Bankamız adına, GTİP Kodu ile Yeni / 2.El Kullanılmış Bilgisini İçerir.) Varsa Özel Taklit Yapısı
- 2- Proforma Faturanın Türkçe Tercümesi
- 3- Co Sertifikası / EC Declaration Of Conformity (Onaylı Örnek)
- 4- Ürün Üzerinde mevzuata uygun CE İşareti / Etiketli Bulunduğuna Dair Uluslararası Sigorta Teklif No.
- 5- Gözetim Şirketi Raporu (A.B. Üyesi Ülkeler dışından ATR'siz yapılan ithalat işlemlerinde)
- 6- Öngörülmiş İse, Peşinatın, Komisyonun (KDV dahil) alındığına dair bloke ekstresi
- 7- Vergi Levhası, İmza Sirküleri/Beyanı, TSG, Faaliyet Belgesi, Oda Sicil Kayıt Belgesi
- 8- Akreditif Açma Talep Formu (Akreditifli işlemlerde, form no; E030/11, Amir ALBARAKATÜRK KATILIM BANKASI A.Ő. olmalıdır.)
- 9- Rezerv Taahhütnamesi (Akreditifli işlemlerde, form no; E032/06)
- 9- Flotun Sigorta Poliçesi (Abonman Sözleşmesi Poliçesi kapsamı dışındaki işlemlerde)

Not: Yatırım Tevvik Belgesi kapsamındaki işlemlerde "YTB Ve Yurtdışı Mak.Teçh.Listesi Örneği" (Faiz Desteği İçerenlerde ayrıca "Taahhütname" : Form No: E219/00)

Uygulanacak Kur: Dövizle endeksli işlemlerde borçlanmalar Albaraka Türk Katılım Bankası döviz alış kuru üzerinden yapılır.

Diğer Hususlar

- Sözleşme süresi sonunda doğacak devir masrafları kiracı firma tarafından karşılanacaktır.
- 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanununun 24. maddesi gereği malın sigorta ettirilmesi zorunludur. Sigorta primlerinin ödenmesi kiracıya aittir.
- İş bu talep formu çerçevesinde Bankamızla imzalayacağımız finansal kiralama sözleşmesi kapsamında tarafımıza kiralanmak üzere yukarıda belirtilen satıcı firma/lar dan satın alacağınız mal/ların bedeli ile mala ilişkin masraf vesair bedelin vergiler dahil olmak üzere ilgili kişilere / firmalara ödenmesini beyan, kabul ve talep edertz.

İŞLETME
(KAŞE VE YETKİLİ İMZA/LAR)

ALBARAKA TÜRK
KATILIM BANKASI A.Ő.
..... ŞUBESİ

0850 222 5 666
444 5 666
albarakatürk.com.tr

İcara (Finansal Kiralama) Uygulaması

alBaraka

YURTDIŞI FİNANSAL KİRALAMA TALEP FORMU

Tarih: 28.02.2013

TALEP EDEN

Müşteri No. :
İşletmenin Ünvanı/Adı Soyadı :
Görüşülecek Yetkili Kişi :
Adresi :
Telefon, Faks, E-posta :
Bağlı Bulunduğu
V. Dairesi ve No'su/T.C. Kimlik No :

FİNANSAL KİRALAMA AMACIYLA YURT DIŞINDAN TEMİN EDİLECEK TAŞINIR/TAŞINMAZ MALIN

Cinsi : KULE VİNG Miktarı : 2
Toplam Tutarı (KDV Hariç) : 360.000 USD
Uygulanacak Kdv Oranı : 1
Kullanıldığı Saha : İnşaat
Kullanılmış Olup Olmadığı : Yeni ve Kullanılmamış 2. el
Modeli ve Model Yılı : BOSTAIN mc 205 B-2c 2013
Malın Kullanılacağı Adres :
Yatırım Tevlik Belgesi : Var Yok YTB Tarih ve No'su

İHRACATÇI FİRMAYA VE İŞLEME AIT BİLGİLER

Satıcı Firma No. :
Satıcı Firma Ünvanı :
Adres/Ülkesi :
Ödenecek Tutar : 360.000 USD OEUR, OUSD, O()
Ödeme Yapılacak Banka : Garanti Bankası
İban No :
Swift Kodu : TCBATN1S
Ödeme Şekli : Akreditif Peşin Vesaltî Mukabilî
Teslim Şekli : CIF/CIP FOB/EXW DiğER
Sevki Şekli : Gemi Kamyon Uçak
GTİP NO : 84.26.20.00 Gümrük Vergi Oranı :
Malın Tahmini Yükleme ve Varış Tarihi : 1. Kule Vİng hemen 2. Kule Vİng Nisan 2013
İhracatçının Türkiye Mümessili :
Mümessil (Görüşülecek Kişi ve Tel/Faks/E-posta) :
Malın İthalinde Alınması Gereken İzin Türleri :

TALEP EDEN İŞLETMENİN GERİ ÖDEME PLANI

Borçlanma Para Cinsi:

TL USD EUR

Gerekli Evrak:

- 1- Proforma Fatura (Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. adına/GTİP numaralı/Proforma Türkçe Tercümesi ile birlikte.)
- 2- Akreditif açma talimatı (Form No.: E030/10, Amir ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.)
- 3- Rezerv taahhütname (Form No.: E032/04)
- 4- CE Sertifikası (Onaylı Örneği)
- 5- YTB ve Makine Teçhizat İstisi Örneği (Yatırım Tevlikli İşlemlerde)
- 6- Faiz Destekli Kira YTB kapsamındaki işlemlerde taahhütname ve dilekçe örneği (taahhütname Form No: E219/00)
- 7- Peşinat, Komisyonun (KDV'leri dahil) alındığına dair bloke ekstresi
- 8- Flotün Sigortası Poliçesi (Abonman Sözleşmesi Poliçesi kapsamı haricindeki işlemlerde)
- 9- Vergi Levhası, İmza Sirküleri/Beyan, Ticaret Sicil Gazetesi, Faaliyet Belgesi, Oda Sicil Kayıt Belgesi

Uygulanacak Kır: Dövizle endeksli işlemlerde borçlanmalar Albaraka Türk Katılım Bankası döviz alış kuru üzerinden yapılır.

DiğER Hususlar

- Sözleşme süresi sonunda doğacak deşir masrafları kiracı firma tarafından karşılanacaktır.
- 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanununun 24. maddesi gereğİ malın sigorta ettirilmesi zorlunudur.
- Sigorta primlerinin ödemesi kiracıya aittir.
- İf bu talep formu çerçevesinde Bankamızla imzalayacağımız finansal kiralama sözleşmesi kapsamında tarafımızla kiralanmak üzere yukarıda belirtilen satıcı firmalardan satın alacağımız mal(ların) bedeli ile mala ilişkin masraf vesalir bedelin vergiler dahil olmak üzere ilgili kişilere / firmalara ödemesini kabul ve talep ederiz.

Peşinat Tutarı (KDV Hariç, Borçlanma Para Cinsinden) :
Komisyon (KDV hariç) : 1
Ortalama Vade :
Ortalama Vade Kâr Oranı :
Kira Taksit Sayısı : 24
Varsa Özel Taksit Yapısı :
Kiracının Kabul Ettiğİ Sigorta Taksit No. :

ALBARAKA TÜRK
KATILIM BANKASI A.Ş.
..... ŞUBESİ

0850 222 5 666
444 5 666
albarakaturk.com.tr

FATURA
INVOICE

İl Kodu 34

ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
SARAY MAH. DR. ADNAN BÜYÜKDENİZ
CAD. NO:6 34768
UMRANIYE-İSTANBUL

SERİ : A
SIRA : 470169

İRS. TARİHİ :
İRSALİYE NO. :
FAT. TARİHİ : 15.04.2013

Müşteri VD. BÜYÜK MÜKELLEFLERİ V.No. 047 000 8702

Parça Kodu	Açıklama	Adedi	Birim Fiyatı	Tutarı
	POTAIN MC 205 B - 2C TİP (S/N 352627) KULE VİNÇ 2013 MODEL YENİ VE KULLANILMAMIŞTIR.	1	430.000,00 USD	430.000,00 USD
	POTAIN MC 205 B - 2C TİP (S/N 352628) KULE VİNÇ 2013 MODEL YENİ VE KULLANILMAMIŞTIR.	1	430.000,00 USD	430.000,00 USD
TOPLAM CİP, TUZLA SERBEST BÖLGE GÜMRÜK TESLİMİ				860.000,00 USD
YALNIZ/ SEKİZYÜZALTMİŞBİN USD.				
Sipariş No: 5000000-51				
G.T.İ.P NO : 84.26.20.00				
Net Kilo : 283.202,00 KG				
Brüt Kilo : 283.506,00 KG				
Toplam Kap : 400 Kap				
Menşei : ÇİN HALK CUMHURİYETİ				
Ödeme Şekli : VESAK MUKABİLİ				
BANKA DETAYLARI				
BANKA : GARANTİ BANKASI				
ŞUBE KODU : 489				
ŞUBE : EGE SERBEST BÖLGE				
IBAN NO : [REDACTED]				

- 1) Fatura tebliğinden sonra fiyat ve muhteviyatı hakkında itiraz kabul edilmez.
- 2) Mallar müşteri hesap ve rizikosunda sayılır.
- 3) İşbu fatura bedeli tahallül mahabuzu veya banka havalesiyle tahallül edilir.

FATURA
INVOICE

İl Kodu 34

ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
SARAY MAH. DR. ADNAN BÜYÜKDENİZ
CAD. NO:6 34768
UMRANIYE-İSTANBUL

SERİ : A
SIRA : 470169

İRS. TARİHİ :
İRSALİYE NO. :
FAT. TARİHİ : 15.04.2013

Müşteri VD. BÜYÜK MÜKELLEFLERİ V.No. 047 000 8702

Parça Kodu	Açıklama	Adedi	Birim Fiyatı	Tutarı
	POTAIN MC 205 B - 2C TİP (S/N 352627) KULE VİNÇ 2013 MODEL YENİ VE KULLANILMAMIŞTIR.	1	430.000,00 USD	430.000,00 USD
	POTAIN MC 205 B - 2C TİP (S/N 352628) KULE VİNÇ 2013 MODEL YENİ VE KULLANILMAMIŞTIR.	1	430.000,00 USD	430.000,00 USD
	TOPLAM CİP, TUZLA SERBEST BÖLGE GÜMRÜK TESLİMİ			860.000,00 USD
	YALNIZ/ SEKİZYÜZALTIMİŞBİN USD.			
	Sipariş No: 5000000-51			
	G.T.İ.P NO : 84.26.20.00			
	Net Kilo : 283.202,00 KG			
	Brüt Kilo : 283.506,00 KG			
	Toplam Kap : 400 Kap			
	Menşei : ÇİN HALK CUMHURİYETİ			
	Ödeme Şekli : VESÂİK MUKABİLİ			
	BANKA DETAYLARI			
	BANKA : GARANTİ BANKASI			
	ŞUBE KODU : 489			
	ŞUBE : EGE SERBEST BÖLGE			
	IBAN NO : [REDACTED]			

- 1) Fatura tebliğinden sonra fiyat ve muhteviyatı hakkında itiraz kabul edilmez.
- 2) Mallar müşteri hesap ve rizikosunda sayılır.
- 3) İşbu fatura bedeli tahallül mahabuzu veya banka havalesiyle tahallül edilir.

Türkiye Cumhuriyeti

Yev.No :(A)

25 Mart 2013

T.C.
ANKARA
53. NOTERLİĞİ

ANKARA 53.
NOTERİ
ZEYNEP BİYİK

MUTLUKÖY SİT.
GALERİA ARKASI
1948.SOKAK NO:4
ÜMITKÖY/ANKARA
Tel : 312 -
2381288-89

ÖRNEKTİR
DÜZENLEME ŞEKLİNDE
FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİ

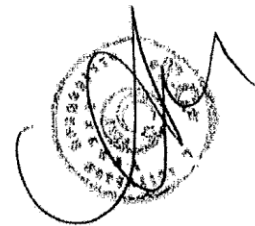
İkibinonüç yıl Mart ayının yirmibeşinci günü 25.03.2013

Aşağıda mühür ve imzası bulunan ben ANKARA 53. NOTERİ ZEYNEP BİYİK Vekili İmzaya Yetkili Başkatiip AYSEL HEKİMHAN MUTLUKÖY SİT. GALERİA ARKASI 1948.SOKAK NO:4 ÜMITKÖY/ANKARA adresindeki dairemde görev yaparken işlerinin yoğunluğu nedeniyle ile istek üzerine gidilen ve Beyoğlu 31 Noterliğinden 28.5.2012 tarih ve 20954 yevmiye numarası ile onaylı Düzenleme Şeklinde Vekaletnameye göre Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. adına vekaleten hareketle Kiralayan sıfatı ile gösterdiği Yenimahalle Nüfus Müdürlüğü'nden verilmiş [redacted] fotoğrafı Nüfus Cüzdanına göre [redacted] numaralarında kayıtlı olup, [redacted] adresinde oturduğunu,okur yazar olduğunu söyleyen, [redacted] numaralı ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş. adına vekaleten [redacted] ile Ankara 53. Noterliğinden [redacted] ile onaylı imza sirkülerine göre [redacted] adresinde mukim [redacted] adına hareketle kiracı sıfatı ile gösterdi Çankaya Nüfus Müdürlüğü'nden verilmiş [redacted] fotoğrafı Nüfus Cüzdanına göre [redacted] kayıtlı olup, baba adı [redacted], ana adı [redacted], doğum tarihi [redacted] olan ve halen [redacted] ANKARA adresinde oturduğunu,okur yazar olduğunu söyleyen, [redacted] T.C. kimlik numaralı [redacted] adına Şirket Müdürleri [redacted] Çankaya Nüfus Müdürlüğü'nden verilmiş [redacted] gün, [redacted] kayıt ve [redacted] numaralı, fotoğrafı Nüfus Cüzdanına göre [redacted] ili, [redacted] ilçesi, [redacted] mahallesi / köyü [redacted] cilt, [redacted] aile sıra, [redacted] sıra numaralarında kayıtlı olup, baba adı [redacted], ana adı [redacted], doğum tarihi [redacted] olan ve halen [redacted] ANKARA adresinde oturduğunu,okur yazar olduğunu söyleyen, [redacted] T.C. kimlik numaralı [redacted] adına Şirket Müdürleri [redacted] birlikte bana başvurarak bir düzenlenmesini istediler. İlgilerinin kimliği hakkında yukarıda yazılı belge ilekanı sahibi olduğum gibi bu işlemi yapma yeteneklerinin bulunduğunu ve okur yazar olduklarını anladım. Bunun üzerine ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş. adına vekaleten [redacted] adına Şirket Müdürleri [redacted] adına Şirket Müdürleri [redacted] bu surette söze başladılar. *

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

KDV, Harç, Damga Vergisi ve Değerli Kağıt bedelli mabruz karşılığı tahsil edilmiştir.

S-1/1

Bir tarafta, Saray Mahallesi Dr. Adnan Büyükdeniz Caddesi No:6 34768 Ümraniye/İstanbul adresindeki Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (Kiralayan) ile diğer tarafta, [REDACTED] Ankara adresindeki [REDACTED] (Kiracı) arasında, aşağıdaki hükümlere tabi bir finansal kiralama sözleşmesi imzalanmıştır.

1. Tanımlar:

Aşağıda yer alan kavram ve terimler, metinde aksine bir sarahat olmadıkça işbu sözleşmede, karşılarda belirtilen anlamları ifade edecektir:

Kira Bedeli : Bu sözleşme gereğince Kiracının ödeyeceği ve Ek-1 ödeme planında gösterilen bedeldir.

Mal : Sözleşmenin konusunu teşkil eden ve ayrıntıları Ek-2 'deki listede belirtilmiş olan mal veya mallar

Teminat : Bu sözleşme gereğince alınmış olan aynı ve nakdi veya şahsi bütün teminatlar.

Sözleşme : İşbu finansal kiralama sözleşmesi ve ekleri.

Malın Tesellümü (Kabulü) Makbuzu: Malın Kiracıya teslim edildiğini belgeleyen belge. (Ek-3)

Kanun : Finansal Kiralama, Faktoring Ve Finansman Şirketleri Kanunu.

2. Konu:

Bu sözleşmenin konusu; cinsi, özelliği, nitelik ve sayısı Ek-2'deki listede gösterilmiş bulunan malın, bu sözleşme, Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uyarınca, sözleşmenin amacına uygun bir tarzda ve özenle kullanması için Kiracıya finansal kiralanmasıdır.

3. Süre:

Sözleşmenin süresi Ek-1 ödeme planında yazılmış olan süredir. Sözleşme ve eklerinde ayrıca bir süre yazılmamış olursa, sözleşmenin başlangıcından, Ek-1 ödeme planındaki en son kira bedelinin ödeneceği tarihe kadar geçecek süre, sözleşme süresi olarak kabul edilir.

Sözleşme, sürenin bitmesi ile kendiliğinden sona ermez; Kiralayanın malın satın alınması için yapacağı tebligat tarihine kadar geçerliliğini sürdürür; ancak tebligat tarihi itibarıyla kendiliğinden sona erer.

4. Sözleşmenin Yürürlüğe Girmesi:

4.1. Sözleşme aşağıda (4.4)'de gösterilen şartların tümünün gerçekleşmesi halinde yürürlüğe girer. Ancak, Kiracının siparişi sebebiyle, Mal satıcıdan Kiralayan tarafından satın alınmışsa; Kiracı işbu finansal kiralama sözleşmesindeki tüm yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır. Malın Kiracıya teslim edilmiş olması halinde ise; aynı zamanda Ek-1 ödeme planında yazılı kira taksitlerini de vaktinde ödemek zorundadır.

4.2. Sözleşmenin yürürlüğe girmemesi ve sözleşmeden dönülmesi hallerinde Kiracı, Kiralayandan herhangi bir ad altında hiçbir talepte bulunamaz. Bu halde, sözleşme giderleri ile Kiralayanın sözleşmenin hüküm ifade etmemesi nedeniyle maruz kalmış olduğu tüm zararlar ve Kiralayan tarafından yapılan her türlü diğer giderler, bütün fer'ileri ile birlikte Kiracıya ait olup, Kiracı tarafından derhal Kiralayana ödenir.

4.3. Sözleşmenin imzasından itibaren 90 gün zarfında yürürlük şartları tamamlanılmıyorsa Kiralayan bir haftalık süre vererek sözleşmeden dönebilir.

4.4. Sözleşmenin yürürlük şartları şunlardır:

ASLINDA İMZA VARIR

25 MART 2013
№ 1018-21

- 4.4.1. Cari mevzuat gereği izin gerektiren işlemlerde, gereken her türlü izinlerin alınmış olması,
4.4.2. Kiralayan tarafından istenilen belgelerle teminatların Kiralayana teslim edilmiş bulunması, (Bu hususta Kiralayanın Kiracıya şartlara göre mehil vermesi hali müstesnadır.)
4.4.3. İşlem teşvikli olarak gerçekleştirilecek ise; bu sözleşme ile finansal kiralama konusu olacak yatırım (mal) ile ilgili Kiracıya, ilgili ve yetkili merci tarafından tanınmış bulunan bütün teşviklerin aynı merci tarafından Kiralayana tanınarak Kiralayan adına teşvik belgesine bağlanması; yatırım için Kiracı tarafından henüz teşvik belgesi alınmamış ve Kiralayan ile birlikte başvuruda bulunulacaksa başvurunun sonuçlanıp yatırımın Kiracı ve Kiralayan adına ayrı ayrı teşvik belgesine bağlanmış bulunması.

5. Beyanlar:

Bu Finansal Kiralama işlemi ile ilgili olarak, Kiracı veya Kiracıyı temsilen veya tevkilen hareket edenler;

Yasal olarak yaptıkları işlemin gerektirdiği şekilde ve tam ehliyete sahip olduklarını; Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde, işbu sözleşmede belirtilen adreste, mevzuata uygun olarak faaliyette bulduklarını, sözleşme ile ilgili işlemde kullanılan ve kullanılacak olan kıymetli evrak, belge, taahhütname, kefalet veya garantinin verilmesi, imzası, ifası ve tevdiinin yasal yetkileri içinde bulunduğunu, bunlar için gerekli bütün kanuni işlemlerin yapıp izinlerinin alındığını, resmi ve özel makamlara verilen belge ve taahhütlerin geçerli ve gerçek olduğunu, kanuni, kazal ve akdi bir kısıtlamanın veya sınırlamanın ne işlemler, ne de kişilikleri açısından mevcut bulunmadığını; Herhangi bir temerrüt hal veya ihtarname yada süre dolması sonucu temerrüde yol açacak bir durumun bulunmadığını, aleyhlerine yapılan takiplerin semeresiz kalması halinin mevcut bulunmadığını ve beklenmediğini;

Kiralayana ibraz ettikleri mali tabloların ve finansal raporların genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri doğrultusunda hazırlandığını, sözü geçen tablo ve raporların gerçeği yansıttığını, gerçekleşmesi şarta bağlı ve/veya gösterilmeyen herhangi bir pasif ve fiikif bir aktif kalem bulunmadığını ve Kiralayana verilen en son tarihli mali tablo ve finansal raporun hazırlanma tarihinden itibaren olumsuz bir gelişmenin meydana gelmediğini ve gelmesinin beklenmediğini;

Bu sözleşmeden kaynaklanan borç ve yükümlülüklerini; diğer ilişkililerden doğan ve doğacak borçları nazara alınınca dahi ödemeye muktedir olduklarını, Kiralayanın yazılı muvafakatı olmadan mali güçlerini aşan bir mükellefiyete girmeyeceklerini; kabul, beyan ve taahhüt ederler.

6. Komisyon, Vergi, Masraf ve Sair Mali Yükümlülükler:

6.1. Sözleşmeden, ihbar, ihtarlardan ve malın incelenmesi ve iadesinden aynı veya şahsi teminat tesisinden, tescilinden, kaldırılmasından, değiştirilmesinden ve icrasından, doğacak her türlü giderler ile yasal olarak gerek Kiracı ve gerekse Kiralayan tarafından, hangi sebep, suret ve gerekçe ile olursa olsun ödenmesi gereken her tür ve kategorideki mevcut veya sonradan çıkarılan her türlü vergiler, harçlar, fonlar, masraflar ve ücretler Kiracıya aittir. Halen mevcut ve ileride doğacak vergi, resim, harç ve ücretler ile cezalar ve bunlardaki artışlar, yeniden değerlemeler ile Kiralayanca sözleşme çerçevesinde kendi hakkını korumak veya başka sebeple yapacağı ihtar, ihbar, protesto, tahsil masrafları ve komisyonları ile sair masraf, komisyon ve ücretler de Kiracıya aittir.

6.2. İşbu sözleşme ve sözleşmeye istinaden kurulan tüm ilişkilere ilişkin damga resmi bedelleri, tescil harçları ve her türlü vergi, resim ve harç, fon dahil mali yükümlülükler ve masraflar ile mevcut vergi, harç, resim ve fonlara gelecek zamılar, ilave vergi, harç, resim ve fonlar ve bunların gecikme hallerindeki fer'ileri de Kiracıya ait olacaktır.

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

25 MART 2013

No 10 18-121

6.3. Kiracıya kiralanmak üzere satın alınacak, ithal edilecek mallar Kiralayan adına alınsa veya ithal edilse dahi bu mallara ilişkin olarak doğmuş ve doğabilecek Kur Farkı KDV'si ile bu sözleşme ve sözleşme konusu mallarla ilgili olarak kanun ve sair mevzuatlardan doğabilecek her türlü vergi, harç, resim, fon ve sair mali yükümlülükler (bunlarda meydana gelecek artışlar dâhil) ile bunların ceza ve ferileri Kiracıya aittir.

6.4. Kiracıya, kiralanacak mallarla ilgili olarak, satım, ihalat ve sair aşamalarda KDV, Gümrük ve sair vergiler ile bu vergilere ait bayannamelerin gerek Kiracı, gerek gerekse gümrükcü, satıcı, ithalatçı veya sair kişiler tarafından hiç verilmemesi, geç verilmesi, malın, hizmetin cins, miktar, nitelik, menşe ülke, gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP), fiyat ve sair tüm hususlarda hatalı, eksik, yanlış, usulsüz beyanda bulunulması nedeni ile Kiralayan adına tarh, tahakkuk ve Kiralayandan tahsil edilse dahi tüm vergi, harç, resim, fon ve cezalar ile sair ferilere ilişkin tüm sorumluluklar Kiracıya ait olup, Kiralayan gerek işbu sözleşmedeki, gerekse bu maddedeki fon, vergi, harç, resimler ve bunların cezaları ile ferilerini Kiracının hesabına resen borç kaydetmeye ve bunları ilgili vergi dairelerine ödemeden de Kiracıdan rücu tahsil yetkilidir.

6.5. Kiracı ile olan ilişkiler nedeniyle Kiralayanın sorumlu ve/veya müteselsil sorumlu sıfatı ile ödeyeceği vergi, harç ve resimler ile Kiracı tarafından borçlarının ödenmesini temin zımında verilmiş veya hangi sebeple olursa olsun Kiralayan uhdesinde bulunacak taahhüt, protokol, sözleşme, ciro edilen senetler dahil bircümle senetlerdeki Damga Vergisi ve sair vergi, harç, resim ve bunlardaki noksanlıkları ile cezalardan, bunların gecikme zamları ile ferilerinden dolayı Kiracı sorumlu olup, Kiralayanın bunları tamamlaması veya ödemesi halinde Kiralayan bunları da Kiracının hesabına resen borç kaydederek Kiracıya rücu edecek ve bunlarla ilgili olarak Kiracı, Kiralayana karşı hiçbir hak iddiasında bulunmayacaktır.

6.6. Kiralayan tarh, tahakkuk, tahsil edilecek vergi, harç, resim, fon ve sair mali yükümlülükler ile ilgili olarak davalar açmak zorunda olmayıp, Kiracı isterse tarh, tahakkuk ve tahsil edilen vergi, harç, resim ve fonların bedellerini nakden Kiralayana yatırmak veya Kiralayanın kabul edeceği teminatları göstermek kaydıyla ve tüm masraf, ücreti vekalet ve bunlara ilişkin sonuçları kendisine ait olmak üzere ilgili mercî aleyhine dava açabilir veya dava açabilmesi için yetki belgesi ve/veya rücu belgesi talep edebilir ya da sorumluluk kendisine ait olmak üzere gösterdiği avukata vekalet verilmesini talep ederek Kiralayan adına davayı takip edebilir. Ancak bu halde dava Kiralayan aleyhine neticelenirse, tüm sorumluluğun kendisine ait olacağını; Kiralayana yüklenebilecek tüm bedelleri (asıl, ferî, masraf, ücret vs.) kendisinin ödeyeceğini, bunları herhangi bir nedenle Kiralayan ödemek zorunda kalırsa, hiçbir ihbar ve ihtara gerek olmaksızın Kiralayanın bu bedelleri resen Kiracı hesabına borç kaydederek tahsil edebileceğini, Kiracı kabul ve taahhüt eder.

6.7. Kiralayan tarafından Kiracı aleyhine alınacak ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir kararı ve sair işlemler için istenebilecek teminatlar nedeniyle; Kiralayanın alacağı teminat mektuplarına ait damga vergisi ve sair vergi, harç ve resimler ile mektup veren bankaya ödenecek komisyonlar da Kiracıya ait olup, Kiralayan yapacağı ödemeleri Kiracı hesabına resen borç kaydedecektir.

6.8. İşbu sözleşme uyarınca Kiracıya ait olduğu/olacağı hüküm altına alınmış olsun veya olmasın, her türlü sigorta primleri, komisyon, protesto, haberleşme, nakliye, depo, ardiye ve muhafaza, tahlil, ekspertiz masrafları yanında tespit, ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, takip, haciz, muhafaza, dava masrafları ile işbu sözleşme gereği ve diğer sebeplerle doğacak sair bircümle masraflar Kiracıya ait olup, Kiralayanın bunları Kiracının hesabına resen borç kaydedebileceğini Kiracı peşinen kabul etmiştir.

6.9. Sözleşmenin devamı müddetince Malın ayından kaynaklanan/kaynaklanacak her türlü vergi, resim, harç ve masraf ile Kiracının Sözleşme sonunda "satın alma seçeneğini" kullanması halinde,

KİRALAYANIN İZİNİ ALMAYIŞTIR

KİRALAYANIN İZİNİ ALMAYIŞTIR

KİRALAYANIN İZİNİ ALMAYIŞTIR

25 MART 2013

Finansal Kiralama Sözleşmesi v1

NO 101821-4-16

devirle ilgili her türlü vergi, resim, harç ve masraf da (yeniden değerlendirme sebebiyle meydana gelecek artışlar vs. dahil) Kiracıya aittir. Kiracı, sözkonusu vergi, resim, harç ve masrafların ödendiğine dair belgeleri ilgili dönemlerde Kiralayana sunmakla yükümlüdür. Kiracının bunları ödemeden sarfiyazar etmesi durumunda Kiralayan bu bedelleri ödeyerek Kiracının borcuna ilave edebileceği gibi; dilerse sözleşmeyi feshetme hakkına da sahiptir.

7. Delil Sözleşmesi:

Kiralayan ile Kiracı arasındaki her türlü ihtilaflarda, alacağın varlığı ve miktarının belirlenmesi açısından Kiralayanın defterlerinin, kayıtlarının ve sair belgelerinin muteber olduğunu; bu belgelerin, Hukuk Muhakemeleri Kanunu m.193 hükmü uyarınca kesin delil teşkil ettiğini, Kiracı kabul ve taahhüt etmiştir.

8. Bağımsızlık:

Bu sözleşmede, eklerinde, ilgili senet ve belgelerde yer alan bazı hüküm, şart ve kayıtlardaki geçersizlik, iptal edilebilirlik, herhangi bir şekilde kanuna aykırılık veya icra ve infaz edilemezlik, bu sözleşmenin diğer hükümlerinin, sözleşme ve eklerinin ve diğer belgelerin geçerliliğini ve bağlayıcılığını etkilemez.

9. Uygulanacak Hukuk, Yetkilil Mahkeme:

Sözleşmenin ve eklerinin yorumlanmasından ve uygulanmasından doğacak ihtilaflara ve bu sözleşme dışında Kiralayan ile Kiracı arasında doğacak ve kurulacak her türlü ilişkiye Türk Kanunları uygulanır. Sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde Genel Kredi Sözleşmesi hükümleri, finansal kiralama genel uygulamaları ile mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Bu Sözleşmeden kaynaklanan her türlü ihtilaf için İstanbul (Merkez) mahkemeleri ve icra daireleri yetkilidir. Kiralayanın, şubelerinin bulunduğu yerlerdeki mahkeme ve/veya icra dairelerinde dava açma ve takip yapma hakları saklıdır.

10. Muacceliyet Sözleşmesi, Temerrüt Hali Ve Sonuçları:

10.1. Muacceliyetin Oluşması

10.1.1. Bu Sözleşmede, mevzuatta ve özellikle aşağıda yer alan ve kesinlikle buntarla sınırlı olmayan diğer şartların gerçekleşmesi halinde, Kiracı ve sair ilgililerin Kiralayana olan borçlarının tamamı muaccel olur.

10.1.2. Kiracının Kiralayana karşı herhangi bir yükümlülüğünün ve borcunun, hangi sebeple olursa olsun kısmen dahi olsun vadesinde/süresinde hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesi, kısmen yerine getirilmesi, kısmen ihlal edilmesi gibi tüm durumlar muacceliyet ve temerrüt sebebidir.

10.2. Muacceliyet Nedenleri

10.2.1. Borçların ödenmesini temin için Kiralayana verilmiş sözleşme, ödeme tablosu, poliçe, çek, bono ve sair belgelerde yer alan borçların herhangi birisinin kısmen dahi olsa vadesinde ödenmemesi.

10.2.2. Kiracı, kefil, avalist ve sair ilgililerin ödemelerini tatili, ödeme güçlüğü içerisine düşmeleri, alacaklıları ile temdit anlaşması yapmaları, iflas, konkordato, iflasın ertelenmesinin talep edilmesi, yeniden yapılandırma, konsolidasyon ve benzeri anlaşmalar için girişimde bulunulması.

10.2.3. Kiralayana olan borç ve yükümlülüklerin yerine getirilmemesi için Kiralayan aleyhine harici anlaşmalarda bulunulması, tedbir, karar ve sair işlemlere başlanılmış olması.

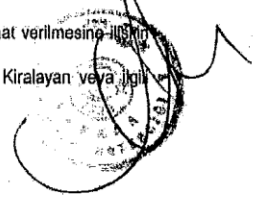
10.2.4. Teminat verilmesi veya mevcut teminatların artırılması, ek-ilave teminat verilmesine ilişkin Kiralayan talebinin karşılanmaması.

10.2.5. Kiralayana verilen belge ve bilgilerin yanlış ve yanıltıcı olduğunun Kiralayan veya diğer resmi ve özel merciler tarafından anlaşılması.

İMZA VARDIR

İMZA VARDIR

İMZA VARDIR

25 MART 2013

Finansal Kiralama Sözleşmesi v1

№ 10 18 21
5-16

10.2.6. İlgili mevzuat gereği verilmesi gerekenler başta olmak üzere Kiralayan tarafından malvarlıkları ve mali durum ve sair hususlara ilişkin olarak talep edilecek bilgi ve belgelerin zamanında verilmemesi, eksik veya yanlış verilmesi.

10.2.7. Kiracının hissedarlık yapısında ve yönetim kadrolarındaki önemli değişiklikler.

10.2.8. Gerekli sigortaların hiç veya geçerli olarak yapılmaması, geç yapılması, sigorta primlerinin ödenmemesi.

10.2.9. Muacceliyet nedenleri olarak sayılan yukarıdaki nedenler tahdidi olmayıp, mevzuatın muacceliyet nedeni olarak gördüğü haller saklıdır.

10.3. Muacceliyetin Sonuçları

10.3.1. Muacceliyet halinde, Kiralayan, alacağının tamamını veya bir kısmını ferileri ile birlikte tahsil edebilmek için ilgililerin tamamı için ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, haciz, iflas ve rehinin/poteğin bu Sözleşmede yer alan esaslar dahilinde paraya çevrilmesi, teminat mektupları ve sair garantili taahhütlerinin tazmin edilmesi, takas, virman, mahsup hakkının kullanılması dahil bircümle yasal yollardan dilediğine ve dilediklerine veya tümüne aynı anda başvurabilecektir.

10.3.2. Kiralayan, Kiracıdan olan alacağı, taşınır veya taşınmaz rehni ile teminat altına alınmış, şahsi teminat verilmiş, teminat senetlerinin vadesi gelmemiş de olsa, alacağı kısmen veya tamamen muacceliyet kazanmışsa, önce teminata başvurmadan da Kiracıya ve yasal gerekliliklere rüfayete kefillere icra veya iflas yolu ile takip yapabilir.

10.4. Temerrüt Halli Ve Sonuçları

10.4.1. Kiracının kira ödeme planına göre vadesi geldiği halde ödenmeyen veya sair sebeplerle muaccel olan borçların ödenmemesi halinde; ayrıca bir ihtar, ihbar veya sair işleme gerek olmaksızın Kiracı temerrüde düşmüş olacak, Kanun ve Sözleşmedeki temerrüdün sonuçlarına ilişkin tüm hükümler uygulanabilecektir.

10.4.2. Tarafların kesin ve dönülemez mutabakatına göre temerrüt halinde Kiralayan aşağıdaki haklara sahiptir:

10.4.2.1. Kiralayan, Kiracının vadesinde ödenmeyen (geciken) borcunu herhangi bir ihtar veya başkaca bir işleme gerek olmaksızın vade günündeki (gün sonu oluşan) endeksleme kurundan Amerikan Dolarına endeksleyebilir. Amerikan Dolarına endeksleme münhasıran Kiralayanın ihtiyarında olup, dilerse Amerikan Dolarına endeksler, dilerse endekslemesin. Kiralayanın seçimine karşı Kiracının herhangi bir itiraz, def'i hakkı söz konusu değildir. Kiracı konuyla ilgili her türlü talep, itiraz veya def'i haklarından peşinen feragat ettiğini dönülemez biçimde beyan ve kabul eder.

10.4.2.2. Kiralayan, borcu ister Amerikan Dolarına endekslesin, ister endekslemesin; her halükârda geciken borca, Sözleşme veya eklerinde yazılı olarak mutabık kalınan gecikme cezası oranları esas alınarak yapılacak kistelyevm hesaplamayla bulunacak tutarı; gecikmenin başladığı gün ile borcun fiilen ödendiği gün arasındaki süre için gecikme cezası olarak ilave etme hakkına sahiptir. Taraflar arasında oran konusunda yazılı bir mutabakat yoksa, hesaplamanın yapıldığı tarihteki Kiralayanın finansal kiralama işlemlerine uyguladığı en yüksek kâr payı oranları esas alınır. Borç Amerikan Dolarına endekslenmişse, ilave edilecek gecikme cezası hesabında, hesaplamanın yapıldığı tarihteki Kiralayanca Amerikan Doları için uygulanan en yüksek kâr payı oranı esas alınır.

10.4.2.3. Kiracı ve sair ilgililer yukarıdaki hususları kabul ile Kiralayanın bu haklarını kullanılmasıyla ilgili olarak her türlü itiraz ve def'i haklarından peşinen ve dönülemez biçimde feragat etmişlerdir.

10.4.3. Kiracı, yukarıdaki hakların Kiralayana sözleşme ve tarafların serbest iradeleriyle tanıdığı haklar olduğunu ve Kiralayanın bu hakları münhasıran kendi ihtiyarında olmak üzere serbestçe kullanabileceğini; buna karşı hiçbir itirazda bulunmayacağını, her türlü itiraz, def'i, talep ve dava haklarından peşinen feragat ettiklerini gayrikabili rücu kabul, beyan ve taahhüt ederler.

VEDA İZMİR VAKFI

İMZA VARDIR

İMZA VARDIR

İMZA VARDIR

25 MART 2012
101821

10.4.4. Endekslemede esas alınacak kur: Kiralayan Bankanın kendi döviz alış kuru; ödemede ise Kiralayan Bankanın kendi döviz satış kuru.

10.4.5. Endeksleme veya gecikme cezası veya sair tahsilatlar sonucunda oluşacak kur farkı ve diğer vergiler ilave edilerek Kiracıdan defaten tahsil edilir. Taraflar bu hususu peşinen kabul ederler.

10.4.6. Fıllı ödeme tarihindeki kur, vade tarihindeki kurun altında olursa Kiracı borcunu, vade tarihindeki kurdan ödeyeceğini gayrikabili rücu kabul ve taahhüt eder.

10.4.7. Kiralayan, gecikmiş borca mahsup edilecek tahsilatları, endekslenen borcun altına düşmemek kaydıyla, Kiralayan Bankanın döviz satış kurdan Amerikan Dolarına çevirip Kiracı borcundan mahsuba yetkilidir.

10.4.8. Amerikan Dolarına endeksleme veya döviz cinsinden icra takibi yapma veya sair hakların kullanılması veya kullanılmaması Kiralayan için bir hak olup, asla vecibe olarak yorumlanamaz.

10.4.9. Yukarıdaki hükümler, borçlunun temerrüdüne ilişkin olarak Kiralayanın kanunlarda düzenlenen haklarından yararlanmasına engel olmayıp; Kiralayan dilerse bu hükümlerin yanında, ayrıca tüm kanuni haklarını da kullanabilir.

11. Kiralayanın Hukuki Niteliği:

Kiralayan (Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.), Kiracıya mevzuatına uygun şekilde finansman sağlamaktadır. Kiralayan, finansal kiralama konusu malın imalatçısı, satıcısı, komisyoncusu, tedarikçisi olmadığı gibi işleteni de değildir. Kiralayanın fonksiyonu, sadece finansal kiralama konusu malların kullanımı için kiracıya finansman sağlamak ile sınırlıdır. Bu sebeple finansal kiralama konusu malla ilgili olarak; maldaki ayıba, zapta, teslimde, taşımaya, ilişkin hususlardan ve malın, cana, mala ve çevreye verdiği/vereceği zararlardan doğabilecek sorumluluklarda borç, sorumluluk ve yükümlülük sadece Kiracıya ait olup, Kiracı bu hususu kabul, beyan ve taahhüt eder.

12. Finansal Kiralama Konusu Malın Mülkiyeti ve Zilyetlik:

Finansal kiralama konusu malın mülkiyeti Kiralayana aittir. Kiracı bu mal üzerinde, sözleşme ve Kanun hükümlerine göre kiracı sıfatıyla zilyettir.

Kiracı, Kiralayana yazılı olarak bilgi vermek ve muvafakatini almak kaydıyla finansal kiralama konusu mal üzerindeki zilyetliğini kısmen veya tamamen, geçici veya daimi olarak başkasına devredebilir; bu şartlar dahilinde malı başkasına kullanabilir, başkasının yararlanmasına bırakabilir, başkası ile ortak kullanabilir veya yararlanabilir. Şu kadar ki, Kiralayan sebep göstermek zorunda olmaksızın Kiracının zilyetliğinin devrine ilişkin talebini reddetme hakkına sahiptir.

Kiracı finansal kiralama konusu malı aynı veya şahsi bir hak ile tahdit edemez, satamaz, mal beyanı içine veya masaya dahil edemez. Kiracının bu yükümlülükleri uymaması nedeniyle Kiralayanın maruz kalabileceği tüm zararlar Kiracı tarafından tazmin edilecektir.

Kiracı, borçlarından dolayı bu malı haczetmek isteyenlere karşı, bu malın mülkiyetinin Kiralayana ait olduğunu bildirerek işbu Finansal Kiralama Sözleşmesini ibraz edip, malın haczedilmemesini talep edecek ve icra tutanağına bu hususu yazdıracaktır. Buna rağmen haciz yapıldığı takdirde durumu derhal yazılı olarak Kiralayana bildirecektir. Aksi halde kendi göreceği zarardan bizzat kendisi sorumlu olup, Kiralayana bir hak iddia edemeyeceği gibi, Kiralayanın uğrayacağı müsbet ve menfi zarardan da Kiracı sorumlu olacaktır.

Kiracı, Kiralayanın yazılı ön muvafakati olmadan sözleşme konusu menkul malın tamamını veya bir kısmını öngörülen mahalden başka mahalde kullanamaz ve malın yerini değiştiremez; gayrimenkul mallarda ise, malın değerini azaltacak esaslı tamirat veya tadilat yapamaz.

13. Mal Bedelinin Ödenme Şekli:

Mal bedelinin ödeme şekillerinden hangisi ile ödeneceğini tayin ve bu yolun seçilmiş olmasıyla doğan bütün sonuçlar ve sorumluluk Kiracıya aittir. Ancak Kiralayanın, Kiracı tarafından seçilen yolu reddedip, kendi uygun gördüğü yolu tercih ve uygulaması hali müstesnadır.

MALİ HAKLAR

KİRALAYANIN HAKLARINDA DEĞİŞİKLİK YOKTUR

KİRALAYANIN HAKLARINDA DEĞİŞİKLİK YOKTUR

25 MART 2013

Finansal Kiralama Sözleşmesi v1

7-16
101821

Kiracı, belgelerin tesliminden ve akreditif ile diğer ödeme şekilleri ile ilgili gelişmelerden Kiralayana haberdar etmek zorundadır.

Kiracı satıcı ile yapılacak sözleşmeye, mal bedelinin veya bedele mahsuben yapılacak ödemenin, malın Kiracı tarafından kabulü halinde yapılacağı şartını koyacaktır.

Malın alımı esnasında doğacak her türlü vergi vs. diğer giderler Kiracı tarafından, Kiralayan adına ödenecektir.

14. Takas - Mahsup Yasağı

Kiracı, Kiralayandan her ne suret ve sebeple meydana gelirse gelsin, mevcut veya ileride doğacak alacaklarını kira bedelinden mahsup edemez.

İşbu sözleşme hükümleri gereğince Kiralayanın taahhüllerine uymaması nedeniyle Kiracıya tazminat ödemesi öngörülen hallerde de işbu hüküm geçerli olacak ve Kiracı söz konusu tazminat taleplerini, kiralama bedellerini tam ve işbu sözleşmedeki koşullara uygun olarak ödeme şartı ile iletir sürebilecektir.

15. Malın Teslim Edilmemesi, Bozukluğu ve Zaptı:

Malı ve satıcıyı bulan, öneren Kiracı olmakla, malın tesliminden, ayıp ve zaptından doğan tüm sorumluluk Kiracıya aittir; bu hususlarda Kiralayanın hiçbir sorumluluğu söz konusu değildir. Kiracı, Kiralayana karşı bu maddede zikredilen hususlar nedeniyle iletir sürebileceği haklarından peşinen ve gayrikabili rücu feragat etmiştir.

Kiracı Kiralayana karşı; üreticinin/satıcının malı teslim etmemesi, geç teslim etmesi, malın kararlaştırılan nitelik, nicelik, cins ve özelliklere uymaması, üçüncü kişilerin mal üzerinde veya mal ile ilgili olarak hak iddia etmeleri veya malın bozukluğu sebebiyle veya benzeri nedenlerle hiçbir ad altında bir talepte bulunamaz, kiralayı ödememe veya geç ödeme yoluna gidemez, Kiralayanın sözleşme ve eklerinden doğan haklarını kullanmasına engel olamaz.

Birinci fıkradaki hallerin varlığı halinde Kiralayan satıcı ile arasındaki sözleşmeden doğan haklarını Kiracıya devredebilir veya kendi temsilcisi olarak Kiracının bu hakları kullanması veya dava ikame etmesi yetkisini Kiracıya verir. Bu durumda bütün masraflar Kiracıya aittir.

16. Malın Teslim Alınması, İncelenmesi ve Bozukluk İhbarı:

Mal, Kiralayan adına temsilci sıfatıyla Kiracı tarafından teslim alınır ve malın muayenesi ile bozukluk, eksiklik kaliteye uymazlık ve benzeri durumların varlığı halinde ihbarlar temsilci sıfatıyla Kiracı tarafından yapılır. Malın, Kiralayanın temsilcisi sıfatıyla, teslim alınmasından (kabulünden) veya almayı reddetmesinden, muayenesinden, ayıp ihbarı ile diğer ihbarların süresi içinde yapılmamasından ve zamanaşımı süresi içinde gerekli davanın açılması için makul bir süre zarfında Kiralayana başvurulmamasından doğan bütün sorumluluk ve sonuçlar Kiracıya aittir.

Kiracının mali satıcıdan Kiralayan adına teslim aldığı anda, mal işbu sözleşme hükümlerine göre Kiracıya, Kiralayan tarafından teslim edilmiş sayılır. Bu halde Kiracı, "Malın Kiracı Tarafından Tesellüm Makbuz"unu hemen Kiralayana verir.

Malın Kiracıya bu suretle teslimi ile birlikte, malın hasara uğramasından, kayıbdan ve diğer sebeplerden doğan hasar Kiracıya geçer. Malın taşınmasından, yükletilmesinden, istifi ve boşaltılmasından, montaj ve işletilmesinden doğan hasar ve kayıplar ve benzeri kayıplar Kiracıya aittir. Malın sözleşme süresi içinde hasarından ve ziyanından doğan sorumluluk Kiracıya aittir. Ziyar ve hasar dolayısıyla ödenen sigorta bedeli ile karşılanmayan zarar için Kiralayan kira bedellerine, Kiracının muvafakati olmadan ekleme yapar.

Kiracı, satım sözleşmesine, hasarın malın teslim alınması (kabulü) ile Kiracıya intikal edeceği şartını koymaya mecburdur. Aksi halde doğan bütün sonuçların sorumluluğu Kiracıya aittir.

17. Malın Garanti Belgesi:

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

101821

25 MART 2018
3-46
10182

Malın garanti belgesini satıcıdan, Kiralayanın temsilcisi olarak Kiracı alacak ve garanti şartlarına tam riayet edecektir. Garanti şartlarına riayetsizlikten doğan sorumluluk Kiracıya aittir. Sözleşmenin herhangi bir surette sona ermesi halinde malın garanti belgesini Kiracı derhal Kiralayana verecektir. Garantiden doğan hakları satıcı ya da üreticiye karşı doğrudan doğruya kiracı, kiralayan adına kullanacaktır. Kiracı; sözleşme süresince kiralananın garantili ve satış sonrası servis hizmetlerini üretici veya satıcıdan sağlamaktan bizzat kendisi sorumlu olacaktır. Bu sorumluluğu; satın alma hakkını kullandıktan sonra kiralananı nihai tüketiciye satması durumunda, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde tüketiciye karşı da devam edecektir. Kiracı, kendisinin sözleşmenin sona ermesinden sonraki tasarruflarından dolayı kiralayanın hiçbir surette sorumlu tutulmayacağını gayrikabili rücu olarak kabul beyan ve taahhüt etmiştir.

18. Kullanma :

Kiracı malı özenle kullanmak zorundadır. Malda montaj ve verimlilik için zorunlu olanlar (gayrimenkullerde mulat tadilat ve tamiratlar) dışında hiçbir değişiklik yapılamaz, eklemede bulunulamaz. Malın orijinal durum ve görünümünü bozan herhangi bir değişiklik eklenti olarak kabul edilmez. Mal başka bir mal veya şey ile birleştirilmiş ise o mal veya şeyin parçası müttemim cüz'ü haline gelmez.

Mal; amacına uygun, üreticinin tavsiye ettiği şekilde teknik kapasitesi içinde kullanılacak, mal aşırı yüklemeli, zorlamalı, belli bir zaman parçası içinde mulat teknik süresi dışında kullanılmayacaktır. Mal üreticinin tavsiye ettiği şekilde monte edilecek ve çalıştırılacaktır.

Malın bu hükme aykırı kullanılmasından ve aşırı yıpranmasından doğan sorumluluk Kiracıya aittir. Kiralayan, dilediği zaman malın durumunu, kullanıma şeklini kontrol etmek hakkına sahiptir.

19. Bakım ve Tamir:

Malın her türlü olağan ve olağanüstü bakımı, tamiri, korunması ve bunlarla ilgili tüm işçilik, malzeme, yedek parça, nakliye, muayene ve benzeri masraflar Kiracıya aittir. Kiracı bakım ve tamiri, yetkili servisine, bakım ve tamir şartlarına uyarak yaptırmaya tamirde orijinal parçalar kullanmaya zorunludur. Kiralayanın talebi halinde Kiracı satıcı veya üretici ile veya Kiralayanın uygun gördüğü kuruluş ile bakım anlaşması imzalar. Bu hükme aykırılığın sorumluluğu Kiracıya aittir.

20. Sigorta:

Kiracı, malı ve teminatları Kiralayan adına, muhtemel tüm risklere ve olağanüstü hâllere karşı gerekli tüm şart ve kizlarla sigorta ettireceğini ve sigorta ile ilgili tüm prim ve masrafları, gider vergilerini ödeyeceğini, sigorta sürelerinin bitmesi halinde aynı şekilde tüm risklere karşı sigortayı yeniletireceğini gayrikabili rücu kabul, beyan ve taahhüt eder. Sigorta primlerinin ödenmesi ile ilgili her türlü sorumluluk Kiracıya aittir. Kiralayan gerekli gördüğü takdirde, kendisine ait hiçbir sorumluluk almaksızın tüm masrafları Kiracıya ait olmak üzere sigorta yaptırabilir ve bunlarla ilgili masrafları Kiracı hesabına resen borç kaydeder.

Sigorta sözleşmesinden doğan tazminatlar doğrudan Kiralayana ödenir. Kiralayan rizikonun kısmen veya tamamen gerçekleşmesi halinde, sigortacıya gereken beyan ve ihbarlarda bulunmaya, hasar tespiti yaptırmaya, hakem, bilirkişi, seçimi ve tayinine mahkemeye, icraya başvurmaya, sigorta tazminatını tahsile, tazminatın işbu sözleşme hükümleri uyarınca tahsis ve tediye cihet ve amacını tayin ve tespitle, sigorta şirketi ile sulh olmaya, sigorta şirketini ibra etmeye yetkilidir. Bu halde Kiralayan ancak ağır kusurundan ve kasten Kiracının zararına hareket etmesinden sorumludur. Sigorta şirketi ile Kiralayan arasındaki ihtilaf ve davalardan doğan masraflar Kiracıya aittir. Bu

ihtilaflarda dava veya takipleri Kiralayan, Kiracıya ihbar etmek zorunda değildir.

"ASLINDA İMZA VARDIR"

"ASLINDA İMZA VARDIR"

"ASLINDA İMZA VARDIR"

25 MAR 2013 21

Bu sözleşmede zikredilen kıymetleri Kiralayan, Kiracının muvafakatini almaya hacet olmaksızın kendisi adına, uygun göreceği rizikoya karşı dilediği şartlarla, kendiliğinden de sigorta ettirebilir. Teminatların sigorta ettirilmesi veya süresi biten sigortalının yenilenmesi için ödenecek prim, masraf ve her türlü vergiler Kiracıya aittir. Bunların Kiracı tarafından ödenmemesi halinde Kiralayan, bunları Kiracının hesabına borç kaydeder.

Kiracı, sözleşme konusu mal ve teminatların sigorta ediliş edilmediğini, sigortalı malın niteliğine göre sigorta ettirilmesi gereken rizikoları karşılayıp karşılamadığını, sigortalının süresini, süresi biten sigortalının yenilenip yenilenmediğini takip ile yükümlüdür. İşbu sözleşme konusu mal ve teminatların sigorta ettirilmesi gerektiği halde, ettirilmemesi sonucu meydana gelmiş ve gelecek her türlü zarar ve ziyan Kiracıya aittir.

Malın ve teminatların, değerlerinden düşük bir bedelle sigorta ettirilmiş olmasından doğacak zararlar Kiracıya aittir. Kiracı bundan dolayı Kiralayana karşı hiçbir iddia ve talepte bulunmamayı kabul ve taahhüt eder.

Kiracı, Kiralayan ile sigorta şirketinin kararlaştırdıkları tazminat lutarına itiraz ettiği takdirde kendisine 3 (üç) günü geçmeyecek bir süre verilebilir. Bu süre içinde Kiracı tazminat tutarını Kiralayana öderse sigorta poliçesinden doğan haklar kendisine devredilebilir. Aksi takdirde Kiralayan tazminat miktarını sigorta şirketinden tahsile yetkilidir. Bu suretle alınan tazminat Kiralayanın alacağına yetmediği takdirde, Kiracı bakiyeyi ödemeyi taahhüt eder.

Kiracı, Kiralayanın öngördüğü sigortayı risk grubu ve/veya bedel olarak yeterli görmezse kendi dilediği risk grubu için ve dilediği bedelle sigorta ettirebilir.

Primlerin zamanında ödenmemesi nedeni ile malın, sigorta koruması kapsamı dışında kalması veya sigortacının başka defilerden yararlanması sonucunda Kiralayanın malın zayıf veya hasarı dolayısı ile uğradığı zarar da dahil, maruz kalabileceği diğer her türlü zararlar ve masraflar Kiracı tarafından karşılanacaktır.

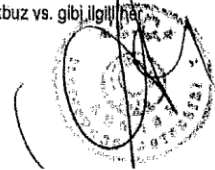
İşbu madde şartlarında Kiralayana sağlanan yetkilerin kullanılmaması, Kiralayana hiçbir sorumluluk getirmeyeceği gibi, Kiracının sorumluluklarını azaltan biçimde yorumlanamaz.

21. Bildirme:

Kiracı ödeme şekline, malın teslim edilmesine veya edilmemesine, reddine, bozukluk ve diğer ihbarlara, malın geriye gönderilmesine, hasarına, kaybına, yerinin değiştirilmesine, üçüncü kişilerce üzerinde hak iddia edilmesine, herhangi bir iddia ve davaya, tamir ve bakımına, yaptığı kazalara, kişilere, çevreye, mallara verdiği zararlara, sigorta primlerini ödemediğine, malın yerinin değişikliğine, Kanundaki sözleşmenin sona erme hallerinden birinin vuku bulduğuna ve diğer her türlü hususlara ilişkin olarak yazılı bilgi vermeye, teslim, tesellüm, ihbar, ihtar, kaza raporu, makbuz vs. gibi ilgili her türlü belgeleri Kiralayana vermeye mecburdur.

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

Kiracı; mala ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz, icrai haciz tatbik edilmesi, iflas, almış veya bazı sebeplerle mala el konulması veya el konulma ihtimali bulunması halinde durumu derhal Kiralayana bildirmeye ve Kiralayanın mülkiyet hakkını ileri sürmeye mecburdur.

Bu maddeye aykırılıktan doğan sorumluluk Kiracıya ait olup, Kiracı, Kiralayanın bu nedenlerle uğrayacağı zararları tazmin ile yükümlüdür.

22. Devir:

Kiralayan malı, kanun hükümleri dahilinde başkasına devre yetkilidir. Kiralayan bu sözleşmeden doğan haklarını kısmen veya tamamen başkasına devredebilir. Kiracının, ihbar tarihine kadar muacel olmuş her türlü borçlarından doğan sorumluluğu Kiralayana karşı devam eder.

Buna mukabil Kiracı, Kiralayandan yazılı izin/onay almak kaydıyla, kiracılık sıfatını ve/veya işbu Sözleşmeden doğan hak ve/veya yükümlülüklerini kısmen veya tamamen üçüncü kişilere devir ve temlik edebilir. Kiralayan hiçbir sebep göstermek zorunda olmaksızın Kiracının devir ve temlike ilişkin talebini reddetme hakkına sahiptir. Şayet Kiralayan devre izin/onay verir de devir gerçekleşir ve sözleşmede kiracı değişikliği yapılırsa, bu durumda değişiklik Kanun gereği sicile tescil veya şerh ettirilir. Devir, tescil, şerh ve sair bu işlemler nedeniyle her ne surette doğarsa doğsun, bilmülle vergi, resim, harç, fon ve sair masraflar Kiracıya aittir. Ayrıca Kiracı, devre izin vermek için Kiralayanın talep edeceği ücret, komisyon ve sair masrafları da derhal ödemekle yükümlüdür.

23. Kiracının Sorumluluğu:

İşbu sözleşmede Kiracının sorumluluğu ile ilgili olarak öngörülmüş olan hükümler saklı olmak kaydı ile, malin kişilere, mallara, çevreye (çevre kirlenmesi dahil) verdiği her türlü zarardan münhasıran Kiracı sorumludur.

Her türlü resmi makamlar, merciler, idarelerinden hangi amaç, sebep, ihtiyaç veya gerekçe ile olursa olsun alınması gereken veya ikmalî icap eden her türlü izin, ruhsat, belge, onay, tasdik, tescil, şerh, terkin, kayıt ve bunların temdidî, devri, tashihi, suret tanzim ve tasdikî, bu amaçlar ile müracaat yapılması, müracaatın takibi ve sonuçlandırılması, belge tanzimi ve ilgili her türlü işlem münhasıran Kiracı tarafından icra ve ifa edilecektir.

Kiracı mevzuatın kendisine yüklediği bütün yükümlülükleri riayete, belgeleri temine, Kiralayanın finansmanını yerlerine ve amaçlarına uygun kullanmaya ve bunları belgelemeye mecburdur. Kiralayan gereğinde; Kiracının defter ve belgelerini incelemeye ve onun hesabını incelemeye yetkilidir.

Kiracının mevzuata riayetsizliği sebebiyle, Kiralayanın teşviklerden veya vergilerden veya diğer imkanlardan uğradığı kaybı, zararı ve ödemek zorunda kaldığı tazminat ve cezaları Kiracı tazminle ve Kiralayanın talebinde derhal ödemekle yükümlüdür. Bu zararları Kiralayan, Kiracının hesabına borç geçmeye ve varsa Kiracının hesaplarından veya hapis hakkı ve rehin hakkı bulunan hesaplardaki nakitlerinden hiç bir ihbara gerek olmaksızın tahsil ve mahsup etmeye yetkilidir.

Satıcı ile yapılmış bulunan satım sözleşmesinin feshi veya sözleşmeden dönülmesi halinde; Kiralayan da bu sözleşmeyi feshedebilir veya sözleşmeden dönebilir. Bu hallerde Kiralayanın bu sözleşmeden ve kanundan doğan hakları saklı kalmak kaydı ile Kiralayan satıcıdan tahsil edemediği satış bedelini ve diğer giderlerini Kiracıdan talep etme hakkına sahiptir; Kiracı talep üzerine bunları derhal ödeyeceğini kabul ve taahhüt etmiştir.

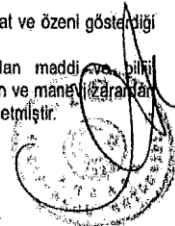
24. Kiralayanın Sorumluluğu:

Kiralayanın, bütün işlem ve fiillerinde, işin ve eylemin gerektirdiği azami dikkat ve özeni gösterdiği kabul edilir; ispat yükü bunun aksini iddia edene aittir.

Kiralayanın sorumlu tutulabildiği durumlarda, Kiralayan sadece uğranılan maddi ve bilimsel gerçekleşmiş bulunan zararlardan sorumludur. Kiralayan kâr mahrumiyetinden ve manevi zararlardan sorumlu değildir. Kiracı bu hususu kabul ile konuya ilişkin haklarından feragat etmiştir.

ASLINDA İMZA VARDIR

İMZA VARDIR

Tarafaların aksini kararlaştırmadığı durumlarda, mal bedeline ilişkin ödemelerin belirlenmesi Kiracı tarafından kabulü halinde veya Kiracının Kiralayan tarafından kabul edilecek olan yazılı talimatıyla yapılacağında taraflar mutabıktır.

25. Teminat:

Mevcut teminatlar riski karşılamaz hale geldiği takdirde Kiracı, Kiralayanın uygun göreceği nitelik ve miktarda teminat vermeğe, teminatları değiştirmeye, ek teminat vermeğe zorludur.

Kiracı; istenen teminatları, Kiralayınca belirlenecek süre, şekil ve şartlara uygun olarak vermeyi ve ilgili sözleşmelere Kiralayanın istediği şartların yazılmasını kabul ve taahhüt eder.

Bu sözleşme ve taahhütler İcra Ve İflas Kanununun 279. maddesinin 1. bendindeki teminat verme taahhüdü anlamında olup, sonradan verilen teminatlar da bu taahhüde istinaden verilmiş sayılır.

Teminatlar asıl tüm borç yanında her türlü komisyon, masraflar, vergi, harç ve resimler, avukatlık ücretleri, uğranılacak zararlar, ziyanlar ve tazminatlar ile hangi sebeple olursa olsun Kiracının, Kiralayana karşı doğmuş ve doğacak sair her türlü borcu için de teminat teşkil eder. Bu itibarla her türlü teminatın en son borç ödeninceye kadar devam edeceği ve bu konularda hiçbir itirazda bulunulmayacağını Kiracı peşinen kabul eder.

İşbu teminatların varlığı hiçbir şekil ve surette Kiralayanın ihtiyatı haciz talebine engel teşkil etmeyeceği gibi, öncelikle rehlin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapması mecburiyetini de gerektirmez. Kiracı teminatların varlığını gerekçe göstererek ihtiyatı haciz ve ihtiyatı tedbire itirazda bulunmayacağını, keza aynı gerekçe ile öncelikle rehlin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapma zorunda olduğuna dair itirazda da bulunmayacağını, konuya ilişkin haklarından feragat ettiğini peşinen kabul ve taahhüt eder.

Kiracı, kefil ve/veya avalliler işbu sözleşmenin aynı zamanda TTK. m. 592, 690, 730 hükümleri gereği Kiralayan için açık bono, açık poliçe ve açık çek için yetki anlamında olduğunu, bu nedenle Kiralayana verdikleri kambyo senetlerinin bu hüküm muvacehesinde doldurularak Kiralayan tarafından kullanılabilmesini kabul eder.

Kiralayan, işbu madde mucibince nezdinde tuttuğu senetlerden, tahsil edilen senet bedellerini istediği takdirde ayrı bir rehlin hesapta tutmaya veya doğrudan borca mahsuba yetkilidir.

Kiracının Kiralayanın merkez ve tüm şubelerinde her ne sebeple olursa olsun bulunan/bulunacak bircümle cari hesapları, katılma hesapları ve kâr payları, kiralık kasalardaki mevcudu, lehlerine gelmiş ve gelecek havaleler ile gönderilecek havaleler, tahsile verilmiş olsalar dahi poliçe, bono, çek, konişmento, emtialı temsil eden senetler dahil bircümle kıymetli evraklar, tahviller, hisse senetleri ve bunların kâr payları ve kuponları, altın ve her türlü eşya (mal) üzerinde Kiralayan alacaklarının tamamen ödenmesine kadar, Kiralayanın rehlin, hapis, virman, mahsup ve takas hakkı olduğunu Kiracı peşinen kabul eder. İşbu sözleşme aynı zamanda bu maddede yazılı tüm hususlarla ilgili olarak, taraflar arasında akdedilmiş bir rehlin sözleşmesi hükmündedir.

Teminat konusu mallara ait her türlü gümrük, depo, ardiye, yedimlilik, bekkilik, nakil ve sair muhafaza ve gözetim masrafları, merhurlara ait bircümle belge ve bilgilere ait sorumluluklar da Kiracıya aittir. Teminatlar Kiracının hiçbir borcunun kalmaması halinde tamamen iade edilecek olup, teslim ve nakliye masrafları da Kiracıya ait olacaktır.

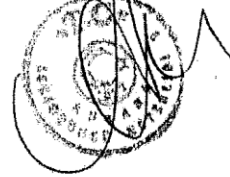
Kiralayanın mahsup, takas, virman yetkilerini kullanması için Kiracının tüm borçlarının muaccel olmasına gerek bulunmamaktadır.

Kiralayanın uhdesindeki bu değerlerden bir kısmını zaman zaman serbest bırakması hiçbir şekil ve surette bu haklarından vazgeçme anlamında olmayıp, Kiralayan dilediği takdirde bu haklarını istediği her zaman kullanmaya yetkilidir.

26. Sözleşmenin Feshi:

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

25 MART 2013

No 101821

Sözleşme, Kiracının işbu sözleşmede yazılı yükümlülük ve taahhütlerine aykırı davranışları ile malın tam hasara uğraması ve Kiracının haklı bir sebep olmaksızın malı teslim almaması veya kabul etmemesi halinde, herhangi bir süre verilmeksizin Kiralayan tarafından feshedilebilir. Bu hallerde Kiracı, belirlenecek tazminatı derhal Kiralayana ödemekle yükümlüdür. Kanunun malın iadesi ile ilgili maddesi hükümü saklıdır. Bu hüküm sözleşmenin süre verilerek feshi halinde de uygulanır.

Kiracının ölümü (kiracının tüzel kişi olduğu hallerde feshedilmesi veya iflası), iflası, aleyhine yapılan icra takibinin semeresiz kalması, ödeme güçlüğüne düşmesi, fiil ehliyetini kaybetmesi, kira bedellerinin ödenmeyeceği bir iyileştirme projesi ile iflasın ertelenmesi talebinde bulunması hallerinde Kiralayan sözleşmeyi feshedebilir. Bu halde Kiracı, Kiralayana karşı hiçbir ad altında talepte bulunamaz. Kiralayanın sair hakları ve tazminat talepleri saklıdır.

Akdin başladığı günden itibaren geçecek her 1 (bir) yıllık süreler içerisinde aylık kira bedellerinden herhangi 3 (üç) ünün veya üst üste 2 (iki) sinin zamanında ödenmemesi, Kiralayana sözleşmeyi tek taraflı fesh hakkı verir.

Kiracının kira bedellerini ödemede temerrüde düşmesi üzerine, Kiralayanca keşide edilecek ihbar ile Kiracıya verilen sürenin sonunda geciken kira bedelleri ödenmemiş ise; Kiralayan tarafından fatura kesme işlemi durdurulabilir. Böyle bir durumda, Kiralayan tarafından ayrıca bir fesih iradesi açıklanmadıkça sözleşmenin yürürlüğüne ve geçerliliğine herhangi bir hâl gelmez; Kiracı, gecikmiş kira bedellerini ödemek suretiyle sözleşmeye devam edilmesini talep edebilir. Kiracının bu talebini kabul edip, etmeme tamamen Kiralayanın ihtiyarındadır; Kiralayan dilerse geciken kira bedellerini tahsil ederek (ve gerekirse kira ödeme çizelgesini tadil ederek) sözleşmeye devam edebilir, dilerse sözleşmeye devam edilmesini, sözleşme sonuna kadar ödenecek kira bedellerinin tamamının ödenmesi şartına bağlı kılabılır, dilerse de fesih iradesi açıklamak suretiyle sözleşmeyi fesih ile malı ve kalan alacaklarının tamamını talep edebilir.

Kanunun konuya ilişkin sair hükümleri saklıdır.

27. Maldaki Zararın Tazmini:

Sözleşme hangi sebeple sona ermiş bulunursa bulunsun, doğuş sebebi ne olursa olsun, Kiracı malda husule gelen hasarı, maldaki kusurun veya ayıbın verdiği zararı ve olağan sayılmayacak değer eksikmesini derhal tazmine ve bakiye kira bedellerini ödemeye mecburdur. Malın tam hasarı halinde; Kiracı malın EK-1 ödeme tablosundaki toplam kira bedelinden o güne kadar ödediği toplam kira bedeli ile sigorta tarafından karşılanan bedel düşüldükten sonra kalan bedeli (sigorta tarafından karşılanmayan meblağı) Kiralayana ödeyecektir.

28. Malın İadesi Yükümü:

Sözleşme ne sebeple sona ermiş bulunursa bulunsun Kiracı veya halefleri malı Kiralayana, hasar ve masrafları kendilerine ait olmak üzere, Kiralayanca uygun görülen yerde, Kiralayanın teslim ihbarından itibaren; kiralanın menkul ise en geç 5 gün içinde iade, gayrimenkul ise en geç 1 ay içinde tahliye ve teslim eder. Bu süreler zarfında mal iade veya tahliye ve teslim edilmediği takdirde, Kiralayan malı bizzat geri almak için hasar ve bütün masrafları Kiracıya ait olmak üzere her türlü teşebbüste bulunabilir. Malın iadesinde vuku bulacak gecikmeden doğacak sorumluluk Kiracıya aittir.

29. Kiracının, sözleşme sonunda malı satın alma seçeneği:

Kiracı, finansal kiralama sözleşmesinin sonunda finansal kiralama konusu malı satın alma seçeneğine sahiptir. Kiracı bu hakkını işbu sözleşme hükümleri tahtında ve usulüne uygun biçimde kullandığı takdirde sözleşme sonunda mal Ek-1 ödeme planında gösterilen peşin bedelle ve yine ödeme planında belirtilen tarihte Kiracıya satılıp devredilecektir. Devir işlemlerinde doğacak ve yine ödeme planında belirtilen tarihte Kiracıya satılıp devredilecektir. Devir işlemlerinde doğacak ve yine ödeme planında belirtilen tarihte Kiracıya satılıp devredilecektir. Devir işlemlerinde doğacak ve yine ödeme planında belirtilen tarihte Kiracıya satılıp devredilecektir. Devir işlemlerinde doğacak ve yine ödeme planında belirtilen tarihte Kiracıya satılıp devredilecektir.

25 MART 2013

-13-16

değerleme vs. sebeplerle bunlarda meydana gelecek artışlar Kiracıya aittir. Kiracı satın alma esas değer devir esnasında ilgili mevzuat uyarınca gösterilmesi gereken değerlerden aşağı olamayacağını ve bu değere herhangi bir şekilde itirazda bulunmayacağını; satışa esas değer ne olursa olsun gerek alıcı ve gerekse satıcı tarafından ödenmesi gereken vergi, resim, fon ve harçlar ile sair giderlerin kendisi tarafından ödeneceğini; aksi takdirde Kiralayanın devir için zorlanamayacağını gayrikabili rücu kabul, beyan ve taahhüt eder. Mal bedeli ve diğer giderler Kiralayana ödendiğinde devir ve teslim gerçekleşmiş olacaktır. Şu şartla ki; sözleşmenin herhangi bir hükmü (Kiralamanın süresinde ödenmesi dahil) Kiracı tarafından ihlal edilmemiş olsun. Kiralayanın rızası halleri işbu hükmün dışındadır. Kiracı sözleşme sonunda ve satın alma hakkının doğumundan itibaren en geç 30 (otuz) gün içerisinde bedeli peşin ödeyerek satın alma seçeneğini kullanabilir.

Kiracı yukarıdaki fıkra hükmüne göre ve belirtilen süre içerisinde satın alma hakkını kullanmaz ve/veya finansal kiralama konusu mal üzerindeki zilyetliğine usulünce son verecek biçimde Kanuna ve ilgili mevzuata uygun biçimde Kiralayana tade ve teslim etmez ise, işbu madde ve sözleşmenin "Tebliğat" başlıklı maddesi mucibi yapılacak tebliğatı müteakip Kiralayan, ilgili yasa ve mevzuat hükümleri uyarınca tek taraflı olarak malı Kiracı adına devir ile ilgili her türlü işlemi, müracaat ve tescil taleplerini yapma hak ve yetkisini haiz olacaktır. Kiralayanın malı, tek taraflı olarak Kiracı adına devir etmek için yapmak zorunda kalacağı bütün masraflar ve uğrayacağı bütün zararlar da Kiracıya ait olup; Kiralayan tarafından resen borç kaydedilip, tahsil edilecektir. Taraflar bu hususta dönüşümlü biçimde mutabaktır.

30. Finansal Kira Bedeli ve Kira Faturasının Tanzimi:

Finansal kiralama konusu olan malın toplam kiralama bedeli Ek-1 ödeme planında gösterilmiştir. Bu bedelin ödeme şekli, tarihleri ve buna ilişkin diğer ayrıntı, bu sözleşmenin eki ve mütemmini olarak düzenlenen Ek-1 Ödeme Planında açıkça gösterilmiştir.

Ödeme Planındaki ödemelerin başlangıç tarihinde ve devamında finansal kiralama konusu mal henüz imal edilmemiş veya mal henüz Kiracıya teslim edilmemiş olsa dahi Kiracı kira bedellerini Ödeme Planına uygun olarak ödemek mecburiyetindedir. Finansal kiralama konusu malın imal veya teslim süresi iki yılı aşırsa dahi Kiracı, imal veya teslim süresinin tamamlanmasını bekleyeceğini, imal veya teslim süresinin geçikmesini gerekçe göstererek Kiralayana karşı herhangi bir hak, alacak veya sair taleple bulunmayacağını; sözkonusu haklarından peşinen feragat eylediğini gayrikabili rücu kabul beyan ve taahhüt eder. Kiracı, imal veya teslim süresinin iki yılı aşmasında Kiralayanın kastı veya kusuru olduğunu kesin delillerle kanıtlamadıkça, Kiralayanın açık ve yazılı onayını almaksızın sözleşmeden dönemez, kira bedellerini ödemekten kaçınmaz.

Sözkonusu ödeme planında maliyeti etkileyen mevcut unsurların (vergi, resim, fon, masraf vb.) değişmeyeceği varsayılarak hazırlanmış olup; maliyeti etkileyen mezkur bu unsurların değişmesi halinde ödeme planı da değişecek ve Kiralayan tarafından oluşturulan yeni ödeme planı noter marifetliyle taraflara tebliğ edilecektir. Kiracı Sözleşme ekinde yer alan veya bilahare yeniden tanzim edilerek noter aracılığıyla tebliğ edilecek kira ödeme planına herhangi bir itirazda bulunmamayı ve hesaplamada Kiralayanın hesap şeklinin ve borcun tespitinde Kiralayanın defter kayıtlarının esas alınacağını peşinen kabul etmişlerdir. Kira faturaları, kira bedellerinin ödeme süresi içerisinde ödenmesi gereken kira bedeli kadar her ay tanzim edilecek, kira faturasının tanzim edilmiş olması kira bedelinin ödendiği anlamına gelmeyecektir. Kira ödemesi ile tanzim edilen fatura arasında kur farkı oluşuyorsa, Kiracı kur farkından kaynaklanan vergi, fon ve sair farkları derhal ve defaten Kiralayana ödeyecektir.

31. Kiracının Teşvikle İlgili Taahhüdü:

TEŞVİK İLİMLERİ

İMZA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

25 MART 2013

Finansal Kiralama Sözleşmesi v1

-14-16-

Kiracı, sözleşme konusu malın teşvik imkanlarından istifade edebilmesi için kendisine ait Teşvik Belgesindeki haklardan, işbu finansal kiralama konusu malla ilgili olan teşvikleri hak ve unsurları Kiralayana devretmeyi; teşvik alınması ile ilgili olarak Kiralayanın yapması gereken müracaat ve işlemleri bizzat takip ve organize etmeyi, bununla ilgili tüm yazışmaları ve bildirimleri bizzat hazırlamayı ve takip etmeyi ve neticelendirmeyi velhasıl bu işleri neticelendirmenin işlem, masraf ve sorumluluğunu kabul ve taahhüt etmiştir.

Bu nedenle, Kiralayanın bilcümle resmi, ve hususi kişiler ve merciler nezdinde yapacağı müracaatlar neticesinde, hangi sebeple olursa olsun, işbu teşviki alamamasından veya geç almasından dolayı Kiralayanın hiçbir surette mesul olmayacağını; bu sebepten dolayı hiçbir hak ve taleple bulunmaması ve işbu finansal Kiralama sözleşmesindeki mükellefiyetlerini etkilemeyeceğini Kiracı açıkça kabul ve taahhüt etmiştir.

Teşvikle ilgili doğmuş ve ileride teşvik, vergi ve sair mevzuatta meydana gelecek değişiklikler nedeniyle, nevi, miktar ve oran itibarı ile doğacak bilcümle vergi, resim ve harçların da Kiracıya ait olduğunu, ayrıca Teşvik Belgesinin Kiralayan adına alınması durumunda açılmış olan kredili ile ilgili doğan borçları ödemeyi ve bunları Kiralayanın yazılı bildirim üzerine derhal nakden ve defaten ödemeyi Kiracı kabul ve taahhüt etmiştir.

Kiralama konusu malla ilgili Kiralayana devredilen belgelerdeki mükellefiyetler nedeniyle; Kiracı, işbu teşviktan doğan vebcibelerin tümünü yerine getireceğini, yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi halinde Kiralayanın ödemek zorunda kalacağı tüm ceza, vergi, gümrük, resim, harç ve benzeri giderlerle uğrayacağı tüm zararları derhal, nakden ve defaten Kiralayana ödemeyi Kiracı kabul ve taahhüt etmektedir. Kiralayanın bu meblağı re'sen Kiracının hesabına borç kaydedebileceğini de Kiracı kabul etmiştir.

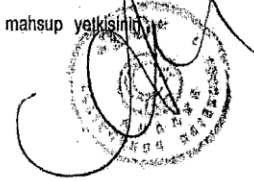
32. Tebligat:

Bu sözleşme dolayısıyla, her ne sebep ve şekilde yapılırsa yapılsın taraflara yapılacak tebligatlar, tarafların işbu sözleşmede yazılı adreslerine yapılmakla geçerli sayılacaktır; taraflar bu hususu peşinen kabul ederler. Ayrıca, taraflar işbu sözleşmede belirtilen adreslerini değiştirdikleri takdirde, adres değişikliğini diğer tarafa yazılı olarak ve usulüne uygun şekilde, derhal tebliğ ederek bildirmek zorundadır. Aksi halde, yine işbu sözleşmede yazılı adreslerine çıkarılacak tebligatın kendilerine yapılmış ve geçerli olacağını peşinen kabul, beyan ve taahhüt ederler.

33. Sözleşmeyle Kiralayana Tanınmış Olan Haklar:

33.1. Kiralayan, vadesi gelmiş olsun veya olmasın alacaklarından herhangi birini veya hepsini Kiracıya bildirimde bulunmaya gerek duymaksızın, Kiracının Kiralayandan olan her türlü alacağı, cari ve katılma hesapları veya Kiracı hesabına tahsil ettiği ve edeceği çek bedelleri ile takas ve/veya mahsup etmeye yetkilidir.

33.2. Kiracı, lehlerine gelmiş olan havalelerin kendilerine bildirimde bulunmadan Kiralayana tarafından adlarına kabul ve hesaplarına alacak kaydedilmesini, havale tutarı üzerinde Kiralayanın Kiracıdan olan her türlü hak ve alacakları nedeniyle rehin hakkının ve mahsup yetkisinin bulunduğunu kabul ederler.

25 MART 2013

Finansal Kiralama Sözleşmesi v1

-15-16-

34. Genel Kredi Sözleşmesiyle Bağlantı

Bu Sözleşme, başta ve özellikle genel kredi sözleşmesi olmak üzere, Kiracının daha önce Kiralayan Banka ile akdettiği tüm finansman/kredi sözleşmelerinin eki ve ayrılmaz bir parçası olup, bu Sözleşmede yer alan hükümler daha önce imzalanmış tüm sözleşmeler için de aynen geçerli olduğu gibi; şayet bu sözleşmede düzenlenip genel kredi sözleşmesinde düzenlenmiş husus ve hükümler bulunması halinde, bunlar da Kiracı için geçerli ve bağlayıcıdır.

EK-1 / KİRA ÖDEME PLANI :

Proje Tarihi	22.03.2013
Proje Kar Oranı	8,5805 %
Proje Borçlanma Para Cinsi	TL
Sözleşme Süresi	-
Malın Kiracıya Devir Bedeli	1 TL (Bir Türk Lirası)
İktisadi Kıymete Esas Rayiç Bedel	Ek bir sözleşme ile belirlenecektir.
Yönetim Gideri	16.993,25.- TL (KDV dahil)

Kullanılan Fon Tutarı	1.582.589,20.-TL	BirMilyonBeşYüzSeksenikiBinBeşYüzSeksenDokuz Türk Lira
Kar Payı Tutarı	135.794,07.-TL	YüzOtuzBeşBinYediYüzDoksanDört Türk Lirası
%1 Kira Kdv'si	17.183,83.-TL	OnYediBinYüzSeksenÜç Türk Lirası
Peşinat (Kdv Dahil)	-	-
Toplam Taksit Tutarı	1.735.567,10.-TL	BirMilyonYediYüzOtuzBeşBinBeşYüzAltmışYedi Türk Lirası
Toplam Finansal Kiralama Bedeli	1.735.567,10.-TL	BirMilyonYediYüzOtuzBeşBinBeşYüzAltmışYedi Türk Lirası

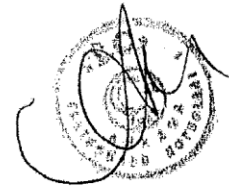
KİRA ÖDEME ÇİZELGESİ (TAHMINİ)

KİRA NO	KİRA ÖDEME TARİHİ	KDV DAHİL TOPLAM KİRA BEDELİ (TL)
0	PEŞİNAT (KDV DAHİL)	
1	22/04/2013	72.315,00
2	22/06/2013	72.315,00
3	22/08/2013	72.315,00
4	22/07/2013	72.315,00
5	22/08/2013	72.315,00
6	22/09/2013	72.315,00
7	22/10/2013	72.315,00
8	22/11/2013	72.315,00
9	22/12/2013	72.315,00
10	22/01/2014	72.315,00
11	22/02/2014	72.315,00
12	22/03/2014	72.315,00
13	22/04/2014	72.315,00
14	22/05/2014	72.315,00
15	22/06/2014	72.315,00

DAHA ÖZEL

ALINDI İMZA VARDIR

ŞİNDİ İMZA VARDIR

25 MART 2019

-16-16

No 101821

16	22/07/2014	72.316,00
17	22/08/2014	72.316,00
18	22/09/2014	72.316,00
19	22/10/2014	72.316,00
20	22/11/2014	72.316,00
21	22/12/2014	72.316,00
22	22/01/2016	72.316,00
23	22/02/2016	72.316,00
24	22/03/2016	72.322,10
TOPLAM		1.735.567,10

--Sözleşmenin feshi ile sona ermesi halinde, toplam kiralama bedeli ile sözleşmenin feshi tarihine kadar Kiracı tarafından ödenmiş bulunan bedel arasındaki fark, Kiracı tarafından Kiralayan Al Baraka Türk'ün yazılı talebi üzerine derhal ve bir keredede ödenir.

--Halen yürürlükteki mevzuata göre vergi, harç, resim ve teşvik uygulamalarında meydana gelecek değişikliklerin toplam kira bedelini aleyhine etkilemesi halinde toplam bedel yeniden hesaplanır ve hesaplanan yeni bedelle eski bedel arasındaki negatif fark kalan kira bedellerine yansıtılır. Kur farklarından doğan yük Kiracıya aittir.

--Toplam kiralama bedelini gösteren Kira Ödeme Çizelge / lerini tahmini olarak hazırlanmış olup kira bedelleri yukarıda belirtilen ödeme planına uygun olarak ödenir. Kesin kira ödeme planı ek bir sözleşme ile belirlenecektir. Kiralama bedellerinden herhangi biri ödenmediği takdirde bakiye lüm kira bedelleri muaccel olur. Bu durumda ALBARAKA TÜRK, diğer tüm hakları saklı kalmak kaydı ile tüm alacağını takibe yetkilidir.

--Yukarıda yer alan Toplam Kiralama Tutarına, malın ihaline yada yurt içinden teminine ilişkin oluşabilecek gümrük vergisi ve gümrüklemeyle ilişkin hizmet bedelleri ile, nakliye, navlun, ardiye, noter, ruhsat, tescil, harç, dönsel vergiler vs masraflar dahil olmayıp kesin maliyet ek bir sözleşme ile belirlenecektir.

-- Kiracı mal bedeli toplam tutarını aktifinde bir "hak" olarak muhasebeleştirilecektir.

--Finansal kiralama konusu mal henüz imal edilmiş veya mal henüz Kiracıya teslim edilmemiş olsa dahi Kiracı kira bedellerini Ödeme Planına uygun olarak ödemek mecburiyetindedir.

--Kiracı sadece kiralayan tarafından kabul edilip tanınmış bulunan veya mahkeme kararı ile kesinleşen karşı taleplerini kira bedelleriyle takas edebilir, diğer hiçbir halde kiracının takas hakkı yoktur.

EK-2 / KIRALANAN MALIN LİSTESİ :

MALIN CİNSİ

MİKTARI

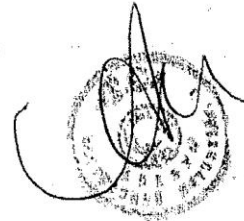
POTAIN, MC 205 B – 2C TİP KULE VİNC

2 ADET

ASLINDA İMZA VARDIR.

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

25 MART 2013

www.terko.com.tr

10101821

ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
Saray Mahallesi Dr. Adnan Büyükdenez Caddesi No:6
34768 Ümraniye/İSTANBUL

Proforma Fatura
Tarih : 28.02.2013
Ref. : 0213KVS210-P

POTAIN, MC 205 B – 2C Tip Kule Vinç

2009.51 MDT 4 No'lu Teknik Broşüre ve FEM 1.001-A3 Standartlarına uygun;

1) TEKNİK ÖZELLİKLER

- ✓ 2013 Model, yeni ve kullanılmamış
- ✓ 97,7 m. kanca altı yükseklik
- ✓ 60 m. Yatay bom kolu uzunluğu
- ✓ 2400 kg. Bom ucu kaldırma kapasitesi
- ✓ 10000 kg. Max. Kaldırma kapasitesi
- ✓ 2 C Çift şaryo sistemi (5 - 10 ton)
- ✓ 140 S Vision tipi, harici ve süper panoramik operatör kabini
(Anemometre ve Digital göstergeli / yük-radyüs-moment-yükseklik)
- ✓ 75 LVF 25 Optima (55 Kw) Ana kaldırma grubu
- ✓ RCV 145 (2 x 4,4 Kw) Kule dönüş grubu
- ✓ 5 D3 V4 (3,7 Kw) Şaryo grubu
- ✓ P 20 A tip sabit montaj sistemi
- ✓ 1 Adet gövde ankraj bileziği
- ✓ Verilen yükseklik için elektrik kablosu
- ✓ Verilen yükseklik için NUFLEX (dönmez) özel yük halatı
- ✓ Pimli birleştirme sistemli Kule gövde elemanları
- ✓ Kule gövde elemanları 2 m. x 2 m. x 3m. - 7,5m. Ölçülerinde olup,
Dinlenme platformu ve merdivenleri ile kompledir
- ✓ Yük kaldırma - Şaryo - Dönüş kumanda kontrol panosu
- ✓ Yük ağırlık - moment - kanca aşağı/yukarı - şaryo ileri/geri
nihayet emniyet svicleri

25 MART 2013

№ 101821

ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
Saray Mahallesi Dr. Adnan Büyükdeniz Caddesi No:6
34768 Ümraniye/İSTANBUL

Proforma Fatura
Tarih : 28.02.2013
Ref. : 0213KVS210-P
(Sayfa 2)

POTAIN, MC 205 B – 2C Tip Kule Vinç

Hidrolik teleskopaj ünitesi ;

- ✓ Hidrolik pompa ve piston
- ✓ Tırmanma desteği (Yoke)
- ✓ Çift çalışma platformu ve merdivenleri
- ✓ Diğer standart donanımları ile komple olarak,

2) FİYAT ÖZELLİKLERİ

1. Sayfada 1 adedi tanımlanmış kule vinçten 2 adet;

TOPLAM, CIP Tuzla Serbest Bölge Gümrük Teslimi 2 x 430.000 = 860.000,- USD

3) TESLİMAT SEKLİ

ÖDEME : Kule vinçin Gümrük işlemleri için gerekli evrakların teslimatında
(Vesalk Mukabili)
BANKA : [REDACTED]
IBAN No : [REDACTED]
SWIFT : [REDACTED]
G.T. İ.P. : 84.26.20.00
TESLİMAT : 1 Ad. Stoktan, 1 Ad. Nisan 2013
MENŞEİ : POTAIN / Çin Halk Cumhuriyeti
GARANTİ : Montaj tarihini takiben 12 Ay
OPSİYON : Teklif tarihinden itibaren 15 iş günüdür.

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

Türkiye Cumhuriyeti

25 MART 2013
YÖN. NO: (P)

T.C.
ANKARA
53. NOTERLİĞİ

ANKARA 53.
NOTERİ
ZEYNEP BİYİK

MUTLUKÖY SİT.
GALERIA ARKASI
1948.SOKAK NO:4
ÜMITKÖY/ANKARA
Tel : 312 -
2361288-89

101821

diye sözlelerini bitirdiler.
Yazılan bu tutanak okuması için kendilerine verildi. Okudular. Yazılanların gerçek isteği olduğunu beyan etmeleri üzerine ilgililer ve tarafımdan imzalandı, mühürlendi. İkibinonüç yıl Mart ayının yirmibeşinci günü 25.03.2013

İLGİLİLER

ALBARAKA TÜRK KATILIM
BANKASI A.Ş. adına vekaleten

[Redacted]
[Redacted] adına
Şirket Müdürleri
T.C. No : [Redacted]

[Redacted] adına
Şirket Müdürleri
T.C. No : [Redacted]
İMZALAR

ASLINDA İMZA VARDIR
İMZA

ASLINDA İMZA VARDIR

ANKARA 53. NOTERİ
ZEYNEP BİYİK
Vekilli İmzaya Yetkili Başkatip AYSEL HEKİMHAN
RESMİ MÜHÜR VE İMZA

DAYANAK: Beyoğlu Noterliğinden [Redacted] tarih ve [Redacted] yevmiye numarası ile onaylı Düzenleme Şeklinde Vekaletnameye göre Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. adına vekaleten hareketle [Redacted] nün yetkili olduğu görülmüştür.
-Ankara Noterliğinden [Redacted] tarih ve [Redacted] yevmiye numarası ile onaylı imza sirkülerine göre ilgillilerin şirketi temsile yetkili oldukları görülmüştür.

İşbu dayanak Noterlik Yasasının 79.maddesine göre eklenmiştir.

ANKARA 53. NOTERİ
ZEYNEP BİYİK
Vekilli İmzaya Yetkili Başkatip AYSEL HEKİMHAN
RESMİ MÜHÜR VE İMZA

İş bu örnek daire dosyasında seklinin tarih ve yevmiye no'lu aslının aynıdır.

ANKARA 53. NOTERİ
ZEYNEP BİYİK
Vekilli İmzaya Yetkili Başkatip AYSEL HEKİMHAN

KDV, Harç, Damga Vergisi ve Değerli Kağıt bedeli makbuz karşılığı tahsil edilmiştir.
(A/H) A/S Ka=3788/3970, A/S YAZI=4/4, A/S DeK.=2/2, DYNK.S/Ka.=80.4

S-1/2

İMZA ŞİRKÜLERİ

14 Ocak 2010

T.C. ANKARA 53. NOTERLÜĞÜ ANKARA 53. NOTERİN ZEVNEP BAYIK

ŞİRKETİN İMZANI : İTO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. İNŞAAT PETROL TURİZM EMLAK TAŞIMACILIK SANAYİ VE TİCARİET LİMİTED ŞİRKETİ ŞİRKETİN ADRESİ : AHMET TAYAN İNŞAAT MENKUL DEĞERLER A.Ş. SOK. NO:21/2-3/100 YENİMAHALAN/ANKARA

T.C. ANKARA 53. NOTERLÜĞÜ ANKARA 53. NOTERİN ZEVNEP BAYIK

ŞİRKETİN ADRESİ : AHMET TAYAN İNŞAAT MENKUL DEĞERLER A.Ş. SOK. NO:21/2-3/100 YENİMAHALAN/ANKARA

İTO YATIRIM MENKUL DEĞERLER A.Ş. İNŞAAT PETROL TURİZM EMLAK TAŞIMACILIK SANAYİ VE TİCARİET LİMİTED ŞİRKETİ

Şirket Müdürü: ÖZKAN ÖZCELİK Şirket Müdürü: ÖRHAN TAN

ANKARA 53. NOTERİN ZEVNEP BAYIK

ANKARA 53. NOTERİN ZEVNEP BAYIK

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu beyan ederim.

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu beyan ederim.

ANKARA 53. NOTERİN ZEVNEP BAYIK

ANKARA 53. NOTERİN ZEVNEP BAYIK

Türkiye Cumhuriyeti

Yev. No: ()

15 Mayıs 2013

15 Mayıs 2013

T.C.
ANKARA
64.NOTERLİĞİ

ANKARA 64.NOTERİ
HATİCE ÖZKALP

SULTAN FATİH
CADESİ 7/A
MAMAK ANKARA
Tel : 312-3908867
hozkalp@nb.org.tr

ÖRNEKTİR

DÜZENLEME ŞEKLİNDE FİNANSAL KİRALAMA SÖZLEŞMESİ'NE EK SÖZLEŞME

İkbinonüç yıl Mayıs ayının onbeşinci günü 15.05.2013

Aşağıda mühür ve imzası bulunan ben ANKARA 64.NOTERİ HATİCE ÖZKALP Yerine
İmza Yetkili Katip SONER ÜNVER SULTAN FATİH CADESİ 7/A MAMAK ANKARA
adresindeki dairemde görev yaparken işlerinin yoğunluğu nedeni ile daireye gelemeyeceğini
beyan eden ilgililerin isteği üzerine / ANKARA adresine gittim. Burada şahıs ve hüviyetlerini
gösterdiği:

Nüfus Müdürlüğü'nden verilmiş tarih, kayıt, seri ve
numaralı fotoğrafı Nüfus Cüzdanına göre ili ilçesi mahallesi /
köyü cilt, aile sıra, sıra numaralarında nüfusa kayıtlı olup, baba adı, ana adı,
doğum tarihi, doğum yeri olan ve halen ANKARA adresinde oturduğunu,
okur yazar olduğunu söyleyen, T.C. kimlik numaralı ibraz ettiği, T.C. Beyoğlu
Noterliğinden onaylı tarih ve yevmiye numaralı vekaletname ile Büyük
Mükellefler Vergi Dairesinin 0470008702 Vergi Sicil Numarasında kayıtlı, Saray Mah. Dr. Adnan
Büyükdenez Cd. No:8 Ümraniye / İSTANBUL adresinde mukim ALBARAKA TÜRK KATILIM
BANKASI A.Ş. Adına Vekaleten Kiralayan Sıfatıyla,
gösterdi Çankaya Nüfus Müdürlüğü'nden verilmiş gün, kayıt ve
seri numaralı, fotoğrafı Nüfus Cüzdanına göre ili, ilçesi,
mahallesi / köyü cilt, aile sıra, sıra numaralarında kayıtlı olup, baba adı,
ana adı, doğum tarihi, doğum yeri olan ve halen ANKARA adresinde oturduğunu,
okur yazar olduğunu söyleyen, T.C. kimlik numaralı ve Çankaya verilmiş
numaralı, fotoğrafı Nüfus Cüzdanına göre
halen ANKARA adresinde oturduğunu, okur yazar olduğunu söyleyen, kimlik numaralı
ibraz ettikleri T.C. Ankara 53. Noterliğinden onaylı yevmiye numaralı imza sirküleri ile Doğanbey Vergi Dairesinin
Numarasında kayıtlı, adresinde mukim, ni müştereken
temsil KIRACI sıfatıyla birlikte bana başvurarak bir Düzenleme Şeklinde Finansal Kiralama
Sözleşmesi'ne Ek Sözleşme düzenlenmesini istediler.

İlgililerin kimliği hakkında yukarıda yazılı belge ile kanı sahibi olduğum gibi bu işlemi
yapma yeteneklerinin bulunduğunu ve okur yazar olduklarını anladım.

Bunun üzerine ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş. Adına Vekaleten
ile ni müştereken temsilen ve
bu suretle söze başladılar: "

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

KDV, Harç, Damga Vergisi ve Değerli Kağıt bedeli maktuz karşılığı tahsil edilmiştir.

S-2/1

№00943

15 Mayıs 2013

Finansal Kiralama Sözleşmesi v1

1/3

Aramızda akdedilmiş bulunan T.C. Ankara 53. Noterliği'nden 25.03.2013 Tarih ve 10182 Yevmiye No.lu Düzenleme Şeklinde Finansal Kiralama Sözleşmesi'nin (kısaca "Sözleşme" olarak ifade edilecektir) EK 1'inde yer alan KIRA ÖDEME PLANI aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ayrıca söz konusu Sözleşme'ye Ek 3 olarak, işbu Finansal Kiralama Ek ve Tadil Sözleşmesi'nin ekinde yer alan "EK 3 MALIN KIRACI TARAFINDAN TESELLÜMÜ (KABULÜ) MAKBUZU" eklenmiştir.

Yine söz konusu Sözleşme'de yer alan Proforma Fatura yerine, işbu Finansal Kiralama Ek ve Tadil Sözleşmesi'nin ekinde yer alan 15.04.2013 tarih ve A-470169 no.lu fatura eklenmiştir. Sözleşme'nin diğer tüm hükümleri aynen geçerlidir.

EK-1 / KIRA ÖDEME PLANI :

Proje Tarihi	26.03.2013	Şube	
Proje Kar Oranı	8,5805 %	Müşteri No	5000000
Proje Borçlanma Para Cinsi	TL	Proje No	61
Sözleşme Süresi	-	Ortalama Vade Gün Sayısı	362
Malın Kiracıya Devir Bedeli	1 TL (Bir Türk Lirası)		
İkili Kira Bedeli	1.561.865,23.-TL		
Yönetim Gideri	16.993,25.- TL (KDV dahil)		

Kullanılan Fon Tutarı	1.561.865,23.-TL	BirMilyonBeşYüzAltmışBirBinSekizYüzAltmışBeş Türk Lirası
Kar Payı Tutarı	134.015,85.-TL	YüzOtuzDörtBinOnAltı Türk Lirası
%1 Kira Kdv'si	16.958,81.-TL	OnAltıBinDokuzYüzEllisekiz Türk Lirası
Peşinat (Kdv Dahil)	-	-
Toplam Takait Tutarı	1.712.839,89.-TL	BirMilyonYediYüzOnikiBinSekizYüzKırk Türk Lirası
Toplam Finansal Kiralama Bedeli	1.712.839,89.-TL	BirMilyonYediYüzOnikiBinSekizYüzKırk Türk Lirası

KIRA ÖDEME ÇİZELGESİ

KIRA NO	KIRA ÖDEME TARİHİ	TAKSİT TUTARI -TL	ANA PARA -TL	KAR -TL	KDV -TL	KALAN ANAPARA -TL
1	28/05/2013	71.385,00	56.837,59	14.026,82	706,59	1.505.237,64
2	19/06/2013	71.385,00	63.422,68	7.235,53	706,59	1.441.804,76
3	19/07/2013	71.385,00	61.196,26	9.459,16	706,59	1.360.605,80
4	19/08/2013	71.385,00	61.297,82	9.360,99	706,59	1.319.307,05
5	19/09/2013	71.385,00	61.713,43	8.944,99	706,59	1.257.594,25
6	21/10/2013	71.385,00	61.885,83	8.802,58	706,59	1.195.739,42
7	19/11/2013	71.385,00	63.075,93	7.582,49	706,59	1.132.662,49
8	10/12/2013	71.385,00	65.461,82	5.195,59	706,59	1.067.206,67
9	17/01/2014	71.385,00	61.782,09	8.076,33	706,59	1.005.419,58
10	19/02/2014	71.385,00	63.400,24	7.258,18	706,59	942.016,34
11	19/03/2014	71.385,00	64.891,45	5.766,97	706,59	877.126,89
12	18/04/2014	71.385,00	64.903,90	5.754,51	706,59	812.222,99
13	20/05/2014	71.385,00	64.073,23	5.685,19	706,59	747.249,76
14	19/06/2014	71.385,00	65.755,99	4.902,43	706,59	681.493,77
15	18/07/2014	71.385,00	68.338,88	4.321,53	706,59	615.156,69
16	19/08/2014	71.385,00	68.352,59	4.305,82	706,59	546.804,30
17	19/09/2014	71.385,00	68.937,49	3.720,93	706,59	481.866,61
18	17/10/2014	71.385,00	67.708,47	2.949,95	706,59	414.156,34
19	19/11/2014	71.385,00	67.888,58	2.989,93	706,59	346.489,76
20	19/12/2014	71.385,00	68.385,23	2.273,19	706,59	278.104,53
21	19/01/2015	71.385,00	68.772,84	1.885,57	706,59	209.331,69
22	19/02/2015	71.385,00	69.239,14	1.419,28	706,59	140.622,55
23	19/03/2015	71.385,00	69.800,77	857,84	706,59	70.891,78
24	17/04/2015	71.444,89	70.291,78	445,75	707,36	
TOPLAM		1.712.839,89	1.561.865,23	134.015,85	16.958,81	

ASLINDA İMZA VARDIR
ASLINDA İMZA VARDIR
ASLINDA İMZA VARDIR

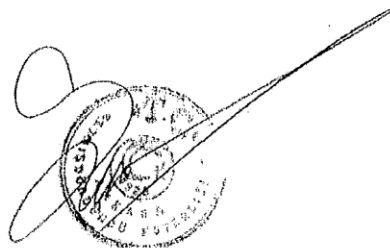
№ 00943 15 Mayıs 2013

- Sözleşmenin feshi ile sona ermesi halinde, toplam kiralama bedeli ile sözleşmenin feshi tarihine kadar Kiracı tarafından ödenmiş bulunan bedel arasındaki fark, Kiracı tarafından Kiralayan Al Baraka Türk'ün yazılı talebi üzerine derhal ve bir keredede ödenir.
- Halen yürürlükteki mevzuata göre vergi, harç, resim ve tezyik uygulamalarında meydana gelecek değişikliklerin toplam kira bedelini aleyhine etkilemesi halinde toplam bedel yeniden hesaplanır ve hesaplanan yeni bedelle eski bedel arasındaki negatif fark kalan kira bedellerine yansıtılır. Kur farklarından doğan yük Kiracıya aittir.
- Toplam kiralama bedeli yukarıda belirtilen ödeme planına uygun olarak ödenir. Kiralama bedellerinden herhangi biri ödenmediği takdirde bakiye tüm kira bedelleri muaccel olur. Bu durumda ALBARAKA TÜRK diğer tüm hakları saklı kalmak kaydı ile tüm alacağını takibe yetkilidir.
- Kiracı mal bedeli toplam tutarını aktifinde bir "hak" olarak muhasebeleştirir.
- Finansel kiralama konusu mal henüz imal edilmiş veya mal henüz Kiracıya teslim edilmiş olsa dahi Kiracı kira bedellerini Ödeme Planına uygun olarak ödemek mecburiyetindedir.
- Kiracı sadece kiralayan tarafından kabul edilip tanınmış bulunan veya mahkeme kararı ile kesinleşen karşı taleplerini kira bedelleriyle tahsis edebilir, diğer hiçbir halde kiracının tahsis hakkı yoktur.

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

№00943

15 Mayıs 2013

3/3

EK-3 / MALIN KIRACI TARAFINDAN TESELLÜMÜ (KABULÜ) MAKBUZU

ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş. ile aramızda münakit işbu Finansal Kiralama Sözleşmesine istinaden tanzim edilen, Ek-2 de dökümü yazılı mali işbu sözleşme uyarınca ve her türlü yasal gereklere uygun ve kullanıma elverişli olarak teslim aldık ve kabul ettik. Böylece ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş. mali, işbu cari mevzuat ve sözleşmeye uygun olarak tarafımıza teslim ederek, sözleşmeden doğan mali teslim borcunu, tam olarak, zamanında ve gereği gibi ifa ettiğini kabul ve kendisini işbu sözleşmeden doğan yükümlülüklerinden dolayı gayrikabili rücu ibra ettiğimizi, kendisine karşı ileri sürülebilecek hiç bir hak ve talebimizin bulunmadığını beyan ederiz.

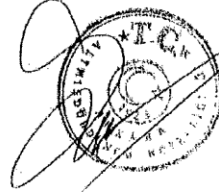
KIRACI

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

FATURA
INVOICE

ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
SARAY MAH. DR. ADNAN BÜYÜKDENİZ
CAD. NO:6 34768
UMRANIYE-İSTANBUL

SERİ : A
SIRA : 973169

Sarbest Bölge Şubesi

İRS. TARİHİ :
İRSALİYE NO. :
FAT. TARİHİ : 15.04.2013

Müşteri VD. BÜYÜK MÜKELLEFLER Bölgesi V.No. 047 000 8702

Para Kodu	Açıklama	Adedi	Birim Fiyatı	Tutarı
	POTAIN MC 205 B - 2C TİP (S/N 352627) KULE VİNC 2013 MODEL YENİ VE KULLANILMAMIŞTIR.	1	430.000,00 USD	430.000,00 USD
	POTAIN MC 205 B - 2C TİP (S/N 352628) KULE VİNC 2013 MODEL YENİ VE KULLANILMAMIŞTIR.	1	430.000,00 USD	430.000,00 USD
	TOPLAM CİP, TUZLA SERBEST BÖLGE GÜMRÜK TESLİMİ			860.000,00 USD
	VALNİZ/ SEKİZYÜZALTMİŞBİN USD, Sipariş No: 5000000-61			
	G.T.İ.P NO : 8426.20.00 Net Kilo : 283.202,00 KG Brüt Kilo : 283.506,00 KG Toplam Kap : 400 Kap Menşei : ÇİN HALK CUMHURİYETİ Ödeme Şekli : VESAK MUKABİLİ			
	BANKA DETAYLARI BANKA : GARANTI BANKASI ŞUBE KODU : 489 ŞUBE : EGE SERBEST BÖLGE IBAN NO : [REDACTED]			

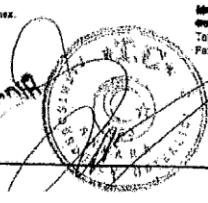
1) Fatura taszında i avra llyat va muhtesiyati haktında ltraz kabul edilmez.
2) Malîe müfettişleri ve itikouanda sayrader.
3) 1990 fatuzası (1990) anel mobuzuv vava banka havalesiyle tahsil edilir.

Tel : [REDACTED]
Fax : [REDACTED]

ASL İMZA VARDIR

ASL İMZA VARDIR

ASL İMZA VARDIR

Türkiye Cumhuriyeti

Yev.No.:(A)

T.C.
ANKARA
64.NOTERLİĞİ

ANKARA 64.NOTERİ

HATICE ÖZKALP

SULTAN FATİH
CADESİ 7/A
MAMAK ANKARA
Tel : 312-3908667
hozkalp@tnb.org.tr

* diye sözlerini bitirdiler.

Yazılan bu tutanak okuması için kendilerine verildi. Okudular ve hâvanların gerçek isteği olduğunu beyan etmeleri üzerine ilgililer ve tarafımdan imzalandı, mühürlendi. İkinonüç yıl Mayıs ayının onbeşinci günü 15.05.2013

İLGİLİLER

KIRALAYAN
ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI
A.Ş. Adına Vekaleten
KADIR AKPINAR
T.C. No:38998879438

KIRACI

VE TİCARET LIMITED ŞİRKETİ'ni
Müştereken Temsilten

T.C. No: [REDACTED]

ASLINDA İMZA VARDIR

ASLINDA İMZA VARDIR

İMZA

T.C. No: [REDACTED]
İMZALAR

ASLINDA İMZA VARDIR

ANKARA 64.NOTERİ
HATICE ÖZKALP
Yerine İmza Yetkili Katip SONER ÜNVER
RESMİ MÜHÜR VE İMZA

DAYANAK: T.C. Beyoğlu 31. Noterliğinden onaylı 28/05/2012 tarih ve 20954 yevmiye numaralı vekaletname ile [REDACTED] in ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş. adına bu işlemi yapmaya yetkili olduğu görüldük vekaletname fotokopileri müşterinidat olarak her nüshaya eklenmiştir.

T.C. Ankara 53. Noterliğinden onaylı 14/12/2010 tarih ve 31229 yevmiye numaralı imza sirküleri ile [REDACTED] ve [REDACTED] in [REDACTED] ni müşterek imzaları ile temsil ve ilzama yetkili oldukları görüldük sirkü fotokopileri müşterinidat olarak her nüshaya eklenmiştir.

İşbu dayanak Noterlik Yasasının 79.maddesine göre eklenmiştir.

ANKARA 64.NOTERİ
HATICE ÖZKALP
Yerine İmza Yetkili Katip SONER ÜNVER
RESMİ MÜHÜR VE İMZA

İş bu örnek dâire dosyasında saklı aynı tarih ve yevmiye no'lu aslının aynıdır.

ANKARA 64.NOTERİ
HATICE ÖZKALP
Yerine İmza Yetkili Katip SONER ÜNVER

KDV, Harç, Damga Vergisi ve Değerli Kağıt bedeli maktuz karşılığı tahsil edilmiştir.
(TNB) A/S Ka=3926/4008, A/S YAZI=4/5, A/S DeK.=2/2, DYNK.Sf.Ka.=80.

S-2/2

Şube No: 52 BAŞKENT KUR. ŞB.
 61 Fon Kullanma Tarihi: 17/04/2013
 Proje No: 8, 59650
 Açık/Kapalı: Proje TL Tutar: 1.712.839,89

Şb	Prj.No	Kf	T.No	Taksit	Hsh	Fon	Taksit	Tutar	Ana Para	Bakiye	BMV/KDV	Kalan Anapar.
132	61 03 0001	28/05/2013	TL	71.365,00	56.637,59	14.020,82	706,59	1.905.227,64	71.365,00	1.441.804,76	71.365,00	
132	61 03 0002	19/06/2013	TL	71.365,00	63.422,98	7.235,53	706,59	1.441.804,76	1.380.605,50	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0003	19/07/2013	TL	71.365,00	61.199,26	9.459,16	706,59	1.380.605,50	1.329.774,82	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0004	19/08/2013	TL	71.365,00	51.297,82	8.360,99	706,59	1.329.774,82	1.259.577,25	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0005	19/09/2013	TL	71.365,00	61.855,83	8.802,58	706,59	1.259.577,25	1.195.738,42	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0007	19/11/2013	TL	71.365,00	63.075,93	7.582,45	706,59	1.195.738,42	1.132.662,49	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0008	10/12/2013	TL	71.365,00	65.461,82	5.196,59	706,59	1.132.662,49	1.067.200,67	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0009	17/01/2014	TL	71.365,00	61.782,09	8.876,33	706,59	1.067.200,67	1.005.418,58	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0010	19/02/2014	TL	71.365,00	63.400,24	7.238,18	706,59	1.005.418,58	942.039,34	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0011	19/03/2014	TL	71.365,00	64.851,55	6.122,99	706,59	942.039,34	877.229,99	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0013	20/05/2014	TL	71.365,00	64.973,23	5.784,51	706,59	877.229,99	812.229,99	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0014	19/06/2014	TL	71.365,00	65.755,99	5.685,19	706,59	812.229,99	747.249,76	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0015	19/07/2014	TL	71.365,00	66.336,68	4.902,43	706,59	747.249,76	681.493,77	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0016	19/08/2014	TL	71.365,00	66.336,68	4.321,53	706,59	681.493,77	615.156,89	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0017	19/09/2014	TL	71.365,00	66.332,59	4.305,82	706,59	615.156,89	548.804,30	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0018	17/10/2014	TL	71.365,00	66.937,49	3.709,92	706,59	548.804,30	481.156,34	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0019	19/11/2014	TL	71.365,00	67.668,58	2.989,83	706,59	481.156,34	414.156,34	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0020	19/12/2014	TL	71.365,00	68.385,23	2.273,19	706,59	414.156,34	346.889,76	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0021	19/01/2015	TL	71.365,00	68.772,84	1.885,57	706,59	346.889,76	278.104,53	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0022	19/02/2015	TL	71.365,00	69.239,14	1.449,28	706,59	278.104,53	209.331,69	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0023	19/03/2015	TL	71.365,00	69.800,77	835,76	706,59	209.331,69	140.092,55	71.365,00	71.365,00	
132	61 03 0024	17/04/2015	TL	71.444,89	70.231,76	845,76	706,59	140.092,55	70.231,76	71.365,00	71.365,00	

1- Yukarıdaki ödemeler dışında, mevzuat, sözleşme, taahhüt ve sair düzenlemeler gereği doğmuş ve doğacak; BMV, KDF ve sair vergi, harç, resim, fon (döviz/dövizle endeksli borçlar ve borçların geç ödenmesi nedeniyle ile doğacak kar payı, mahkumiyetleri/gucuklme taminatı ve diğer feri alacaklar nedeniyle ile doğmuş ve doğacak olanlar dahil), masraflar, komisyon ve sair alacaklar ile borçun geç ödenmesinden dolayı doğacak gecikme tazminatı, borçlunun temerrütüne düşmesi nedeniyle ile yasa gereği doğacak feri alacaklar, tahsilat ve diğer borçların tahsilatı için doğmuş ve doğacak alacak ve haklarımız tahsilatların ödenmesi teminatları alacaklarına mahsuben feri alacakları tahsil edilmeden sağ alacakları mahsup yapılması halinde feri alacakları talep haklarımız ve mevzuat, sözleşme, taahhüt ve sair düzenlemelerden dolayı doğmuş ve doğacak hak ve alacaklarımız saklıdır. 2- Bütçeye endeksli kredilerde karın tahakkuk ettiği taksit tarihindeki kur, geç ödemelerde, tahsilat tarihindeki kurdan büyükse, tahsilat kuru olarak karın tahakkuk ettiği taksit tarihindeki kur dikkate alınır.

20054001	ALP	20054001	ALP
20054002	ALP	20054002	ALP
20054003	ALP	20054003	ALP
20054004	ALP	20054004	ALP
20054005	ALP	20054005	ALP
20054006	ALP	20054006	ALP
20054007	ALP	20054007	ALP
20054008	ALP	20054008	ALP
20054009	ALP	20054009	ALP
20054010	ALP	20054010	ALP
20054011	ALP	20054011	ALP
20054012	ALP	20054012	ALP
20054013	ALP	20054013	ALP
20054014	ALP	20054014	ALP
20054015	ALP	20054015	ALP
20054016	ALP	20054016	ALP
20054017	ALP	20054017	ALP
20054018	ALP	20054018	ALP
20054019	ALP	20054019	ALP
20054020	ALP	20054020	ALP
20054021	ALP	20054021	ALP
20054022	ALP	20054022	ALP
20054023	ALP	20054023	ALP
20054024	ALP	20054024	ALP
20054025	ALP	20054025	ALP
20054026	ALP	20054026	ALP
20054027	ALP	20054027	ALP
20054028	ALP	20054028	ALP
20054029	ALP	20054029	ALP
20054030	ALP	20054030	ALP
20054031	ALP	20054031	ALP
20054032	ALP	20054032	ALP
20054033	ALP	20054033	ALP
20054034	ALP	20054034	ALP
20054035	ALP	20054035	ALP
20054036	ALP	20054036	ALP
20054037	ALP	20054037	ALP
20054038	ALP	20054038	ALP
20054039	ALP	20054039	ALP
20054040	ALP	20054040	ALP
20054041	ALP	20054041	ALP
20054042	ALP	20054042	ALP
20054043	ALP	20054043	ALP
20054044	ALP	20054044	ALP
20054045	ALP	20054045	ALP
20054046	ALP	20054046	ALP
20054047	ALP	20054047	ALP
20054048	ALP	20054048	ALP
20054049	ALP	20054049	ALP
20054050	ALP	20054050	ALP

№ 20954

ASLINDA İMZA YARDIR

T.C.

SURET

28 Mayıs 2012

№ 20954

№ 21026

ASLINDA

ASLINDA İMZA YARDIR

20954001	ALP	20954001	ALP
20954002	ALP	20954002	ALP
20954003	ALP	20954003	ALP
20954004	ALP	20954004	ALP
20954005	ALP	20954005	ALP
20954006	ALP	20954006	ALP
20954007	ALP	20954007	ALP
20954008	ALP	20954008	ALP
20954009	ALP	20954009	ALP
20954010	ALP	20954010	ALP
20954011	ALP	20954011	ALP
20954012	ALP	20954012	ALP
20954013	ALP	20954013	ALP
20954014	ALP	20954014	ALP
20954015	ALP	20954015	ALP
20954016	ALP	20954016	ALP
20954017	ALP	20954017	ALP
20954018	ALP	20954018	ALP
20954019	ALP	20954019	ALP
20954020	ALP	20954020	ALP
20954021	ALP	20954021	ALP
20954022	ALP	20954022	ALP
20954023	ALP	20954023	ALP
20954024	ALP	20954024	ALP
20954025	ALP	20954025	ALP
20954026	ALP	20954026	ALP
20954027	ALP	20954027	ALP
20954028	ALP	20954028	ALP
20954029	ALP	20954029	ALP
20954030	ALP	20954030	ALP
20954031	ALP	20954031	ALP
20954032	ALP	20954032	ALP
20954033	ALP	20954033	ALP
20954034	ALP	20954034	ALP
20954035	ALP	20954035	ALP
20954036	ALP	20954036	ALP
20954037	ALP	20954037	ALP
20954038	ALP	20954038	ALP
20954039	ALP	20954039	ALP
20954040	ALP	20954040	ALP
20954041	ALP	20954041	ALP
20954042	ALP	20954042	ALP
20954043	ALP	20954043	ALP
20954044	ALP	20954044	ALP
20954045	ALP	20954045	ALP
20954046	ALP	20954046	ALP
20954047	ALP	20954047	ALP
20954048	ALP	20954048	ALP
20954049	ALP	20954049	ALP
20954050	ALP	20954050	ALP

№ 20954

ASLINDA İMZA YARDIR

№ 20954

№ 21026

ASLINDA

ASLINDA İMZA YARDIR

NEOVA

SİGORTA

MAKİNA KIRILMASI SİGORTA POLİÇESİ (M01)

POLİÇE / YENİLEME NO :	0	ÜRÜN KODU :	M01	ACENTE KODU :	1-11-1106014
ZEYL NO :	0	MÜŞTERİ NO :	4349509	ACENTE LEVHA NO :	BANKA
BASLANMA TARİHİ :	17/04/2013	SÜRE :	365 gün	ÖNCEKİ POLİÇE NO :	
BITİŞ TARİHİ :	17/04/2014				

SİGORTALI BİLGİLERİ

ADI SOYAD/ÜNVANI :	ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
ADRES :	SARAY Mh. DR. ADNAN BÜYÜKDENİZ Cd. NO:8 ÖMRANİYE / İSTANBUL
GSM / TEL :	
TCK/VERGİ DR. -NO :	0470008702
DAİM VE MÜRTEHİN :	

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

ADI SOYAD/ÜNVANI :	
ADRES :	
GSM / TEL :	
TCK/VERGİ DR. -NO :	

RİZİKO ADRES BİLGİLERİ

ADRES :	
---------	--

RİZİKO BİLGİLERİ

SİGORTA KONUSU : 2013 MODEL 2 ADET KULE VİNC

TEMİNATLAR	SİGORTA BEDELİ(USD)	NET PRİM(USD)
KULE, VİNC, HAREKETLİ BETON POMPALARI	668,600.00	11,291.80
GLKHH-KNH-TERÖR	668,600.00	465.42
HAREKETLİ MAKİNA - DEPREM	668,600.00	1,563.48
EK TEMİNATLAR / SÖZMÜMLER / MUAFİYETLER	İNDİRİMLER	
TERÖR MUAFİYETİ :	% 2	
HAR.MAK.HIRS. :	% 25	HAR.MK.HIR.SURP. : % 10
HAR.DEPREM MUAF. :	% 2	HAR.DEP.KOAS. : % 20
VİNC, POMPA MUAF. :	% 10	

TAHSİL EDİLMESİ GEREKEN SİGORTA ÜCRETİ VE TEFRUATI

TOPLAM NET PRİM :	13,341.70
BSMV :	687.08
BRÜT PRİM :	14,028.78

SİGORTA PRİMİ ÖDEME KOŞULLARI

TAKSİTLER	ÖDEME TARİHİ	ÖDEME MİKTARI (USD)
Pesinat :	17/04/2013	4,002.88
1. Taksit :	17/05/2013	2,001.23
2. Taksit :	17/06/2013	2,001.23
3. Taksit :	17/07/2013	2,001.23
4. Taksit :	17/08/2013	2,001.23
5. Taksit :	17/09/2013	2,001.23

KULE, VİNC VE BETON POMPASI MUAFİYETİ

Kule, vinçler, iman vinçleri ve hareketli beton pompalarında her bir hasarda; hasarın %10'u, minimum 10.000 EURO karşılığı TL tenzili muafiyet uygulanacaktır.

HAREKETLİ MAKİNELER İÇİN RİZİKOLU MUAFİYETİ

Her bir hasarda her türlü hasarda; her bir hareketli makine bedelinin % 25' i oranında tenzili muafiyet uygulanacaktır.

HAREKETLİ MAKİNELER İÇİN DEPREM MUAFİYETİ

Her bir deprem hasarında sigortacıya hasat eden sigorta bedeli üzerinden %2 oranında tenzili muafiyet uygulanacaktır.

NEOVA SİGORTA A.Ş., Sigorta Ettirenin/Sigortalının beyanına dayanarak polisede yazılı değerleri, belirlenen sigorta ücretinin ödenmiş olması koşulu ile, teminatı verimli sigorta için veya istenirse ait Genel Şartlar ve polisede yazılı özel şartlar ve ekli Ekler hükümlerine göre işbu polise ile sigorta eder. Bu polisede yazılı Özel Şartlar Genel Şartlardan önce uygulanır. Bu polise ile teminatı verimli sigorta için vevlaya ilerlerine ait "BİLİLENDİRME FORMLARI" nakil aşamasında imza karşılığında, "Sigorta primi ödeme kuponları ile Sigorta priminin ödenmesi ve Sigortalının sorumluluğunun başlaması ve Sigorta Ettirenin Temennüsü" kızı ile bu polisenin ayrılmaz bir parçası olarak polise ile birlikte sigortalıya teslim edilmiştir. Sigorta ücreti ödenmiş veya prim tahsilatına yetmiş Acentenin iznisiyle taşıyan makine(ler) karşılığında ödemek.

Sigorta ekaped, sigorta ettiren veya sigorta edilemesinden menfaat sağlayan kişilerce belirlenmesi durumunda ekspertiz ücreti sigorta ettiren tarafından karşılanır.

DEPREM TEMİNATI MÜŞTEREK SİGORTA VE MUAFİYET KİLOZU

Deprem sigortası, % 100 sigorta bedelinin, en az %20' sini sigortalı üzerinde kalması ve meydana gelecek hasarlarda sigortalının bu oranla hasara ilişkin elmas kayıtlı sigortalıyla müşterek olarak gerçekleştirilir. Sigortalı ve Sigortacı bu oranın artırılması hususunda anlaşabilirler. Bu durumda prim, % 100 sigorta bedeli üzerinden, tarifede belirtilen fiyat kadını esas alınarak hesaplanır. Bu husus polisenin ön yüzüne yazılır. Sigortalı, sigorta bedelinin kendi üzerinde tutmayı kabul ve taahhüt ettiği kısmı tekzi sigorta ettiremez. Sigortalı, meydana gelecek hasarlarda, önceden mutabık kalınan ve polisede yazılı olan oranla hasara ilişkin eder. Deprem teminatı ile ilgili her bir hasarda, sigorta bedeli üzerinden en az % 2 oranında hususoteli bir tenzili muafiyet uygulanır. Sigortacı, hasarı bu muafiyet miktarına esas kılanın sorumludur. Sigortalı ve Sigortacı, muafiyet oranının artırılması hususunda anlaşabilirler. Bu durumda iftihan, tarifede belirtilen oranda belirlenir. Bu husus polisenin ön yüzüne yazılır. Muafiyet uygulanması açısından, her bir 72 saatlik ödem bir hasar sayılır.

SİGORTA PRİMİNİN ÖDENMESİ VE SİGORTACININ SORUMLULUĞUNUN BAŞLAMASI VE SİGORTA ETTİRENİN TEMERRÜDÜ KİLOZU

"Sigorta primi veya takabile ödenmesi kararlaştırılmı işbu polisenin imza altına alınmasıyla, sigortalının sorumluluğu başlar. Riskkonun gerçekleşmesi halinde takatlerin tümü

Sayfa No : 1/4
Polisenin Aslıdır.

1895500-2460379-132809

444 1 636 NEO-YARDIM

444 1 636 NEO
www.neova.com.tr

T: (216) 665 55 55 F: (216) 665 55 00

E-S Kuruluşu: Yon Yıl Kurat Şişmezi Plaza Kat:3 34742 Koşkyay - İstanbul

NEOVA

SİGORTA

POLİÇE / YENİLEME NO	:	0	ÜRÜN KODU	:	M01	AGENTE KODU	:	1-11-100014
ZEYL NO	:	0	MÜŞTERİ NO	:	4345509	AGENTE LEVHA NO	:	BANKA
BAŞLAMA TARİHİ	:	17/04/2013	SÜRE	:	365 gün	ÖNCEKİ POLİÇE NO	:	
BITİŞ TARİHİ	:	17/04/2014						

Not: Bu esat, Sigorta ettiren vadedeki poliçe üzerinde belirli en zım fakatların herhangi birinin vade günü bitimine ka dar edemediği takdirde temerride düşer. Doğr kanunnum 12-4/3 maddesi veyunca herhangi bir maddde genel kalmakla em e değeme teskülmüçdür. Bu poliçeye ekli Genel Şartların l lğli maddelerin temerride düzenleyen bölümlü, pkin ödeme bor cunda temerride düşümlü halde deşler Kanunu hükümleri u yğular şeklinde değıştirilmiştir.

YENİ İKAME DEĞERİ BİLDİRİMİ KONUSUNDA İHTAR KLOZU

İşbu poliçe/ tekilife baktirın makine, tesisat ve ekipmanların sigorta bedellerinin yerli kame bedel olmas esaslı (var ise nakliye, montaj, gümrük, resim, vergi harç masrafları dahil) makine, tesisat ve ekipmanların yenileşim safını alma bedeli) aktı halde Genel Şartların 14. Maddesi gereğince lazımları hesabı yapılacak ve ekli sigorta söz konusu olacaktır.

EKŞİR SİGORTA KLOZU

İşbu poliçe ile poliçenin eklerinde vassafın baktirın makine ve tesisatın sigorta bedelini (var ise nakliye, montaj, gümrük, resim, vergi, harç ve masrafları dahil) yeni ikame bedeline eşit olacaktır. Hasar anında herhangi bir makinenin bu şekilde hesaplanacak yeni ikame bedeli, sigorta bedelinden fazla bulunacak olursa, hasarın bu farka tekabül eden rıspatide kimisi sigortayı karşılayacaktır. Hasar bedeli ekli sigorta prensibi uygulanmak suretiyle hesap edilecektir.

GREV, LOKAVT, KARGAŞALIK, HALK HAREKETLERİ, KÖTÜ NİYETLİ HAREKETLER VE TERÖR TEMİNATI KOASÜRANS KLOZU

Diğer hususlarda işbu poliçenin bilva ekli özel şartlar, kızılar, bitişler ve Genel Şartlar hükümlerine tabii olmak kaydı ile, Grev, Lokavt, Kargaşalık, Halk Hareketleri, Kötü Niyetli Hareketler ve Terör teminatında sigorta bedelinin %20' si Sigortacı tarafından kalmak kaydı ile müteakik sigorta geçitide uygulanır ve hasarda sigorta bedeli (Sigortacının sonuncu değüç kısm) üzerinden %2 oranında bulunacak bir tezell müafiyet uygulanacaktır. Sigortacı hasarın bu müafiyet miktarının aşan kısmından sorumluudur.

BEYAN KLOZU

İşbu sigorta poliçesinde, sigorta ettiren/sigortacı tarafından bildirilen yazılı adresler doğru ve tam olarak kabul edilmiştir. Sigorta ettiren/sigortacının adresini doğru veya tam olarak bildirmemiş olması veya poliçede hatahi veya ekli adresli dizeleşmesi veya poliçede adres değışikliğı için sigortacısına yazılı olarak bildirmemiş olması durumunda, poliçe üzerinde yazılı adrese gönderilen bildirimler sigorta ettiren / sigortacısına yapılmış geçitide bir tabii olarak kabul edilir ve tüm sonuçları ile hüküm ifade eder.

ENFLASYON KLOZU

Sigortacı ve sigorta ettiren, işbu poliçenin diğer hükümleri saklı kalmak kaydıyla temin edilen kymetle rit yılık poliçede baktirın oranında enflasyona değışik et anık sigorta ediminde hususunda peşinen anlaşmış bulunmamaktadır. Buna göre bu kymetlerin sigorta ödemesi başındaki sigorta a bedeli, hasar anında işbu poliçeye istisna olarak (İSK) İstisna uygulanmış kiye enflasyona oranında eşitlenmek kaydıyla, a sigorta alması için her gün yukarıda kaydı enflasyon or anının 1/200' i kadar artarak sigorta alması sonunda tamamlanması olacaktır. Hasar vaktünde mutabık kalınan oran 365 e bölü netek bulunan günlük oran sigorta başlangıç tarihinden hasar tarihine kadar işleyen gün sayısı ile çarpılır ve hasar lar birinde geçitide olan sigorta bedeli enflasyon koruma oranı bu tutar. Poliçe enflasyona dizeleşenmiş ise bu kıze bir hüküm ifade etmez.

POLİÇE YENİLEME ŞARTI

Sigortacının sigorta poliçesini vade bitiminde yenileme zorunluluğı yoktur. Yenilenmenin yapılması için sigorta ettirenin tabii ve şikâretinin kabulü esaslıdır. Aktı takdirde sigorta edilememiş kismatından sigorta vadesi sonunda şikâretinin sorumluluğı ortadan kalkar.

HAREKETLİ MAKİNELER GENİŞ KASKO KLOZU:

Makine Kimyası Sigortası Genel Şartları hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu kıze ile poliçenin eklerinde baktirın hareketli iş makinesinde; harırlık, çarpma, çarpışma, sıydam çikme, devrilme, değime, yovlanma, toprak kayması, toprak çökmesi, kaya değışmesi, yangın, deprem, sel ve su basması ile meydana gelecek hasarlar çantıya emilim içerisinde olmak kaydı ile teminata dahil edilmiştir.

YENİSİ BULUNMAYAN HASARLI PARÇALARA İLİŞKİN ÖZEL ŞART

Hasarlı bir parçanın piyasadan temin edilememesi maddesi olmasın cihazların kullanılması durumunda gelmesi halinde ödenecek tazminat, hasarlı parçanın muadilinin bedelinden ibaret olacaktır.

YALDIRIMDAN VE AŞIRI VOLTAJ DAN KORUNMA TERTİBATI GARANTİSİ

Poliçe veya bununla ilgili olarak yapılan zeyifnamelerindeki şartlar ve istisnalar saklı kalmak kaydı ile sigortacı işbu poliçe ile sigortacının elektronik ekipmanlarının kaybi veya hasarına veya yoldırım ve aşırı voltaj nedeniyle olfaya şikâri tamir işliki masraflarını (gayet elektronik ekipmanlara yoldırımından ve aşırı voltajdan korunma tertibatı ve öneliklerin inşaatı için poliçeye oranında değışik baktirın parçaya uygulanmış olan sigorta ediminde değışik baktirın baktirın emilim) karşılar. Bu yoldırımın ve aşırı voltajdan korunma tertibatının ve alarm sistemlerinin:

- Öneliklerin veya sigortacının kalfiyet personeli tarafından dizeşim olarak bakımının yapılması
- Yetkililmiş personel tarafından kontrol altında tutulması
- Elektronik ekipman ve öneliklerin inşaatı için en yeni teknikler doğrultusunda olotatık elektrik devresi tertibatı ile donanmış olması gerekmektedir.

EHLİYETLİ SÖZCÜLER ÖZEL ŞARTI

Sigorta edilen iş makinesinin, ilgili ehlilik şartlarına hale "Ehlilikli Sözçüler" tarafından kullanılması halinde teminat geçerli olacaktır.

ELEKTRONİK BİLGİ İŞLEM ORTAMLARININ TAZMİN DEĞERLEMESİ

Bu teminatın anlaşılması veya eklerinde ekli bir hüküm bulunsa bile, taraflar aşağıdaki şekilde mutabık kalmışlardır:

Poliçede teminat verilen elektronik bilgi işlem ortamlarının işbu poliçede temin edilen maddi hasara oranında kalmış halde lazımları hesabında, boş işlem ortamlarının maliyeti ile elektronik bilgilerin yedeklenmesi veya bir önceki siteden cijnalinden kopyalanması masrafları dikkate alınacaktır.

Elektronik bilgilerin yazılma, defterleme veya kopyalanması gibi masrafları ile araştırmaları ve mühendislik masrafları tazmin kymetlerinin hesabına dahil edilemeyecektir. İşli işlem ortamlarının onarımı, ikamesi veya restorasyonunun mümkün olmadığı halde tazminat hesabında yalnızca boş bilgi ortamlarının maliyeti dikkate alınacaktır. Ancak bu restorasyon anlaşılması, yenilenme, yazılma, defterleme veya kopyalanması mümkün olmasa bile burada adı geçen ELEKTRONİK BİLGİNİN DEĞERİ GENEL SİGORTA GEREKSİ İPİNDE ŞARTLAR BAKIMINDAN HER NE OLURSA OLUN, BUNA İŞİLE BİR TEMİNAT SAĞLANMAZ.

ELEKTRONİK DATA İSTİSNA KLOZU (ELECTRONIC DATA EXCLUSION)

Bu poliçe veya eklerinde ekli bir hüküm bulunsa bile, taraflar aşağıdaki şekilde mutabık kalmışlardır:

a) Bu poliçe/hasar vuku bulduğu esnada, önelikler veya restorasyonla başa bir edeb, veya olay, mevcut olan yada olmayan, bilgisayar verileri de dahil olmak üzere herhangi bir maddeden dolayı ELEKTRONİK DATALARIN, kaybolması, hasarlanması, silinmesi, bozulması veya bunlardan kaynaklanan kullandıkları makine, kalfiyetlerdeki ezime olumsuz ile maliyetler bakımından teminat sağlanmaz.

ELEKTRONİK DATA, programlar, yazılım ve verilerin işlenmesi ve değıştirilmesi, veya elektronik olarak kontrol edilen ekipmanların ikamesi ve işleyişinde kullanılan, diğer kodlu materyal gibi elektronik, elektromekanik ve işleniciler veya elektronik olarak kontrol edilen ekipmanlar tarafından, baktirın, baktirın veya işleme için kullanılır.

BİLGİSAYAR VİRÜSÜ, bilgisayar sistemini veya ekleme yazılımını veya bilgisayar yolu ağı, zararı, veya diğer her türlü baktirın baktirın veya 300 rıyete deccullen izinsiz talimatlar veya kodlar ya da programlar kimesel emilime gelmektedir. BİLGİSAYAR VİRÜSÜ, "Truva atları", "solucanlar" ve "zaman ve zaman bombaları" ile anılmı olmayacak şekilde bu türden yazılımları kapsar.

(b) Ancak, bu poliçe altında temin edilen riskler, yukarıda (a) bendinde tanımlanan durumlar sonucunda meydana gelmesi halinde, orijinal poliçenin şartları ve istisnaları altında bu risklerin direkt neticesinde, sigortacı emiliminde meydana gelen maddi zararlar, bu poliçe ile temin edilmeyecektir.

Şeyfa No : 2/4
Poliçenin Aklidir.

1695560-2456370-132009

444 1 636 NEO-YARDIM

444 1 636 NEO
444 1 636 | www.neova.com.tr

T. (216) 665 55 55 F. (216) 665 55 00
F-5 Koryatığı Yon Yel Üzün Şişhane Plaza Kat:3 34742 Kocaeli - İstanbul

NEOVA

SIGORTA

POLİÇE / YENİLEME NO : ██████████	ÜRÜN KODU : M01	ACENTE KODU : 1-11-1106014
ZİYİL NO : 0	MÜŞTERİ NO : 4349509	ACENTE LEVHA NO : BANKA
BASLAMA TARİHİ : 17/04/2013	SÜRE : 365 gün	ÖNCEKİ POLİÇE NO :
BITİŞ TARİHİ : 17/04/2014		

TEKNİKİ BOZULMALAR İLİŞKİN İSTİSNA KLOZU

Makinenin normal işletiminden ve montaj kurulumundan doğan aşınma ve yıpranmalardan veya çökme, paslanma veya oksitlendikten, buhar kazanlarında kireçlenme ve çarptırılmadan işletmede doğrudan doğruya meydana gelen arızelerden, atmosferek vesair şartların sebebiyle verdiği tesadüfi bozulmalardan meydana gelen bütün zilya ve hasarlar teminat haricidir.

İŞ MAKİNELERİ KARAYOLLARI İSTİSNA KLOZU

İş makinelerinin karayollarında seyirleri esnasında meydana gelecek hasarlar ve sonuçları teminat haricidir.

YAZILAMAYAN DİĞER RİSKLER KLOZU

İşbu sigorta poliçesinde işli genel şartlar gereğince sigortanın kapsamı, algoritma bedelinin kapsamı, ek közetim ile teminat kapsamına dahil edilebilecek hatler ve kayıplar ve bunların alt kısıtlar ve muayeneler ile özel şartlar belirlenmiştir. Bu kapsam dışından bırakılmış eşya yazılmayan riskler polçe dözenli iğnde en fazla toplam 10-TL olarak sigortacı tarafından temin edilecektir.

SERİ NUMARALI KLOZU

Sigortaki taraflardan beyan edilen ve poliçenin ayrılmaz eki olan listede ve/veya zeytinlerinde marka, model ve seri/şasi numaraları bildirilmeyen olan makineler kati suretle teminat dışıdır.

KARİDESİ KLOZU

Neova Sigorta, bu poliçeyle sigortanın ve rdğı pñini, aynı dönemdeki diğđer tñm sigortasıyla birliki e değerlendirilmiden sonra; tñm genel diğđertekiri ve teknik g idenleri bu primlerden diğđer ve dözen sonunde adı bir gal r oluşurus bu arđi galdir, her sigortanın bu üzere kalit imi oranında algoritmaya lade edef. Sigortaki, Şirketin kurulu masrafları ve genel diğđerteki toplamı kadar galir oluşun caya dek burunden Şirketin tahsiye važetçisi sayılır.

ELEKTRİK MOTORLARI, JENERATÖR VE TRANSFORMATOR BOBİNLERİNİN BAKIMININ SONUCU AMORTİSMAN DEĞER FARKI AYARLAMALARI TEMİNATI

İşbu poliçe ve ekli zeytinlerinde yer alan diğđer hükümler geçeri kalmak şartı ile poliçe teminatına giren risklerden birisinin gerçekleşmesi sonucu eşya ekle belirlenen düzenlemeler poliçe teminatına dahil edilmiştir. Elektrik motorlarında olabilecek kazmı hasarlar sonucu ve teminat sırasında bobinlerin yeniden aarılması ve tehlikelerin yanlıtılması halledir ödenecek tazminatın esasında ekli zeytin ve ekli esasına göre hasar önceki kullanılan stresindeki her yıl için en az %5 en çok toplamda teminat tutarının %60 ini aşmayacak oranında amortisman indirimi yapılacaktır.

SIGORTALI MAKİNELER ELEKTRONİK AKSAM BAKIM İŞLERİ ÖZEL ŞARTI

İşbu poliçe ve ekli zeytinlerinde yer alan diğđer hükümler geçerli kalmak şartı ile; sigortalı makinenin elektronik aksamlarında meydana gelebilecek eşya ekle belirlenen bakım işleri güderteki teminat haricidir.

-Gözetim testleri,
-Hasar öncesi bakım işleri,
-Makine aarılmasını normal işletim sırasında veya yazılmadan dolayı (uzun kullanımı) önemi; teminat, parça değişimi, makine aarımı ve parça gruplarının ağırlığlı tedavisi sırasında oluşan hasarların güderteki işlemleri.

PARAFİDİR, PARATONER VE VOLTAJ DÜZENLEYİCİLER (REGÜLATÖR) ÖZEL ŞARTI

İşbu poliçe ve ekli zeytinlerinde yer alan diğđer hükümler geçerli kalmak şartı ile poliçe teminatına girer risklerden birisinin gerçekleşmesi sonucu poliçeye ekli listede kayıtlı makinelerde yıldırım ve voltaj düzenleyicileri ile koruma altına alınmış olmak ve bu düzenleyiciler cihazların Orjinal Üretici firmaların tarafından temine edilmiş olması şartı ile teminat kapsamına dahil edilecektir.
Parafidür, paratoner, alarm cihazı ve voltaj düzenleyiciler;
-Yetkili kişiler veya Orjinal firmaların tarafından periyodik bakımınuu yapılması olmalı,
-Eğitilmiş kişiler tarafından kullanılmalı,
-Orjinal temanın en son tavsiyeye uygun özelliklerde tehlike halinde kapama cihazı ile donatılmış olması şartıdır.

İSTİSNALAR

- Toplam Asbestoz İstisna Kızı (Total Asbestos Exclusion Clause)
- Büyük Sigortalı Dağıtım İstisna Kızı (Large Insurable Values)
- IT Clarification Agreement

- Wet Risk

- NMA 1975 Kızı (Nökleer Enerji Riskleri İstisnası)

Sigortanın ekli kısmını teminatın verip vermemesi hakkı ekli kalmak kaydıyla, yukarıda belirlenen teminat veya kıymetler algoritmasının vermayi kabul etmesi halinde ekli prim ödenek şartı ile teminat kapsamına dahil edilecektir.

* TEKNYOİNÇ FİRMANININ 20.02.2013 TARİHİ 470169 NUMARALI FATURASINDA BELİRTİLEN 2013 MODEL 2 ADET POTANİ MC 205 B 2 2C Tip Kule Vinç TEMİNAT ALTINA ALINMIŞTIR.

SERİ NO 202628 / 052627

MC205B-2C / MC205B-2C

* TEMİNAT POLİÇE ÜZERİNDE BELİRTİLEN RİZİKO ADRESİNDE GEÇERLİDİR.

* BAHİRE KÖNÜ MAKİNELER NEOVA SIGORTA TARAFINDAN DÜZENLENEN 812893 NUMARALI POLİÇEDE BELİRTİLEN RİZİKO ADRESİNDE KULLANILMASI ŞARTIYLA TEMİNAT ALTINA ALINMIŞTIR.

* İş MKNESİNİN DOĞU ANADOLU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGEİ İLLERİNDE ÇALIŞMASI ESNASINDA MEYDANA GELEBİLECEK TERÖR HASARLARI TEMİNAT HARİCİDİR.

ÖZEL MUAFİYETLER:

A) TAs VE MAdEN OcAKLARINDA KULLANIMLARI DURUMUNDA KAYA DöSMESİ VEYA UÇURUMDAN YUVARLANMASI SONUCU MEYDANA GELECEK HASARLAR TEMİNAT HARİCİDİR.

B) KARAYOLLARINDAKİ HASARLARI TEMİNATA DAHİL DEĞİLDİR.

C) BİR ARAlÇ ÜZERİNDE NAKLYESİ ESNASINDA OLUŞABİLECEK HER TÜRLÜ HAsAR TEMİNATA DAHİL DEĞİLDİR.

D) SANTYE SAsHAsİ SİNİRLARİ İÇİNDE KULLANIMLARI ESNASINDA KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU HÖKÜMLERİNE GÖRE, GEREKLİ SÖRÜÖZ VEVEYA OPERATÖR BELGESİNE SAHİP OLMAYAN KİŞİLER TARAFINDAN KULLANILMASI SİRASINDA MEYDANA GELECEK HASARLAR TEMİNATA DAHİL DEĞİLDİR.

E) BANTYİE SAHAsİ SİNİRLARİ İÇİNDE KULLANIMLARI ESNASINDA UYUŞTURULUŞ MAdKLEERİN ETİKESİ ALTINDA VEYA KANUNU HÖKÜMLER UYARINCA YAsAKLANAN MİKTARDAN FAZLA ALKOL ALMİS KİŞİLER TARAFINDAN KULLANILMASI SİRASINDA MEYDANA GELECEK HASARLAR TEMİNATA DAHİL DEĞİLDİR.

F) YERALTİ VE TüNEl İNsAATLİ DEKOPAJ VE AÇIK VEYALİ KÖMÖR MAdENLERİNDE ÇALIŞMALARİ ESNASINDA OLUŞACAK HASARLAR TEMİNATA DAHİL DEĞİLDİR.

G) KİRİLİ VE DELİLİ UÇLAR İLE YERALTINA GİREN KİŞİMLARİ TEMİNAT HARİCİDİR.

H) SEL-SUL, TOPRAK KAYMASI VE TAs ZİYALİ HASARLARDA BEHER MAdKNA SİGORTA BEDELİ ÜZERİNDEN %30 MUAFİYET UYULANACAKTİR.

Sayfa No : 3/4

1695560-2458378-132908

444 1 636 NEO YARDIM

T: (216) 665 55 55 F: (216) 665 05 00

F-5 Keçyörneği Yılın Yol Çizeri Şişme Plaza Kat:3 34742 Keçyörneği - İstanbul

NEOVA

SİGORTA

POLİÇE / YENİLEME NO	:		ÜRÜN KODU	:	M01	ACENTE KODU	:	1-11-1108014
ZEYİL NO	:	0	MÜŞTERİ NO	:	4349509	ACENTE LEVHA NO	:	BANKA
BASLAMA TARİHİ	:	17/04/2013	SÜRE	:	365 gün	ÖNCEKİ POLİÇE NO	:	
BITİŞ TARİHİ	:	17/04/2014						

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN

İMZA

NEOVA SİGORTA A.Ş.
ALBAYRAK TÜRK BAŞKENT KURUMSAL SİGORTA
İMZA

Sayfa No : 4/4

Polîçenin Asıldır.

1695560-2456379-132909

Bu poliçe 4 sayfadan ibaret olup, sayfalar tek başına hüküm teşkil etmez.

İşbu poliçe ANKARA ilinde 17/04/2013 tarihinde 16:12 saatlerinde kayıt numaralı ŞULE AYDIN tarafından tanzim ve imza edilmiştir.

İşbu Sigorta, poliçe başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça Türkiye saati ile öğlen saat 12:00 da başlar ve öğlen saat 12:00 da sona erer.

444 1 636 NEO-YARDIM

444 1 252 | www.neova.com.tr

T: (216) 665 55 55 F: (216) 665 55 00

Ek-B Bankacılık Kanunu

Kanun

Bankacılık Kanunu

Kanun No. 5411

Kabul Tarihi : 19.10.2005

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanmasına, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasına, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Türkiye'de kurulu mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri, finansal holding şirketleri, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bunların faaliyetleri bu Kanun hükümlerine tâbidir.

Özel kanunlarla kurulmuş olan bankalar hakkında da kanunlarında yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla bu Kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler tatbik olunur.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanmasında;

İlişkili Bakan: Başbakan veya görevlendireceği Devlet Bakanını,

Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

Başkan: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanını,

Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,

Fon: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu,

Fon Kurulu: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulunu,

Fon Başkanı: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu Başkanını,

Kredi kuruluşu: Mevduat bankalarını ve katılım bankalarını,

Kuruluş birlikleri: Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğini,

Banka: Mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,

Mevduat bankası: Bu Kanuna göre kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Katılım bankası: Bu Kanuna göre özel cari ve katılma hesapları yoluyla fon toplamak ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Kalkınma ve yatırım bankası: Bu Kanuna göre mevduat veya katılım fonu kabul etme dışında; kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Finansal holding şirketi: İçlerinden en az bir tanesi bir kredi kuruluşu olmak şartıyla bağlı ortaklıklarının tümü veya çoğunluğu kredi kuruluşu veya finansal kuruluş olan şirketi,

Şube: Elektronik işlem cihazlarından ibaret birimler hariç olmak üzere, bankaların bağımlı bir parçasını oluşturan ve bu kuruluşların faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını kendi başına yapan, sabit ya da seyyar bürolar gibi her türlü işyerini,

Merkez şube: Yurt dışında kurulu bir bankanın Türkiye'de açtığı şubeyi, birden fazla şubenin olması hâlinde ise Kuruma bildirilecek ve Kurulca onaylanacak şubeyi,

Fon bankası: Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunu ve bu Kanun uyarınca temettü hariç ortaklık hakları ile yönetimi ve denetimi Fona intikal eden bankalar ile Fonun çoğunluk hissesine sahip olduğu bankaları,

Finansal kuruluş: Kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya bu Kanunda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşlar ile kalkınma ve yatırım bankaları ve finansal holding şirketlerini,

Kontrol: Bir tüzel kişinin; sermayesinin, asgarî yüzde ellibirine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasını,

Ana ortaklık: Kontrolündeki ortaklıklar ile Kurul tarafından belirlenen usûl ve esaslarla tanımlanan ortaklıkların finansal tablolarını kendi nezdinde konsolide eden banka veya finansal holding şirketini,

Bağlı ortaklık: Ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklıkları,

Nitelikli pay: Bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,

Hâkim ortak: Bir ortaklığı doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte kontrol eden gerçek veya tüzel kişiyi,

Yöneticiler: Bankanın yönetim kurulu, denetim komitesi ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imza yetkisine sahip mensuplarından; bölge müdürleri, şube müdürleri ve genel müdürlük merkez teşkilatında yer alan bölüm, kısım, grup ve bunlara eşdeğer isimler altında faaliyet gösteren birimlerin yöneticilerini,

Mevduat: Yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında, istendiğinde ya da belli bir vadede geri ödenmek üzere kabul edilen parayı,

Tasarruf mevduatı: Mevduat bankaları nezdinde açtırılan, gerçek kişilere ait ve münhasıran çek keşide edilmesi dışında ticari işlemlere konu olmayan mevduat hesaplarını,

Özel cari hesap: Katılım bankalarında açılabilen ve istenildiğinde kısmen veya tamamen her an geri çekilebilme özelliği taşıyan ve karşılığında hesap sahibine herhangi bir getiri ödenmeyen fonların oluşturduğu hesapları,

Katılma hesabı: Katılım bankalarına yatırılan fonların bu kurumlarca kullanılmasından doğacak kâr veya zarara katılma sonucunu veren, karşılığında hesap sahibine önceden belirlenmiş herhangi bir getiri ödenmeyen ve anaparanın aynen geri ödenmesi garanti edilmeyen fonların oluşturduğu hesapları,

Katılım fonu: Katılım bankaları nezdinde açtırılan gerçek ve tüzel kişilere ait özel cari hesap ve katılma hesaplarında yer alan parayı,

Destek hizmeti kuruluşu: Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde Merkez Bankası tarafından kurulmuş ya da Merkez Bankası bünyesinde faaliyet gösterenler ile Sermaye Piyasası Kurulunun denetiminde bulunan takas, saklama ve merkezi kayıt hizmeti kuruluşları hariç, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara ana hizmetlerinin uzantısı veya tamamlayıcısı niteliğinde hizmet veren kuruluşları,

Kıyı bankacılığı: Bankacılık faaliyetleri, kurulu bulunulan ülke harici ile sınırlı tutulan veya ülke genelinde uygulanan ekonomik ve malî mevzuata tâbi olmayan ya da kurulu bulunulan ülkede yerleşik olanlardan mevduat ve fon kabulünün yasaklandığı bankacılığı,

İfade eder.

Faaliyet konuları

MADDE 4. — Bankalar, diğer kanunlarda öngörülen hükümler saklı kalmak kaydıyla aşağıda belirtilen faaliyetleri gerçekleştirebilirler:

- a) Mevduat kabulü.
- b) Katılım fonu kabulü.
- c) Nakdî, gayrinakdî her cins ve surette kredi verme işlemleri.
- d) Nakdî ve kaydî ödeme ve fon transferi işlemleri, muhabir bankacılık veya çek hesaplarının kullanılması dahil her türlü ödeme ve tahsilat işlemleri.
- e) Çek ve diğer kambiyo senetlerinin iştirası işlemleri.
- f) Saklama hizmetleri.
- g) Kredi kartları, banka kartları ve seyahat çekleri gibi ödeme vasıtalarının ihracı ve bunlarla ilgili faaliyetlerin yürütülmesi işlemleri.
- h) Efektif dahil kambiyo işlemleri; para piyasası araçlarının alım ve satımı; kıymetli maden ve taşların alımı, satımı veya bunların emanete alınması işlemleri.
- i) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövize dayalı; vadeli işlem sözleşmelerinin, opsiyon sözleşmelerinin, birden fazla türev aracı içeren basit veya karmaşık yapıdaki finansal araçların alımı, satımı ve aracılık işlemleri.
- j) Sermaye piyasası araçlarının alım ve satımı ile geri alım veya tekrar satım taahhüdü işlemleri.
- k) Sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arz yoluyla satışına aracılık işlemleri.
- l) Daha önce ihraç edilmiş olan sermaye piyasası araçlarının aracılık maksadıyla alım satımının yürütülmesi işlemleri.
- m) Başkaları lehine teminat, garanti ve sair yükümlülüklerin üstlenilmesi işlemleri gibi garanti işleri.
- n) Yatırım danışmanlığı işlemleri.
- o) Portföy işletmeciliği ve yönetimi.
- p) Hazine Müsteşarlığı ve/veya Merkez Bankası ve kuruluş birlikleri nezdinde oluşturulan bir sözleşme kapsamında üstlenilen yükümlülükler çerçevesinde alım satım işlemlerine ilişkin piyasa yapıcılığı.
- r) Faktöring ve forfaiting işlemleri.
- s) Bankalararası piyasada para alım satımı işlemlerine aracılık.
- t) Finansal kiralama işlemleri.

u) Sigorta acenteliği ve bireysel emeklilik aracılık hizmetleri.

v) Kurulca belirlenecek diğer faaliyetler.

Mevduat bankaları birinci fıkranın (b) ve (t), katılım bankaları (a), kalkınma ve yatırım bankaları (a) ve (b) bentlerinde belirtilen faaliyetleri gerçekleştiremezler.

Dolaylı pay sahipliği

MADDE 5. — Bu Kanunun uygulanmasında, gerçek kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde, bir gerçek kişi ile eş ve çocuklarına ve bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklara veya bu kişi veya ortaklıkların ayrı ayrı veya birlikte kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte dikkate alınır. Tüzel kişilere ait dolaylı pay sahipliğinin belirlenmesinde, bunlara ait paylar ile bunların kontrol ettikleri ortaklıklara ait paylar birlikte hesaplanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

İKİNCİ KISIM
İzne Tâbi İşlemler
BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Faaliyet İzinleri

Kuruluş veya Türkiye'de şube ve temsilcilik açma izni

MADDE 6. — Türkiye'de bir bankanın kurulmasına veya yurt dışında kurulmuş bir bankanın Türkiye'deki ilk şubesinin açılmasına, bu Kanunda öngörülen şartların yerine getirilmesi kaydıyla Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınacak kararla izin verilir.

İzin için yapılacak başvurulara ve iznin verilmesine ilişkin usûl ve esaslar Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. İzne ilişkin karar, başvurunun yapıldığı ya da başvuruda eksiklik bulunması hâlinde, istenilen bilgi ve belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren üç ay içinde ilgiliye bildirilir. Eksikliklerin altı ay içinde giderilmemesi hâlinde başvuru geçersiz hale gelir.

Türkiye'de münhasıran kıyı bankacılığı faaliyetinde bulunmak üzere banka kurulması veya yurt dışında kurulu bankalarca bu amaçla şube açılması, bunların faaliyet alanları ile finansal raporlama ve denetim usûlleri ve faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulması hususları Kurul kararıyla belirlenir.

Yurt dışında kurulu bankalar, mevduat veya katılım fonu kabul etmemek ve Kurulca belirlenecek esaslara göre faaliyet göstermek kaydıyla, Kurulun izni ile Türkiye'de temsilcilik açabilirler.

Kuruluş şartları

MADDE 7. — Türkiye'de kurulacak bir bankanın;

- Anonim şirket şeklinde kurulması,
- Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması,
- Kurucularının bu Kanunda belirtilen şartları haiz olması,
- Yönetim kurulu üyelerinin bu Kanunun kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen nitelikleri ve plânlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek meslekî tecrübeyi haiz olması,
- Öngörülen faaliyet konularının plânlanan malî, yönetim ve organizasyon yapısı ile uyumlu olması,
- Nakden ve her türlü muvazaadan âri olarak ödenmiş sermayesinin en az otuzmilyon Yeni Türk Lirası olması,
- Ana sözleşmesinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,
- Kurumun etkin denetimini engellemeyecek şeffaf ve açık bir ortaklık yapısı ve organizasyon şemasına sahip olması,
- Konsolide denetimini engelleyici nitelikte herhangi bir hususun bulunmaması,
- Öngörülen faaliyet konularına ait iş plânlarını, kuruluşun malî yapısı ile ilgili projeksiyonlarını sermaye yeterliliğini de içerecek şekilde, ilk üç yıl için bütçe plânını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programını iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemi de dahil olmak üzere ibraz etmesi,

Şarttır.

Kalkınma ve yatırım bankaları için ödenmiş sermaye, birinci fıkranın (f) bendinde belirtilen tutarın üçte ikisinden az olamaz.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Kurucularda aranan şartlar

MADDE 8. — Bankaların kurucu ortaklarının;

a) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre müflis olmaması, konkordato ilân etmiş olmaması, uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırma başvurusunun tasdik edilmiş olmaması ya da hakkında iflâsın ertelenmesi kararı verilmiş olmaması,

b) Bu Kanunun 71 inci maddesi uygulanan bankalarda veya bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Fona devredilmiş olan bankalarda nitelikli paya sahip olmaması veya kontrolü elinde bulundurmaması,

c) Tasfiyeye tâbi tutulan bankerler ile iradî tasfiye haricinde tasfiyeye tâbi tutulan finansal kuruluşlarda, faaliyet izni kaldırılan kalkınma ve yatırım bankalarında, ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fona intikal eden veya bankacılık yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izin ve yetkileri kaldırılan kredi kuruluşlarında, Fona intikalinden veya bankacılık yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izin ve yetkileri kaldırılmadan önce nitelikli paya sahip olmaması veya kontrolü elinde bulundurmaması,

d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca üç yıldan fazla hapis cezasıyla cezalandırılmamış olması veya mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun, bu Kanunun ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun ve ödünç para verme işleri hakkında mevzuatın hapis cezası gerektiren hükümlerine muhalefet yahut mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunlar uyarınca basit veya

nitelikli zimmet, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, karapara aklama veya Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile Devlet sırlarını açığa vurma, Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlar, vergi kaçakçılığı suçlarından veya bu suçlara iştiraktan hükümlü bulunmaması,

e) Gerekli malî güç ve itibara sahip bulunması,

f) İşin gerektirdiği dürüstlük ve yeterliliğe sahip olması,

g) Tüzel kişi olması hâlinde, risk grubu ile birlikte ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması,
Şarttır.

Bankaların tüzel kişi kurucu ortaklarının doğrudan veya dolaylı olarak nitelikli paya sahip gerçek kişi ortaklarının bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde yer alan şartları taşıması gerekir.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalarla kurulmuş çok taraflı kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar hakkında bu maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentleri uygulanmaz.

Merkezi yurt dışında bulunan bankaların Türkiye'de şube açma şartları

MADDE 9. — Kurulca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde gerekli izni alarak Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yurt dışında kurulu bir bankanın;

a) Merkezinin bulunduğu ülkede esas faaliyetlerinde yasaklamının bulunmamış olması,

b) Merkezinin bulunduğu ülkenin yetkili denetim mercisinin Türkiye'de faaliyet göstermesine ilişkin olumsuz görüşünün bulunmaması,

c) Ödenmiş sermayesinin Türkiye'ye tahsis edilen kısmının 7 nci maddede belirtilen miktardan az olmaması,

d) Müdürler kurulu üyelerinin, kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen şartları ve plânlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek meslekî tecrübeyi haiz olmaları,

e) İzin kapsamındaki faaliyet konularına ait iş plânlarını, ilk üç yıl için bütçe plânını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programını ibraz etmesi,

f) Dahil olduğu grubun ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması,
Şarttır.

Merkezinin bulunduğu ülkedeki yerel düzenlemelere aykırılıkları nedeniyle faaliyeti yasaklanan konularda faaliyet izni verilmez.

Faaliyet izni

MADDE 10. — Bu Kanununun 6 ncı maddesi çerçevesinde kuruluş veya Türkiye'de şube açma izni alan bankaların, Kuruldan ayrıca faaliyet izni alması şarttır. Bir beyanname ile yapılacak başvuru üzerine verilecek izin, Kurul tarafından aksi kararlaştırılmış olmadıkça, 4 üncü maddede belirtilen bütün faaliyetleri aynı maddenin son fıkrasındaki sınırlamalar çerçevesinde kapsar. Verilen faaliyet izinleri Resmî Gazetede yayımlanır. Kararın, ilk izin başvurusunun yapıldığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde verilmesi gerekir.

Kurum, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerdeki şartları taşımayanlara gerekli düzeltmeleri yapmaları ve eksiklikleri tamamlamaları için altı ayı geçmemek üzere süre verir. Bu süre içinde yeniden başvuranlar hakkında yapılan inceleme sonucunda durumları uygun bulunmayanlara verilmiş olan kuruluş izni geçersiz olur ve sonuç yazılı olarak bildirilir. Kuruluş izni almış olan bankaların faaliyete geçebilmesi için;

a) Sermayesinin nakit olarak ödenmiş ve plânlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek düzeyde olması,

b) Kurucuları tarafından 7 nci maddede belirtilen asgarî sermayenin yüzde onu tutarındaki sisteme giriş payının en az dörtte birinin Fon hesabına yatırıldığına dair belgenin ibraz edilmesi,

c) Faaliyetlerinin kurumsal yönetim hükümlerine uygunluğunu sağlaması ve yeterli personel ve teknik donanımına sahip olması,

d) Yöneticilerinin, kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen nitelikleri haiz olması,

e) Kurulca faaliyet konularını yürütebilecek yeterliliğe sahip bulunduğu kanaatine varılması,
Gerekir.

Sisteme giriş payının ödenmeyen kısmının, faaliyete geçiş tarihinden itibaren Kurulca belirlenecek ödeme plânı çerçevesinde Fon hesabına yatırılacağına ilişkin taahhütname Kuruma ibrazı zorunludur. Sisteme giriş payı bir defaya mahsus olmak üzere alınır. Banka hissedarları sisteme giriş payının ödenmesinden müteselsilen sorumludurlar.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Kurul yetkilidir.

Kuruluş izninin iptali

MADDE 11. — Bir bankanın kuruluş izni;

a) İznin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olması,

b) Kuruluş izninin verildiği tarihten itibaren dokuz ay içerisinde faaliyet izni için başvurulmaması,

c) Kuruluş izninden vazgeçildiğinin beyan edilmesi,

d) İznin verilmesinde aranan şartların, faaliyete geçilinceye kadar kaybedilmesi,

e) Faaliyet izni alınmamış olması,

f) İradî olarak bu Kanununun 4 üncü maddesinde belirtilen faaliyetlerin tümünden vazgeçilmesi ve iradî tasfiyenin tamamlanması,

g) Devrolunan bankanın birleşme veya bölünme işlemlerinin tamamlanması,

h) Bu Kanununun 106 ncı maddesi kapsamında tasfiye veya iflas takibatının tamamlanması,
Hâllerinden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda, Kurulun en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla

alınan kararlar iptal edilir.

Faaliyet izninin iptali veya sınırlandırılması

MADDE 12. — Bir bankanın, faaliyet izninin gerçeğe aykırı beyanlarla alınmış olması veya faaliyet izninin alınmasından itibaren altı ay içinde faaliyete geçilmemesi ya da bir yıl içinde kesintisiz altı ay süre ile faaliyette bulunulmaması hâlinde faaliyet izni iptal edilir. Faaliyet izninin alındığı tarihten itibaren bir ay içerisinde ilgili kuruluş birliğine üye olunmaması veya sisteme giriş payının kalan taksitlerinin Fon hesabına yatırılmaması ve bu yükümlülüklerin Kurum tarafından yapılan uyarıya rağmen yerine getirilmemesi durumunda, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri dışında kalan faaliyet konuları Kurulca tek tek sınırlanabilir.

Bu kararlar ilgililere yazılı olarak bildirilir ve Resmî Gazetede yayımlanır.

Türkiye'de şubesi bulunan yurt dışında kurulu bankaların, kurulu buldukları ülkede herhangi bir nedenle faaliyet izninin kaldırılması, faaliyetlerinin durdurulması, iflas veya tasfiyelerine karar verilmesi veya konkordato ilân etmeleri hâlinde, bunların Türkiye'deki şubelerinin faaliyet izinleri Kurul tarafından kaldırılır.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (b) bentleri kapsamında bir kredi kuruluşuna verilen yetkinin Kurul tarafından kaldırılması, faaliyet izninin kaldırılması hükmündedir.

Yurt içinde şube açma

MADDE 13. — Kurulca belirlenecek esaslara ve bu Kanunda yer alan kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlere uyulmuş olması ve Kuruma bildirilmesi şartıyla bankalarca yurt içinde şube açılması serbesttir.

Sınır ötesi faaliyetler

MADDE 14. — Türkiye'de kurulan bankaların, kıyı bankacılığı bölgeleri de dahil olmak üzere yurt dışında şube veya temsilcilik açmaları, ortaklık kurmaları veya kurulmuş ortaklıklara katılmaları, bu Kanunda yer alan kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlere ve Kurulca belirlenecek esaslara uyulması kaydıyla Kurulun iznine tâbidir.

Bağımsız denetim, değerlendirme, derecelendirme ve destek hizmeti kuruluşlarının yetkilendirme izni

MADDE 15. — Bankaların bağımsız denetim, değerlendirme, derecelendirme ve destek faaliyetlerini gerçekleştirecek olan kuruluşların yetkilendirilmesine, yetkilerinin geçici veya sürekli olarak kaldırılmasına Kurulca karar verilir. Buna ilişkin usûl ve esaslar ilgili meslek birliklerinin görüşü alınarak Kurulca belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Ana Sözleşmeye İlişkin Hükümler

Ana sözleşme değişiklikleri

MADDE 16. — Bankaların ana sözleşme değişikliklerinde Kurumun uygun görüşü aranır. Kurumca uygun görülmeyen değişiklikler genel kurulda karara bağlanamaz. Kurumun uygun görüşü alınmaksızın yapılan ana sözleşme değişiklikleri Ticaret Siciline tescil edilemez. Ana sözleşme değişikliği için bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatta öngörülen izin, onay veya olumlu görüş başvuruları, yetkili mercilerce onbeş iş günü içinde cevaplandırılır.

Bankalar ana sözleşmelerini güncel olarak internet sayfalarında yayımlar. Ana sözleşmelerin güncelleştirilmesi, değişikliklerin gerçekleştiği tarihten itibaren on iş günü içerisinde yapılmak zorundadır.

Sermaye artırımları

MADDE 17. — Sermaye artırımlarının, her türlü muvazaadan âri olarak, ilgili mevzuatla ilâve edilmesine izin verilen kaynaklar hariç, iç kaynaklara başvurulmadan nakden ödenmesi şarttır. Sermaye artırımının Ticaret Siciline tescil edilmesinde Kurumun uygun görüşü aranır.

Sermayenin mevzuata aykırı olarak artırıldığı tespit edilen kısmı, özkaynak hesabında dikkate alınmaz.

Bu madde kapsamında sermaye artırımına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Pay edinim ve devirleri

MADDE 18. — Bir kişinin, bir bankada doğrudan veya dolaylı pay sahipliği yoluyla sermayenin yüzde onunu ve daha fazlasını temsil eden payları edinmesi veya bir ortağa ait doğrudan veya dolaylı payların sermayenin yüzde on, yüzde yirmi, yüzde otuzüç veya yüzde ellisini aşması sonucunu veren pay edinimleri ile bir ortağa ait payların, bu oranların altına düşmesi sonucunu veren pay devirleri Kurulun iznine tâbidir.

Yönetim kuruluna veya denetim komitesine üye belirleme imtiyazı veren payların tesisi, devri veya yeni imtiyazlı pay ihracı yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın Kurulun iznine tâbidir.

Bu izinlerin verilmesinde, bankanın devralınan hisselerinin nominal değerinin yüzde biri oranında devir payının devralan tarafından Fona yatırılması zorunludur.

Ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemler ile izin alınmadan yapılan pay devirleri pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Oy hakkı edinilmesi ve hisseler üzerinde intifa hakkı tesisinde de bu hüküm uygulanır.

Nitelikli paya sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır. Kurucularda aranan nitelikleri kaybeden nitelikli paya sahip ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde, diğer ortaklık hakları Kurumun bildirim üzerine Fon tarafından kullanılır. Bu ortaklar sermayedeki doğrudan ve dolaylı payları yüzde onun altına düşene kadar rüçhan haklarını kullanamazlar.

Bir bankanın sermayesinin yüzde on veya daha fazlasına sahip olan tüzel kişilerin paylarının doğrudan veya dolaylı olarak birinci fıkrada belirtilen oranlar veya esaslar dahilinde el değiştirmesi, devralacak ortağın kurucularda aranan nitelikleri taşıması şartıyla Kurulun iznine tâbidir.

Kurulun izni olmadan payların devredilmesi hâlinde, bu paylara ait temettü hariç ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır.

Hisseleri borsada işlem gören bankaların hisselerinin borsadan alınması ve bir bankanın hisselerinin 2004

sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre icra dairesinden satın alınması durumunda gerçekleştirilecek işlemlere ve bu maddenin uygulanmasına dair usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Birleşme, Bölünme, Hisse Değişimi ve İradi Tasfiye

Birleşme, bölünme ve hisse değişimi

MADDE 19. — Türkiye'de faaliyette bulunan bankalardan birinin; diğer bir veya birkaç banka veya finansal kuruluş ile birleşmesi veya bütün aktif ve pasifi ile diğer hak ve yükümlülüklerini Türkiye'de faaliyette bulunan diğer bir bankaya devretmesi, bütün aktif ve pasifleri ile diğer hak ve yükümlülüklerini devir alması veya bölünmesi ya da hisse değişimi Kurulun iznine bağlıdır. İzin tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili bankaların yetkili organlarının karar alınarak gerekli işlemlere geçilmediği takdirde, verilen izin geçersiz olur. Bankaların bu Kanun hükümlerine göre birleşme, bölünme ve devirlerinde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile devir veya birleşmeye konu bankaların toplam aktiflerinin sektör içindeki paylarının yüzde yirmiyi geçmemesi kaydıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 7, 10 ve 11 inci maddeleri hükümleri uygulanmaz. Birleşme veya devir işleminin kesinleşmesini müteakip, devredilen kuruluşun bütün aktif ve pasifleri ile diğer hak ve yükümlülükleri devralan bankaya geçer ve devredilen kuruluşun tüzel kişiliği sona ererek kaydı Ticaret Sicilinden silinir.

Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

İradi tasfiye

MADDE 20. — Bankaların faaliyetlerine son vermeleri ve tasfiyeleri Kurulun iznine ve Kurumun denetimine tâbidir.

Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar faaliyetlerine son vermek ve bunları tasfiye etmek istedikleri takdirde, durumu Türkiye çapında basımı ve dağıtım yapılan en az iki gazete ile ilân ve mevduat sahipleri veya katılım fonu sahipleri ile alacaklılarına veya bu durumda sayılabilecek kişi ve kurumlara tebliğ ederek ellerinde bulunan aynî ve nakdî her türlü mevduat veya katılım fonu ile emanet ve cari hesap bakiyelerini ve sair borçlarını, vadeli olsalar bile vadelerini beklemeksizin iki ay içinde iadeye ve bu süre içerisinde sahibi başvurmayan aynî ve nakdî her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakları Kuruma tevdi etmeye mecburdurlar. Kurum, bu suretle verilen değerleri, takip eden yıl başından başlamak üzere on yıl süre ile her yıl başında usûlüne göre ilan etmek suretiyle saklar. Son ilân tarihinden itibaren altı ay içinde aranmayan bu değerler Fona gelir kaydolunur.

Bu madde hükmünün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İzin Başvurularının Reddi

İzin başvurularının reddi

MADDE 21. — Bu Kanun hükümleri uyarınca Kuruma yapılan izin başvuruları; denetimin etkin bir şekilde ifa edilmesine engel olabilecek nitelikte doğrudan veya dolaylı herhangi bir ilişkinin varlığı veya izne tâbi işlem için öngörülen koşulların, niteliklerin, yeterliliklerin izin başvurusu esnasında ya da değerlendirme sürecinde sağlanamaması veya kaybedilmesi hâlinde Kurulca reddedilir. Ret kararları ilgililere gerekçeli olarak bildirilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kurumsal Yönetim

BİRİNCİ BÖLÜM

Yönetim

Kurumsal yönetim ilkeleri

MADDE 22. — Kurumsal yönetime ilişkin yapı ve süreçler ve bunlara ilişkin ilkeler Sermaye Piyasası Kurulu ile kuruluş birliklerinin de görüşü alınarak Kurul tarafından belirlenir.

Yönetim kurulu

MADDE 23. — Bankaların yönetim kurulları genel müdür dahil beş kişiden az olamaz. Genel müdür, bulunmadığı hallerde vekili, yönetim kurulunun doğal üyesidir. Bu Kanunda genel müdür için öngörülen şartlar, yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlası için de aranır. Murahhas üyelerin genel müdürde aranan şartları taşımaları zorunludur. Yönetim kurulu üyeliğine seçilenler ve herhangi bir nedenle boşalma hâlinde görevlendirilenler, bu maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte yedi iş günü içerisinde Kuruma bildirilir. Genel müdürlük ve yönetim kurulu başkanlığı görevleri aynı kişi tarafından icra edilemez. Yönetim kurulu üyelerinin bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartları taşıması gerekir.

Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yurt dışında kurulu bankaların Türkiye'deki yönetim merkezlerinde, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan, merkez şube müdürünün de dahil olduğu en az üç kişilik bir müdürler kurulu oluşturmaları zorunludur. Bu Kanunun uygulanmasında müdürler kurulu yönetim kurulu hükmünde olup, birinci fıkrada belirtilen şartlar müdürler kurulu üyeleri için de aranır.

İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin ilgili mevzuata uygun olarak tesis edilmesi, işlerliğinin, uygunluğunun ve yeterliliğinin sağlanması, finansal raporlama sistemlerinin güvence altına alınması, banka içindeki yetki ve sorumlulukların belirlenmesi yönetim kurulunun sorumluluğundadır.

Denetim komitesi

MADDE 24. — Bankaların, yönetim kurullarınca yönetim kurulunun denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesine yardımcı olmak üzere denetim komitesi oluşturulur. Denetim komitesi en az iki üyeden oluşur. Denetim komitesi üyeleri icraî görevi bulunmayan yönetim kurulu üyeleri arasından seçilir. Türkiye'de şube olarak faaliyet gösteren bankalarda ise kendisine bağlı icraî mahiyette faaliyet gösteren bir birim bulunmayan müdürler kurulu üyelerinden biri görevlendirilir.

Denetim komitesi üyelerinin, Kurulca belirlenen niteliklere sahip olmaları şarttır. Buna ilişkin bilgi ve belgeler atamanın yapılmasını müteakiben en geç yedi iş günü içinde Kuruma bildirilir.

Denetim komitesi, yönetim kurulu adına bankanın iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemler ile muhasebe ve raporlama sistemlerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemeler çerçevesinde işleyişini ve üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmek, bağımsız denetim kuruluşlarının yönetim kurulu tarafından seçilmesinde gerekli ön değerlendirmeleri yapmak, yönetim kurulu tarafından seçilen bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetlerini düzenli olarak izlemek, bu Kanun kapsamında ana ortaklık niteliğindeki kuruluşlarda, konsolide denetime tâbi kuruluşların iç denetim işlevlerinin konsolide olarak sürdürülmesini ve eşgüdümünü sağlamakla görevli ve sorumludur.

Denetim komitesi, iç kontrol, iç denetim ve risk yönetimi sistemleri kapsamında oluşturulan birimlerden ve bağımsız denetim kuruluşlarından; görevlerinin ifasıyla ilgili olarak düzenli raporlar almak ve bankanın faaliyetlerinin sürekliliği ve güven içinde yürütülmesini olumsuz etkileyebilecek hususlar veya mevzuata ve iç düzenlemelere aykırılıklar bulunması hâlinde bu hususları yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür.

Denetim komitesi, altı aylık dönemleri aşmamak kaydıyla icra ettiği faaliyetlerin sonuçları ile bankada alınması gereken önlemlere, yapılmasına ihtiyaç duyulan uygulamalara ve bankanın faaliyetlerinin güven içinde sürdürülmesi bakımından önemli gördüğü diğer hususlara ilişkin görüşlerini yönetim kuruluna bildirmekle yükümlüdür.

Denetim komitesi, bankanın tüm birimlerinden, anlaşmalı destek hizmeti kuruluşları ve bağımsız denetim kuruluşlarından bilgi ve belge almaya, bedeli banka tarafından karşılanmak suretiyle konularında ihtisas sahibi kişilerden yönetim kurulunun onayına bağlı olarak danışmanlık hizmeti sağlamaya yetkilidir. Denetim komitesinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esasları yönetim kurulu tarafından düzenlenir.

Genel müdür ve yardımcıları

MADDE 25. — Banka genel müdürlerinin hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi ve dengi dallarda en az lisans düzeyinde, mühendislik alanında lisans düzeyinde öğrenim görmüş olanların ise belirtilen alanlarda lisansüstü öğrenim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az on yıllık meslekî deneyime sahip olmaları şarttır.

Genel müdür yardımcılarının en az yedi yıllık meslekî deneyime sahip ve asgarî üçte ikisinin birinci fıkra belirtilen alanlarda en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olması şarttır. Başka unvanlarla istihdam edilseler dahi, yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konularda icraî nitelikte görev yapan diğer yöneticiler de bu Kanunun genel müdür yardımcılara ilişkin hükümlerine tâbidir.

Genel müdürlüğe ve yardımcılıklarına atanacakların, bu maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte Kuruma bildirilmesi şarttır. Bildirimden itibaren yedi iş günü içinde Kurumca olumsuz görüş bildirilmemesi durumunda ilgili kişilerin atamaları yapılabilir.

Herhangi bir nedenle görevden ayrılan genel müdür ve yardımcılarının görevden ayrılma nedenleri, ilgili banka ve görevden ayrılan tarafından yedi iş günü içinde Kuruma bildirilir.

Bu madde uygulamasında, genel müdürün sahip olması gereken nitelikler ve atanmalarına veya görevden ayrılmalarına ilişkin yükümlülükler bakımından, yurt dışında kurulu bankaların Türkiye'deki merkez şubesi müdürü, genel müdür gibi değerlendirilir.

Genel müdür ve genel müdür yardımcıları, konsolide denetime tâbi ortaklıklar hariç başka bir ticari kuruluşta tam veya yarı zamanlı olarak görev alamaz.

Çalışma ve imza yetkisi yasağı

MADDE 26. — Bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartları taşımayan kişiler, bankalarda genel müdür, genel müdür yardımcısı veya imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar. Bankalar, bu kimselerin imza yetkilerini derhal kaldırmak zorundadırlar.

Kurum denetimleri sonucunda, bu Kanun veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlâl ettikleri ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen ve haklarında kanunî kovuşturma talep edilen banka mensuplarının, imza yetkileri Kurul kararı ile geçici olarak kaldırılır. Bu kimseler, Kurulun izni olmadıkça imza yetkisini haiz personel olarak hiçbir bankada çalıştırılmazlar.

Yemin ve mal beyanı

MADDE 27. — Bankaların yönetim kurulu üyeleri ile müdürler kurulu başkan ve üyeleri, seçilmeleri veya atanmalarından sonra yerel ticaret mahkemesi huzurunda yemin etmedikçe göreve başlayamazlar. Bu kişiler ile genel müdür ve yardımcıları ve imza yetkisine sahip mensuplarından bölge müdürleri, şube müdürleri ve genel müdürlük merkez teşkilatında yer alan bölüm, kısım, grup ve bunlara eşdeğer isimler altında faaliyet gösteren birimlerin yöneticileri 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümlerine tâbidirler.

Yemin ve mal beyanına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Karar defteri

MADDE 28. — Yönetim kurulu, denetim komitesi ve kredi komitesi ile müdürler kurulu kararları, aralarında açıklık bırakılmamak ve satır aralarında çıkıntı olmamak şartıyla tarih ve numara sırasıyla 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun defterlerle ilgili hükümleri gereğince onaylanmış müteselsil sayfa numaralı ayrı birer deftere metnin doğruluğundan hiçbir şekilde şüpheyi davet etmeyecek şekilde günü gününe kaydedilir ve her kararın altı, üyeler tarafından karar tarihinden itibaren en geç bir ay içinde imza olunur. Kurulca belirlenecek usûl

ve esaslar çerçevesinde, yıl sonlarında ciltlettirilmeleri kaydıyla karar defterleri yerine yaprakları noterce tasdikli ve müteselsil sıra numaralı ayrı kalamoza kullanılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM İç Sistemler

İç sistemlere ilişkin yükümlülükler

MADDE 29. — Bankalar, maruz kaldıkları risklerin izlenmesi, kontrolünün sağlanması, faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu ve değişen koşullara uygun, tüm şube ve konsolidasyona tâbi ortaklıklarını kapsayan yeterli ve etkin bir iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemi kurmak ve işletmekle yükümlüdürler.

İç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinin kuruluşuna, işleyişine, yeterliliğine, oluşturulacak birimlere, icra edilecek faaliyetlere, üst yönetimin görev ve sorumlulukları ile Kuruma yapılacak raporlamalara ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

İç kontrol sistemi

MADDE 30. — Bankalar, iç kontrol sistemi kapsamında, faaliyetlerinin mevzuata, iç düzenlemelerine ve bankacılık teamüllerine uygun olarak yürütülmesini, muhasebe ve raporlama sisteminin bütünlüğünü, güvenilirliğini ve bilgilerin zamanında elde edilebilirliğini her seviyedeki personeli tarafından uyulacak ve uygulanacak sürekli kontrol faaliyetleri ile sağlamak, görevlerin fonksiyonel ayrımlarını, yetki ve sorumlulukların paylaşımını, fon ödemelerini, banka işlemlerinin mutabakatını, varlıkların korunmasını ve yükümlülüklerin kontrol altında tutulmasını temin etmek, maruz kalınan her türlü riskin tanınması, değerlendirilmesi ve yönetimi için gerekli alt yapıyı hazırlamak ve yeterli iletişim ağını oluşturmak zorundadır. İç kontrol faaliyetleri yönetim kuruluna bağlı olarak çalışacak iç kontrol birimi ve personeli tarafından yürütülür.

Risk yönetimi sistemi

MADDE 31. — Bankalar risk yönetimi sistemi kapsamında, risk politikalarını Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde oluşturmak, uygulamak ve raporlamak zorundadır. Risk yönetimi faaliyetleri yönetim kuruluna bağlı olarak çalışacak risk yönetimi birimi ve personeli tarafından yürütülür.

İç denetim sistemi

MADDE 32. — Bankalar bütün birim, şube ve konsolidasyona tâbi ortaklıklarını kapsayan bir iç denetim sistemi kurmak zorundadır. Bu çerçevede, faaliyetlerin mevzuata, ana sözleşmeye, iç düzenlemelere ve bankacılık ilkelerine uygunluğu, banka müfettişleri tarafından denetlenir.

İç denetim faaliyetleri, tarafsız ve bağımsız bir şekilde, gerekli meslekî özen gösterilerek, yeterli sayıda müfettiş tarafından yerine getirilir. Ana ortaklık niteliğindeki bankanın iç denetiminde görev alanlar konsolidasyona tâbi ortaklıklarda iç denetim görevini ifa edebilir. İç denetimle görevli birimce veya yetkili müfettişlerce bu Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında düzenlenecek iç denetim raporunun, en az üçer aylık dönemler itibarıyla ve denetim komitesi aracılığıyla yönetim kuruluna tevdi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yetkili Kuruluşlar

Bağımsız denetim kuruluşları

MADDE 33. — Bu Kanunun 15 inci maddesine göre yetkilendirilecek bağımsız denetim kuruluşlarının çalışmalarına ilişkin esaslar Türkiye Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler Odaları Birliği, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu, Merkez Bankası ve kuruluş birliklerinin görüşü alınarak Kurulca düzenlenir. Bağımsız denetim kuruluşları, bu Kanun uyarınca yaptıkları faaliyetler dolayısıyla üçüncü kişilere verdikleri zararlardan sorumludurlar.

Bağımsız denetim kuruluşları denetim esnasında, bankanın varlığını tehlikeye sokabilecek veya yöneticilerin Kanun veya esas sözleşmeyi ihlâl etmiş olduklarını gösteren hususları tespit ederse, durumu derhal Kuruma bildirir. Bu bildirim, meslekî gizlilik prensiplerinin ve anlaşmalarının veya bankacılık sırlarına ilişkin yükümlülüklerin ihlâl edildiği anlamına gelmez.

Değerleme ve derecelendirme kuruluşları

MADDE 34. — Bu Kanun ve bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde öngörülen değerlemeler ve derecelendirmeler, Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde, değerlendirme kuruluşlarına yaptırılır.

Destek hizmeti kuruluşları

MADDE 35. — Bankalar, destek hizmetinden doğabilecek riskler ile bunların yönetilmesine, beklenen fayda ve maliyetin değerlendirilmesine ilişkin hazırlayacakları programı Kuruma ibraz etmek zorundadır. Destek hizmeti, bankaların yasal yükümlülüklerini yerine getirmelerini, ilgili düzenlemelere uymalarını ve etkin biçimde denetlenmelerini engelleyici nitelikte olamaz.

Destek hizmeti kuruluşlarına ve hizmet alınabilecek konulara ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Sorumluluk sigortası

MADDE 36. — Bağımsız denetim, değerlendirme, derecelendirme ve destek hizmeti kuruluşları, verdikleri hizmetlerden doğabilecek zararları karşılamak amacıyla sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Finansal Raporlama

Muhasebe ve raporlama sistemi

MADDE 37. — Bankalar, kuruluş birliklerinin ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun görüşü alınmak suretiyle Kurul tarafından uluslararası standartlar esas alınarak belirlenecek usûl ve esaslara uygun olarak muhasebe sistemlerinde tekdüzeni uygulamak; tüm işlemlerini gerçek mahiyetlerine uygun surette

muhasebeleştirmek; finansal raporlarını bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek biçim ve içerikte, anlaşılır, güvenilir ve karşılaştırılabilir, denetime, analize ve yorumlamaya elverişli, zamanında ve doğru şekilde düzenlemek zorundadır.

Bankalar, kanunî ve yardımcı defter ve kayıtlarını, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabirleri ile hesap mutabakatı sağlamadan bilançolarını kapatamazlar.

Yayımlanan finansal tabloların gerçeğe aykırı olduğunun tespiti hâlinde Kurul gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.

Konsolide finansal raporlar

MADDE 38. — Ana ortaklık, finansal durum ve faaliyet sonuçları hakkında bir bütün olarak bilgi vermek amacıyla 37 nci maddeye istinaden Kurulca düzenlenen usûl ve esaslar çerçevesinde konsolide finansal raporlar düzenlemek zorundadır. Konsolide finansal rapor kapsamında bulunan kuruluşlar, kendilerinden konsolide finansal raporların düzenlenmesine ilişkin olarak istenecek her türlü bilgi ve belgeyi ilgili ana ortaklığa vermekle yükümlüdür.

Finansal raporların imzalanması, sunulması, ilânı ve denetimi

MADDE 39. — Bankalar tarafından hazırlanan finansal raporlardan Kurulca belirlenecek olanların, yönetim kurulu başkanı, denetim komitesi üyeleri, genel müdür ile finansal raporlamadan sorumlu genel müdür yardımcısı ve ilgili birim müdürü veya bu unvanlara eşdeğer kişiler tarafından ad, soyad ve unvan belirtilmek suretiyle finansal raporlamaya ilişkin düzenlemelere ve muhasebe kayıtlarına uygun olduğu belirtilerek imzalanması zorunludur. İmza yükümlülüğü, Türkiye’de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan bankalarda müdürler kurulu üyelerince yerine getirilir.

Bankaların genel kurullarına sunacağı yıllık finansal raporların bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanması şarttır.

Bankalar, düzenleyecekleri finansal raporlarını, Kurulun belirleyeceği usûl ve esaslar çerçevesinde ilgili mercilere sunmak ve ilân etmek zorundadırlar.

Yıllık faaliyet raporu

MADDE 40. — Bankalar, statülerine, yönetim ve organizasyon yapılarına, insan kaynaklarına, faaliyetlerine, finansal durumlarına, yönetimin değerlendirmeleri ve geleceğe yönelik beklentilerine ilişkin bilgileri, finansal tablolarını, özet yönetim kurulu raporunu ve bağımsız denetim raporunu da içeren yıllık faaliyet raporu hazırlamak zorundadırlar. Faaliyet raporunun hazırlanmasına, ilgili mercilere bildirilmesine ve kamuya açıklanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Sorumluluk

MADDE 41. — Yönetim kurulu, bu Kanunun 37 nci maddesi uyarınca faaliyetlerin muhasebeleştirilmesi, finansal tabloların hazırlanması, onaylanması, denetlenmesi, yetkili mercilere sunulması ve yayımlanması dâhil finansal raporlama sistemini, görev, yetki ve sorumlulukları belirlemek, bilgi sistemlerini yeterli hale getirmek ve uygulamayı gözetmekle yükümlüdür.

Belgelerin saklanması

MADDE 42. — Alınan yazılar ve faaliyetler ile ilgili belgelerin asılları veya bunun mümkün olmadığı hâllerde sihatlerinden şüpheye mahal vermeyecek kopyaları ve yazılan yazıların makine ile alınmış, tarih ve numara sırası verilerek düzenlenecek suretleri, usûlleri çerçevesinde ilgili banka nezdinde on yıl süreyle saklanır. Bu belgelerin mikrofilm, mikrofiş şeklinde veya elektronik, manyetik veya benzeri ortamlarda saklanmaları mümkündür. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Koruyucu Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Özkaynaklar ve Standart Oranlar

Koruyucu düzenlemeler

MADDE 43. — Kurul; bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borç, yükümlülük ve taahhütleri, gelir ve giderleri arasındaki ilgi ve dengelerin ve malî bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların ve maruz kalınan risklerin tespiti, tahlili, izlenmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesi amacıyla sınırlamalar ve standart oranlar da belirlemek suretiyle gerekli düzenlemeleri yapmaya ve bunlar hakkında her türlü tedbiri almaya yetkilidir. Bu hüküm, 38 inci madde gereğince konsolide malî tablo hazırlama yükümlülüğü bulunan ana ortaklık için Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde konsolide ve konsolide olmayan bazda uygulanır. Bankalar, yapılan düzenlemelere uymak, belirlenen sınırlamaları ve standart oranları konsolide baz da dahil olmak üzere hesaplamak, tutturmak ve idame ettirmek ve bunlara ilişkin olarak Kurum tarafından istenen tedbirleri belirlenen süreler içinde almak ve uygulamakla yükümlüdür.

Kurul, kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlerin uygulanmasını da dikkate alarak, her bir banka ya da banka grubu için belirlenen asgarî veya azamî standart oranlar ve sınırlardan farklı daha ihtiyatlı bir oran veya sınır tesis etmeye veya hesaplama ve bildirim dönemlerini farklılaştırmaya veya genel olarak belirlenmemiş oran ve sınırlar tespit etmeye yetkilidir.

Bu Kanun kapsamında öngörülen sınırlamalara ve standart oranlara ilişkin eşiklere erişilmesi veya aşımının oluşması hâlinde, ilgili banka durumu derhal Kuruma bildirmek zorundadır.

Ödenmiş sermaye, yedek akçeler ve özkaynak

MADDE 44. — Ödenmiş sermaye, bankaların fiilen ve her türlü muvazaadan arî olarak ödenmiş veya Türkiye’ye ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden, bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanamayan kısmı düşüldükten sonra kalan tutardır.

Yedek akçeler, bankaların 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili kanunlar ile ana sözleşmelerine göre

ayırdıkları yedek akçelerinden varsa bilanço zararının düşülmesinden sonra elde edilen tutardır.

Özkaynak, ana sermaye ve katkı sermaye toplamı ile bu toplamdan sermayeden indirilecek değerlerin düşülmesi sonucu bulunacak tutarı ifade eder.

Konsolide özkaynak, konsolide esasa göre uygulanacak kredi sınırları ile standart oranların hesaplanmasında bu maddenin üçüncü fıkrası hükmüne göre hesaplanarak dikkate alınır.

Bu maddeye ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Sermaye yeterliliği

MADDE 45. — Bu Kanunun uygulanmasında maruz kalınan riskler nedeniyle oluşabilecek zararlara karşı yeterli özkaynak bulundurulması sermaye yeterliliğini ifade eder. Bankalar, Kurum tarafından düzenlenecek yönetmelikte öngörülen usûl ve esaslara göre yüzde sekiz oranından az olmamak üzere belirlenecek sermaye yeterliliği oranını hesaplamak, tutturmak, idame ettirmek ve raporlamak zorundadır.

Bankaların iç sistemleri, aktif ve malî yapıları dikkate alınarak asgarî sermaye yeterliliği oranını artırmaya, bankalar bazında farklılaştırmaya, kaynağı katılma hesabı olan aktiflerin risk ağırlıklarının belirlenmesinde bu hesapların özelliklerini dikkate almak suretiyle düzenleme yapmaya Kurul yetkilidir.

Likidite yeterliliği

MADDE 46. — Bankalar, Merkez Bankasının uygun görüşü alınmak suretiyle Kurulca belirlenecek usûl ve esaslara göre asgarî likidite düzeyini hesaplamak, tutturmak, idame ettirmek ve raporlamak zorundadır.

Aşımların giderilmesi

MADDE 47. — **Bu Kanun ve bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan sınırlama ve oranlara ilişkin aşımın Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde giderilmesi zorunludur.**

Özkaynaklarda meydana gelebilecek düşüşler nedeniyle özkaynağın belirli bir oram ile ilişkilendirilen sınırlama ve oranlarda aşımın oluşması ve şartların gerektirmesi hâlinde, bu aşım Kurumca belirlenecek bir süre içinde giderilir. Aşımların giderilmesi için belirlenen süre içinde bu Kanunun idarî para cezalarına ilişkin hükümleri uygulanmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Krediler ve Risk Grubu

Krediler

MADDE 48. — Bankalarca verilen nakdî krediler ile teminat mektupları, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul gibi gayrinakdî krediler ve bu niteliği haiz taahhütler, satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette verilen ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdî krediler, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler, gayrinakdî kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ters repo işlemlerinden alacaklar, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler nedeniyle üstlenilen riskler, ortaklık payları ve Kurulca kredi olarak kabul edilen işlemler izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.

Birinci fıkrada belirtilenlere ilâve olarak, kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar ile katılım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar da bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.

Risk grubu

MADDE 49. — Bir gerçek kişi ile eşi ve çocukları, bunların yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü oldukları veya bunların ya da bir tüzel kişinin birlikte veya tek başlarına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklar bir risk grubunu oluşturur.

Bir banka ile bu bankanın nitelikli pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürü, bunların birlikte veya tek başına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar bankanın dahil olduğu risk grubunu oluşturur.

Yukarıda belirtilen risk gruplarının belirlenmesinde birlikte kontrol edilen ortaklıklar, bu ortaklıkların kontrolünü birlikte sağlayan her bir hissedarın risk grubuna dahil edilir.

Bu maddenin uygulanmasında aralarında birinin ödeme güçlüğüne düşmesinin diğer bir veya birkaçının ödeme güçlüğüne düşmesi sonucunu doğuracak boyutta kefalet, garanti veya benzeri ilişkiler bulunan gerçek ve tüzel kişiler ilgili risk gruplarına dahil edilir.

Sermayesinin çoğunluğu ayrı ayrı veya birlikte Hazineye, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, genel veya katma bütçeli dairelere ait bankalar; doğrudan veya dolaylı olarak kontrol ettikleri ortaklıklar ile birlikte bir risk grubu oluşturur.

Bankalar dışındaki kamu iktisadi teşebbüslerinin veya hisselerinin çoğunluğu Özelleştirme İdaresi Başkanlığının elinde bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşları, sermaye, yönetim ve denetimlerine hâkim oldukları bağlı ortaklık, iştirak ve müesseseler ile birlikte bir risk grubu oluşturur.

Bu maddenin uygulanmasına, banka ve ortaklıklarda yönetim kurulu üyesi ve genel müdür olarak görev yapanlar ve velâyet altında olmayan çocuklar bakımından aynı risk grubuna dahil edilecek gerçek ve tüzel kişilerin tespitine ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Dâhil olunan risk grubu ve mensuplara kredi kullandırma koşulları

MADDE 50. — Bankalar;

a) Yönetim kurulu üyelerine, genel müdüre, genel müdür yardımcılara ve kredi açmaya yetkili mensuplarına; bunların eş ve velâyet altındaki çocuklarına; tek başlarına ya da birlikte sermayesinin yüzde yirmibeş veya fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,

b) (a) bendinde sayılanlar dışında kalan mensupları ile bunların eş ve velâyeti altındaki çocuklarına,
c) Mensuplarının kurduğu veya bunlar için kurulan sandık, dernek, sendika veya vakıflara,
Her ne şekil ve surette olursa olsun nakdî ve gayrinakdî kredi veremez, tahvil ya da benzeri menkul kıymetlerini satın alamazlar.

Birinci fıkra hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde aslen bulunan veya temsilci bulunduran ve banka sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak nitelikli paya sahip olan gerçek kişi ortaklar ile tüzel kişi ortaklar hakkında uygulanmaz.

Bir bankanın ortaklıklarının yönetim ve denetim kurullarında bulunan kimselerin aynı zamanda ilgili bankanın mensubu olması, bu ortaklıkların ilgili banka ile işlem yapmasına engel değildir.

Bankanın dâhil olduğu risk grubunda bulunan gerçek ve tüzel kişilere kredi kullanılması hâlinde, gerekli kararların yönetim kurulunun üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile alınması ve bunlara sağlanan kredi koşullarının kredi kullananın lehine diğer kişi ve gruplara kullandırılanlardan ve piyasa koşullarından farklılık arz etmemesi şarttır.

Bir bankanın yönetim kurulu üyelerine, mensupları ile bunların eşlerine ve velâyet altındaki çocuklarına, aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere verilecek krediler, üç katını aşmamak üzere çek karnesi veya kredi kartı verilmesi suretiyle kullanılacak krediler ile bu Kanunun 55 inci maddesinin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen menkul kıymetler karşılığı kullandırılan krediler birinci ve dördüncü fıkra hükümlerine tâbi değildir.

Banka, bankanın risk grubunda yer alan kişilere açtığı kredileri Kuruma düzenli olarak raporlar.

Sonradan bu madde hükümlerine aykırı hale gelen kredilerin en geç altı ay içinde tasfiye edilmesi zorunludur.

Kredi açma

MADDE 51. — Kredi açma yetkisi yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulu; kredi açma, onay verme ve diğer idarî esaslara ilişkin politikaları oluşturmak, bunların uygulanmasını ve izlenmesini sağlamak ve gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Yönetim kurulu kredi açma yetkisini Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde kredi komitesine veya genel müdürlüğe devredebilir. Genel müdürlük kendisine devredilen kredi açma yetkisini diğer birimleri, bölge müdürlükleri veya şubeleri aracılığıyla da kullanabilir. Kredi komitesinin oluşumu ile çalışma ve karar alma esasları Kurulca belirlenir. Bu Kanunun kredi sınırlarına ilişkin hükümlerine tâbi olmayan krediler için kredi açma yetkisi yönetim kurulunca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde devredilebilir.

Kredi açma yetkisini haiz olanlar, kendileri ile eş ve velâyeti altındaki çocuklarının veya bunlarla risk grubu oluşturan diğer gerçek ve tüzel kişilerin taraf olduğu kredi işlemlerine ilişkin değerlendirme ve karar verme aşamalarında yer alamaz ve bu hususu yazılı olarak yetkililere bildirir.

Kurul, bu madde ve 50 nci madde hükümlerine aykırı olarak kullandırıldığı tespit edilen kredilerin, ilgili bankanın özkaynak hesabında indirim kalemi olarak dikkate alınmasına karar vermeye veya bu krediler tutarında ilave özkaynak temin edilmesini zorunlu tutmaya yetkilidir.

Kredilerin izlenmesi

MADDE 52. — Bankalar, kredileri nedeniyle maruz kalınacak riskleri ölçmek, karşı tarafın malî gücünü düzenli olarak analiz etmek ve izlemek, gerekli bilgi ve belgeleri temin etmek ve bunlara ilişkin esasları belirlemek zorundadır. Kredi müşterileri bu çerçevede konsolide ve konsolide olmayan bazda istenilen bilgi ve belgeleri bankalara vermekle yükümlüdür.

Sermayesinin yarısından fazlasına genel ve katma bütçeli dairelerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin, 28.5.1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanun kapsamına alınan kuruluşların sahip olduğu kurum ve ortaklıklara ve bankalar dışında kalan müşterilere açılacak kredi ve verilecek kefalet ya da teminatların Kurumca belirlenecek tutarı geçmesi hâlinde alınacak hesap durumu belgesi ile eki bilanço ve kâr ve zarar cetvellerinin genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygunluğunun Kurumca belirlenecek esaslar dahilinde 1.6.1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensupları tarafından onaylanması şarttır.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Karşılıklar ve teminatlar

MADDE 53. — Bankalar, krediler ve diğer alacaklarla ilgili olarak, doğmuş veya doğması muhtemel zararların karşılanması ve bunlar dışında kalan varlıkların değer azalışları için yeterli düzeyde karşılık ayrılmasına, aktiflerin kalitesine ve sınıflandırılmasına, garantilerin ve teminatların alınmasına, bunların değerinin ve güvenilirliğinin ölçülmesine, takibe alınan kredilerin izlenmesine ve vadesi dolmuş kredilerin geri ödenmesine ilişkin politikaları oluşturmak ve uygulamak, bunları düzenli olarak gözden geçirmek, tüm bu hususları icra edebilecek gerekli yapıları tesis etmek ve işletmek zorundadır. Bu fıkra hükmünün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Bu madde uyarınca krediler ve diğer alacaklarla ilgili olarak ayrılan özel karşılıkların tamamı, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Sınırlamalar**

Kredi sınırları

MADDE 54. — Bankalarca bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna kullandırılacak kredilerin toplamı özkaynakların yüzde yirmibeşini aşamaz. Bu oran, 49 uncu maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan risk grubu bakımından yüzde yirmi olarak uygulanır. Kurul, bu oranı yüzde yirmibeşe kadar yükseltmeye veya kanunî haddine kadar indirmeye yetkilidir. Bir adi ortaklığa verilen krediler, sorumlulukları oranında ortaklara kullandırılmış sayılır.

Bankalarca hâkim ortak veya nitelikli pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın bankaların sermayesinin yüzde bir ve daha fazla payına sahip olup pay defterine kayıtlı olan tüm ortaklarına ve bunlarla risk grubu oluşturan kişilere kullanılacak kredilerin toplamı özkaynaklarının yüzde ellisini aşamaz.

Birlikte kontrol edilen ortaklıklara kullanılan krediler, bu ortaklıkları birlikte kontrol eden hissedarların her birinin ortaklık sermayesinde sahip olduğu payların, birlikte kontrol ettikleri toplam paya oranı ölçüsünde ortaklığı birlikte kontrol eden her bir hissedarın dâhil olduğu risk grubuna kullanılmış sayılır.

Bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna özkaynakların yüzde onu veya daha fazlası oranında kullanılan krediler büyük kredi sayılır ve bunların toplamı özkaynakların sekiz katını aşamaz.

Bir risk grubuna kullanılan kredilerin teminatını oluşturmak üzere aynı risk grubuna dâhil gerçek veya tüzel kişilerden kabul edilen aval, garanti ve kefaletler risk grubuna ait kredi sınırlarının hesabında dikkate alınmaz.

Gayrinakdî krediler, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler, kabul edilen aval, garanti ve kefaletler, kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlarla gerçekleştirilen işlemler, Kurulca kabul edilecek ülkelerin merkezî yönetimleri, merkez bankaları ve bankaları ile yapılan işlemler veya bunlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler kredi sınırlarının hesabında Kurulca belirlenen esaslar ve oranlar dâhilinde dikkate alınır.

Bu madde hükümleri, ana ortaklık bakımından konsolide esasa göre uygulanır.

Kredi sınırlamalarına tâbi olmayan işlemler

MADDE 55. — Aşağıdaki kredi işlemleri 54 üncü maddedeki sınırlamalara tâbi değildir:

a) Karşılığı nakit, nakit benzeri kıymet ve hesaplar ile kıymetli maden olan işlemler.
b) Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla yapılan işlemler ile bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri menkul kıymetler karşılığı yapılan işlemler.

c) Merkez Bankası nezdindeki piyasalarda veya kanunla teşkilatlanmış diğer para piyasalarında yapılan işlemler.

d) Aynı kişiye ya da aynı risk grubuna yeni kredi tahsisi hâlinde daha önce yabancı para cinsinden veya yabancı para ölçüsü ile verilen kredilerin, müteakiben tahsis edilen kredinin kullanılmaya başlandığı tarihteki cari kurdan dikkate alınması kaydıyla çek ve kredi kartı kullanımları hariç, kredilerde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlar ile vadesi geçmiş kredilere tahakkuk ettirilen faiz, kâr payı ve diğer unsurlar.

e) Her türlü sermaye artırımları dolayısıyla bedelsiz edinilen ortaklık payları ile ortaklık paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışları.

f) Kurulca belirlenecek esaslar dâhilinde bankaların kendi aralarındaki işlemler.

g) Kurulca belirlenecek esas ve süreler çerçevesinde elden çıkarılması kaydıyla halka arza aracılık yüklenimleri kapsamında edinilen ortaklık payları.

h) Özkaynak hesabında indirilecek değer olarak dikkate alınan işlemler.

i) Kurulca belirlenecek diğer işlemler.

Ortaklık paylarına ilişkin sınırlamalar

MADDE 56. — Bankaların; kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar dışındaki bir ortaklıktaki payı kendi özkaynaklarının yüzde onbeşini, bu ortaklıklardaki paylarının toplam tutarı ise kendi özkaynaklarının yüzde altmışını aşamaz.

Bu Kanunun 55 inci maddesinin (e) bendinde belirtilen işlemler, birinci fıkrada belirtilen sınırların hesabında dikkate alınmaz.

Birinci fıkrada zikredilen sınırların aşılması hâlinde, aşım tutarı özkaynak hesaplamasında ana sermayeden indirim kalemi olarak dikkate alınır.

Bankalar, kendilerinde doğrudan veya dolaylı olarak pay sahibi olan ortaklık ve kuruluşlarda doğrudan veya dolaylı olarak pay sahibi olamazlar, bunların hisse senetlerini rehin olarak kabul edemezler ve karşılığında avans veremezler.

Gayrimenkul ve emtia üzerine işlemler

MADDE 57. — Bankaların gayrimenkullerinin net defter değerleri toplamı özkaynaklarının yüzde ellisini aşamaz. Bu hesaplamada, değerlendirme veya enflasyon düzeltilmesine bağlı olarak oluşan ve gayrimenkul hesabına eklenen değer artışları yüzde elli oranında dikkate alınır.

Bankalar, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında gayrimenkul ve emtiayı esas alan sözleşmeler ile Kurulca uygun görülecek kıymetli madenlerin alım ve satımı hariç olmak üzere ticaret amacıyla gayrimenkul ve emtianın alım ve satımı ile uğraşamaz, ipotekli konut finansmanı kuruluşu ve gayrimenkul yatırım ortaklıkları hariç olmak üzere ana faaliyet konusu gayrimenkul ticareti olan ortaklıklara katılamazlar.

Katılım bankaları tarafından gayrimenkul, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, kâr ve zarar ortaklığı, ortak yatırımlar yoluyla finansman sağlanması ve benzer faaliyetler nedeniyle üstlenilen yükümlülüklerden dolayı gayrimenkul ve emtia üzerine yapılan işlemler, bu madde ile yasaklanan ve sınırlanan faaliyetler kapsamında değerlendirilmez.

Alacaklardan dolayı edinilmek zorunda kalınan emtia ve gayrimenkullerin elden çıkarılmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

Sandık ve vakıflara ilişkin işlemler

MADDE 58. — Bankalarca münhasıran çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, emeklilik, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandık ve vakıflara açıklarının kapatılması için kaynak aktarılamaz.

Bağış sınırları

MADDE 59. — Bankalar ve konsolide denetime tâbi kuruluşlarca bir malî yılda yapılabilecek bağış

miktari, banka özkaynaklarının binde dördünü aşamaz. Ancak, yapılan bağış ve yardımların en az yarısının, kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider veya indirim olarak dikkate alınabilecek bağış ve yardımlardan oluşması zorunludur. Bu hükmün uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

BEŞİNCİ KISIM

Mevduata ve Katılım Fonu Toplamaya İlişkin Hükümler

Mevduat ve katılım fonu kabulü

MADDE 60. — Kredi kuruluşları ile özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişi, aslen veya fer'an meslek edinerek mevduat veya katılım fonu kabul edemez, ticaret unvanları ve kamuya yapacakları açıklamalar ile ilân ve reklamlarında bu izlenimi yaratacak ifade ve deyimleri kullanamaz.

Karşılığında hesap cüzdanı yerine makbuz, katılma belgesi, senet ve benzeri belgelerin verilmesi, alınan paraların mevduat veya katılım fonu kabulü sayılmasına engel değildir.

Resmî ve özel kuruluşlar ile ortaklıklarda, yalnız çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, emeklilik, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandık ve vakıfların münhasıran kendi üyelerinden bu amaçlar için topladıkları paralar ile sigorta şirketlerinin işlemleri bu Kanun uygulamasında mevduat ve katılım fonu kabulü sayılmaz.

Kalkınma ve yatırım bankalarının kendi müstakrizlerinden, ortak ve ortaklıklarından genel esaslar dâhilinde sağladıkları fonlar ile bankalardan, para piyasaları, sermaye piyasaları ve organize piyasalardan sağlayacakları fonlar bu Kanun uygulamasında mevduat sayılmaz.

Türkiye'de kurulan kredi kuruluşlarının yurt dışındaki şubeleri ve ortaklıkları, mevduat cüzdanı ve fon toplamaya ilişkin evrakın düzenlenmesi işlemlerini faaliyette buldukları ülkede yapmak zorundadır. Bu şube veya ortaklıklar adına hiçbir şekil ve surette yurt içinde mevduat cüzdanı ve fon toplamaya ilişkin evrak düzenlenemez veya verilemez.

Türkiye'de kurulu kredi kuruluşları, yurt dışında kurulu ortaklıkları veya başka banka veya finansal kuruluşlar adına yurt içinde yerleşik kişilerden mevduat veya katılım fonu kabul etmek amacıyla; evrak ya da cüzdan bulundurmaları, personel istihdam etmeleri, bu ortaklıklar veya başka kredi kuruluşu veya finansal kuruluşlar adına toplanacak mevduat ve katılım fonu üzerinden personele ücret, komisyon, prim ve benzeri adlar altında para ödemek veya personele bu kuruluşların reklamını yaptırmak suretiyle müşterilerini anılan kuruluşlara yönlendirmeleri, bu ve benzeri yöntemler kullanarak yurt dışında kurulu kuruluşlar adına mevduat ve katılım fonu kabul etmeleri, bu madde kapsamında izinsiz mevduat ve katılım fonu kabulü sayılır.

Kredi kuruluşları, mevduat hesapları ile katılım fonu hesaplarını Kurulun görüşü alınmak suretiyle Merkez Bankasınca tespit edilecek vade ve türlerine göre tasnif etmek, tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonunu diğer hesaplardan ayırmak zorundadırlar.

2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen sermaye piyasası araçları hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

Mevduatın ve katılım fonunun çekilmesi

MADDE 61. — 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun rehinlere ve hapis hakkına, 818 sayılı Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine, takasa dair hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak şartıyla mevduat ve katılım fonu sahiplerine ödenmesi gereken tutarları geri alma hakları hiçbir suretle sınırlandırılmaz. Mevduat veya katılım hesabı sahipleri ile kredi kuruluşları arasında vade ve ihbar süresi hakkında kararlaştırılan şartlar saklıdır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Zamanaşımı

MADDE 62. — Bankalar nezdlerindeki mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklardan hak sahibinin en son talebi, işlemi, herhangi bir yazılı talimatı tarihinden başlayarak on yıl içinde aranmayanlar zamanaşımına tâbidir.

Zamanaşımına uğrayan her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklar banka tarafından hak sahibine ulaşılamaması hâlinde, yapılacak ilânı müteakiben Fona gelir kaydedilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usûl ve esaslar Kurulca belirlenir.

Mevduatın ve katılım fonunun sigortalanması

MADDE 63. — Kredi kuruluşları nezdlerindeki tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından sigorta edilir.

Kredi kuruluşları, nezdlerindeki tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonlarını, sigortaya tâbi kısım üzerinden sigorta ettirmek ve bunun üzerinden prim ödemek zorundadır.

Sigortaya tâbi olacak tasarruf mevduatı ve gerçek kişilere ait katılım fonlarının kapsamı ve tutarı, Merkez Bankası, Kurul ve Hazine Müsteşarlığının olumlu görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir. Risk esaslı sigorta priminin oranı, yıllık bazda sigortaya tâbi tasarruf mevduat ve katılım fonunun binde yirmisini aşamaz. Risk esaslı sigorta priminin tarifesi, tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Kurulun görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu tarafından belirlenir.

Kredi kuruluşlarının iflası hâlinde mevduat ve katılım fonu sahipleri, Fonun imtiyazlı alacaklarından ve Devlet ile sosyal güvenlik kuruluşlarının 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklarından sonra gelmek üzere sigortaya tâbi olmayan kısım için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesindeki üçüncü sıra anlamında imtiyazlı alacaklıdırlar.

Kredi kuruluşlarınca Fona ödenen sigorta primleri kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Faaliyet izni kaldırılan kredi kuruluşları nezdinde bulunan ve doğruluğu hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde kanıtlanan mevduat ve katılım fonunun sigorta kapsamındaki kısmı, Fon kaynaklarından ödenir.

Sigorta kapsamı dışında kalan mevduat ve katılım fonu

MADDE 64. — Aşağıda sayılan tasarruf mevduatı ve katılım fonu hesapları sigortaya tâbi değildir:

- a) İlgili kredi kuruluşunun hâkim ortakları ile bunların ana, baba, eş ve velâyet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar.
- b) İlgili kredi kuruluşunun yönetim veya müdürler kurulu başkan ve üyeleri, genel müdür ve yardımcıları ile bunların ana, baba, eş ve velâyet altındaki çocuklarına ait mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar.
- c) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesindeki suçtan kaynaklanan malvarlığı değerleri kapsamına giren mevduat ve katılım fonu ile diğer hesaplar.
- d) Kurul tarafından belirlenen diğer mevduat, katılım fonu ve hesaplar.

ALTINCI KISIM

Denetim ve Alınacak Önlemler

Denetim

MADDE 65. — Bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ve bunların faaliyetleri, Kurumun denetim ve gözetimine tâbidir.

Kurum, bankaların genel kurul toplantılarına gözlemci sıfatıyla temsilci gönderebilir.

Konsolide denetim

MADDE 66. — Bu Kanunun 43 üncü maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, konsolide bazda sınırlama ve oranlara tâbi olan ana ortaklık bankalar ve bunların yurt içi ve yurt dışı bağlı ortaklıkları, birlikte kontrol edilen ortaklıkları, şube ve temsilcilikleri konsolide denetime tâbidir.

Birinci fıkrada belirtilen kuruluşlar, öncelikle iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemleri, muhasebe ve finansal raporlama birimi, finansal tablolar ve raporları ile risk grubuna kullanılan kredilere ilişkin bilgi ve belgeler olmak üzere her türlü kayıt, bilgi, belge, yapı ve sistemlerini konsolide denetime uygun ve hazır hale getirmek zorundadırlar.

Bağlı ortaklık ve birlikte kontrol edilen ortaklıkların bu Kanun uyarınca yapılacak konsolide denetimi, gerek duyulması hâlinde, Kurum ve konsolide denetime tâbi kuruluşların denetimi ve gözetimi ile yetkili mercilerle birlikte gerçekleştirilir. Denetim sonuçları ile denetime esas bilgi ve belgeler anılan yetkili mercilerin görüşü alınarak Kurulca belirlenecek usul ve esaslara göre paylaşılır ve kullanılır.

Önlem alınmasını gerektiren hâller

MADDE 67. — Konsolide veya konsolide olmayan bazda yapılan denetimler sonucunda bir bankanın;

- a) Aktiflerinin vade itibarıyla yükümlülüklerini karşılayamama tehlikesiyle karşı karşıya gelmesi ya da likiditeye ilişkin düzenlemelere uymaması,
- b) Gelir ve giderleri arasındaki ilgi ve dengelerin bozulması nedeniyle kârlılığın faaliyetleri emin bir şekilde yürütecek yeterlilikte olmaması,
- c) Özkaynaklarının sermaye yeterliliğine ilişkin düzenlemelere göre yetersiz olması veya bu durumun gerçekleşmek üzere bulunması,
- d) Aktif kalitesinin malî bünyeyi zayıflatabilecek şekilde bozulması,
- e) Bu Kanuna ve ilgili düzenlemelere veya Kurulca alınan kararlara aykırı nitelikte karar, işlem ve uygulamalarının bulunması,
- f) İç denetim, iç kontrol ve risk yönetim sistemlerini kurmaması veya bu sistemleri etkin ve yeterli bir şekilde işletmemesi veya denetimi engelleyici herhangi bir hususun bulunması,
- g) Yönetiminin basiretsizliği nedeniyle bu Kanun ve ilgili mevzuat ile tanımlanmış risklerin önemli ölçüde artması veya malî bünyeyi zayıflatabilecek şekilde yoğunlaşması,

Hâllerinden herhangi birinin tespit edilmesi durumunda, bu Kanunun 68 inci, 69 uncu ve 70 inci maddelerinde öngörülen tedbirler derhal alınır.

Düzeltilici önlemler

MADDE 68. — Kurum, 67 nci maddede düzenlenen;

- a) (a), (b), (c) ve (d) bentlerindeki hâllerden birinin veya birkaçının tespiti hâlinde, bankanın özkaynağının artırılması veya kâr dağıtımının geçici bir süreyle durdurularak ihtiyatlara aktarılması veya ayrılan karşılıkların artırılması, hissedarlara kredi verilmesinin durdurulması veya aktiflerin elden çıkarılması suretiyle likidite temin edilmesi veya yeni yatırımların sınırlandırılması veya durdurulması, ücret ve diğer ödemelerin sınırlandırılması, uzun vadeli yatırımların durdurulması,

- b) (e), (f) ve (g) bentlerindeki hâllerden birinin veya birkaçının varlığı hâlinde bu aykırılıkların giderilmesi, kredi politikasının gözden geçirilerek riskli işlemlerin durdurulması, maruz kalınan vade, kur veya faiz riskinin azaltılması için gerekli önlemlerin alınması,

Tedbirlerinden bir veya birkaçının ya da tamamının ve Kurumca uygun görülecek diğer tedbirlerin, Kurumun uygun göreceği bir süre ve onaylayacağı bir plân dahilinde alınmasını ve uygulanmasını bankanın yönetim kurulundan ister.

İyileştirici önlemler

MADDE 69. — Banka tarafından 68 inci maddede yer alan önlemlerin alınmaması veya alınan önlemlere rağmen sorunların giderilememesi ya da bu tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınamayacağının Kurumca belirlenmesi hâlinde Kurul;

- a) 67 nci maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan hâllerden herhangi birinin veya birkaçının gerçekleşmesi durumunda, malî bünyenin düzeltilmesi, sermaye yeterliliği veya likidite düzeylerinden birinin ya da her ikisinin yükseltilmesi, uygun bir süre vererek uzun vadeli veya duran varlıkların elden çıkarılması, işletme ve yönetim giderlerinde kısıntıya gidilmesini veya mensuplarına her ne ad altında olursa olsun düzenli olarak ödenenler dışındaki ödemelerin durdurulması, belirli kişi, kurum, risk grubu veya sektörlerle nakdî ve gayrinakdî

kredi kullandırımının sınırlandırılması veya yasaklanması,

b) 67 nci maddenin (e), (f) ve (g) bentleri ile ilgili olarak aykırılıkların giderilmesi, karar, işlem ve uygulamalarda yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu bulunması hâlinde genel kurulun en kısa sürede olağanüstü toplantıya çağrılarak yönetim kurulu üyelerinden bir veya birkaçının veya tamamının değiştirilmesi veya üye sayısını artırarak üye atanması veya karar ve işlemlerde sorumluluğu bulunan mensuplarının görevden alınması, (g) bendi ile ilgili olarak maruz kalınan risklerin azaltılması için kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere Kurulca uygun görülecek bir plân oluşturulması ve yönetim kurulu üyeleri ile nitelikli paya sahip ortaklarından, bu plânın yazılı olarak taahhüt edilmesi ve belirlediği dönemler itibarıyla uygulama sonuçlarının gönderilmesi,

De dâhil olmak üzere, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını ve ivedilikle uygulanmasını banka yönetim kurulundan ister.

Kısıtlayıcı önlemler

MADDE 70. — Banka tarafından 68 inci ve/veya 69 uncu maddelerde yer alan önlemlerin alınmaması veya alınan önlemlere rağmen sorunların giderilememesi ya da bu tedbirlerin alınması durumunda dahi sonuç alınmayacağı belirlenmesi hâlinde Kurul bankadan;

a) Faaliyetlerini, faaliyet türleri itibarıyla tüm teşkilatını veya gerekli görülecek yurt içi veya yurt dışı şubelerini veya muhabirlerle ilişkilerini kapsayacak şekilde kısıtlaması veya geçici olarak durdurulması,

b) Kaynakların toplanması ve kullanılmasına ilişkin olarak faiz oranı ve vade kısıtlamaları da dâhil olmak üzere, her türlü sınırlama ve kısıtlama getirmesi,

c) Yönetim kurulu da dâhil olmak üzere genel müdür, genel müdür yardımcıları, ilgili birim ve şube yöneticilerinin bir kısmını veya tamamını görevden alması, görevden alınan kişilerin yerine atanacak veya seçilecek kişiler için Kurumdan onay alınması,

d) Sigortaya tâbi mevduat veya katılım fonu tutarını aşmamak ve yeterli teminatı hâkim ortakların hisse senetlerinden veya diğer malvarlıklarından karşılanmak üzere uzun vadeli kredi sağlaması,

e) Zarar doğurduğu tespit edilen faaliyetlerinin sınırlandırılması veya durdurulması, verimi düşük veya verimsiz varlıklarının elden çıkarılması,

f) İstekli olan bir veya birkaç banka ile birleşmesi,

g) Özkaynakların artırılmasını sağlamak amacıyla uygun görülecek yeni hissedarlar bulunması,

h) Doğan zararın özkaynaktan indirilmesi,

Tedbirlerinden bir ya da birkaçının veya uygun göreceği diğer tedbirlerin alınmasını ve uygulanmasını ister.

Faaliyet izninin kaldırılması veya Fona devir

MADDE 71. — Denetlemeler sonucunda bir bankayla ilgili olarak;

a) Bu Kanunun 70 inci maddesi kapsamında alınması istenen tedbirlerin Kurul tarafından verilen süre içerisinde ya da her halükârda en geç oniki ay içinde kısmen ya da tamamen alınmaması ya da bu tedbirleri kısmen veya tamamen almış olmasına rağmen, malî bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmadığı veya bu tedbirler alınmış olsa dahi malî bünyesinin güçlendirilemeyeceğinin tespit edilmesi,

b) Faaliyetine devamının mevduat ve katılım fonu sahiplerinin hakları ve malî sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arz ettiğinin ortaya çıkması,

c) Yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremediğinin tespit edilmesi,

d) Yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aşması,

e) Hâkim ortaklarının veya yöneticilerinin, banka kaynaklarını, bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı veya dolanlı olarak kendi lehlerine kullanması veya dolanlı olarak kaynak kullandırması ve bankayı bu suretle zarara uğratması,

Hâllerinden bir veya birkaçının varlığı durumunda Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararla bankanın faaliyet iznini kaldırmaya ya da kredi kuruluşunun temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimini, zararın mevcut ortakların sermayesinden indirilmesi kaydıyla kısmen veya tamamen devri, satışı veya birleştirilmesi amacıyla Fona devretmeye yetkilidir.

Faaliyet izni kaldırılan kredi kuruluşları bu Kanunda yer alan hükümlere göre, kalkınma ve yatırım bankaları ise genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Bu madde kapsamında alınan Kurul kararları Resmî Gazete’de yayımlanır. Yayımlanma tarihi ilgililer bakımından tebliğ tarihi olarak kabul edilir.

Sistemik riske karşı alınacak önlemler

MADDE 72. — Finansal sistemin bütününe sirayet edebilecek ölçüde olumsuz bir gelişmenin ortaya çıkması ve bu durumun Kurumun koordinasyonunda, Fon, Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankasıyla müştereken tespiti hâlinde, alınacak olağanüstü tedbirleri belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkili olup, ilgili bütün kurum ve kuruluşlar belirlenen bu olağanüstü tedbirleri derhal uygulamakla yetkili ve sorumludur.

YEDİNCİ KISIM Kanunî Yükümlülükler

Sırların saklanması

MADDE 73. — Kurul başkan ve üyeleri ile Kurum personeli, Fon Kurulu başkan ve üyeleri ile Fon personeli görevleri sırasında öğrendikleri bankalara ve bunların bağlı ortaklık, iştirak, birlikte kontrol edilen ortaklıkları ve müşterilerine ait sırları bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamaz ve kendilerinin veya başkalarının yararlarına kullanamazlar. Kurumun dışarıdan destek hizmeti aldığı kişi ve kuruluşlar ile bunların çalışanları da bu hükme tâbidir. Bu yükümlülük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder.

Bu Kanun hükümleri uyarınca Kurumun, yurt dışındaki muadili denetim mercileri ile düzenleyeceği

mutabakat zabıtları çerçevesinde vereceği bilgi ve belgeler birinci fıkradaki sır kapsamında değildir. Kurul düzenleyeceği mutabakat zabıtları veya zabıtlar dışında elde edeceği sırların korunmasını sağlamakla görevlidir. Kurumun elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgeler, kuruluş ve faaliyet izni verilmesinde, faaliyetlerin denetiminde, düzenlemelere uyulup uyulmadığının izlenmesinde ve Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davaların görülmesinde kullanılabilir. Kurumun bu fıkra kapsamında elde edeceği sır niteliğindeki bilgi ve belgeler hiçbir kişi, kurum ve kuruluşa verilemez. Mahkeme kararına bağlanmış sır kapsamına giren bilgilerin verilmesinden Kurum sorumlu tutulamaz.

Bankaların ortakları, yönetim kurulu üyeleri, mensupları, bunlar adına hareket eden kişiler ile görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bankalara veya müşterilerine ait sırları, bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bankaların destek hizmeti aldığı kuruluş ve çalışanları hakkında da bu hüküm uygulanır. Bu yükümlülük görevden ayrıldıktan sonra da devam eder.

Kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların destek hizmeti kuruluşları ile aralarında akdedecekleri yazılı sözleşmeler çerçevesinde bu kuruluşların müşterilerinin risk durumlarının izlenmesi, değerlendirilmesi, kontrolü ve müşteri hizmetlerinin yerine getirilmesi nedeniyle yapılacak bilgi ve belge alışverişi ile hizmet temini ve ayrıca kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların kendi aralarında doğrudan doğruya veya en az beş banka tarafından kurulacak şirketler vasıtasıyla yapacakları her türlü bilgi ve belge alışverişi bu hükmün dışındadır.

İtibarın korunması

MADDE 74. — 5187 sayılı Basın Kanununda belirtilen araçlarla ya da radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri yayın araçlarından biri vasıtasıyla; bir bankanın itibarını kirabilecek veya şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olunamaz ya da bu yolla asılsız haber yayılamaz.

Etik ilkeler

MADDE 75. — Bankalar ile bunların mensupları; bu Kanuna, ilgili düzenlemelere, kuruluş amaç ve politikalarına uygun olarak faaliyetlerin icra edilmesini temin etmeye ve yönetimde adalet, doğruluk, dürüstlük ve sosyal sorumluluğu esas almaya yönelik etik ilkelere uymakla yükümlüdürler.

Etik ilkeler, kuruluş birlikleri tarafından Kurulun uygun görüşü alınmak suretiyle belirlenir.

Müşteri hakları

MADDE 76. — Bankalar, müşterilerinin, verilen hizmetlerden kaynaklanan her türlü sorularına cevap verecek bir sistem kurmakla ve bu hizmetle ilgili bilgiyi müşterilerine bildirmekle yükümlüdür. Bankalar, kredi sözleşmelerinin onaylı bir örneğini müşterilerine vermek zorundadır. Talepleri hâlinde müşteri ile yapılan diğer işlemlere ilişkin her türlü belgenin bir örneği de müşterilere verilir.

Bu Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan faaliyet konularına ilişkin olarak, bankalar ile bireysel müşterileri arasında akdedilecek sözleşmelerin şekil ve içeriğinde yer alması gereken asgarî hususlar ile tip sözleşmelerin uygulanacağı işlemler Kurulun uygun görüşü alınarak kuruluş birlikleri tarafından belirlenir. 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

Bankaların, kimliklerini ve vergi numaralarını belgelemeyen müşterileri adına mevduat, katılım fonu, kredi ve her ne ad altında olursa olsun hesap açmaları, sözleşme düzenlemeleri, havale ve kambiyo hizmetleri ile diğer bankacılık ve malî hizmetleri vermeleri yasaktır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Kurumun görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca düzenlenir. Bu fıkra hükmüne ve Maliye Bakanlığınca yapılan düzenlemelere uymayanlar hakkında 2.4.1998 tarihli ve 4358 sayılı Kanunun 5 inci maddesi hükmünün uygulanması bu Kanunun kovuşturma usûlü hükümlerine tâbi değildir.

SEKİZİNCİ KISIM

Kalkınma ve Yatırım Bankaları ve Finansal Holding Şirketi

Kalkınma ve yatırım bankalarına ilişkin hükümler

MADDE 77. — Kalkınma ve yatırım bankaları, bu Kanunun 54, 55, 56, 57, 61, 63, 64, 106 ilâ 129 uncu maddeleri, 130 uncu maddesinin (a) bendi, 131 ilâ 142 nci maddeleri hariç olmak üzere diğer hükümlerine tâbidir.

Finansal holding şirketi

MADDE 78. — Kurul, finansal holding şirketlerinin kapsamını belirlemeye ve kurulmasını zorunlu tutmaya; sermaye yeterliliği, iç sistemler, konsolide denetim ve denetimin koordinasyonuna ilişkin usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir. Kurulca belirlenen kapsama girmekle birlikte finansal holding şirketi kurması zorunlu tutulmayan bir grubun tâbi olacağı hükümleri tespite Kurul yetkilidir.

Finansal holding şirketleri hakkında, Kurulca belirlenecek usûl ve esaslar çerçevesinde bu Kanunun 14, 15, 16, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 47, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 78, 93, 95 ve 96 nci madde hükümleri ve bu maddelere ilişkin ceza hükümleri uygulanır.

Finansal holding şirketleri bakımından belirlenecek standart oranlar ve sınırlamalar ile yapılacak hesaplamalar yalnızca konsolide bazda dikkate alınır.

DOKUZUNCU KISIM

Kuruluş Birlikleri

Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği

MADDE 79. — Mevduat bankaları ile kalkınma ve yatırım bankaları, tüzel kişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan Türkiye Bankalar Birliğine; katılım bankaları ise aynı nitelikteki Türkiye Katılım Bankaları Birliğine, faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde üye olmak zorundadır.

Birliklerin görev ve yetkileri

MADDE 80. — Kuruluş birlikleri;

- a) Mesleğin gelişmesini temin etmek,
- b) Meslek ilkelerini belirlemek suretiyle üyelerin birlik ve mesleğin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak,
- c) Üye banka mensuplarının uyacakları meslek ilkeleri ve standartlarını Kurumun uygun görüşünü alarak belirlemek,
- d) İlgili mevzuat uyarınca alınan kararlar ile Kurumca alınması istenilen tedbirlerin uygulanmasını takip etmek,
- e) Üyeleri arasında haksız rekabeti önlemek amacıyla gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamak,
- f) Üyelerin ilân ve reklamlarında uyacakları esas ve şartları tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla Kurumun uygun görüşünü alarak tespit etmek,
- g) Kurum ile işbirliği yapmak suretiyle bankalar arasında ortak projelere ilişkin işbirliğini temin etmek,
- h) Üyelerinin ortak menfaatlerini ilgilendiren konularda yönetim kurulu kararına istinaden dava açmak,
- i) Müşteri haklarına dair hükümlerde öngörülen sözleşmelerin şekil ve içeriklerine ilişkin usûl ve esasları belirlemek,
- j) 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri ve diğer kanunlarla tanınmış müracaat hakları saklı kalmak kaydıyla üyeler ve bireysel müşterileri arasındaki ihtilafların değerlendirilmesi ve çözüme kavuşturulmasını temin etmek üzere hazırlayacakları ve Kurulca onaylanan usûl ve esaslar dâhilinde hakem heyeti oluşturmak,

İle görevli ve yetkilidir.

Organlar ve statü

MADDE 81. — Kuruluş birliklerinin organ seçimleri bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce seçimlere katılacak üye bankaları ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı hâkime tevdi edilir. Hâkim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar; bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi gizli oy, açık sayım ilkelerine göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçimlere yapılacak her türlü itiraz hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

Kuruluş birliklerinin organları, çalışma esasları ve faaliyetlerinin kapsamı, birliklerin görüşünü alarak Kurumun yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak statülerinde gösterilir. Üyeler, birliklerin statüsüne ve birlikler tarafından alınacak karar ve tedbirlere uymak zorundadır. Kuruluş birliklerinin giderleri, statüleri gereğince tespit olunan oy sayısına göre üyelere dağıtılır. Üyeler, kendilerine düşen masraf paylarını statülerde belirtilen süre içinde yatırmak zorundadır. Masraf iştirak payları belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde birlikler tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Masraf iştirak paylarının ödenmesine dair kararlar 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı resmî belge niteliğindedir.

Kuruluş birliklerinin aldığı genel ya da özel nitelikteki karar ve tedbirlere zamanında ve tam olarak uymayan üyeler hakkında birliklerin yönetim kurulunca ikibin Yeni Türk Lirasından yirmibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezasına karar verilir.

ONUNCU KISIM

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna İlişkin Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

Kuruluş ve bağımsızlık

MADDE 82. — Kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur. Kurumun merkezi Ankara'dadır. Kurum, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ile Başkanlıktan oluşur.

Kurum, bu Kanunla ve mevzuatla kendisine verilen düzenleme ve denetlemeyle ilgili görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurumun kararları yerindelik denetimine tâbi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Kurum, bu Kanunda ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen malî kaynaklarını görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, kendi bütçesinde belirlenen usûl ve esaslar dahilinde serbestçe kullanır.

Kurum, görev ve yetkilerini etkin şekilde yerine getirmek amacıyla yeterli sayı ve nitelikte personeli istihdam eder.

Kurumun malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

İKİNCİ BÖLÜM

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu

MADDE 83. — Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Kurumun karar organıdır. Kurul; biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurul Başkanı Kurumun da başkanıdır.

Başkanın izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınması durumunda ikinci başkan, onun da bulunmadığı hâllerde Kurul tarafından belirlenecek bir üye Başkana vekâlet eder.

Üyelerin atanması

MADDE 84. — Kurul üyelerinin aşağıda belirtilen şartları taşımaları zorunludur:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı bentlerinde belirtilen şartları taşımak.

b) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartları taşımak.

c) 26 ncı maddede yer alan çalışması yasaklananlardan olmamak.

d) Hukuk, iktisat, malîye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi ve dengi dallarda en az lisans düzeyinde; mühendislik alanında lisans düzeyinde öğrenim görmüş olanlar için belirtilen alanlarda lisansüstü öğrenim görmüş olmak.

Üyeler, yüksek öğrenim sonrası en az on yıl deneyim sahibi veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az on yıl öğretim üyeliği yapan kişiler arasında Bakanlar Kurulunca atanır. Üyelerden en az birinin hukuk fakültesi mezunu, birinin ise Kurumda başkan yardımcısı, anahizmet birimi yöneticisi veya meslek personeli olarak çalışmış olması şarttır. Bakanlar Kurulu, üyelerden birini başkan birini de ikinci başkan olarak görevlendirir. Bakanlar Kurulunun atama kararı Resmî Gazete’de yayımlanır.

Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Kurul üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

Başkan ve üyelerin görev süreleri

MADDE 85. — Kurul Başkan ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süreleri biten başkan ve üyeler yeniden atanamazlar. Başkanlığın ve üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması hâlinde, boşalan yere 84 üncü maddede belirtilen esaslar dahilinde bir ay içinde atama yapılır. Bu şekilde atananlar, bir defalığına tekrar atanabilir.

Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Ancak, ağır hastalık veya sakatlık nedeniyle iş göremeyecekleri, atanmaları için gerekli şartları kaybettiikleri veya durumlarının 86 ncı maddeye aykırı düştüğü tespit edilen veya görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri süreleri dolmadan Başbakanın onayı ile görevden alınır. Bunların yerlerine en geç bir ay içinde atama yapılır. Ayrıca geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi hâlinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer ve bunların yerlerine bir ay içinde atama yapılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (5) numaralı bendinde öngörülen suçlarla ilgili olarak haklarında ceza davası açılan Kurul Başkan ve üyelerinden görevi başında kalması sakıncalı görülenler, Bakanlar Kurulu tarafından tedbiren görevden uzaklaştırılabilir. Görevden uzaklaştırılan Kurul Başkan ve üyeleri hakkında Devlet Memurları Kanununun ilgili hükümleri uygulanır. Bu şekilde geçici olarak boşalan üyeliklere, 84 üncü maddedeki şartları taşıyanlar arasından, tedbiren görevden uzaklaştırılan üye göreve dönünceye ve her halükârda söz konusu üyenin üyelik süresini geçmemek üzere Bakanlar Kurulunca atama yapılabilir.

Yasaklar

MADDE 86. — Kurul Başkan ve üyeleri, asli görevlerini aksatmayan bilimsel amaçlı yayın, ders ve konferans ile telif hakları hariç Kurumdaki resmî görevlerinin yürütülmesi dışında kalan resmî veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, Kurumun düzenlemek ve denetlemekle yetkili olduğu sektör veya alanla ilgili ortaklıklarda pay sahibi olamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamazlar.

Kurul Başkan ve üyeleri göreve başlamadan önce kendilerinin veya eş ve velâyeti altındaki çocuklarının sahibi bulunduğu menkul kıymetlerden Hazine tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin olanlar hariç Kurumun düzenlemek ve denetlemekle sorumlu olduğu kuruluşların her türlü sermaye piyasası araçlarını eş, evlatlık, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere otuz gün içinde satmak suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Kurul üyeliklerine atanmalarından itibaren otuz gün içinde bu fıkraya uygun hareket etmeyen üyeler, üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve ilişkili Bakana bildirilir.

Kurul Başkan ve üyeleri, görevlerinden ayrılmalarını izleyen iki yıl içinde Kurumun denetlemekle ve düzenlemekle görevli olduğu sektör ve alandaki özel kuruluşlarda görev alamazlar. Bu fıkra hükmüne uymayanlara 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen cezalar verilir.

Kurul Başkan ve üyeleri ve diğer personel, Kurumla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve ticari sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamazlar.

Kurul Başkan ve üyeleri 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tâbidir.

Kurulun çalışma esasları

MADDE 87. — Kurul en az haftada bir defa olmak üzere, gerekli hallerde toplanır. Toplantıyı Kurul Başkanı, yokluğunda ikinci başkan yönetir. Toplantının gündemi Başkan, yokluğunda ikinci başkan tarafından hazırlanarak toplantıdan en az bir gün önce Kurul üyelerine bildirilir. Gündem maddelerine geçmeden önce Başkan tarafından Kurumun faaliyetleri hakkında Kurula bilgi verilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantı başlamadan önce bir üyenin öneride bulunması ve önerilen maddenin gündeme eklenmesinin Kurulca kabul edilmesi gerekir.

Geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam üç toplantıya katılmayan veya bir toplantıya

katıldığı halde Kurul kararlarını süresi içinde imzalamayan veya karşı oy gerekçesini süresi içinde yazılı olarak bildirmeyen Kurul üyeleri üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Kurul kararı ile tespit edilir ve ilişkili Bakana bildirilir.

Kurul en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve bu Kanunda belirtilen özel nisap gerektiren haller dışında en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Üyeler çekimsiz oy kullanamaz. Toplantıda karar yeter sayısı sağlanmadığı durumlarda, izleyen toplantılarda oylarda eşitlik olması hâlinde Başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılarak karar alınır. Kurul kararı tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen işgünü, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır.

Herhangi bir nedenle üye sayısının Kurulun karar almasını imkânsız kılacak bir sayıya düşmesi hâlinde, toplantı nisabı sağlanacak şekilde bir ayı geçmemek üzere, kıdem sırasına göre, Kurum başkan yardımcılarını vekâlet eder. Bu madde hükmüne istinaden Kurul üyeliği görevini yürüten Kurum başkan yardımcılarının malî ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

Bu Kanunda belirtilen süreler saklı kalmak üzere, Kurul kararı, alındığı toplantı tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirilir.

Kurul Başkan ve üyeleri kendisi, eşi, evlatlıkları ve üçüncü derece dahil kan ve ikinci derece dahil kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamazlar. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

Kurul toplantıları gizlidir. İhtiyaç duyulması hâlinde görüşlerinden yararlanmak üzere uzman kişiler Kurul toplantısına davet edilebilir. Ancak Kurul kararları toplantıya dışardan katılanların yanında alınamaz.

Kurulun düzenleyici kararları tekemmül etmesinden itibaren en geç yedi işgünü içinde ilişkili Bakanlığa ve yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilir. Bu kararlar gönderildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde Resmî Gazete’de yayımlanır. Bu Kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere, denetleyici nitelikteki kararlar internet ortamı başta olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurulur. Kurul, yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı olan denetleyici nitelikteki kararların yayımlanmamasına karar verebilir.

Kurul üyeleri ile Kurum personelinin uyacakları meslekî ve etik ilkeler ile Kurulun çalışma usûl ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurulun görev ve yetkileri

MADDE 88. — Kurul bu Kanun ve diğer mevzuatta belirtilen görevler yanında aşağıdaki görevleri yapar ve yetkileri kullanır:

a) Düzenlemek ve denetlemekle görevli olduğu sektör veya alanla ilgili uluslararası ilke ve standartlarla uyumlu ikincil düzenlemeleri yapmak ve kararlar almak.

b) Kurumun stratejik plânını, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak, Kurumun hizmet birimleri ve bunların görevleri hakkında öneride bulunmak.

c) Kurumun stratejik plâni ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamak.

d) Kurumun performansını ve malî durumunu gösteren raporları onaylamak.

e) Başkanın önerisi üzerine, başkan yardımcılarını ve daire başkanlarını atamak.

f) Taşınmaz alımı, satımı, kiralanması konularındaki önerileri görüşüp karara bağlamak.

g) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık Teşkilatı

Başkan

MADDE 89. — Kurumun en üst yöneticisi olan Başkan, Kurumun genel yönetim ve temsilinden sorumludur.

Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

a) Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları idare etmek, gündeme alınmayan başvurular hakkında gerekli işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin olarak Kurula bilgi vermek.

b) Kurul kararlarının yayımlanmasını veya tebliğini sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek.

c) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Kurula sunmak.

d) Kurulun belirlediği stratejilere, amaç ve hedeflere uygun olarak, Kurumun yıllık bütçesi ile malî tablolarını hazırlamak.

e) Hizmet birimlerinin, verimli ve uyumlu bir biçimde çalışmasının en üst düzeyde organizasyonu ve koordinasyonunu sağlamak, Kurum hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki sorunlarını çözmek.

f) Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirilmesini yaptırmak ve bunları Kurula sunmak.

g) Kurumun faaliyet gösterdiği alanda strateji, politikalar ve ilgili mevzuat ile Başkanlığın ve çalışanların performans ölçütleri hakkında değerlendirme yapmak.

h) Kurumun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek ve Kurumu temsil etmek.

i) Kurul tarafından atanması öngörülenler dışındaki Kurum personelini atamak.

j) Kurum başkanı adına imzaya yetkili personelin görev ve yetki alanını belirlemek.

k) Kurumun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

Başkan, Kurula ilişkin olmayan görev ve yetkilerinden bir bölümünü, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla alt kademelere devredebilir.

Başkan yardımcıları

MADDE 90. — Başkana başkanlığa ilişkin görevlerinde yardımcı olmak üzere Kurul kararıyla üç başkan

yardımcısı atanır. Başkan yardımcılarında biri, yerinde denetim ve gözetimle görevli birimlerden sorumlu olur. Başkan yardımcılarının 84 üncü maddede belirtilen şartları taşıması gerekir.

Başkan yardımcılarını gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla görev ve yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir.

Kurumun hizmet birimleri

MADDE 91. — Kurumun hizmet birimleri, daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış anahizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Ancak, daire başkanlıklarının sayısı onu geçemez.

Hizmet birimleri, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve fonksiyonlara uygun olarak Kurumun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Anahizmet birimi olarak Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı kurulur. Hukuk, basın ve halkla ilişkiler, yönetim ve finans gibi alanlarda ihtiyaca göre sayıları toplam beşi geçmemek üzere Başkanlık müşaviri görevlendirilebilir.

İnsan kaynakları ve eğitim, idarî ve malî işler ve benzeri faaliyetleri yürütmek üzere Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı kurulur. Bu daire başkanlığında biri Kurulun özel büro hizmetlerinde kullanılmak üzere en çok dört adet müdürlük kurulabilir.

Kurum, düzenlemekle görevli olduğu alanın yoğun olduğu illerde olmak ve sayısı üçü geçmemek kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla yurt içi temsilcilik açabilir.

Kurum personeli

MADDE 92. — Bu Kanun ile Kuruma verilen görevlerin gerektirdiği sürekli görev ve hizmetler, bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarını, bankacılık uzman ve yardımcılarını, hukuk uzman ve yardımcılarını ile bilişim uzman ve yardımcılarını oluşan meslek personeli ve idarî personel eliyle yürütülür. Kurumun her türlü personelinin bu Kanunun 84 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi hariç, diğer bentlerinde yer alan nitelikleri taşımaları zorunludur.

Başkan yardımcılarını, daire başkanları, müdürler, başkanlık müşavirleri ve meslek personeli kadro karşılığı sözleşmeli statüde istihdam edilir. Kadro karşılığı sözleşmeli çalışan Kurum personeli ücret, malî ve sosyal haklar dışında, diğer personel ise her türlü hak ve yükümlülükleri yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir.

Bu Kanunun ekinde yer alan (I) sayılı cetveldeki toplam kadro sayısı geçilmemek üzere, kadro unvan ve derecelerinin değiştirilmesi ile bu kadroların kullanılmasına ilişkin esas ve usûlleri belirlemeye Kurul yetkilidir. Ancak, meslek personeli dışında kalan Kurum personelinin unvan değişiklikleri 190 sayılı Genel Kadro ve Usûlü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerde yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olarak yapılır.

Kurumun anahizmet birimlerinde uzmanlık gerektiren işlerde meslek personeli çalıştırılması esastır. Anahizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinde istihdam edilecek personelin nitelikleri Başkanın teklifi üzerine Kurul tarafından belirlenir. Kurumda yönetici, müşavir ve meslek personeli unvanlarını haiz olmayan personelin oranı bu Kanunun eki cetvellerde yer alan toplam kadro sayısının yüzde otuzunu geçemez.

Kurumda, meslek personeli sayısının yüzde onunu geçmeyecek şekilde, sektörde en az on yıl meslekî tecrübesi olanlar ile Kurumun faaliyet alanına ilişkin konularda doktor unvan ve derecesini alanlar arasında yeterli kadar uzman personel, hizmet veya vekâlet akdi hükümlerine göre çalıştırılabilir.

Kurum personeli başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilemez.

Bankacılık, hukuk ve bilişim uzman yardımcılığı ile bankalar yeminli murakıp yardımcılığına atanacaklar merkezî yarışma sınavıyla belirlenenler arasından seçilir. Uzman yardımcılığı ve bankalar yeminli murakıp yardımcılığına atananlar ikinci yılın sonunda yetki sınavına tâbi tutulurlar. Yetki sınavı ile bu sınavda başarılı olanların yetkilerine ilişkin usûl ve esaslar Kurul tarafından belirlenir. Uzman yardımcılığı ve bankalar yeminli murakıp yardımcılığına atananlar, üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde veya buna denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan yabancı dil puanı alması, yeterlik sınavında başarılı olması ve konuları ile ilgili hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak jüri tarafından kabul edilmesi hâlinde ilgisine göre bankacılık, hukuk ve bilişim uzmanı ile bankalar yeminli murakıpları olarak atanır ve bunlara bir defaya mahsus olmak üzere bir derece yükseltmesi uygulanır. Mazereti olmaksızın tez hazırlamayan veya sınava girmeyen veya sınavda iki defa başarısız olanlar diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki öğrenim durumlarına uygun kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Kurumun meslek ve idarî personelinin yeterlik ve yarışma sınavları, nitelikleri ile çalışma usûl ve esasları ile ilgili diğer hususlar Kurum tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluk

Kurumun görev ve yetkileri

MADDE 93. — Kurum, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın verdiği yetkiler çerçevesinde finansal piyasalarda güven ve istikrarın sağlanması, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışması, malî sektörün gelişmesi, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması için;

a) Bankalar ve finansal holding şirketleri ile diğer kanunlarda ve ilgili mevzuatta yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin; kuruluş ve faaliyetlerini, yönetim ve teşkilat yapısını, birleşme, bölünme, hisse değişimini ve tasfiyelerini düzenlemek, uygulamak, uygulanmasını sağlamak, uygulamayı izlemek ve denetlemek,

b) Yurt içi ve yurt dışı muadil kurumların katıldığı uluslararası malî, iktisadî ve meslekî teşekküllere üye olmak, görev alanına giren hususlarda yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile mutabakat zaptı imzalamak,

c) Kanunla verilen diğer görevleri yapmak,

İle görevli ve yetkilidir.

Kurum, tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlü ve yetkilidir.

Kurum; her türlü faaliyetinde, kuruluş kanununda verilen yetkiler saklı kalmak kaydıyla kalkınma plânı, programlar ve hükümet programında yer alan ilke, strateji ve politikalara uyar.

Kurum, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde kendisine verilen yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek veya özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Kurum, Kurul kararıyla bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir.

Kurum, iç düzenlemeleri dışındaki düzenleyici işlemlerini yürürlüğe koymadan önce sektör stratejisi ve politikaları ile ilişkisinin kurulması bakımından ilişkili Bakanlığın, kalkınma plânı ve yıllık programla ilişkisinin kurulması açısından Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının ve diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü alır. İlişkili Bakanlık ve Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı en geç yedi gün içinde cevap vermezse olumlu görüş verilmiş sayılır.

Kurumun hazırlayacağı ikincil düzenleme tasarıları en az yedi gün süreyle Kurumun internet sayfası başta olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyunun bilgisine sunulur.

Özel nitelikli kararlardan gerekli görülenler doğrudan ilgili kişi ve kuruluşlara ve uygun görüldüğü takdirde Kurumun haftalık bülteni ile duyurulur.

Kamu kurum ve kuruluşları, Kanun ile belirlenmiş görev alanlarında Kuruma gerekli yardımı sağlamakla yükümlüdür.

Sektörün geliştirilmesi

MADDE 94. — Kurum, finansal hizmetler sektörünün geliştirilmesi amacıyla;

a) İşlem ve aracılık maliyetlerinin azaltılarak bankaların kârlı, verimli ve rasyonel çalışmalarının ve finansal piyasaların tarafları arasında rekabet ortamının sağlanması,

b) Finansal sisteme rekabet gücünün kazandırılması, finansal piyasalara ilişkin diğer düzenlemeler ve uygulamalar ile bütünleşmenin gerçekleştirilmesi ve piyasanın daha etkin işleyişinin sağlanması suretiyle etkin ve şeffaf bir finansal sistemin oluşturulması,

c) Denetim ve faaliyet alanları bakımından uluslararası bankaların durumunun yakından izlenmesi, tecrübelerinden yararlanılması,

d) Birimler, kurumlar, meslek mensupları ve uluslararası diyalog ve işbirliğinin artırılması suretiyle malî piyasalarda meslek mensupları arasında bütünleşmenin sağlanması,

e) Malî piyasalara ilişkin düzenlemelerin ilgili taraflarla istişare edilerek hazırlanması,

Hususlarında strateji belirlemeye yetkilidir.

Yerinde denetim ve gözetim

MADDE 95. — Bu Kanun hükümleri ile bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar hakkında diğer kanunlarda yer alan hükümlerin uygulanmasının ve bu kuruluşların her türlü işlemlerinin gözetimi ve yerinde denetimi ve bu Kanun kapsamındaki kuruluşların konsolide ve konsolide olmayan bazda risk yapısı, iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemleri ile varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları, yükümlülükleri ve taahhütleri arasındaki ilgi ve dengelerin ve malî bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların ve bu kuruluşların kurumsal yönetim ilkelerine uyum seviyesinin gözetimi, tahlili ve ölçümü Kurum tarafından yapılır.

Kurum, bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılan yıllık finansal raporların yapısı, uygunluğu ve güvenilirliğinin değerlendirilmesini de yerine getirir.

Bu Kanuna tabî kuruluşlar tarafından, Kurulca belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde konsolide ve konsolide olmayan bazda istenilen her türlü bilgi, belge, cetvel, rapor ve finansal tabloların, hesap ve kayıt düzenleriyle uyumlu olarak, zamanında ve doğru şekilde Kuruma tevdi edilmesi şarttır.

Söz konusu kuruluşlarda denetim yapma yetkisi bulunanlar tarafından düzenlenen rapor ve mütalâaların bir suretinin anılan kuruluşlarca Kuruma gönderilmesi zorunludur.

Kurum, incelemelerini Başkanın onayından geçmiş çalışma programları ile Başkan tarafından yapılacak görevlendirmeler çerçevesinde gerçekleştirir.

Başkan, yapılacak yerinde denetimde, Kurumun meslek personeli oluşturan bankalar yeminli murakıp ve yardımcıları, bankacılık uzmanı ve yardımcıları, bilişim uzmanı ve yardımcıları, hukuk uzmanı ve yardımcıları arasından uygun göreceği bir denetim ekibini görevlendirir. Kurumun yerinde denetim yapmaya yetkili meslek personeli Ankara'da Asliye Ticaret Mahkemesinde yemin etmedikçe yerinde denetim yapamazlar. Yerinde denetim yapan Kurumun meslek personeli denetim konularıyla ilişkili olarak bu maddede belirtilen tüm yetkileri haizdir.

Başkan, gerekli gördüğünde ve özellik arz eden konularda bağımsız denetim kuruluşlarını ilgili konu hakkında inceleme yapılması için görevlendirme yetkisini haizdir. Bağımsız denetim yapan kuruluşun denetçisi denetim konularıyla ilişkili olmak kaydıyla bu maddede belirtilen ilgili yetkileri haiz olduğu gibi, bu Kanun kapsamındaki sırların saklanması yükümlülüklerine de tâbidir.

Kurum, bankalardan, bunların bağlı ortaklıklarından, nitelikli paya sahip oldukları ortaklıklardan, birlikte kontrol ettikleri ortaklıklardan, şubeleri ile temsilciliklerinden, destek hizmeti kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun hükümleri ile ilgili görecekları bütün bilgileri gizli dahi olsa istemeye, bunların vergiyle ilgili kayıtları dahil olmak üzere tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olup, bilgi istenenler de istenilen bilgileri vermekle, defter, kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmamakla, tüm bilgi işlem sistemini denetim amaçlarına uygun olarak Kurumun yerinde denetim yapan meslek personeline açmakla, verilerin güvenliğini sağlamakla ve muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter, belge ve karneler ile

vermek zorunda buldukları bilgilere ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifrelerini inceleme için ibraz etmek ve işletmekle yükümlüdür.

Kamu kurum ve kuruluşları, Merkez Bankası ve benzeri kuruluşlar ile Risk Merkezi görevleriyle ilgili olarak istenecek her türlü bilgi ve belgeyi gizli de olsa Kurumun yerinde denetim yapan meslek personeline geciktirilmeksizin verirler. Kurul, ilgili taraflarla bu husustaki detayları belirleyen mutabakat zaptı düzenleyebilir.

Kurum tarafından gerçekleştirilen denetimler sırasında talep edilmesi hâlinde, bankalar tarafından iç kontrol, risk yönetimi ve iç denetim sistemlerinde çalışanların görevlendirilmesi dâhil olmak üzere her türlü destek sağlanır.

Diğer kanunlar uyarınca Kurumun meslek personelinin bu Kanun kapsamındaki görevleri dışında görevlendirilmeleri, bu maddede sayılan görevleri öncelikli olmak kaydıyla Başkan tarafından yapılır.

Kurum; bu Kanunun, Kurumun görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin hükümlerinde zikredilen ve 20.2.1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı hareket eden kuruluşlar ve ilgilileri hakkında, adı geçen Kanunun ek 1 inci maddesindeki yetkilere sahip olduğu gibi tüm bankaların kuruluş kanunu hükümleri ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasını denetlemeye de yetkilidir.

Bankalarda yerinde denetim yapan kişiler, bu Kanunda belirtilen düzenlemeler dışında diğer kanunlara aykırılıkları tespit ettikleri takdirde bu tespitleri ilgili mercilere derhal bildirmek zorundadırlar.

Denetim ve gözetime ilişkin usûl ve esaslar Kurulca düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Bilgi ve belge isteme

MADDE 96. — Bu Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kuruluşlar ile ortakları, bunların bağlı ortaklıkları, nitelikli paya sahip olduğu ortaklıkları, birlikte kontrol ettiği ortaklıkları, şubeleri ile temsilcilikleri, bağımsız denetim, değerlendirme ve destek hizmeti kuruluşları gizli dahi olsa bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak her türlü bilgi ve belgeyi Kurumun talebi üzerine Kuruma tevdi etmekle yükümlüdür.

Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Kurum tarafından bu Kanun kapsamında verilen görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi uygun süre ve ortamda, sürekli veya münferit olarak vermeye, istenecek defter ve belgeleri ibraz etmeye ve incelemeye hazır bulundurmaya, tüm bilgi işlem sistemini denetim amaçlarına uygun olarak ilgili personele açmaya, verilerin güvenliğini sağlamaya ve muhafaza etmek zorunda oldukları her türlü defter, belge ve karneler ile vermek zorunda buldukları bilgilere ilişkin mikrofiş, mikrofilm, manyetik teyp, disket ve benzeri ortamlardaki kayıtlarını ve bu kayıtlara erişim veya kayıtları okunabilir hale getirmek için gerekli tüm sistem ve şifreleri incelemek için ibraz etmeye ve işletmeye mecburdurlar.

Bu madde kapsamında ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar Kurumun belirleyeceği süre içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

Şeffaflık ve hesap verebilirlik

MADDE 97. — Kurumun faaliyetleri hakkındaki yıllık rapor, raporun ait olduğu dönemi izleyen yılın mayıs ayı sonuna kadar Bakanlar Kuruluna sunulur ve kesin hesaplar ile birlikte kamuya açıklanır. Kurum, faaliyetleri ile ilgili olarak yılda bir defa Türkiye Büyük Millet Meclisi Plân ve Bütçe Komisyonuna bilgi verir.

Kurum, stratejilerine ve bu stratejilerin yerine getirilmesine ilişkin olarak Bakanlar Kuruluna altı ayda bir bilgi verir.

Kurum, ilgili sektörde yaşanan önemli gelişmelere ve bu Kanunun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kuruluşların performanslarına ilişkin olarak toplulaştırılmış bazda üç aylık süreli raporlar yayımlar. Kurum risk yönetim politikalarını kamuya açıklar.

Kurul tarafından yapılan düzenlemeler, değişiklikleri de içerecek şekilde sürekli olarak güncellenmek suretiyle Kurumun internet sayfasında yayınlanır.

Kurumca hazırlanacak süreli raporların biçim ve içerikleri ile usûl ve esasları Kurulca belirlenir.

Kurumlararası işbirliği

MADDE 98. — Para, kredi ve bankacılık politikalarının yürütülmesiyle ilgili konularda Kurum, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Merkez Bankası karşılıklı mütalâa ve bilgi teatisinde bulunurlar.

Kurum, Fon ve Merkez Bankası bu Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek amacıyla veri tabanlarında yer alan ve birlikte üzerinde uzlaşılacak bilgileri gizlilik hükümleri çerçevesinde paylaşırlar.

Yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili ve Kurum muadili mercilerin, kendi ülkelerindeki finansal piyasalarda faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki şube veya ortaklıklarında denetim yapma ve bilgi talepleri ile bankaların yurt dışındaki şube veya ortaklıklarının konsolidasyon kapsamında yer alan bilgilerine ilişkin taleplerinin, karşılıklılık ilkesi de dikkate alınarak yerine getirilmesi Kurulun iznine tâbidir.

Kurum ayrıca, politikaların ve düzenlemelerin uyumlaştırılmasına yönelik olarak, gerekli gördüğü hâllerde yabancı ülkelerde denetim yapma ve eğitim ile personel değişimi imkânı sağlamak üzere Kurum muadili merciler ile düzenleyeceği ikili mutabakat zabitleri çerçevesinde veya başka yollarla finansal kuruluşlarla ve finansal piyasalarla ilgili her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunmaya yetkilidir. Kurum, bu mutabakat zabitlerinin usûl ve esasları hakkında kamuoyunu bilgilendirir.

Kurum, yurt dışında şube veya ortaklığı bulunan bir bankanın faaliyet iznini kaldırdığı veya Fona devrettiği takdirde, ilgili ülkenin muadil mercine durumu ivedilikle bildirir.

Yurt içi ve yurt dışı yetkili mercilerle denetime, bilgi paylaşımına ve diğer hususlara dair yapılacak

işbirliğine ilişkin usûl ve esaslar ilgili tarafların görüşü alınmak suretiyle Kurulca belirlenir.

Finansal Sektör Komisyonu

MADDE 99. — Kurum nezdinde, Kurum, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu, Fon, Rekabet Kurulu, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı, İstanbul Altın Borsası, Menkul Kıymetler Borsaları, Vadeli İşlemler ve Opsiyon Borsaları ve kuruluş birlikleri temsilcilerinden oluşan Finansal Sektör Komisyonu kurulur. Komisyon, finansal piyasalardaki güven ve istikrar ile gelişmeyi temin etmek üzere, bilgi teatisini, kurumlararası işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, ortak politika önerilerinde bulunmak ve finans sektörünün geleceğini ilgilendiren konulara ilişkin görüş bildirmekle görevlidir.

Finansal Sektör Komisyonu en az altı ayda bir toplanır ve sonuçları hakkında Bakanlar Kuruluna bilgi sunar. Komisyonun çalışma usûl ve esasları üye kurumların görüşleri alınmak suretiyle Kurul tarafından belirlenir.

Eğüdüm Komitesi

MADDE 100. — Bankacılık sisteminin genel durumu, kredi kuruluşlarının denetimleri sonucu alınacak önlemler, risk esaslı sigorta primlerinin hesaplanmasında kullanılmak üzere kredi kuruluşlarının malî bünyelerini gösteren analiz sonuçları ve ayrıca bu bankaların mevduat ve katılım fonları hesap adetleri, sigortalı mevduat ve katılım fonları ve toplam mevduat ve katılım fonu tutarları hakkında gerekli bilgilerin paylaşılması, Fonun görev alanına giren konularda ve işlem tesis edilmesinin gerekli olduğu hâllerde Kurum ile Fonun azamî düzeyde işbirliği yapmasını sağlamak üzere Başkan ve Kurum başkan yardımcıları ile Fon Başkanı ve Fon başkan yardımcılardan oluşan bir eşgüdüm komitesi kurulur.

Komite en az üç ayda bir defa olmak üzere, tarafların uygun göreceği sıklıkta toplanır. Tarafların bir diğerinden talep edeceği bilgilerin ve belgelerin diğer tarafa uzlaşılacak bir süre içerisinde verilmesi esastır.

Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasında her iki kurumu ilgilendiren konularda ve bilgi paylaşımında izlenecek usûl ve esaslar Kurum ve Fon tarafından müştereken belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Kurumun bütçesi, hesap ve harcamaların denetimi

MADDE 101. — Kurumun gelirlerinin, giderlerini karşılaması esastır. Kurum bütçesi 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerinde belirlenen usûl ve esaslara göre hazırlanır ve kabul edilir.

Kurumun malî yıl sonunda oluşan gelir fazlaları, izleyen yılın mart ayı içinde genel bütçeye gelir olarak aktarılır. Ancak, Kurum bütçe durumunu göz önünde bulundurarak daha önce de aktarma yapabilir.

Kurumun bütçe yılı takvim yılıdır. Kurumun giderleri, bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve finansman şirketlerince bütçenin yürürlüğe girmesinden önce katılma payı adı altında Kuruma yapılacak ödemelerle karşılanır. Giderlere katılma payı olarak tahsil olunacak tutar, söz konusu kuruluşların bir önceki yıl sonu bilanço toplamalarının onbinde üçünü geçemez. Belirlenen süre içerisinde ödenmeyen katılma payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Kurumun iç ve dış denetimi hakkında, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri uygulanır.

Kurul, Kurumun yıllık hesaplarını bir bağımsız denetim şirketine denetletebilir ve bu durumda bağımsız denetim raporu faaliyet raporu içinde derc edilerek yayımlanır.

Kurum faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın mart ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı ikincil düzenlemeler ile bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlar. Faaliyet raporu, ayrıca Kurumun performans hedefleri ile uygulama sonuçlarının karşılaştırılmasını ve değerlendirilmesini de içerir.

Kurumun yıllık faaliyet raporu, malî tabloları ve bütçe kesin hesabı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Kesinhesabın bir örneği de Maliye Bakanlığına gönderilir.

Kurum, faaliyetleri hakkında internet ortamı ve resmî bültenler aracılığıyla kamuoyunu azamî ölçüde bilgilendirir.

Ücretler, malî ve diğer sosyal haklar

MADDE 102. — Kurul Başkanına Başbakanlık Müsteşarı için belirlenen her türlü ödemeler dâhil malî ve sosyal haklar tutarında aylık ücret ödenir. Başbakanlık Müsteşarına ödenenlerden, vergi ve diğer yasal kesintilere tâbi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tâbi olmaz. Kurul üyelerine ise Kurul Başkanına yapılan ödemelerin yüzde doksanbeşi oranında aynı usûl ve esaslara göre ödeme yapılır.

Kurumun kadro karşılığı sözleşmeli personelinin ücretleri ile diğer malî ve sosyal hakları birinci fıkrada belirlenen ücret tavanını geçmemek üzere Kurul tarafından tespit edilir.

Kurum personeline Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde fazla mesai ücreti ve performansa dayalı ödül verilebilir. Her halde Kurum personeline yapılacak ödeme tutarı birinci fıkrada belirlenen ücret tavanını geçemez.

Kurul Başkan ve üyeliklerine atananlar ile Kurum personeli hakkında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır. Emeklilik ve diğer bakımlardan Kurul Başkanına bakanlık müsteşarı, Kurul üyelerine bakanlık müsteşar yardımcısı, Kurum başkan yardımcısına bakanlık genel müdürü, 1 inci dereceli daire başkanlarına bakanlık genel müdür yardımcısı, başkanlık müşavirlerine bakanlık müşaviri, bankalar yeminli murakıp ve yardımcılara kazanılmış hak aylık dereceleri itibarıyla karşılık gelen bakanlık müfettişi ve yardımcısı, bankacılık, hukuk ve bilişim uzmanlarına kazanılmış hak aylık dereceleri itibarıyla karşılık gelen Başbakanlık uzmanı, bunların yardımcısına Başbakanlık uzman yardımcısı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam ve temsil tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır. Bu hükümler, akademik unvanların

kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere üniversite öğretim elemanı kadrolarından gelen Kurul Başkan ve üyeleri ile personel hakkında da uygulanır.

Kurul başkan ve üyeliklerine atanarlardan, emekliliğini hak edip talebi sonucu emeklilik işlemleri tamamlanan Kurul üyelerinin üyelikleri görev süreleri sonuna kadar devam eder. Atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri hâlinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kurumlarından emekli olan Kurul üyeleri, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yazı ile başvurdukları tarihi takip eden ayın başından itibaren Sandıkla ilişkilendirilir. Bu üyelerin diğer sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıkları kesilir ve ayrılışlarında çeşitli sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödeyerek geçen süreleri birleştirilmek suretiyle kendilerine 24.5.1983 tarihli ve 2829 sayılı Kanununun 8 inci maddesi uyarınca aylık bağlanır.

Diğer personelin emeklilik açısından durumu 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler dikkate alınmak suretiyle kıyasen belirlenir.

Kurul başkan ve üyelerine, birinci fıkraya göre belirlenen ücretlerinin tutarında, damga vergisi hariç herhangi bir kesintiye tâbi tutulmaksızın, her ay tazminat verilir.

Kurul üyelerinin görevden ayrılması

MADDE 103. — Kurul Başkan ve üyeliklerine atanarlardan Kurulda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, kamu görevlisi iken üyeliğe atanarlardan, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Kurum tarafından yapılmasına devam olunur. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul Başkan ve üyeliğine seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Kurum tarafından verilmeye devam edilir. Bu maddede belirtilen nedenlerle üyeliği sona erenlere Kurum tarafından yapılacak ödeme bir yılı geçemez.

Kurul başkan ve üyelerinin bu görevlerinde geçirdikleri süreler, tâbi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir. Bu hüküm, akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere, üniversite akademik kadrolarından gelen Kurul başkan ve üyeleri hakkında da uygulanır.

Kurul üyeleri ile Kurum personelinin cezaî ve hukukî sorumluluğu

MADDE 104. — Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, Kurul Başkan ve üyeleri için ilişkili Bakanın, Kurum personeli için ise Bakanın izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır. Kurul üyeleri ile Kurum personelinin iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakanın aittir.

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli hakkında görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı soruşturma izni verilmesi için, bu kişilerin kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamak veya Kuruma ya da üçüncü kişilere zarar vermek kastıyla hareket ederek bu işlemler sonucunda kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamış olmaları hususunda açık ve yeterli emarelerin olması gerekir. Soruşturma izni verilmesi hâlinde bu durum ilgililere tebliğ olunur. Soruşturmaya izin verilmesine ya da verilmemesine dair kararlar aleyhine, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde Danıştay nezdinde itiraz yoluna başvurulabilir. İzin verilmiş olsa dahi, itiraz süresi geçene kadar veya Danıştaya yapılan itiraz sonucunda hüküm tesis olunana kadar soruşturma başlatılamaz.

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, bunlarla vekâlet akdi yapmak suretiyle görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ve Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgarî ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere avukatlık ücreti, Kurum bütçesinden karşılanır.

Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli aleyhine, Kurulun veya Kurumun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle, gerek görevlerinin ifası sırasında gerek görevden ayrılmalarından sonra, açılmış veya açılacak her türlü tazminat ve alacak davası, Kurum aleyhine açılmış sayılır. Bu davalarda husumet Kuruma yöneltilir. Avukatlık ücreti ve dava giderine ilişkin bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü bu hukuk davaları için de aynen geçerlidir. Yargılama sonucunda Kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Kurumun ödeme yapması hâlinde, Kurum bu meblağı, ilgililerinden talep eder. Kurumun, yaptığı ödemeleri ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekir.

Kurul kararlarına karşı yargı yolu

MADDE 105. — Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Danıştay, Kurul kararlarına karşı yapılan başvuruları acele işlerden sayar.

İlişkili Bakanlık, Kurulun düzenleyici nitelikteki kararlarına karşı iptal davası açabilir.

Kurul kararlarına karşı açılacak idarî davalarda yürütmenin durdurulması talepleri için ayrıca duruşma yapılır. Bu halde 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 17 nci maddesinin (5) numaralı fıkrasındaki otuz günlük süre uygulanmaz. Yürütmenin durdurulması talepleri, Kurumun savunması alınmadan karara bağlanamaz. İlgili taraflar yürütmenin durdurulması talebinin kendisine tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde savunmasını vermek zorundadır. Aksi halde savunma beklenmeksizin karar verilir.

ONBİRİNCİ KISIM

Faaliyet İzni Kaldırılan ve Fona Devredilen Bankalara İlişkin Hükümler

Faaliyet izninin kaldırılması

MADDE 106. — Bir bankanın bu Kanun hükümlerine göre faaliyet izninin kaldırılması hâlinde yönetim ve denetimi Fona intikal eder.

İzin kaldırılmasına ilişkin Kurul kararının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren, banka hakkındaki ihtiyatî tedbir dahil her türlü icra ve iflas takibatı durur ve yeni icra ve iflas takibi yapılamaz. Banka hakkında Fon haricinde üçüncü kişiler tarafından açılmış tüm dava, icra ve iflas takipleri mahkeme, icra ve iflas dairesi tarafından derhal Fona bildirilir.

Fon, yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankadaki sigortalı mevduatı ve sigortalı katılım fonunu doğrudan veya ilân edeceği başka bir banka aracılığı ile ödeyerek, mevduat ve katılım fonu sahipleri yerine bankanın doğrudan doğruya iflasını ister. Bu görev ve yetki münhasıran Fona aittir. Bu şekilde yapılacak iflas isteminde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 178 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 179 uncu maddesinin iflasın ertelenmesine ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Fonun iflas talebi hakkında 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır ve en geç altı ay içerisinde iflas talebi hakkında karar verilir.

Yönetim ve denetimi Fona intikal eden banka hakkında iflas kararı verilmesi hâlinde Fon, iflas masasına 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinde yer alan üçüncü sıradaki tüm imtiyazlı alacaklılardan önce gelmek üzere imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder. Fon, bu Kanunun uygulanması ile sınırlı olmak üzere 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 166 ncı, 218 inci, 219 uncu, 223 üncü, 234 üncü, 236 ncı, 249 uncu, 251 inci ve 254 üncü maddelerindeki yetki ve görevler hariç olmak üzere iflas dairesi, alacaklılar toplantısı ve iflas idaresi görev ve yetkilerine sahip olarak bankayı tasfiye eder.

İflasına hükümlenen bankanın Fona olan borçları, masanın nakit durumuna göre 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin ödenir. Alacaklılar sıra cetvelinin düzenlenmesinde İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde öngörülen üç aylık sürenin yetersiz kalması hâlinde iflas idaresinin talebi üzerine, Fon Kurulu tarafından üçer aylık ek süreler verilebilir.

İflas kararı verilmeyen hallerde bankanın iradi tasfiyesi, banka genel kurul kararı aranmaksızın ve Türk Ticaret Kanununun anonim şirketlerin infisah ve tasfiyeye ilişkin hükümlerine tâbi olmaksızın tasfiye kurulu üyelerinin Fon tarafından atanması suretiyle gerçekleştirilir.

Bu Kanunun 12 nci maddesi hükümlerine göre faaliyet izni kaldırılan yabancı banka şubeleri hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. Bu şubelerin mevcut ve alacaklarının yurt dışına transferine ilişkin esaslar Fon tarafından belirlenir.

Fon, iflas ve/veya tasfiye masasının aktifindeki paralarla, iflas ve/veya tasfiye idaresi sıfatıyla tahsil ettiği paraları muhafaza ve nemalandırma hususunda 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 9 uncu ve sair ilgili maddelerine tâbi değildir. 492 sayılı Harçlar Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrası hükmü bu paralar için uygulanmaz.

Müflise ait menkul ve gayrimenkullerin satışında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Bu madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Kurulun görüşü alınmak suretiyle Fon tarafından yönetmelikle düzenlenir.

Fona devredilen bankalar ile ilgili hükümler

MADDE 107. — Fon, bu Kanunun 71 inci maddesi hükümlerine göre ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankalarla ilgili yetkilerini maliyet etkinliğini sağlama ve malî sistemin güven ve istikrarını koruma ilkeleri doğrultusunda kullanır.

Fon, bu Kanunun 71 inci maddesi hükümlerine göre ortaklarının temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın faaliyetlerini Fon Kurulunca belirlenecek süre ile geçici olarak durdurmaya ve/veya devir tarihi itibarıyla düzenlenecek bilançosunu esas almak suretiyle;

a) Uygun göreceği aktiflerini, teşkilatını ve aksine talebi olmayan personeli ile devir tarihi itibarıyla mevduat bankaları bakımından mevduat toplamları en yüksek beş bankaca uygulanan faiz oranları ortalamasını, katılım bankaları bakımından katılım fonu toplamları en yüksek üç bankaca uygulanan getiri oranları ortalamasını geçmemek üzere işlemler faiz ve getirileri ile birlikte sigortaya tâbi tasarruf mevduatı ve katılım fonlarını ve pasifte yer alan karşılık kalemlerini, kurulacak bir bankaya ya da mevcut bankalardan istekli olanlara devretmeye ve aktif ve pasifi kısmen veya tamamen devredilen bankanın faaliyet izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye,

b) Hisselerine sahip olmak kaydıyla ve sigorta kapsamındaki mevduat ve katılım fonu tutarını aşmamak koşuluyla malî yardım sağlamaya ve kendisine intikal eden hisseleri temsil eden sermayeye karşılık gelen zararları devralmaya,

c) Devralınacak zararlar sonucunda hisselerinin tamamına sahip olunamaması hâlinde, zararın ödenmiş sermaye tutarından düşülmesi suretiyle hesaplanacak sermaye esas alınmak üzere bulunacak hisse bedelinin Fon Kurulunca belirlenecek süre içinde banka hissedarlarına ödenmesi karşılığında hisselerini devralmaya,

d) Faaliyet izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye,
Yetkilidir.

Devralınan zararlara istinaden yapılacak ödemelerin karşılığını temsil eden hisseler, üzerindeki her türlü hak ve takyiddattan arı olarak Fona intikal eder.

Hakkında bu maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanan bankanın devredilen aktiflerinin toplamının devredilen pasiflerinin toplamını karşılamaması hâlinde aradaki fark sigorta kapsamındaki mevduat ve katılım fonu tutarını aşmamak kaydıyla Fon tarafından ödenir. Bu halde ve hakkında bu maddenin ikinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanan bankanın faaliyet izninin kaldırılması durumunda bu Kanunun 106 ncı maddesinin ikinci ve 109 uncu maddesinin üçüncü fıkraları uygulanmaz. Bu Kanunun 106 ncı maddesine göre iflas masaları kurulması hâlinde, Fon ödediği tutar kadar iflas masasına 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinde yer alan üçüncü sırasındaki tüm imtiyazlı alacaklılardan önce gelmek üzere imtiyazlı alacaklı

sıfatıyla iştirak eder.

Fon, hisselerinin çoğunluğu veya tamamı kendisine intikal eden bankanın;

a) Gerektiğinde mali ve teknik yardım da sağlamak suretiyle, varlık ve yükümlülüklerini kısmen veya tamamen, mevcut bankalardan istekli olanlara ya da kurulacak bir bankaya devretmeye veya bankayı istekli olan başka bir bankayla birleştirmeye,

b) Fon Kurulunca gerekli görülen hallerle sınırlı olmak üzere, malî bünyenin güçlendirilmesi ve yeniden yapılandırılması için gerektiğinde;

1) Sermayesini artırmaya,

2) Zorunlu karşılık ve umumi dispoñibilite yükümlülüklerinden kaynaklanan cezaî faizlerini kaldırmaya,

3) İştirak, gayrimenkul ve diğer aktiflerini satın almaya veya bunları teminat olarak alıp karşılığında avans vermeye,

4) Likidite ihtiyacını gidermek üzere mevduat koymaya,

5) Alacaklarını veya zararlarını devralmaya,

6) Varlık ve yükümlülükleri ile ilgili her türlü işlemi yapmaya ve nakde tahvilini sağlamaya,

c) Sahip olduğu aktifleri iskonto uygulayarak veya sair suretlerle üçüncü kişilere satmaya ve gerekli göreceği her türlü tedbiri almaya,

d) Hisselerini bu Kanunun 7 ve 8 inci maddelerindeki hükümlere istinaden Kuruldan izin alınmak kaydıyla ve Fon Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar dahilinde üçüncü kişilere devretmeye,

Yetkilidir.

Bu madde hükümlerine göre yapılan devir işlemlerinde alacaklı ve borçluların rızası aranmaz.

71 inci madde kapsamında temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankaların, malî bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi ve satışı ile ilgili süreç devrin yapıldığı tarihten itibaren en geç dokuz aylık bir süre içerisinde tamamlanır. Fon Kurulu kararı ile bu süre üç ayı geçmemek üzere uzatılabilir. Bu süre içinde devir, birleşme veya satışın tamamlanamamış olması hâlinde Fonun talebi üzerine Kurul bankanın faaliyet iznini kaldırır.

Banka kaynaklarının istismarı

MADDE 108. — 71 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi hükümlerine göre faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların hâkim ortakları ve yöneticileri, bu Kanunun şahsi sorumluluğa ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kullandıkları kaynakları ve bu suretle uğranılan zararları Fon tarafından verilecek süre içerisinde iade ve tazmin etmekle mükelleftir.

Bu maddenin uygulanmasında, bankaların hâkim ortaklarının ve yöneticilerinin; yönetim kurulu, kredi komiteleri, yöneticiler, şubeler ve diğer yetkili ve görevliler aracılığıyla veya sair suretlerle, banka kaynaklarını ve varlıklarını; rehnetmek, teminat göstermek, açıldığı tarih itibarıyla kredibilitesi olmadığı aşikâr bulunan kişilere kredi vermek, karşılığında kredi temin etmek amacıyla kredi kullandırmak, yurt içi ve yurt dışı banka ve malî kuruluşlar nezdinde depo ve sair adlarla hesap açtırmak veya bu hesapları teminat göstermek ve sair şekillerde doğrudan veya dolaylı olarak kendileri veya başkaları lehine para, mal, her türlü hak ve alacak temini amacıyla kullandıkları veya başkalarına kullandırdıkları banka kaynakları ve varlıkları, dolanlı kaynak olarak kullanılmış sayılır.

Bu madde kapsamında kullanılan kaynaklar ve maruz kalınan zarar kapsamında iade ve tazmin talebine mesnet teşkil edecek işlemler ile iade ve tazmine konu edilecek tutarlar, ilgili bankada Kurumca yapılacak incelemeler sonucu ulaşılacak tespitler de dikkate alınarak Fon Kurulunca belirlenir.

Bankanın faaliyet izninin kaldırılması hâlinde Fon tarafından verilecek süre içerisinde iade ve tazmin edilemeyen tutarlar Fon alacağı haline gelir ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Bankanın Fona devrinden sonra Fon tarafından verilecek süre içerisinde kullanılan kaynakların ve bu suretle uğranılan zararın iade ve tazmin edilmemesi veya Fon tarafından uygun görülecek biçimde teminatlandırılmaması veya bu ortaklara ait hisselerin Fon tarafından verilecek süre içinde üçüncü kişilere devredilmemesi hâlinde bu zarar veya kullanılan kaynakların miktarı dikkate alınmaksızın ortaklara ait hisseler başkaca bir işleme gerek kalmadan Fona intikal eder. Bu suretle Fona intikal eden söz konusu hisselerin üçüncü kişilere satışını müteakip Fon tarafından elde edilen tutar hâkim ortakların bankaya ve/veya Fona olan borçlarına mahsup edilir.

Bu madde kapsamında kullanılan banka kaynağı ve bu suretle uğranılan zarar, Fon tarafından verilen süre içinde iade veya tazmin edilse veya Fon tarafından uygun görülecek biçimde teminatlandırılrsa dahi bilançoda görülen bakiye zararın özkaynakları aşmasının tespiti hâlinde Fon, bankanın faaliyet izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye yetkilidir. Bilançoda görülen zararın özkaynakları aşmaması hâlinde ise, Fon en az beş üyesinin aynı yöndeki oylarıyla alınan Fon Kurulu kararıyla hâkim ortaklar dışındaki ortaklara ait hisseleri, zararın ödenmiş sermaye tutarından düşülmesi suretiyle hesaplanacak sermaye esas alınmak üzere bulunacak bedel üzerinden Fon Kurulunca belirlenecek süre içinde banka hissedarlarına ödenmesi karşılığında devralmaya yetkilidir.

Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalara ilişkin ortak hükümler

MADDE 109. — Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların ana sözleşmelerinde yer alan düzenlemelerin, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tâbi olmaksızın, genel kurul yapılmaksızın değiştirilmesine ve tescil ettirilmesine Fon yetkilidir.

Fon, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların hâkim ortaklarından ve tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarlarından ve yöneticilerinden, bunların eşlerinden, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımlarından, evlatlıklarından ve kendilerini evlat edinenlerden kendilerine ait taşınmaz ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır hak ve alacaklarını

ve menkul kıymetlerini, her türlü kazanç ve gelirleri ile yaşayış tarzına göre geçim kaynaklarını ve ayrıca bildirimden önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz, haczi caiz taşınır, hak, alacak ve menkul kıymetlerini gösterir birer mal beyannamesi vermelerini istemeye yetkilidir. Mal beyannamesinin en geç yedi gün içinde Fona verilmesi zorunludur. Bu mal beyanının hüküm ve sonuçları hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri geçerlidir.

Fon, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankada mevduat ve katılım fonu sahipleri ile diğer alacaklıların haklarını korumaya yönelik olarak gerekli göreceği her türlü tedbiri alır. Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankanın hâkim ortakları ve tüzel kişi ortaklarının sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarları ve yöneticilerinin mal, hak ve alacaklarına Fonun talebi üzerine mahkeme tarafından teminat şartı aranmaksızın ihtiyatî tedbir veya ihtiyatî haciz konulabilir, bu kişilerin yurt dışına çıkışları yasaklanabilir. Bu şekilde alınan ihtiyatî tedbir ve ihtiyatî haciz kararları, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava, icra ve iflas takibine konu olmaz ise kendiliğinden ortadan kalkar. İlgililer hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 11 inci bab hükümlerine göre açılacak iptal davalarında aciz vesikası şartı aranmaz.

Faaliyet izninin kaldırıldığı veya Fona devredildiği tarihten itibaren bankanın alacaklılarından temlik yoluyla alacak edinen borçlular, temlik yoluyla edindikleri alacakları ile bankaya olan borçlarının takasının yapılması veya mahsup edilmesi talebinde bulunamaz. Bu sonucu doğuracak takas ve mahsup işlemleri banka açısından geçersizdir.

Şahsi sorumluluk

MADDE 110. — Bir bankanın yöneticilerinin ve denetçilerinin kanuna aykırı karar ve işlemleriyle banka hakkında 71 inci madde hükümlerinin uygulanmasına neden olduklarının tespiti hâlinde, bankaya verdikleri zararlarla sınırlı olarak bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek, Fon Kurulu kararına istinaden ve Fonun talebi üzerine doğrudan şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebilir. Bu karar ve işlemler bankanın hâkim ortaklarına menfaat temini amacıyla yapıldığı takdirde, menfaat temin eden ortaklar hakkında da temin ettikleri menfaat üzerinden uygulanır. Bu suretle tahsil edilen tutarın Fon tarafından ödenen mevduat ve katılım fonu tutarı ve fer'ileri mahsup edildikten sonra bakiye kısmı tasfiye hâlindeki veya iflasa tâbi bankaya iade edilir.

Mahkemece iflasına karar verilenler hakkındaki takibi Fon yürütür.

Bu madde hükmüne göre iflası istenenler hakkında mahkemece 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 257 nci ve izleyen maddeleri hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun 106 ncı ve 109 uncu maddeleri hükümleri, bu maddeye göre şahsi iflası istenenler hakkında da uygulanır.

ONİKİNCİ KISIM

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna İlişkin Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

Fonun kuruluş ve bağımsızlığı

MADDE 111. — Bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat ile verilen yetkiler çerçevesinde tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla, mevduatın ve katılım fonlarının sigorta edilmesi, Fon bankalarının yönetilmesi, malî bünyelerinin güçlendirilmesi, yeniden yapılandırılması, devri, birleştirilmesi, satışı, tasfiyesi, Fon alacaklarının takip ve tahsili işlemlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması, Fon varlık ve kaynaklarının idare edilmesi ve Kanunla verilen diğer görevlerin ifası için kamu tüzel kişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kurulmuştur.

Fon görevini yaparken bağımsızdır. Fonun kararları yerindelik denetimine tâbi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, Fon Kurulunun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Fon, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu ile Başkanlıktan oluşur.

Fonun merkezi İstanbul'dadır. Fon, görevli ve yetkili olduğu alanın yoğun olduğu illerde olmak ve sayısı üçü geçmemek kaydıyla Bakanlar Kurulu kararıyla yurt içi temsilcilik ve tahsilat birimleri açabilir.

Fon, 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

Fon, görev ve yetkilerini etkin şekilde yerine getirmek amacıyla, yeterli sayı ve nitelikte personeli istihdam eder.

Fonun malları Devlet malı hükmündedir. Fonun mal, hak ve alacakları haczedilemez ve rehnedilemez.

İKİNCİ BÖLÜM

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu

MADDE 112. — Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu, Fonun karar organıdır. Fon Kurulu, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşur. Fon Kurulu Başkanı Fonun da başkanıdır.

Başkanın izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınması durumunda ikinci başkan, onun da bulunmadığı hâllerde Fon Kurulu tarafından belirlenecek bir üye Başkana vekâlet eder.

Fon Kurulu üyelerinin atanması

MADDE 113. — Fon Kurulu üyelerinin, aşağıda belirtilen şartları taşımaları zorunludur:

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı bentlerinde belirtilen şartları taşımak.

b) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şartları taşımak.

c) 26 ncı maddede yer alan çalışması yasaklananlardan olmamak.

d) Hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi ve dengi dallarda lisans veya lisansüstü düzeyinde öğrenim görmüş olmak.

Üyeler, yüksek öğrenim sonrası en az on yıl deneyim sahibi veya yukarıda sayılan öğrenim dallarında en az on yıl öğretim üyeliği yapan kişiler arasında Bakanlar Kurulunca atanır. Üyelerden en az birinin hukuk fakültesi mezunu, birinin ise Fonda başkan yardımcısı, ana hizmetbirimi yöneticisi veya meslek personeli olarak çalışmış olması şarttır. Bakanlar Kurulu, üyelerden birini başkan birini de ikinci başkan olarak görevlendirir. Bakanlar Kurulunun atama kararı Resmî Gazetede yayımlanır.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Fon Kurulu üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süreleri

MADDE 114. — Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süreleri biten başkan ve üyeler yeniden atanamazlar. Başkanlığın ve üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması hâlinde, boşalan yere 113 üncü maddede belirtilen esaslar dahilinde bir ay içinde atama yapılır. Bu şekilde atananlar, bir defalığına tekrar atanabilirler.

Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Ancak, ağır hastalık veya sakatlık nedeniyle iş göremeyecekleri, atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri, durumlarının 115 inci maddeye aykırı olduğu anlaşılan veya görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen Fon Kurulu Başkan ve üyelerinin görevleri Başbakan onayı ile sona erdirilir. Bunların yerine en geç bir ay içinde atama yapılır. Ayrıca, geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi hâlinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer ve bunların yerlerine bir ay içinde atama yapılır.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri ile Fon personeline ilişkin yasaklar

MADDE 115. — Fon Kurulu Başkan ve üyeleri, asli görevlerini aksatmayan bilimsel amaçlı yayın, ders ve konferans ile telif hakları hariç Fondaki resmî görevlerinin yürütülmesi dışında kalan resmî veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ve bunların doğrudan ya da dolaylı ortaklıklarında pay sahibi olamaz, hakemlik ve bilirkişilik yapamazlar.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri göreve başlamadan önce, kendilerinin veya eş ve velâyeti altındaki çocuklarının sahibi bulunduğu menkul kıymetlerden Hazine tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin olanlar hariç bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ve bunların doğrudan ya da dolaylı ortaklıklarına ait her türlü sermaye piyasası araçlarını eş, evlatlık, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları dışındakilere otuz gün içinde satmak suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Fon Kurulu üyeleri atanmalarından itibaren otuz gün içinde bu fıkraya uygun hareket etmezlerse üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Fon Kurulu kararı ile tespit edilir ve ilişkili Bakana bildirilir.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri, yönetim ve denetimleri Fona devredilen kuruluşlarda ve bunların doğrudan ya da dolaylı ortaklıklarında, görevlerinden ayrılmalarını izleyen iki yıl içinde görev alamazlar. Bu fıkra hükmüne uymayanlara 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen cezalar verilir.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri ile diğer personel, Fonla ilgili gizlilik taşıyan bilgileri ve ticari sırları, görevlerinden ayrılmış olsalar bile kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar, kendilerinin veya başkalarının menfaatine kullanamazlar.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tâbidir.

Fon Kurulunun çalışma esasları

MADDE 116. — Fon Kurulu en az haftada bir defa olmak üzere, gerekli hallerde toplanır. Toplantıyı Fon Kurulu Başkanı, yokluğunda ikinci başkan yönetir. Toplantının gündemi Başkan, yokluğunda ikinci başkan tarafından hazırlanarak toplantıdan en az bir gün önce Fon Kurulu üyelerine bildirilir. Gündem maddelerine geçmeden önce Başkan tarafından Fonun faaliyetleri hakkında Fon Kuruluna bilgi verilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantı başlamadan önce bir üyenin öneride bulunması ve önerilen maddenin gündeme eklenmesinin Fon Kurulunca kabul edilmesi gerekir.

Fon Kurulu en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve bu Kanunda belirtilen özel nisap gerektiren haller dışında en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Üyeler çekimser oy kullanamaz. Toplantıda karar yeter sayısı sağlanmadığı durumlarda izleyen toplantılarda, oylarda eşitlik olması hâlinde Fon Başkanının bulunduğu tarafın oyu üstün sayılarak karar alınır. Fon Kurulu kararı tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen işgünü, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır.

Geçerli mazereti olmaksızın bir takvim yılında toplam üç toplantıya katılmayan veya bir toplantıya katıldığı halde Fon Kurulu kararlarını süresi içinde imzalamayan veya karşı oy gerekçesini süresi içinde yazılı olarak bildirmeyen Fon Kurulu üyeleri üyelikten çekilmiş sayılır. Bu durum, Fon Kurulu kararı ile tespit edilir ve ilişkili Bakana bildirilir.

Herhangi bir nedenle üye sayısının Fon Kurulunun karar almasını imkânsız kılacak bir sayıya düşmesi hâlinde, toplantı nisabı sağlanacak şekilde bir ayı geçmemek üzere, kıdem sırasına göre Fon başkan yardımcılarını vekâlet eder. Bu madde hükmüne istinaden Fon Kurulu üyeliği görevini yürüten Fon başkan yardımcılarının malî ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

Bu Kanunda belirtilen süreler saklı kalmak üzere, Fon Kurulu kararı, alındığı toplantı tarihinden itibaren

en geç onbeş gün içinde gerekçeleri, varsa karşı oy gerekçeleri ve imzaları ile birlikte tekemmül ettirilir.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri kendisi, eşi, evlatlığı ve üçüncü derece dâhil kan ve ikinci derece dâhil kayın hısımlarıyla ilgili konularda müzakere ve oylamaya katılamazlar. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

Fon Kurulu toplantıları gizlidir. İhtiyaç duyulması hâlinde görüşlerinden yararlanmak üzere uzman kişiler Fon Kurulu toplantısına davet edilebilir. Ancak Fon Kurulu kararları toplantıya dışardan katılanların yanında alınamaz.

Fon Kurulunun düzenleyici nitelikteki kararları, tekemmül etmesinden itibaren en geç yedi iş günü içinde ilişkili Bakanlığa ve yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilir ve gönderildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde Resmî Gazetede yayımlanır. Bu Kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere, Fon Kurulu kararları başta internet ortamı olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurulur. Fon Kurulu, yayımlanması ülke ekonomisi ve kamu düzeni açısından sakıncalı nitelikteki kararların yayımlanmamasına karar verebilir.

Haklarında dava açılıp yürütülmelerinin durdurulmasına veya ihtiyatî tedbir kararı verilmesine rağmen, nihai aşamada iptal istemleri reddedilen bu Kanunun 130 uncu maddesinin (e) bendinde yer alan para cezalarına, işlemin ilgiliye tebliği tarihinden itibaren kanunî faiz uygulanır. Para cezaları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin uyacakları meslekî ve etik ilkeler ile Fon Kurulunun çalışma usûl ve esaslarına ilişkin diğer hususlar Fon tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Fon Kurulunun görev ve yetkileri

MADDE 117. — Fon Kurulu, bu Kanun ve diğer mevzuatla verilen görevler yanında ayrıca aşağıdaki görevleri yapar ve yetkileri kullanır:

a) Fonun ana stratejisini, performans ölçütlerini, amaç ve hedeflerini, hizmet kalite standartlarını belirlemek, insan kaynakları ve çalışma politikalarını oluşturmak, Fonun hizmet birimleri ve bunların görevleri hakkında öneride bulunmak.

b) Fonun ana stratejisi ile amaç ve hedeflerine uygun olarak hazırlanan bütçe teklifini görüşmek ve karara bağlamak.

c) Fonun performansını ve malî durumunu gösteren raporları onaylamak.

d) Fon Başkanının önerisi üzerine, başkan yardımcıları ve daire başkanlarını atamak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başkanlık Teşkilatı

Fon Başkanı

MADDE 118. — Fonun en üst yöneticisi olan Fon Başkanı, Fonun genel yönetiminden, temsilinden ve Fon Kurulunca alınan kararların yürütülmesinden sorumludur.

Fon Başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Fon Kurulu toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek, toplantıları idare etmek, gündeme alınmayan başvurular hakkında gerekli işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin olarak Fon Kuruluna bilgi vermek.

b) Fon Kurulu kararlarının yayımlanmasını veya tebliğini sağlamak, bu kararların gereğinin yerine getirilmesini temin etmek ve uygulanmasını izlemek.

c) Hizmet birimlerinden gelen önerilere son şeklini vererek Fon Kuruluna sunmak.

d) Fon Kurulunun belirlediği stratejilere, amaç ve hedeflere uygun olarak, Fonun yıllık bütçesi ile malî tablolarını hazırlamak.

e) Hizmet birimlerinin verimli ve uyumlu bir biçimde çalışmasının en üst düzeyde organizasyonu ve koordinasyonunu sağlamak, Fon hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki sorunlarını çözmek.

f) Yıllık faaliyet raporlarını hazırlamak, amaç ve hedeflere, performans ölçütlerine göre faaliyetlerin değerlendirilmesini yaptırmak ve bunları Fon Kuruluna sunmak.

g) Fonun faaliyet gösterdiği alanda strateji, politikalar ve ilgili mevzuat ile Başkanlığın ve çalışanların performans ölçütleri hakkında değerlendirme yapmak.

h) Fonun diğer kuruluşlarla ilişkilerini yürütmek ve Fonu temsil etmek.

i) Fon Kurulu tarafından atanması öngörülenler dışındaki Fon personelinin atamak.

j) Fon Başkanı adına imzaya yetkili personelin görev ve yetki alanını belirlemek.

k) Fonun yönetim ve işleyişine ilişkin diğer görevleri yerine getirmek.

Başkan, Fon Kuruluna ilişkin olmayan görev ve yetkilerinden bir bölümünü, sınırlarını açıkça belirlemek ve yazılı olmak kaydıyla, alt kademelere devredebilir.

Fon başkan yardımcıları

MADDE 119. — Fon Başkanına başkanlığa ilişkin görevlerinde yardımcı olmak üzere Fon Kurulu kararıyla iki başkan yardımcısı atanır. Başkan yardımcılarının 113 üncü maddede belirtilen şartları taşıması gerekir.

Fon başkan yardımcıları gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını alt kademelere devredebilir.

Fonun hizmet birimleri

MADDE 120. — Fonun hizmet birimleri, daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış anahizmet, danışma ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Ancak, daire başkanlıklarının sayısı onu geçemez.

Hizmet birimleri, bu Kanunda belirtilen faaliyet alanı, görev ve fonksiyonlara uygun olarak Fonun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Fonda anahizmet birimi olarak Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı kurulur. Hukuk, basın ve halkla ilişkiler, yönetim ve finans gibi alanlarda ihtiyaca göre sayıları toplam beşi geçmemek üzere Başkanlık müşaviri görevlendirilebilir.

İnsan kaynakları ve eğitim, idarî ve malî işler ve benzeri faaliyetleri yürütmek üzere Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı kurulur. Bu daire başkanlığında biri Fon Kurulunun özel büro hizmetlerinde kullanılmak üzere en çok dört adet müdürlük kurulabilir.

Fon personeli

MADDE 121. — Bu Kanun ile Fona verilen görevlerin gerektirdiği görev ve hizmetler, Fon avukatları, Fon denetçisi ve denetçi yardımcıları, Fon uzmanı ve uzman yardımcılarında oluşan meslek personeli ile idarî personel eliyle yürütülür. Fonun her türlü personelinin bu Kanunun 113 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi hariç, diğer bentlerinde yer alan nitelikleri taşımaları zorunludur.

Başkan yardımcıları, daire başkanları, müdürler, başkanlık müşavirleri ve meslek personeli kadro karşılığı sözleşmeli statüde istihdam edilir. Kadro karşılığı sözleşmeli çalışan Fon personeli ücret, malî ve sosyal haklar dışında her türlü hak ve yükümlülükleri yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir.

Bu Kanunun ekinde yer alan (II) sayılı cetveldeki toplam kadro sayısı geçilmemek üzere, kadro unvan ve derecelerinin değiştirilmesi ile bu kadroların kullanılmasına ilişkin esas ve usûlleri belirlemeye Fon Kurulu yetkilidir.

Fonun anahizmet birimlerinde uzmanlık gerektiren işlerde meslek personeli çalıştırılması esastır.

Fonun ikinci fıkrada belirtilenler dışında kalan ve ekli (III) sayılı cetvelde yer alan pozisyonlarda çalıştırılacak personeli idarî hizmet sözleşmesiyle istihdam edilir. Bu cetvelde yer alan toplam pozisyon sayısı geçilmemek üzere, pozisyon unvanlarında değişiklik yapmaya Fon Kurulu yetkilidir. İdarî hizmet sözleşmesiyle çalıştırılanlar emeklilik ve sosyal güvenlik yönünden 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tâbidir.

Fonda çalışan personel başka kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilemez.

Fon denetçi yardımcılığı ile Fon uzman yardımcılığına atanacaklar, merkezî yarışma sınavıyla belirlenenler arasından seçilir. Fon uzman yardımcılığı ve Fon denetçi yardımcılığına atananlar, üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde veya buna denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan yabancı dil puanı alması, yeterli sınavında başarılı olması ve konuları ile ilgili hazırlayacakları tezin oluşturulacak jüri tarafından kabul edilmesi hâlinde uzman veya denetçi olarak atanır ve bunlara bir defaya mahsus olmak üzere bir derece yükseltilmesi uygulanır. Mazereti olmaksızın tez hazırlamayan veya sınava girmeyen veya sınavda iki defa başarısız olanlar diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki öğrenim durumlarına uygun kadrolara atanmak üzere Devlet Personel Başkanlığına bildirilir.

Fonun meslek ve idarî personelinin yeterli ve yarışma sınavları, nitelikleri ile çalışma usûl ve esasları ile ilgili diğer hususlar Fon tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluk

Fonun görev ve yetkileri

MADDE 122. — Fon, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatla verilenler dışında aşağıdaki görevleri yapar ve yetkileri kullanır:

- a) Fon Kurulu kararlarının uygulanmasını sağlamak.
- b) Fonun insan kaynakları politikalarını belirlemek.
- c) Yurt içi ve yurt dışı muadil kurumların katıldığı uluslararası malî, iktisadî ve meslekî teşekküllere üye olmak, görev alanına giren hususlarda yabancı ülkelerin yetkili mercileri ile mutabakat zaptı imzalamak.
- d) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Fon, Fon Kurulu kararıyla bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir.

Fon, sigorta kapsamındaki mevduat ve katılım fonu üzerinden prim hesaplanmasına esas teşkil edecek gerekli bilgilerin gönderilmesini ve bu primlerin belirlendiği esaslara göre yatırılıp yatırılmadığının denetlenmesini Kurumdan istemeye yetkilidir. Kurum, makul bir süre içerisinde, Fon tarafından istenen bilgileri temin etmek ve/veya denetimi yapmakla yükümlüdür.

Fon, her türlü faaliyetinde, kuruluş kanununda verilen yetkiler saklı kalmak kaydıyla, kalkınma plânı, programlar ve hükümet programında yer alan ilke, strateji ve politikalara uyar.

Fonun hazırlayacağı düzenleme taslakları en az yedi gün süreyle Fonun internet sayfası başta olmak üzere uygun vasıtalarla kamuoyunun bilgisine sunulur.

Kamu kurum ve kuruluşları, Kanun ile belirlenmiş görev alanlarında Fona gerekli yardımı sağlamakla yükümlüdür.

Fonun bilgi ve belge isteme yetkisi

MADDE 123. — Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler, Devletin güvenliği ve temel dış yararlarına karşı ağır sonuçlar doğuracak hâller ile meslek sırrı, aile hayatının gizliliği ve savunma hakkına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, özel kanunlardaki yasaklayıcı ve sınırlayıcı hükümler dikkate alınmaksızın gizli dahi olsa Fon tarafından bu Kanun kapsamında verilen görevler ile sınırlı olmak üzere istenecek her türlü bilgi ve belgeyi uygun süre ve ortamda, sürekli veya münferit olarak vermeye, istenecek defter ve belgeleri ibraz etmeye mecburdurlar.

Bu madde kapsamında, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlar Fonun belirleyeceği süre içerisinde söz konusu talebe cevap vermek ve gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Fonun hesap ve harcamalarının denetimi

MADDE 124. — Fonun iç ve dış denetimi hakkında, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol

Kanunu hükümleri uygulanır.

Fonun yıllık hesapları bir bağımsız denetim şirketince de denetlenir ve bağımsız denetim raporu faaliyet raporu içinde derc edilerek yayımlanır.

Fon, faaliyetlerine ilişkin olarak her yılın mart ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait kararları, yaptığı düzenlemeler ile bunların ekonomik ve sosyal etkilerini analiz eden bir faaliyet raporu hazırlar. Faaliyet raporu, ayrıca Fonun performans hedefleri ile uygulama sonuçlarının karşılaştırılmasını ve değerlendirilmesini de içerir.

Fonun yıllık faaliyet raporu, malî tabloları ve bütçe kesinhesabı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Kesinhesabın bir örneği de Maliye Bakanlığına gönderilir.

Fon, faaliyetleri hakkında internet ortamı ve resmî bültenler aracılığıyla kamuoyunu azamî ölçüde bilgilendirir.

Fon; dava, alacak, takip, tahsil, yeniden yapılandırma ve diğer faaliyetleri ile ilgili olarak üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlayacağı raporlarla kamuoyunu bilgilendirir. Fon, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plân ve Bütçe Komisyonunu, faaliyetleri hakkında yılda bir defa yapılacak toplantı ile bilgilendirir.

Fon Kurulu Başkan ve üyeleri ile Fon personelinin ücretleri, malî ve diğer sosyal hakları

MADDE 125. — Fon Kurulu Başkanına Başbakanlık Müsteşarı için belirlenen her türlü ödemeler dahil malî ve sosyal haklar tutarında aylık ücret ödenir. Başbakanlık Müsteşarına ödenenlerden, vergi ve diğer yasal kesintilere tâbi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tâbi olmaz. Kurul üyelerine ise Fon Kurulu Başkanına yapılan ödemelerin yüzde doksanbeşi oranında aynı esas ve usûllere göre ödeme yapılır.

Fonun kadro karşılığı sözleşmeli personeli ile diğer personelinin ücretleri ve diğer malî ve sosyal hakları birinci fıkrada belirlenen ücret tavanını geçmemek üzere Fon Kurulu tarafından tespit edilir.

Fon personeline Fon Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde fazla mesai ücreti ve performans dayalı ödül verilebilir. Her halde Fon personeline yapılacak ödemeler tutarı birinci fıkrada belirlenen ücret tavanını geçemez. Fonun taraf olduğu davalarda Fonu temsil eden avukatlar lehine hükmolunan vekâlet ücretlerinin hak sahiplerine dağıtımı Fon Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde yapılır.

Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananlar ile başkan yardımcıları, daire başkanları, müdürler, başkanlık müşavirleri ve meslek personeli hakkında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır. Emeklilik ve diğer bakımlardan Fon Kurulu Başkanına bakanlık müsteşarı, Fon Kurulu üyelerine bakanlık müsteşar yardımcısı, Fon başkan yardımcısına bakanlık genel müdürü, 1 inci dereceli daire başkanlarına bakanlık genel müdür yardımcısı, başkanlık müşavirlerine bakanlık müşaviri, Fon denetçilerine ve denetçi yardımcısına kazanılmış hak aylık dereceleri itibarıyla karşılık gelen bakanlık müfettişi ve müfettiş yardımcısı, Fon avukatlarına ve Fon uzmanlarına kazanılmış hak aylık dereceleri itibarıyla karşılık gelen Başbakanlık uzmanı, Fon uzman yardımcısına Başbakanlık uzman yardımcısı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam ve temsil tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır. Bu hükümler, akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklı kalmak üzere üniversite öğretim elemanı kadrolarından gelen Fon Kurulu üyeleri ile personel hakkında da uygulanır.

Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananlardan, emekliliğini hak edip talebi sonucu emeklilik işlemi tamamlanan Fon Kurulu üyelerinin üyelikleri görev süreleri sonuna kadar devam eder. Atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri hâlinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kurumlarından emekli olan Fon Kurulu üyeleri, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yazı ile başvurdukları tarihi takip eden ayın başından itibaren Sandıkla ilişkilendirilirler. Bu üyelerin diğer sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıkları kesilir ve ayrılışlarında çeşitli sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödeyerek geçen süreleri birleştirilmek suretiyle kendilerine 24.5.1983 tarihli ve 2829 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca aylık bağlanır.

Fon Başkan ve üyelerine, birinci fıkraya göre belirlenen ücretlerinin tutarında, damga vergisi hariç herhangi bir kesintiye tâbi tutulmaksızın, her ay tazminat verilir.

Fon tarafından bu Kanun hükümleri çerçevesinde yönetim ve denetimi devralınan şirketlerin yönetim, denetim veya tasfiye kurullarına atanan memurlar ve diğer kamu görevlilerine kamu iktisadi teşebbüsleri yönetim kurulu üyeleri için belirlenen aylık ücretin üç katını geçmemek üzere Fon Kurulunca belirlenecek miktarda ücret ödenebilir.

Fon Kurulu üyelerinin görevden ayrılması

MADDE 126. — Fon Kurulu Başkan ve üyeliklerine atananların Fon Kurulunda görev yaptıkları sürece önceki görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetmemeleri kaydıyla, görev sürelerinin sona ermesi veya görevden ayrılma isteğinde bulunmaları ve otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları durumunda atamaya yetkili makam tarafından bir ay içinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanır. Atama gerçekleşinceye kadar bunların almakta oldukları her türlü ödemelerin Fon tarafından yapılmasına devam olunur. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Fon Kurulu Başkan ve üyeliğine seçilip yukarıda belirtilen şekilde görevi sona erenlere herhangi bir görev veya işe başlayıncaya kadar, almakta oldukları her türlü ödemeler Fon tarafından verilmeye devam edilir. Bu maddede belirtilen nedenlerle üyeliği sona erenlere Fon tarafından yapılacak ödeme bir yılı geçemez.

Fon Kurulu üyeleri, Fon personeli, Fonun atadığı veya Fonu temsilen seçilen yöneticilerin, iflas idare memurlarının ve Fon personelinin sorumlulukları

MADDE 127. — Fon Kurulu Başkanı ve üyeleri ile Fon personelinin, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar, Fon Kurulu üyeleri için ilişkili Bakanın, Fon personeli için ise Fon Kurulu Başkanının izin vermesi kaydıyla genel hükümlere göre yapılır. Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Fon personeli hakkında

soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir.

Fon Kurulu üyeleri ve Fon personeli hakkında görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı soruşturma izni verilmesi için, bu kişilerin kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamak veya Fona ya da üçüncü kişilere zarar vermek kastıyla hareket ederek bu işlemler sonucunda kendilerine veya üçüncü kişilere çıkar sağlamış olmaları hususunda açık ve yeterli emarelerin olması gerekir. Soruşturma izni verilmesi hâlinde bu durum ilgililere tebliğ olunur. Soruşturmaya izin verilmesine ya da verilmemesine dair kararlar aleyhine, tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde Danıştay nezdinde itiraz yoluna başvurulabilir. İzin verilmiş olsa dahi, itiraz süresi geçene kadar veya Danıştaya yapılan itiraz sonucunda hüküm tesis olunana kadar soruşturma başlatılamaz.

Fon Kurulu üyeleri ile Fon personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, bunlarla vekâlet akdi yapmak suretiyle görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ve Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin on beş katını aşmamak üzere avukatlık ücreti, Fon bütçesinden karşılanır.

Fon Kurulu üyeleri ile Fon personeli aleyhine, Fon Kurulunun veya Fonun bu Kanunda yazılı görevlere ilişkin karar, eylem ve işlemleri sebebiyle, gerek görevlerinin ifası sırasında gerek görevden ayrılmalarından sonra, açılmış veya açılacak her türlü tazminat ve alacak davası, Fon aleyhine açılmış sayılır ve bu davalarda husumet Fona yöneltilir. Avukatlık ücreti ve dava masraflarına ilişkin yukarıdaki fıkra hükmü işbu hukuk davaları için de aynen geçerlidir. Yargılama sonucunda Fon aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle Fonun ödeme yapması hâlinde, Fon bu meblağı, ilgililerinden talep eder. Fonun, yaptığı ödemeleri ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekir.

Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi ve bu Kanunun 71 inci maddesi uyarınca işlem yapılan bankalarla ilgili olarak Bakan, Kurul veya Fon Kurulu tarafından atanan yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılmış bulunan davalar da atamayı yapan ilgili mercii olan Kurum veya Fon aleyhine açılmış sayılır ve bu davalarda da husumet ilgili kuruma yöneltilir. Yargılama sonucunda ilgili kurum aleyhine karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi nedeniyle, ödeme yapılması hâlinde, ilgili kurum bu meblağı, ilgililerinden talep eder. İlgili kurumun, yaptığı ödemeleri ilgililerinden talep edebilmesi için, bu kişiler hakkında kusurlu olduklarına ilişkin mahkeme kararının kesinleşmesi gerekir.

Fon tarafından bu Kanunun 134 üncü maddesi hükümlerine ve/veya bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (7) numaralı fıkrasının (a) bendine istinaden atanan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile müdürler kurulu üyeleri ve tasfiye memurları ve/veya yönetim ve denetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankaların iştiraklerinde bu bankaları temsilen görev yapan yönetim ve denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri ve/veya hisseleri Fona devredilen iştiraklerde Fonu temsilen görev yapan yönetim, denetim kurulu üyeleri, müdürler kurulu üyeleri, iflas ve tasfiye memurları aleyhine görevlerinin ifası sebebiyle açılan ve açılacak her türlü tazminat ve alacak davaları ile şahsi sorumluluk davaları Fon aleyhine açılır. Fonun ödeyeceği tazminatı ilgililere rücu işlemlerinde bu maddenin dördüncü fıkrasındaki usûl ve esaslar uygulanır. Bu şekilde atanan ve/veya görev yapan yöneticilere, atandıkları ve/veya görev yaptıkları şirketlerin doğmuş veya doğacak kamu borçları ile Sosyal Sigortalar Kurumu borçlarının ve her türlü işçi alacakları ile söz konusu şirketlerin tâbi olduğu ilgili diğer mevzuattan kaynaklanan borçlarının ödenmemiş olması nedeniyle şahsi sorumluluk yüklenemez.

Fon Kurulu başkan ve üyeleri ile Fon tarafından atanan ve/veya görev yapan yukarıdaki fıkarda sayılan yöneticilerin, şirketlerin sermayesini kaybetmesinden ve/veya borca batık olmasından dolayı mahkemeye bildirimde bulunma yükümlülükleri yoktur. Bildirimde bulunmaktan dolayı bu şahıslar hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 179, 277 ve devamı maddeleri ile 345/a maddeleri hükümleri uygulanmaz; 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 341 inci maddesi uyarınca şahsi sorumluluk davası açılamaz.

Yönetim ve denetimi Fon tarafından devir alınmamış şirketlere Fon tarafından atanan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ile müdürler, ortaklar genel kurulunca görevden alınamayacağı gibi, ibra edilmeyerek haklarında görev yaptıkları dönem veya dönemler dışında şahsi sorumluluk davası açılamaz.

Fon Kurulu kararlarına karşı yargı yolu

MADDE 128. — Beşyüzbin Yeni Türk Lirasını aşan miktarlara ilişkin Fon Kurulu kararlarına karşı açılacak davalar ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülür. Fon Kurulu kararlarına karşı yapılan başvurular acele işlerden sayılır.

Fon Kurulu kararlarına karşı açılacak idarî davalarda yürütmenin durdurulması talepleri için ayrıca duruşma yapılır. Bu halde 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 17 nci maddesinin (5) numaralı fıkrasındaki otuz günlük süre uygulanmaz. Yürütmenin durdurulması talepleri, Fonun savunması alınmadan karara bağlanamaz. İlgili taraflar yürütmenin durdurulması talebinin kendisine tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde savunmasını vermek zorundadır. Aksi halde savunma beklenmeksizin karar verilir.

Fonun bütçesi

MADDE 129. — Fon gelirlerinin, giderlerini karşılaması esastır. Fonun bütçesi 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirlenen usûl ve esaslara göre hazırlanır ve kabul edilir.

Fonun bütçe yılı takvim yılıdır.

Fon, bu Kanun ile 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen usûl ve esaslar çerçevesinde kendisine tahsis edilen kaynaklarını görev ve yetkilerinin gerektirdiği ölçüde, serbestçe kullanır.

Fon mevcudunun kullanılış usûl ve esasları ile bu Kanunla Fona verilen yetkilerin kullanılmasına ilişkin diğer usûl ve esaslar Fon tarafından hazırlanacak yönetmelikte gösterilir. Fon giderleri Fon kaynaklarından

karşlanır.

Fonun giderleri Fon Kurulu kararıyla yürürlüğe giren, stratejik plânları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlanan yıllık bütçeye göre yapılır. Bütçe, eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine, birer örneği de ilişkili Bakana, Hazine Müsteşarlığına ve Maliye Bakanlığına gönderilir.

Fonun gelirleri

MADDE 130. — Fonun gelirleri;

a) Mevduat ve katılım fonu sigortası primlerinden,
b) 62 nci maddeye göre zamanaşımına uğrayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklardan,
c) Kuruluş izni verilen bankaların kurucularının, faaliyete geçiş tarihinden itibaren bir yıl içerisinde, bu Kanunun 7 nci maddesinde belirtilen asgarî sermayenin yüzde onu tutarında Fona yatıracağı sisteme giriş payından,

d) 18 inci madde hükümleri çerçevesinde, Fona yatırılacak tutarlardan,

e) Bu Kanun hükümlerine aykırılık dolayısıyla hükmolunacak adli para cezalarının yüzde ellisi ile verilecek idarî para cezalarının yüzde doksandan,

f) Fon mevcudunun gelirleri ile sair gelirlerden,

g) 20 nci madde uyarınca Fona gelir kaydedilecek değerlerden,

Oluşur.

Fonun borçlanma ve avans yetkisi

MADDE 131. — Fon, Hazine Müsteşarlığından izin almak kaydıyla borçlanabileceği gibi ihtiyaç hasıl olduğunda Fona ikrazen verilmek üzere Hazine Müsteşarlığına özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç edilebilir. Özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin faiz oranları ve geri ödeme şartları da dahil olmak üzere tâbi olacağı usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığı ile Fon tarafından müştereken belirlenir. Malî yıl bütçe kanunlarında yer alan borçlanma ile ilgili hükümler ile 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 ve 6 ncı maddeleri hükümleri bu senetler için de geçerlidir.

Fon, Kurum görüşü alınmak suretiyle Fon Kurulu kararı ile bankalardan ileride doğacak prim yükümlülüklerine mahsuben bir önceki yılda ödedikleri sigorta primi toplamına kadar avans alabilir. Avans kullanımına ilişkin kararlarda uygulanacak faiz oranının belirtilmesi zorunludur.

Olağanüstü hallerde, Fon kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda Fonun talebi üzerine Merkez Bankasınca Fona avans verilebilir. Alınan avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekil ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Fonun görüşü alınarak Merkez Bankasınca belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Takip ve Tahsil Usûlleri

Fon alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin yetki ve usûller

MADDE 132. — Fonun, bu Kanunun 130 uncu maddesinde sayılan gelirleri ile 108 inci ve 135 inci maddesindeki alacaklarının takip ve tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Fon, bu Kanunun 108 inci maddesinde sayılan alacakların takibine, banka kaynağının kullanıldığı tarihten itibaren banka defter, kayıt ve belgelerine göre anapara, her türlü faiz, komisyon ve sair giderlerin toplamından oluşan birikmiş alacak tutarı üzerinden, 130 uncu maddesinde sayılan alacakların takibine tahakkuk eden anapara üzerinden, 135 inci maddesinde belirtilen alacakların takibine ödemeye esas olmak üzere tespit edilen tutar üzerinden başlar ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun kapsamındaki alacaklara uygulanan oranda gecikme zammı uygular.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulamasında anılan Kanunun Maliye Bakanlığı tahsil dairesi ve diğer makam, merci ve komisyonlara verdiği yetkileri kullanır.

Borçlu veya borçlunun malları başka mahallerde bulunduğu takdirde, Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerini, kendi tahsil dairesi aracılığı ile uygulayabileceği gibi, tahsil dairesi bulunmayan mahallerde, o mahaldeki Maliye Bakanlığı tahsil dairesi aracılığıyla da uygulayabilir.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca takip ettiği alacaklarına ilişkin her türlü teminatın paraya çevrilmesinde de anılan Kanun hükümlerini uygulayabilir.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapacağı satışlarda; satış bedelinin vadeli tahsiline karar verebilir. Ancak, bu durumun ve vadeli satış şartlarının, satış ilânında ve satış şartnamesinde belirtilmesi zorunludur.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre satışa arz ettiği mal, hak ve alacaklarla ilgili ihaleye katılmaya, pey sürmeye ve alacağına mahsuben ihaleden mal, hak ve alacakları satın almaya yetkilidir.

Bu Kanunun 107 nci maddesi uyarınca bir bankanın alacaklarının devralınması hâlinde bu alacaklar, devir tarihi itibarıyla Fon alacağı haline gelir ve bu alacaklarla ilgili olarak borçlu aleyhine 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre başlatılmış bulunan takipler ile alacağın tahsiline yönelik davalara kaldığı yerden devam edilir.

Bu Kanunun 107 nci maddesi uyarınca devralınan alacaklar nedeniyle Fona borçlu olanların iflası hâlinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 221 inci maddesindeki iflas bürosu Fon temsilcisinin katılımıyla teşekkül eder. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 223 üncü maddesindeki iflas idaresinin, Fonun talep etmesi hâlinde üyelerinden en az biri, Fonun göstereceği iki kat aday arasından icra tetkik mercii tarafından seçilir. Fon, alacağının tahsili bakımından gerekli görürse iflas idaresinin en az iki üyesinin önerceği iki katı aday arasından seçilmesini talep etmeye yetkilidir. Bu durumda, icra tetkik mercii iflas idaresinin asgarî iki üyesini Fonun

önerceği adaylar arasından seçer. Fon bir üye seçtirmişse icra tetkik mercii diğer bir üyeyi alacak tutarı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından, bir üyeyi de alacaklı sayısı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği adaylar arasından seçer. Fon iki üye seçtirmişse, diğer bir üye icra tetkik mercii tarafından alacaklı sayısı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından seçilir.

Fon, takip ettiği alacaklar ile ilgili olarak iskonto da dâhil olmak üzere, her türlü tasarrufta bulunmaya, sulh olmaya, satmaya, geri almaya, alacağına mahsuben menkul ve gayrimenkul mallar ile her türlü hak ve alacakları belirleyeceği koşullar ile devralmaya ve alacağın yeniden itfa plânına bağlanması da dâhil olmak üzere borçlularla anlaşma yapmaya ve borçlularla yaptığı anlaşmalar kapsamında Fon Kurulunca belirlenecek usûl ve esaslar dâhilinde muhafaza tedbiri uygulayıp uygulamamaya, dava açıp açmamaya veya açılmış bulunan hukuk davalarının yapılan anlaşma süresince durdurulmasını mahkemeden istemeye yetkilidir.

Fon, her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere, Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden, ticari işletme rehini, taşınmaz rehini ve taşınır rehini dâhil olmak üzere her türlü aynî ve şahsi teminat almaya ehil ve yetkilidir.

Fon tarafından, bu Kanunun 71 inci maddesi uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya yönetim ve denetimi Fona intikal eden bankalarla ilgili olarak, takibi şikayete bağlı suçlar dahil olmak üzere, bu Kanun hükümleri uyarınca yapılan başvurular üzerine açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında Fon, suçtan zarar gören olarak müdahil sıfatını kazanır. Bu davalara bağlı şahsî haklar dahi Fona ait olur.

Fona borçlu gerçek kişi ile tüzel kişilerin kanunî temsilcileri hakkında 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri Fonun talebi üzerine uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Fon tarafından yönetmelik ile düzenlenir.

Sorumluluk davalarına ilişkin istisnai yetkiler

MADDE 133. — Faaliyet izni kaldırılan bankaların tasfiyelerinin tamamlanması ancak iflas veya tasfiye masa alacaklarının tahsil edilememiş olması hâlinde, bankanın sorumlulukları tespit edilen ortakları, yönetim kurulu eski üyeleri ve denetçileri aleyhine varsa ibralarının iptali ve işlemleri nedeniyle verdikleri zararın tazmini için tasfiyenin tamamlanmasını müteakip beş yıl içinde Fon tarafından dava açılabilir.

Fon bankalarının hisselerinin üçüncü kişilere devir veya intikali hâlinde banka tarafından, bankanın eski ortakları, yöneticileri ve denetçileri hakkında açılmış olan dava ve takiplere Fon tarafından kanunî halef sıfatıyla kaldığı yerden devam olunur. Bu dava ve takipler sonucunda hükmolunacak tutarlar Fona ait olur. Bu bankaların başka bir bankaya devredilmesi ya da başka bir banka ile birleşmesi, hisselerinin üçüncü kişilere devredilmesi ya da tasfiyelerine karar verilmesi hâlinde, bu işlemlerin tamamlanmasını takip eden beş yıl içinde bankanın sorumlulukları tespit edilen yönetim kurulu eski üyeleri ve eski denetçileri aleyhine varsa ibralarının iptali ve işlemleri nedeniyle verdikleri zararın Fon adına tazmini istemi ile Fon tarafından dava açılabilir. Dava açılmasına dair Fon Kurulu kararı dava şartı olarak aranan genel kurul kararı yerine geçer.

Bu madde kapsamında açılan veya açılacak davalar ile kanunî halef sıfatıyla takip edilen davalarda, lehine hükmedilen tarafa vekâlet ücreti maktu olarak belirlenir.

Fonun alacaklarının tahsiline ilişkin diğer yetkiler

MADDE 134. — Fon, alacağının tahsili bakımından yarar görmesi hâlinde ve Fona borçlu olup olmadıklarına bakılmaksızın, Fon bankalarının;

- a) Yönetim ve denetimine sahip olduğu iştiraklerinin,
- b) Hâkim ortağı olan tüzel kişilerin,
- c) Gerçek ve tüzel kişi hâkim ortaklarının hâkim ortak olduğu şirketlerin,
- d) Yukarıda sayılan kişiler adına hareket eden veya onlar hesabına kendi adına para, mal veya hak edinen şirketlerin ortaklarının,

Bu maddede belirtilen şirketlerde sahip oldukları hisselerinin tamamına ve/veya bir kısmına ilişkin temettü hariç ortaklık hakları ile bu şirketlerin yönetim ve denetimini devralmaya ve şirket ana sözleşmesinde belirlenen yönetim, müdürler ve denetim kurulu üyelerinin sayılarıyla bağlı kalmaksızın ve imtiyazlı hisselerle dayanılarak atanıp atanmadıklarına bakılmaksızın görevden almak ve/veya üye sayısını artırmak ve/veya eksiltmek suretiyle bu kurullara üye atamaya yetkilidir.

Doğrudan ya da dolaylı olarak Fonun yönetim ve denetimini devraldığı bankaların veya şirketlerin ve/veya bu madde uyarınca yönetimini ve denetimini devir aldığı şirketlerin ve Fon iştiraklerinin ortak sayısının, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve özel kanunlarda belirtilen zorunlu ortak sayısının altına düşmesi hâlinde tüzel kişiliklerine hâlel gelmez.

Fonun yönetim ve denetimine sahip olduğu şirketlerin ve/veya bu fıkra uyarınca yönetimini ve denetimini devir aldığı şirketlerin, Fon tarafından atanan yönetim ve denetim kurulu üyeleri ve müdürleri ile Fonun atadığı bu yöneticiler tarafından şirketi temsil ve ilzam ile yetkili kılınan genel müdür, genel müdür yardımcısı ve müdür gibi şirket çalışanları veya Fon, bu fıkra da sayılan gerçek veya tüzel kişilere ait şirket hisselerinin ve/veya bu şirketlerdeki lisans, ruhsat, 13.4.1994 tarihli ve 3984 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi hükmü kapsamında geçici frekans ve kanal kullanımı ve imtiyaz sözleşmelerinden doğan hakları dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıklarının ve/veya bu hisselerle orantılı aktiflerinin satışını gerçekleştirmeye ve bu satışlardan elde edilen tutarları Fon alacaklarına mahsup etmeye veya şirketlerin kamu borçları ve/veya Sosyal Sigortalar Kurumuna borçları ile sair borçlarını ödemedi kullanmaya ve bu işlemler ile ilgili kararlar almaya 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 324 üncü maddesi ile bağlı kalmaksızın yetkilidirler.

Bu şirket ve iştiraklerin yüzde kırkdokuzundan fazlası ile bunlara ait her türlü mal, hak ve varlıklar, gayrimenkullerle ilgili özel kanunlarındaki kısıtlamalar saklı kalmak kaydıyla yabancı gerçek ve tüzel kişilere satılabilir.

Fon alacaklarının tahsilini teminen, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca haczedilen aktif değerler ile lisans, ruhsat ve imtiyaz sözleşmelerinden doğan haklar ve bu

varlıkların ferî veya mütemmim cüzü niteliğindeki sözleşmelerden doğan, ancak başlı başına iktisadî değeri olmayanlar da dahil olmak üzere diğer tüm hak ve varlıkları bir araya getirerek, ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturarak alıcısına geçişini sağlayacak şekilde satışına, hacizli malların birden fazla borçluya ait olması ve/veya birden fazla alacaklının haczi olması hâlinde de satış işi yapılmaya, ihale bedelinin ödeme şeklini, para birimini, alıcıların sahip olması gereken şartları, ödeme tarihini ve ihalenin sair usûl ve esasları ile satış şartlarını 6183 sayılı Kanun hükümlerine bağlı olmaksızın belirlemeye, satışa konu ticarî ve iktisadî bütünlüğü alacağına mahsuben satın almaya, satışa konu varlıkların ait olduğu şirketlerin teknik bilgi, yazılım, donanım, ekipman, mal ve hizmet alımından doğan geçmiş dönem borçlarını ihale bedelinden ödemeye veya ihale alıcısına ödetmeye Fon Kurulu yetkilidir. Fon Kurulu, satış kararıyla birlikte, bu satış işi gerçekleştirmek üzere en az üç kişiden oluşan bir satış komisyonu oluşturur ve başkanını belirler. Satış komisyonu, toplam üye sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve toplam üye sayısının salt çoğunluğu ile karar alır. Ticarî ve iktisadî bütünlüğün muhammen bedeli, satış komisyonu tarafından, uzman gerçek veya tüzel kişilerin kıymet takdiri raporu dikkate alınarak, daha önce bütünlüğü oluşturan varlıkların ayrı ayrı kıymet takdirlerinin yapılmış olması ile bağlı olmaksızın düzenlenecek rapor çerçevesinde Fon Kurulu tarafından belirlenir. Ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturan mahcuzlar üzerinde birden fazla kişinin aynı veya şahsî hakkının bulunması veya bunların mülkiyetinin birden fazla kişiye ait olması durumunda, bu mal, hak ve/veya varlıkların değeri ayrı ayrı tespit edilir. Bu madde hükümleri uyarınca yapılacak satış sürecinde, satış ilânının Resmî Gazetede yayımlanması ilgililere yapılacak tebliğ hükmündedir. Ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturduğuna karar verilen mahcuzların satışı, kapalı zarf veya açık artırma usûllerinden biri veya ikisi birlikte uygulanmak suretiyle yapılır. Bundan sonra, Fon Kurulunun gerekli görmesi hâlinde, ihalelere pazarlık usûlü ile devam edilebilir. Bu usûllerden hangisinin uygulanacağına, ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturan mal, hak ve varlıkların nitelikleri dikkate alınarak Fon Kurulu tarafından karar verilir. İhale bedelinin dağıtımına esas sıra cetveli satış komisyonu tarafından düzenlenir. İhalenin sonuçlanması, Fon Kurulunun onayına bağlıdır. Bu hüküm uyarınca yapılan satışlarla ilgili ihalenin feshi davaları, Fonun merkezinin bulunduğu yer idare mahkemelerinde görülür. Ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturulmasına karar verilmesinden itibaren iki yıl içerisinde ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturan mahcuzların, Fonun izni olmaksızın imtiyazlı alacaklılar dâhil üçüncü kişiler tarafından muhafaza altına alınması ve satışı talep edilemez, mahcuzların maliklerinin iflasına karar verilemez, ilgili takyidatlar hakkında zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez.

Yukarıdaki hüküm çerçevesinde telekomünikasyon, enerji, ulaşım, radyo, yazılı ve görsel medya ve diğer sektörlerdeki, yönetim ve denetimi veya hisseleri Fon tarafından devir alınan şirketlere tanınmış imtiyaz sözleşmesi, lisans, ruhsat, işletme izni, ön izin, yayın izni, 3984 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesi hükmü kapsamında geçici frekans ve kanal kullanımı ve benzeri izinlerin yeni alıcıları adına devri ve tescilli işlemleri, Fonun bildirim üzerine ilgili kurum, kuruluş ve üst kurullarca, gerekli bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip başkaca bir işleme gerek kalmaksızın en fazla bir ay içinde tamamlanır.

Bu hüküm uyarınca yapılacak satışlara ilişkin diğer esas ve usûller Fon tarafından çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

Bu maddede yer alan hükümler çerçevesinde varlıkları ticarî ve iktisadî bütünlük kapsamında satılan şirketlerin kamu kurum, kuruluşları ve üst kurullara olan ve satış tarihine kadar tahakkuk etmiş borçları satış bedelinden garameten tahsil edilir. Garamete ile dağıtım sonrasında bakiye borç kalması, lisans, ruhsat, imtiyaz sözleşmesi, geçici frekans ve kanal kullanımı ve benzeri hakların devri ve yeni alıcısı tarafından işletilmesi için gereken ve kamu kurum ve kuruluşları ve üst kurullarca yapılması gereken devrin tescil ve nakli işlemine engel teşkil etmez.

Bu Kanunun 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmü uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalar ile tasfiyeye tâbi tutulan veya tasfiye işlemi başlatılan bankaların, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen gerçek ve tüzel kişiler ile gerçek kişilerin kan ve kayın hısımlarının edindikleri ve/veya bu suretle üçüncü kişilere edindirdikleri para, her türlü mal, hak ve alacakların banka kaynağı kullanılmak suretiyle edinildiği ve/veya edindirildiği kabul edilir. Bu gerçek kişiler ile tüzel kişiler tarafından edinilen para, her türlü mal, hak ve alacaklar hakkında bu madde hükümlerini uygulamaya Fon yetkilidir. Bu suretle edinildiği ve/veya edindirildiği kabul edilen para, her türlü mal, hak ve alacaklar üzerinde ilk kredinin ve/veya banka kaynağının kullanıldığı tarihten sonra üçüncü kişilere yapılan satış, devir ve temlik, sınırlı aynı hak tesisi gibi işlemler ile üçüncü kişiler lehine tesis edilen aynı ve şahsî her türlü hak Fona karşı hüküm ifade etmez. Bu hukuki işlemlere taraf olan, küllî ve cüz'î halefleri dâhil tüm şahısların, yukarıda belirtilen işlemlerin gerçekleşmesinden sonra edindikleri ve/veya edindirdikleri para, her türlü mal, hak ve alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Yukarıda belirtilen işlemlere taraf olan üçüncü kişiler bankanın faaliyet izninin kaldırılması veya yönetim ve denetiminin Fona devrinden sonraki işlemler nedeniyle, bu maddenin birinci fıkrasında sayılan kişiler ise bankanın faaliyet izninin kaldırılması veya yönetim ve denetiminin Fona devrinden önceki ve/veya sonraki işlemler nedeniyle iyiniyet iddiasında bulunamazlar. Bankanın faaliyet izninin kaldırılması veya yönetim ve denetiminin Fona devrinden önce satış, kira, devir ve temlik gibi işlemler ile aynı ve şahsî hak tesisine ilişkin işlemlere taraf olan üçüncü kişiler iyiniyetli olduklarını kanıtlamak zorundadırlar.

Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan gerçek ve tüzel kişilerin yönetim ve/veya denetimindeki şirketlerde ve/veya işletmelerinde iş akdine bağlı ve/veya bağlı olmaksızın geçici veya sürekli olarak istihdam edilen şahısların kurucusu, ortağı, yöneticisi veya denetçisi olduğu şirketlerin; bir iş akdine bağlı olmaksızın, yukarıda sayılan şahısların vekâleten ve/veya ticarî mümessil ve/veya ticarî vekil sıfatıyla ve/veya vekâletsiz iş görme hükümleri gibi herhangi bir hukukî ilişkiye dayanarak geçici ve/veya sürekli olarak temsil eden şahıslar ile temsil ettikleri gerçek ve/veya tüzel kişilerin; bu fıkrada belirtilen şahıslar dışındaki ve/veya bunlar tarafından kurulan şirketlere bankacılık mevzuatına ve/veya teamüllerine uyulmadan ve/veya teminatsız ve/veya yetersiz teminat ile kredi kullandırılan ve/veya genellikle faaliyet yeri olarak aynı adresi kullanan ve/veya yapılan

sözleşmelere çayma hakkı ve/veya borcun nakli gibi hükümler koymak suretiyle kullandıkları kredileri ve/veya banka kaynaklarını bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ve/veya dolaylı olarak tek başına ve/veya birlikte elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişilere ve/veya bunların ve/veya bankanın iştiraklerine ve/veya doğrudan veyahut dolaylı bağı bulunan şahıs ve şirketlere yukarıdaki fıkralarda sayılan gerçek veya tüzel kişilere aktarılmasını sağlayan gerçek veya tüzel kişilerin kullanmış oldukları krediler ve/veya banka kaynakları bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ve/veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklar tarafından kullanılmış banka kaynağı sayılır ve bu şahıslar ile edindikleri ve/veya üçüncü kişilere edindikleri para, her türlü mal, alacak ve haklar hakkında bu madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmü uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankanın hâkim ortakları, yönetim kurulu üyeleri, denetim kurulu üyeleri, genel müdür, genel müdür yardımcıları ve bunların eş ve çocukları ile evlatlıklarının, bunların diğer kan ve kayın hısımlarının ve imzaya yetkili banka mensuplarının kendi aralarında veya üçüncü kişilerle yaptıkları taşınır ve taşınmaz rehni, ipotek, üst hakkı, intifa hakkı ve oturma hakkı gibi her türlü sınırlı aynî hak tesisine ilişkin sözleşmeler mahsus siciline veya defterine kayıt ya da şerh edilmiş olsun veya olmasın her türlü şahsi haklar ve/veya zilyetliğin devrine dair sözleşmeler dâhil her türlü tasarrufları ile kara, hava ve deniz taşıtları gibi taşınır ve yalı, villa, ada, site, tüm eklentileri ile çiftlik gibi taşınmazlarla ilgili adi ve hasılat kira sözleşmeleri, taşınır veya taşınmaz mal, finansal kiralama sözleşmeleri, uydu ve kablolu yayın kanalı kullanma hakkı, televizyon kanalı ile gazetelerin yayım hakkı, marka ve lisansı devir ve kullanma hakkı veren sözleşmeleri, idare ve hizmet vekâleti ile Avrupa Birliği standartları üzerinde prim ödemiş suretiyle yapılan hayat, bireysel emeklilik, ihtiyarlık ve sağlık sigorta sözleşmeleri ve limitli veya limitsiz kredi kartı ile ATM kartı sözleşmeleri ile münferit veya karşılıklı verilen banka teminat mektupları, kabul kredileri ve avaller ile her türlü hisse devir sözleşmeleri Fon Kurulunun kararıyla geçersiz sayılır. Bu sözleşmelerin geçersizliğinden dolayı karşı tarafça açılacak tazminat davalarında sözleşmede muvazaal bulunmadığını ve sözleşmeyle ödenen bedelin muvazaalı olmayan rayiç bedel olduğunu ispat yükü davacıya aittir.

Borçlunun, haline münasip konut kiralamasına ilişkin sözleşme yukarıdaki fıkra kapsamı dışındadır.

Fon, bu maddede sayılan alacaklara ilişkin para, mal, her türlü hak ve alacaklara ihtiyatî haciz koymaya, muhafaza altına almaya ve Fon tarafından belirlenecek kurum ve kuruluşlarca hazırlanacak raporları dikkate alarak tespit edeceği değeri üzerinden, alacağına mahsuben devralmaya yetkilidir.

Bu alacaklara zararın ve/veya alacağın doğmasına sebebiyet veren haksız işlemin yapıldığı tarihten itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesinde belirtilen oranda gecikme faizi uygulanabilir.

Fon tarafından bu madde hükümlerine istinaden tesis edilen işlemlere karşı idarî yargı mercilerinde açılan davalarda mahkemelerce yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için teminat şartı aranmaz.

Fon tarafından bu madde hükümlerine istinaden yapılacak işlemlerde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Bu işlemler her türlü vergi, resim ve harçtan istisna tutulur. Bu madde ile Fona tanınan yetkiler Fon tarafından başkaca bir işleme gerek olmaksızın Fon Kurulunun karar alması ile tekemmül eder. Yapılan işlemlerden tescile tâbi olanlar Fonun talebi üzerine tescil ve gerektiğinde ilân olunur.

Sigortaya tâbi mevduat ve katılım fonu tutarının eksik beyanı hâlinde uygulanacak takip ve tahsil usûlleri

MADDE 135. — 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu ile bu Kanun uyarınca banka tarafından yetkili mercilere beyan edilen sigortaya tâbi mevduat ve katılım fonu tutarı ile Fon tarafından tespit edilen mevduat ve katılım fonu tutarı arasında bir fark bulunması hâlinde, bu fark nispetinde bankanın yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları, imzaları bankayı ilzam eden memurları ve şube müdürleri ile yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklarının, kendilerine, eşlerine ve çocuklarına ait bankalar ve banka dışı malî kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere, hak ve alacakları, döviz tevdiat hesapları ve limitli ve limitsiz kredi kartı ve ATM kartları hesapları dahil tüm banka hesaplarının dondurulmasına, kara, hava ve deniz taşıtları dâhil her türlü taşınır ve taşınmaz, kıymetli evrak ve yurt içi veya yurt dışı hazine bonusu, devlet tahvili, hisse senedi, yatırım fonları katılım belgeleri gibi diğer menkul değerlerle, bağımsız ticari işletme, fabrika ve tesisler, bu tesislerin işletilmesine yönelik marka ve lisans hakları, kamu imtiyaz sözleşmelerinden doğan televizyon kanalı, elektrik santrali gibi bir tesisin kurulması ve işletilmesi yetkilerini veren lisans, ruhsat ve işletme hakları ile bu tesisleri lisans hakkına dayanarak veya lisans hakkı bulunmadan kuran ve işleten şirketlere ait hisse senetleri, hak ve alacakların üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, belirtilen tüm mal, kıymetli evrak, nakit ve diğer değerlerin zaptına ve/veya resmî sicillerdeki kayıtları üzerinde ihtiyatî tedbir konulmasına, bunların bir tevdi mahalline yatırılmasına ve hak ve alacakların üzerine diğer tedbirlerin konulmasına, bunlardan elde edinilmiş her türlü taşınır ve taşınmaz, hak ve alacaklar ile kıymetli evrak, nakit, bir tesisi işletme ve kurma hakkı veren marka ve lisans hakları, bu tesisleri lisans, ruhsat ve işletme hakkı ile veya bu hakları bulunmadan işleten, kuran ve hak sahibi niteliğini haiz şirketlere ait hisse senetleri hakkında belirtilen tedbirlerin alınmasına, Fonun talebi üzerine ilgili bankanın merkezinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimi, yargılama sırasında ise mahkeme tarafından karar verilir.

Yukarıda belirtilen farkın bu Kanunda yer alan hükümler dahilinde takip ve tahsiline Fon tarafından karar verilebilir. Bu hükümler, yukarıda sayılan kişiler adına hareket eden veya onlar hesabına kendi adına para, mal veya hak edinen kişiler hakkında da uygulanır.

Tedbire ilişkin talepler, hâkim veya mahkeme tarafından evrak üzerinde yapılacak inceleme sonucunda derhal ve nihayet yirmidört saat içinde sonuçlandırılır. Gecikmesinde sakınca görülen hallerde Cumhuriyet başsavcılıkları da hak ve alacakların dondurulmasına karar verebilir. Cumhuriyet başsavcılıkları bu kararı en geç

yirmidört saat içinde sulh ceza hâkimine bildirir. Hâkim en geç yirmidört saat içinde bu kararı onaylayıp onaylamamaya karar verir. Hâkim tarafından onaylanmayan kararlar hükümsüz kalır.

Sulh ceza hâkimince verilen tedbirler, tedbir kararını veren mahkemenin bulunduğu yerdeki nöbetçi icra dairesi tarafından infaz olunur ve Fonun, bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izninin kaldırıldığı tedbir kararlarının verildiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde suç duyurusunda bulunmaması ve/veya 6183 sayılı Kanuna göre alacağın tahsili yolunda takip başlatmaması ve/veya alacağın tahsili yolunda hukuk mahkemelerinde dava açmaması hâlinde sona erer. Bu süre içerisinde suç duyurusunda bulunulması ve/veya Fon tarafından 6183 sayılı Kanuna göre alacağın tahsili yolunda takip başlatılması ve/veya alacağın tahsili yolunda hukuk mahkemelerinde dava açılması hâlinde tedbirler, Fon alacakları tamamen tahsil edilinceye kadar devam eder. Mahkeme, bu Kanun hükümlerine göre Fon tarafından ödenen ve/veya ödenecek miktarın, sorumlular tarafından doğrudan Fona ödenmesine karar verir. Bu takdirde tedbirler, hükmolunan meblağın sorumluların bu fıkra uyarınca tedbirlere konu edilen, para, mal, hak ve alacakları ile diğer malvarlığından tahsiline kadar devam eder.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümlerin konusu olup, sorumluların boşanmış veya dul eşlerinin, diğer kan hısımları ile kayın hısımları ve üçüncü kişilerin mülkiyeti ve tasarrufuna geçirilmiş bulunan tüm mal, sınırlı aynî veya şahsi hak ve alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. Tüm bu mal, hak ve alacaklara ilişkin olarak açılmış veya açılacak davalarda bu kişiler 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 3 üncü maddesindeki iyiniyet karinesi ile 985 inci maddesindeki mülkiyet karinesinden ve tüm resmî sicillere iyiniyetli güven ilkesinden yararlanamaz. İyiniyetle edinmiş olduklarını ispatladıkları takdirde, yaptıkları ödemelerin muvazaalı olmayan rayiç değer olduğunu belgelenmelerini şartıyla ödediklerinin asli sorumluların malvarlığı ve diğer varlıklarından alınmasına mahkemece karar verilir.

Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat ve katılım fonu kabul etme izni kaldırılan bir banka nezdinde mevduat ve katılım fonu hesabı bulunmamasına rağmen sahte olarak düzenlediği belgeler veya sahte olduğunu bildiği belgeleri ibraz ederek veya ettirerek, kendisine veya bir başkasına ödeme yapılmasını talep eden kişiler hakkında, zimmet veya dolandırıcılık ile belgede sahtecilik, işlemlerin kayıtdışı bırakılması ve gerçeğe aykırı muhasebeleştirme veya bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçlarından dolayı gerçek içtima hükümlerine göre cezaya hükmolunur.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleştirilen fiiller nedeniyle, bu madde hükümlerine göre Fon tarafından ödeme yapılmasına veya yapılacak olmasına sebebiyet veren kişiler ile bunların eş ve çocuklarına ait her türlü mal, hak ve alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Fon alacaklarının yasal teminatı

MADDE 136. — Fon alacaklarının tahsilini teminen, Fon tarafından bu Kanun hükümleri çerçevesinde açılan ve/veya takip edilen dava ve takiplerde verilen ihtiyatî haciz veya tedbir kararları uyarınca üzerine ihtiyatî haciz veya tedbir konulan para, her türlü mal, hak ve alacaklar, bu davalara konu alacakların yasal teminatını oluşturur ve karar kesinleşinceye veya takip sonuçlanıncaya kadar devam eder. Mahkemece karara bağlanan alacaklar, tedbir konulan para, mal, her türlü hak ve alacakların bedelinden, imtiyazlı alacak olarak öncelikle tahsil olunur.

İspat külfeti

MADDE 137. — Fon tarafından bu Kanunun 108 ve 110 uncu maddeleri hükümleri uyarınca açılmış ve açılacak davalarda ispat külfeti davalılara aittir.

Fon alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin istisnalar

MADDE 138. — Fonun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen Fon aleyhine neticelenmesi hâlinde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Fon hakkında uygulanmaz.

Bu Kanunun 107 nci maddesi uyarınca bir bankanın, borçlarının, taahhütlerinin yüklenilmesi veya alacaklarının devralınması hâlinde, bu borç, taahhüt ve alacaklarla ilgili olarak açılmış veya açılacak dava ve icra takiplerinde kanunlarda yazılı zamanaşımı ve hak düşürücü süreler dâhil her türlü süre, alacağın devralındığı veya borcun, taahhüdün yüklenildiği tarihten itibaren Fon bakımından dokuz ay süre ile durur.

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin olarak Fonun yapılan ihalelere iştirak etmesi hâlinde teminat şartı aranmaz.

Fonun alacaklı olduğu ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu uyarınca yapılan takiplerde borçlular tarafından yapılan itirazlar satış dışında takip işlemlerini durdurmaz.

Fonun alacaklı olduğu dosyalarda yaptırılan kıymet takdirleri ile satış ilânlarının borçlular dışındaki ilgililere tebliği, ilânda belirtilen süreler geçerli olmak kaydıyla, varsa bilinen son adreslerine yapılacak tebligat ile yoksa keyfiyetin ilanen tebliği suretiyle yapılır.

Fonun alacaklı olduğu icra dosyalarında Fona ödenmesi gereken satış bedelleri sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin teminatsız olarak ödenir.

Fonun iştirakleri ile ilgili yetkileri

MADDE 139. — Fon, faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankaların kendisinin ekonomik değeri olan iştirakleri ile bu Kanunun 134 üncü maddesi ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 15 inci maddesinin (7) numaralı fıkrası kapsamında yönetim ve denetimini devraldığı şirketler ile ilgili olarak 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaksızın yapılacak sermaye artırımları da dâhil olmak üzere, yeniden yapılandırma ve Fon alacağının tahsiline yönelik olarak söz konusu şirketlerin mal, hak ve alacaklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla Fon Kurulunca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde malî kaynak sağlamak da dâhil gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

Fon ve faaliyet izni kaldırılan bankalara ilişkin malî istisnalar

MADDE 140. — Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

Faaliyet izni kaldırılan veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin Fon tarafından, borçlarının ve/veya taahhütlerinin üstlenilmesi ve/veya alacaklarının devralınması hâlinde Fonun, üstlendiği borçlar ve/veya taahhütler ile devraldığı alacaklarla ilgili devir ve temlik sözleşmeleri, her türlü teminatın tesisi ve kaldırılması, sözleşmelerin bozulması, dava ve icra takipleri ile bu borçlar ve/veya alacaklar ve/veya taahhütlerle ilgili diğer her türlü işlemler ve bu işlemlerle ilgili düzenlenen kâğıtlar, her türlü vergi, resim, harç, fonlar ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesi hükümünden istisnadır.

Borçlu tarafından ödenmesi gereken tahsil harcı dahil her türlü vergi, resim, harç ve masraflar bu alaktan mahsup edilemez. Bu işlemlerden kaynaklanan döner sermaye ücreti ödenmez ve diğer kesintiler yapılmaz.

Fon alacağına karşılık bir malın Fon veya Fon bankaları tarafından rızaen veya icraen satın alınması hâlinde bu işlemlerle ilgili olarak tarafların ödemekle yükümlü olduğu vergi, resim, harç ve döner sermaye ücreti gibi malî yükümlülükler aranmaz.

Fonun, Fon bankalarının ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin, mahkeme ilâmını alması ve tebliğe çıkartması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmesi ve her türlü ihtiyatî tedbir, ihtiyatî haciz ve tehir-i icra taleplerinde teminat şartı aranmaz.

Fon alacaklarına ilişkin davalarda 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usûlü hükümleri uygulanır.

Fonun, Fon bankalarının ve tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin, yukarıda belirtilen işlemler nedeniyle kendi aralarındaki ve/veya diğer gerçek ve tüzel kişilerle aralarındaki işlemler nedeniyle düzenlenen sözleşmeler, belgeler ve sair kâğıtlar ile bunların değiştirilmesi, yenilenmesi, uzatılması, devredilmesi ya da yeni bir itfa plânına bağlanması, alacakların teminatlandırılması, teminatların devir alınması, tarafların sulh ve/veya ibra olması ve/veya her ne nam altında olursa olsun herhangi bir işleme tâbi tutulması nedeniyle düzenlenen kâğıtlar ve/veya belgeler her türlü vergi, resim ve harçlar ile özel kanunları ile hükümlenen malî yükümlülüklerden istisnadır. Bu hüküm üçüncü kişiler yönünden, Fonun ve/veya Fona intikal eden bir bankanın ve/veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen müflis bankaların iflas idarelerinin, tasfiyeye tâbi tutulan bankaların tasfiye idarelerinin alacaklarının tahsili ile ilgili işlemlere taraf olmaları hâlinde uygulanır.

Fonun, bu Kanununun 131 inci maddesi uyarınca gerçekleştireceği borçlanma ve avans işlemleri her türlü vergi, resim ve harçtan istisnadır.

Fon bankaları, faaliyet izni kaldırılan veya tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen bankaların iflas ve tasfiye idarelerinin alacaklarının tahsilini teminen yapacakları her türlü işlem, dava ve icra takipleri, bu dava ve takiplerin borçlularınca kabul edilmek suretiyle kesinleştirilmesi, her türlü vergi, resim, harç ve fonlar ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesi hükümünden istisnadır.

Faaliyet izni kaldırılan bankaların, Fon bankalarının sandıklarının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hâlinde, aktüerlerce tespit edilen fiili ve teknik açıklar için, faaliyet izni kaldırılan bankaya, Fona ve/veya Fon bankalarına rücu edilemez.

Zamanaşımı

MADDE 141. — Bu Kanundan kaynaklanan Fon alacaklarına ilişkin dava ve takiplerde zamanaşımı süresi yirmi yıldır.

Görevli ve yetkili mahkeme

MADDE 142. — Fon, Fon bankaları ve faaliyet izni kaldırılan bankaların iflas ve tasfiye idareleri tarafından açılacak hukuk davalarına asliye ticaret mahkemesi tarafından bakılır. O yerde, birden fazla asliye ticaret mahkemesi bulunması hâlinde, bu davalar (1) ve (2) numaralı asliye ticaret mahkemesinde görülür.

Fon, Fon bankaları ve faaliyet izni kaldırılan bankaların iflas ve tasfiye idareleri tarafından muamele merkezi veya ikametgâhı İstanbul ili sınırları içinde olan kişiler aleyhine açılacak hukuk davaları ile borçlular hakkında açılacak iflas davalarına İstanbul (1) ve (2) numaralı asliye ticaret mahkemesi tarafından bakılır. İflas davası açılması hâlinde, bu mahkeme, hakkında iflası istenen borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesine borçlu aleyhine iflas davası açıldığını bildirir.

Bu Kanun hükümleri ile Fona verilen yetki ve görevler gereğince açılmış ve açılacak her türlü davalara adli tatilde de bakılır, bu davalarda bilirkişiler resmî kurum ve kuruluşlarda görev yapanlar arasından seçilir, duruşmalara otuz günden fazla ara verilmez.

Varlık yönetim şirketi

MADDE 143. — Bankalar ve Fon dâhil diğer malî kurumların alacakları ile diğer varlıklarının satın alınması, tahsili, yeniden yapılandırılması ve satılması amacıyla, kuruluş ve faaliyet esasları Kurul tarafından belirlenen varlık yönetim şirketleri de kurulabilir. Varlık yönetim şirketleri alacaklarının tahsili ve alacakların ve/veya diğer varlıkların yeniden yapılandırılması kapsamında alacak tahsili amacıyla edindiği gayrimenkul veya sair mal, hak ve varlıkların işletilmesi, kiralanması ve bunlara yatırım yapılması ve yine alacaklarını tahsil etmek amacıyla borçlularına ilâve finansman sağlamak veya sermayelerine iştirak etmek dâhil olmak üzere her türlü faaliyeti gerçekleştirmeye yetkilidir.

Fon kurulacak varlık yönetim şirketlerine sermaye sağlamak suretiyle kurucu ortak veya hissedar olarak katılmaya yetkilidir.

Fonun en az yüzde yirmi hissedar olduğu varlık yönetim şirketleri, Fondan devraldığı alacaklarla ilgili olarak bu Kanununun 132 nci maddesinin sekizinci fıkrası ve 138 inci maddesinin beşinci fıkrasında Fona tanınan hak ve yetkileri kullanır.

Varlık yönetim şirketleri bu kapsamdaki işlemleri nedeniyle doğmuş veya doğması beklenen, ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar. Karşılık

ayrılacak alacakların nitelikleri ile karşılıklara ilişkin esas ve usûller Kurul tarafından belirlenir. Varlık yönetim şirketlerinin bu fıkra uyarınca ayırdıkları karşılıkların tamamı, ayırdıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Bu Kanun kapsamında kurulan varlık yönetim şirketleri ile 4743 sayılı Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 3 üncü maddesinin yedinci fıkrası uyarınca Kurulun çıkarmış olduğu yönetmelik kapsamında kurulan varlık yönetim şirketlerinin yaptıkları işlemler ve bununla ilgili olarak düzenlenen kâğıtlar, kuruluş işlemleri de dâhil olmak üzere kuruldukları takvim yılı ve bunu izleyen beş yıl süresince 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa göre ödenecek damga vergisinden, 492 sayılı Harçlar Kanununa göre ödenecek harçlardan, her ne nam altında olursa olsun tahsil edilecek tutarlar 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu gereği ödenecek banka ve sigorta muameleleri vergisinden, kaynak kullanımını destekleme fonuna yapılacak kesintilerden ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 39 uncu maddesi hükmünden istisnadır.

Varlık yönetim şirketi tarafından, bu borçların, taahhütlerin yüklenilmesi veya alacakların, varlıkların devralınması hâlinde, bu borç, taahhüt, alacak ve varlıklarla ilgili olarak, takibi şikayete bağlı suçlar dahil olmak üzere açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında, alacağın devralındığı veya borcun, taahhüdün yüklenildiği tarihten itibaren, suçtan zarar gören olarak, varlık yönetim şirketi kendiliğinden müdahil sıfatını kazanır.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kurulmuş olan varlık yönetim şirketleri bu Kanun hükümlerine tâbi olarak faaliyetlerini yürütürler.

ONÜÇÜNCÜ KISIM

Diğer Hükümler

Faiz oranları ile diğer menfaatler

MADDE 144. — Bakanlar Kurulu, bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulanacak azamî faiz oranlarını, katılma hesaplarında kâr ve zarara katılma oranlarını, özel cari hesaplar dâhil bu maddede belirtilen işlemlerde sağlanacak diğer menfaatlerin nitelikleri ile azamî miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkilidir. Bakanlar Kurulu, bu yetkilerini Merkez Bankasına devredebilir.

Parasal tutarlar

MADDE 145. — Para cezalarına ilişkin hükümler hariç olmak üzere, bu Kanundaki parasal tutar ve sınırlardan her biri, her yıl kısmen ya da tamamen, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan yıllık üretici fiyat endeksindeki artış oranının gerektirdiği miktarı geçmemek üzere Kurul kararıyla artırılabilir.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM

Yaptırımlar, Soruşturma ve Kovuşturma Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM

İdarî Para Cezaları

Kuruluşlara ilişkin idarî para cezaları

MADDE 146. — Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara, bu Kanunun;

- 13 üncü ve 14 üncü maddelerine aykırı şekilde şube ve temsilcilik açılması hâlinde, onbeşbin Yeni Türk Lirasından ellibin Yeni Türk Lirasına kadar,
- 18 inci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları hükümlerine aykırılık hâlinde, beşbin Yeni Türk Lirasından onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- 25 inci maddesine aykırı şekilde atama yapılması veya 26 ncı maddesinde belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması hâlinde, onbin Yeni Türk Lirasından kırkbin Yeni Türk Lirasına kadar ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren on iş günü içinde aykırılığın giderilmemesi hâlinde, bu sürenin bitiminden itibaren geçen her gün için verilmiş olan cezanın yüzde onu tutarında,
- 28 inci madde hükümlerine aykırılık hâlinde, beşbin Yeni Türk Lirasından onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- 33 veya 34 üncü maddelerine ya da 37 nci maddesinin birinci fıkrasına ya da 38, 39 veya 42 nci maddelere aykırı davranılması hâlinde onbin Yeni Türk Lirasından yirmibeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- 43 üncü maddede öngörülen bildirimlerin yapılmaması hâlinde beşbin Yeni Türk Lirasından onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- 50 nci maddesindeki kredi yasaklarına uyulmaması hâlinde beşbin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere verilen kredinin yüzde beşi tutarına kadar,
- 52 nci maddesine aykırı davranılması hâlinde, beşbin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar,
- 53 üncü maddesine göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi hâlinde, beşbin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının binde ikisine kadar; üç aydan az olmamak üzere Kurumca verilecek süre içinde aykırılığın giderilmemesi hâlinde ise, tesis edilmeyen karşılık tutarının yüzde üçü tutarında,
- 54 üncü maddesindeki kredi sınırlarına uyulmaması hâlinde, ellibin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın yüzde birine kadar,
- 56 ncı maddesine aykırı şekilde ortaklık payı edinilmesi hâlinde, yirmibin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere, aykırılık teşkil eden tutarın yüzde beşine kadar ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen

her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,

l) 57 nci maddesindeki yasaklama ve sınırlamalara aykırılık hâlinde, yirmibin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere, yasaklama ve sınırlama konusu değerın yüzde onuna kadar ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise, kredi kullanımından kaynaklanan aykırılık hariç, bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,

m) 58 inci madde hükmüne aykırılık hâlinde beşbin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere aktarılan miktar kadar, 59 uncu maddedeki sınırlamaya uyulmaması hâlinde, beşbin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere sınırı aşan miktar kadar,

n) 60 ncı maddesinin beşinci ve yedinci fıkralarına uyulmaması hâlinde onbeşbin Yeni Türk Lirasından ellibin Yeni Türk Lirasına kadar,

o) 61 inci maddesindeki yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde beşbin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar,

p) 95 ve 96 ncı maddeleri kapsamında Kurum tarafından bu Kanun kapsamındaki kuruluşlardan talep edilen bilgilerin gönderilmemesi hâlinde beşbin Yeni Türk Lirasından onbeşbin Yeni Türk Lirasına, geç gönderilmesi hâlinde beşbin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına, eksik bilgi ile gönderilmesi, kontrol hataları içermesi veya kontrol hatalarının süreklilik arz etmesi hâlinde beşbin Yeni Türk Lirasından onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,

r) 144 üncü maddesi uyarınca alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere uyulmaması hâlinde yirmibin Yeni Türk Lirası, ayrıca Bakanlar Kurulu veya Merkez Bankası tarafından miktar ya da oranların tespit edildiği durumlarda, söz konusu miktar ve oranlara aykırı şekilde faiz alınması veya verilmesi ya da menfaat sağlanması hâlinde, sağlanan menfaat tutarı kadar,

İdarî para cezası uygulanır.

Kurul bu madde uyarınca verilecek cezaları bu Kanunun 68, 69 ve 70 inci maddeleri uygulanan bankalar için yüzde ellisine, 71 inci maddesi uygulanan bankalar için ise yüzde yüzüne kadar indirmeye yetkilidir.

İlgili kişilere ilişkin idarî para cezaları

MADDE 147. — Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, ilgili gerçek ve tüzel kişilere, bu Kanunun;

a) 18 inci maddesinin birinci, ikinci veya dördüncü fıkrasına aykırılık hâlinde, beşbin Yeni Türk Lirasından onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar,

b) 36 ncı maddesine aykırılık hâlinde, beşbin Yeni Türk Lirasından yirmibin Yeni Türk Lirasına kadar,

c) 38 inci maddesine aykırılık hâlinde, beşbin Yeni Türk Lirasından yirmibin Yeni Türk Lirasına kadar,

İdarî para cezası uygulanır.

Sınırlamalara, kararlara ve düzenlemelere aykırı hareketler dolayısıyla idarî para cezaları

MADDE 148. — Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, bu Kanun kapsamındaki kuruluşlar ile ilgili gerçek ve tüzel kişilere;

a) Bu Kanun veya bu Kanuna istinaden çıkarılan düzenlemelerde yer alan sınırlamalara uyulmaması hâlinde onbin Yeni Türk Lirasından az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın binde beşine kadar,

b) İlgili maddelerine göre, Kurul ve Kurum tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması hâlinde beşbin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar,

İdarî para cezası uygulanır.

Savunma hakkı ve kapatma kararı

MADDE 149. — İdarî para cezalarının uygulanıp uygulanmayacağına ilgilinin savunması alındıktan sonra karar verilir. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi hâlinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir.

Bu Kanunun 13 üncü maddesi hükümlerine aykırı olarak yurt içinde açılan şube ve temsilcilikler hakkında 146 ncı maddenin birinci fıkrasının (a) bendi hükümleri uygulanmakla birlikte, bunlar Kurumun talebi üzerine valiliklerce geçici veya sürekli kapatılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Suçlar

İzinsiz faaliyette bulunmak

MADDE 150. — Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın banka gibi faaliyet gösteren ya da mevduat kabul eden yahut katılım fonu toplayan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri, üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu suçun bir işyeri bünyesinde işlenmesi hâlinde bu işyerlerinin bir aydan bir yıla kadar, tekerrür hâlinde ise sürekli olarak kapatılmasına karar verilebilir.

Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın ticaret unvanlarında, her türlü belge, ilân ve reklamlarında veya kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda banka adını ya da banka gibi faaliyet gösterdikleri ya da banka gibi mevduat veya katılım fonu topladıkları izlenimini uyandıracak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu işyerlerinin bir aydan bir yıla kadar, tekerrür hâlinde ise sürekli olarak kapatılmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralara aykırılık hâlinde Kurumun ilgili Cumhuriyet başsavcılığını muhatap talebi üzerine sulh ceza hâkimince, dava açılması hâlinde davaya bakan mahkemece işyerlerinin faaliyetleri ve reklamlar geçici olarak durdurulur, ilânları toplatılır. Bu tedbirler, hâkim kararıyla kaldırılıncaya kadar devam eder. Bu kararlara

karşı itiraz yolu açıktır.

Mevduat ve katılım fonu sahiplerinin haklarını engellemek

MADDE 151. — Bu Kanunun 61 inci maddesi hükmüne aykırı davrananlar altı aydan iki yıla kadar hapis ve beşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Düzeltilici, iyileştirici ve kısıtlayıcı önlemleri almamak

MADDE 152. — Bu Kanunun 68, 69 ve 70 inci maddelerine ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesine göre, Kurul veya Kurumca alınması istenen önlemleri almayan bankaların bu önlemleri almakla yükümlü olan mensupları, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve bin günden beşbin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılırlar.

Birinci fıkrada belirtilen önlemleri almamak, bankanın nitelikli paya sahip ortaklarına veya bunların iştirak ve kuruluşlarına yarar sağlamak amacıyla yapıldığı takdirde dört yıldan altı yıla kadar hapis cezasına ve onbin güne kadar adli para cezasına hükmedilir.

Yetkili merciler ile denetim görevlilerince istenen bilgi ve belgeleri vermemek ve görevlerini yapmalarını engellemek

MADDE 153. — Bu Kanunla yetkilendirilen mercilerin ve denetim görevlilerinin istedikleri bilgi ve belgeler ile bu Kanun kapsamındaki kuruluşların, konsolide finansal tabloların hazırlanmasını teminen 38 inci madde kapsamında istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşyüz günden binbeşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Bu Kanunla yetkilendirilen denetim görevlilerinin görevlerini yapmalarına engel olan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Belgelerin saklanması yükümlülüğüne aykırı davranmak

MADDE 154. — Bu Kanunun 42 nci maddesinde belirtilen belgelerin saklanması yükümlülüğüne uymayanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşyüz günden binbeşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

Gerçeğe aykırı beyanda bulunmak

MADDE 155. — Bu Kanun kapsamındaki kuruluşların, bu Kanunda gösterilen merciler ile denetim görevlilerine ve mahkemelere verdikleri veya yayımladıkları belgelerdeki gerçeğe aykırı beyanlardan dolayı, bunları ve bunların düzenlenmesine esas teşkil eden her türlü belgeleri imza edenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve binbeşyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

İşlemlerin kayıt dışı bırakılması ve gerçeğe aykırı muhasebeleştirme

MADDE 156. — Bu Kanun kapsamındaki kuruluşların işlemlerinin kayıt dışı bırakılmasından, gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirilmesinden, kanunî ve yardımcı defter ve kayıtları, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabetleri ile hesap mutabakatı sağlanmadan yıl sonu bilançolarını kapatmalarından dolayı, bunları ve bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imza edenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve binbeşyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğini bildiği halde bu belgeleri onaylayan bağımsız denetim kuruluşu görevlileri de aynı şekilde cezalandırılır.

Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme

MADDE 157. — Bu Kanuna tâbi kuruluşlar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 244 üncü maddesinde tanımlanan sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçu açısından banka veya kredi kurumu olarak kabul edilir.

İtibarın zedelenmesi

MADDE 158. — Bu Kanunun 74 üncü maddesine aykırı davrananlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin günden ikibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkrada yazılı fiil neticesinde özel veya kamusal bir zarar doğarsa verilecek ceza altıda bir oranında artırılarak hükmolunur.

Sırların açıklanması

MADDE 159. — Bu Kanunun 73 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen yükümlülüğe uymayanlar için bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin günden ikibin güne kadar adli para cezası hükmolunur. Banka ve müşterilere ait sırları açıklayan üçüncü kişiler hakkında da aynı cezalar uygulanır.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen kimseler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklamış olursa verilecek cezalar altıda bir oranında artırılır. Ayrıca, fiilin önemine göre sorumluların bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda görev yapmaları, iki yıldan aşağı olmamak üzere geçici veya sürekli olarak yasaklanır.

Zimmet

MADDE 160. — Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri veya diğer malları kendisinin ya da başkasının zimmetine geçiren banka yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları, altı yıldan oniki yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacakları gibi bankanın uğradığı zararını tazmine mahkûm edilirler.

Suçun, zimmetin açığa çıkmamasını sağlamaya yönelik hileli davranışlarla işlenmesi hâlinde faile on iki yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası verilir; ancak, adli para cezasının miktarı bankanın uğradığı zararın üç katından az olamaz. Ayrıca meydana gelen zararın ödenmemesi hâlinde mahkemece re'sen ödettilmesine hükmolunur.

Faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bir bankanın; hukuken veya fiilen yönetim ve denetimini elinde bulundurmuş olan gerçek kişi ortaklarının, kredi kuruluşunun kaynaklarını, kredi kuruluşunun emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak kendilerinin veya başkalarının

menfaatlerine kullandırmak suretiyle, kredi kuruluşunu her ne suretle olursa olsun zarara uğratmaları zimmet olarak kabul edilir. Bu fiilleri işleyenler hakkında on yıldan yirmi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezasına hükümlenir; ancak, adli para cezasının miktarı bankanın uğradığı zararın üç katından az olamaz. Ayrıca, meydana gelen zararın müteselsilen ödettilmesine karar verilir.

Soruşturma başlamadan önce, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte ikisi indirilir.

Kovuşturma başlamadan önce, gönüllü olarak, zimmete geçirilen para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların aynen iade edilmesi veya uğranılan zararın tamamen tazmin edilmesi hâlinde, verilecek cezanın yarısı indirilir. Bu durumun hükümden önce gerçekleşmesi hâlinde, verilecek cezanın üçte biri indirilir.

Zimmet suçunun konusunu oluşturan para veya para yerine geçen evrak veya senetlerin veya diğer malların değerinin azlığı nedeniyle, verilecek ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

Diğer kanunlara aykırılıklar

MADDE 161. — Bu Kanuna göre suç teşkil eden hareket ve fiiller başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde, faileri hakkında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun sorumluluğu gerektiren hükümleri saklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Kovuşturma Usûlü**

Yazılı başvuru ve müdahale

MADDE 162. — Bu Kanunda belirtilen suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturma yapılması, Kurum veya Fon tarafından Cumhuriyet savcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir. Ancak, 160 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturmalar Kurumun veya Fonun yazılı bildirim üzerine veya gecikilmesinde sakınca görülür hallerde re'sen Cumhuriyet savcılarınca yapılır ve Kurum ve Fon haberdar edilir. Bu fıkra uyarınca yapılan soruşturmalar neticesinde açılan kamu davalarında, Kurumun veya Fonun başvuruda bulunması hâlinde, bunlar başvuru tarihinde müdahil sıfatını kazanırlar.

İtibarın zedelenmesi, sırların açıklanması ve zimmet suçlarından dolayı ilgililerin dava hakkı ile 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri saklıdır.

İtiraz ve bildirim

MADDE 163. — Bu Kanunun 162 nci maddesi uyarınca başlatılan soruşturmalar neticesinde kovuşturmayla yer olmadığına karar verilirse, bu karar ilgisine göre Kuruma veya Fona ve ilgili bankaya tebliğ edilir. Kurum, Fon ve ilgili banka kendisine tebliğ edilen bu kararlara karşı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraza yetkilidir.

Kamu davası açılması hâlinde, iddianamenin bir örneği ilgisine göre Kuruma veya Fona tebliğ edilir.

Özel görev

MADDE 164. — Bu Kanunda tanımlanan düzeltici, iyileştirici ve kısıtlayıcı önlemleri almamak, işlemlerin kayıt dışı bırakılması ve gerçeğe aykırı muhasebeleştirme ve zimmet suçları ile sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, bankacılık ve müşteri sırlarının açıklanması, bankacılık faaliyeti çerçevesinde işlenen nitelikli dolandırıcılık, bu suçların işlenmesi amacıyla yönetlik olarak örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak veya bu suçlarla bağlantılı olup da ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlara ait davalar, fiilin işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan (1) numaralı ağır ceza mahkemelerinde görülür. Gerekli görülür yerlerde Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu tür suçlara bakmak üzere o yerlerdeki diğer ağır ceza mahkemeleri de görevlendirilebilir veya yeni ağır ceza mahkemesi de kurulabilir.

Bilirkişi incelemesi

MADDE 165. — Bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak, bu Kanunda ve diğer kanunlarda öngörülen suçlardan dolayı açılan ceza davalarında bilirkişi, raporunu dosyanın kendisine verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mahkemeye verir. Bu süre hâkim tarafından iki aya kadar uzatılabilir. Bu süre içerisinde de rapor mahkemeye verilmediği takdirde görev, ücret ödenmeksizin bilirkişiden alınır ve yeni bilirkişi atanır. Bilirkişilik görevi bu şekilde kendisinden alınan kişiler, bir yıl süreyle bu Kanun kapsamında hiçbir davada bilirkişi olarak atanamazlar. Bu kişiler, raporların süresinde verilmemesinin sebep olduğu masrafları ödemeye ve ayrıca beşyüz güne kadar adli para cezasına mahkûm edilirler. Dosyanın bilirkişiye tevdi tarihinde dava zamanasını süresi durur. Bilirkişinin raporunu mahkemeye verdiği tarihten itibaren bu süre kaldığı yerden işlemeye devam eder.

Kurum, Fon, Fon bankaları ile bankaların iflas idareleri tarafından açılan hukuk davalarında gerekli görülen hâllerde, yaptırılacak bilirkişi incelemelerinde bilirkişi, raporunu dosyanın kendisine verildiği tarihten başlayarak üç ay içinde mahkemeye verir. Bu süre hâkim tarafından iki aya kadar uzatılabilir. Bu süre içerisinde de rapor mahkemeye verilmediği takdirde görev, ücret ödenmeksizin bilirkişiden alınır ve yeni bilirkişi atanır. Bilirkişilik görevi bu şekilde kendisinden alınan kişiler, bir yıl süreyle bu Kanun kapsamında hiçbir davada bilirkişi olarak atanamazlar. Bu kişiler, raporların süresinde verilmemesinin sebep olduğu masrafları ödemeye ve ayrıca beşyüz güne kadar adli para cezasına mahkûm edilirler.

Özel soruşturma ve kovuşturma

MADDE 166. — 160 ncı maddenin üçüncü fıkrası kapsamına giren suçların soruşturma ve kovuşturmalarında aşağıdaki hükümler tatbik olunur:

a) Soruşturma, iş bölümü ilişkilerine göre, Cumhuriyet savcılarınca veya görevlendireceği Cumhuriyet savcılarınca bizzat yürütülür. Bu suçlar, görev sırasında veya görevden dolayı işlenmiş olsalar bile, Cumhuriyet

savcılarınca doğrudan soruşturma yapılır.

b) Bu suçların soruşturma ve kovuşturmalarında, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 135 ilâ 138 inci maddeleri de uygulanır.

c) Bu suçlarla ilgili soruşturma ve kovuşturmalarda kolluk; soruşturma ve kovuşturma sebebiyle şüpheli, sanık, tanık, bilirkişi ve suçtan zarar görenleri, Cumhuriyet savcısının veya mahkeme naibinin veya istinabe olunan hâkimin emriyle belirtilen gün, saat ve yerde hazır bulundurmaya mecburdur. Bu emir, çağrılanlar hakkında kolluğa ihzar müzekkeresinde olduğu gibi zor kullanma yetkisi verir.

d) Cumhuriyet başsavcılıkları, bu suçların soruşturmasında gerekli olması hâlinde, geçici olarak yargı çevresi içerisinde veya dışındaki, genel bütçeli dairelere ve katma bütçeli idarelere, bütün kamu kurum ve kuruluşlarına, belediyelere, bankalara ait bina, araç, gereç ve personelden yararlanmak için istemde bulunabilirler. Bu istemler, ilgili kurum ve makamlarca geciktirilmeksizin yerine getirilir. Özürsüz olarak bu istemleri yerine getirmeyen sorumlu kişiler, üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

e) Soruşturmanın gerekli kıldığı hâllerde, suç mahalli veya delillerin bulunduğu yerlere gidilerek soruşturma yapılır.

f) Soruşturmanın sonuçlanmasına kadar, bu suç faillerinin her türlü mal, alacak, para ve sair eşyalarına hâkim kararı, gecikmesinde sakınca olunan hâllerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile el konulur. Bu suçlara iştirak edenler ile suç faillerinin bu suçlar nedeniyle elde ettiği her türlü haksız kazanımın transferi sonucu elde edilen, kan ve kayın hısımlar ile üçüncü şahıslar nezdindeki mal, alacak veya sair her türlü şeylere de Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile el konulur.

g) El koyma kararı yirmidört saat içinde yetkili ve görevli sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim kırksekiz saat içinde kararını açıklar. Aksi halde el koyma hükümsüz kalır.

İnfaz

MADDE 167. — 160 inci maddede yazılı suçlardan dolayı mahkûm olanlar, Fona veya Hazineye olan borçları ve tazminatları ödemediği veya bu borçlar ve tazminatlar malvarlıklarından tahsil olunamadığı sürece, bunlar hakkında koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.

ONBEŞİNCİ KISIM

Son Hükümler

Kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 168. — A) Bu Kanunun geçici maddelerindeki düzenlemeler hariç olmak üzere, 18.6.1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

B) İkrazatçılık hariç ödünç para verme işlerine ve finansal kiralama faaliyetlerine ilişkin olarak 9.12.1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda yer alan görev ve yetkilere ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

C) 10.6.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununun;

a) 30 ve 34 üncü maddeleri hariç olmak üzere, diğer maddelerinde yer alan "Bakanlar Kurulu" ibareleri "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu",

b) "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlık" ibareleri ise "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu",

c) 32 nci maddesinin (b) bendi "10 uncu maddesinde belirtilen yönetmelik Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca,"

Şeklinde değiştirilmiştir.

D) 30.9.1983 tarihli ve 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararnamenin;

a) 12 ve 13 üncü maddelerinde yer alan "Müsteşarlık" ibareleri "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu",

b) 14 üncü maddesinin birinci fıkrası "Bu Kanun Hükümünde Kararnameye tâbi finansman şirketleri ve faktoring şirketlerinin faaliyetleri Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, ikrazatçıların faaliyetleri ise Müsteşarlıkça denetlenir.",

c) 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrası "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu finansman şirketleri ve faktoring şirketlerinden, Hazine Müsteşarlığı ise ikrazatçılardan her türlü bilgi ve belgeyi talep edebilir."

Şeklinde değiştirilmiştir.

E) 90 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 13 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşünü alarak" ibaresi ile beşinci fıkrasında yer alan "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın da görüşlerini alarak" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

F) 14.1.1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 inci maddesinin (I) numaralı fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmış ve (II) numaralı fıkrası ile 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

II — Bankalar ve elektronik ödeme araçlarını çıkaran kuruluşlar dâhil olmak üzere Bankaca uygun görülecek diğer malî kuruluşlar, Banka nezdinde açılacak hesaplarda yükümlülükleri esas alınarak, nakden zorunlu karşılık tesis ederler. Zorunlu karşılığa tâbi yükümlülüklerin kapsamı, zorunlu karşılıkların oranı, tesis süresi ve bu yükümlülükler için tesis edilen karşılıklara gerektiğinde ödenecek faiz oranı, mevduat veya katılım fonlarından olağanüstü çekilişler ile birleşme, devir ve bölünme hâllerinde yapılacak işlemler de dâhil olmak üzere uygulamaya yönelik her türlü usûl ve esaslar Bankaca belirlenir.

Yukarıda belirtilen kuruluşların taahhütlerine karşı bulunduracakları umumi disponibilitenin nitelik ve oranı, gerektiğinde Bankaca tespit edilir.

Bankaca yapılacak düzenlemeye göre zorunlu karşılıkların Banka nezdindeki hesaplarda bloke olarak

tutulmasının istenmesi hâlinde, bloke hesaplarda tutulan zorunlu karşılıklar, hiçbir amaç ve konunun finansmanı için kullanılamaz, temlik ve haciz edilemez.

Zorunlu karşılıkların ve umumi disponibilenin süresinde tesis edilmemesi veya eksik tesis edilmesi hâlinde Banka, belirleyeceği usûl ve esaslara göre, eksik kısım için; Banka nezdindeki hesaplarda faizsiz mevduat tutulmasını istemeye veya cezaî faiz tahakkuk ettirmeye yetkilidir. Tahakkuk ettirilen cezaî faiz alacakları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince tahsil edilir. Tahsil edilen cezaî faizler Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna gelir kaydedilir.

Madde 44.— Banka, Türkiye'de faaliyette bulunan mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, finansal holding şirketleri, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri ile Banka ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirlenecek diğer malî kuruluşların müşterilerinin risk durumlarına ilişkin bilgileri nezdinde toplamak, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve ilgili kuruluşlar ile paylaşmak üzere Risk Merkezi kurar.

Yukarıda belirtilen kuruluşlar, bankalar bakımından keşide ettikleri protestolar da dâhil olmak üzere, müşterilerinin risk durumları hakkında istenecek her türlü bilgiyi belirlenecek biçim ve içerikte vermekle yükümlüdür. Risk Merkezinin bütün işlem ve kayıtları gizlidir.

Risk Merkezince sağlanacak bilgilerin biçim ve içeriğine, derlenmesine, paylaşılmasına ve diğer hususlara ilişkin usûl ve esaslar Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun uygun görüşü alınmak suretiyle Bankaca belirlenir.

G) 15.7.1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 14 üncü maddesinin (A) fıkrasının birinci paragrafına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu üyeleri için, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilme ve emekli keseneklerinin bu derecelerden kesilmesi şartı aranmaz.

H) 30.1.2002 tarihli ve 4743 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin yedinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

I) 13.6.1945 tarihli ve 4759 sayılı İller Bankası Kanununun mülga 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 24.— Kredilere ve diğer alacaklara karşılık ayrılmasına ilişkin yükümlülük 24.4.2003 tarihinden itibaren Banka hakkında uygulanmaz.

İ) 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) bendinde yer alan "Bankalar Yeminli Murakıp ve Murakıp Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda görevli Bankacılık Uzmanı, Hukuk Uzmanı ve Bilişim Uzmanı ile bunların yardımcıları" ibaresi eklenmiştir.

J) 11.1.1954 tarihli ve 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun 6 ncı maddesi ile 15 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 6.— Hisse senetleri (A), (B), (C) ve (D) gruplarına ayrılmış olup; nama yazılıdır.

Bankanın İdare Meclisi Genel Müdürlüğe birlikte, toplam dokuz üyeden oluşur. Her grubun İdare Meclisinde sahip olacağı üye sayısı Banka ana sözleşmesinde gösterilir.

(A) grubu üyelerinden biri Vakıflar Genel Müdürlüğünü temsil etmek üzere Başbakan tarafından, (A) grubunun diğer üyeleri ile (B), (C) ve (D) grubu üyeleri Genel Kurulca seçilir.

Mülga kanunlara yapılan atıflar

MADDE 169. — Diğer kanunlarda mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununa yapılan atıflar bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

Diğer kanunlarda ve mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu ve bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununda özel finans kurumlarına yapılan atıflar, katılım bankalarına yapılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanuna göre çıkarılacak yönetmelik, tebliğ ve kararlar yürürlüğe girinceye kadar, kaldırılan hükümlere dayanılarak çıkarılan düzenlemelerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Bu Kanunda öngörülen düzenlemeler bir yıl içerisinde yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 2. — 12.5.2001 tarih ve 4672 sayılı Kanunun geçici 2/a maddesi hükümleri saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Kurum tarafından daha önce faaliyet izni verilmiş olan tüm bankalar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki kanunlara uygun olarak yapmakta oldukları faaliyetlerine devam ederler. Bankalar bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren, iki ay içinde faaliyet gösterdikleri alanları bildiren beyannameyi Kuruma verirler. Bankalar, faaliyetlerini bu Kanunun 4 üncü maddesi kapsamındaki faaliyet konularını genişletmeden önce Kurumdan izin almak zorundadır.

Bankalar ve finansal holding şirketleri durumlarını, bu Kanun hükümlerine bir yıl içinde intibak ettirmek zorundadır.

Halen faaliyette bulunan özel finans kurumları, bir yıl içerisinde ticaret unvanlarını katılım bankası ibaresini de kapsayacak şekilde değiştirmek ve mevcut durumlarını Kanunun finansal raporlamayla ilgili hükümlerine intibak ettirmek zorundadır. Özel Finans Kurumları Birliği Türkiye Katılım Bankaları Birliği olarak addolunur ve bu Kanunun hükümlerine tâbi olup, üç ay içinde durumunu bu Kanun hükümlerine uygun hale getirir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Kurumca yetkilendirilen Bağımsız denetim kuruluşları durumlarını 31.12.2006 tarihine kadar 36 ncı madde hükmüne uygun hale getirmek zorundadır.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunun 54 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki yüzde yirmibeşlik oran, bir risk grubuna kullanılabilir kredi yönünden, 31.12.2005 tarihine kadar yüzde otuzbeş, 1.1.2006 tarihinden itibaren yüzde yirmibeş olarak; yüzde yirmilik oran, 31.12.2005 tarihine kadar yüzde otuzbeş, 1.1.2006 tarihinden 31.12.2006 tarihine kadar yüzde yirmibeş, 1.1.2007 tarihinden itibaren yüzde yirmi olarak uygulanır.

Bu Kanunun 54 üncü maddesindeki kredi sınırlarına ilişkin hesaplamalarda ortaklık payları; 2005 yılında

yüzde kırk, 2006 yılında yüzde elli, 2007 yılında yüzde altmış, 2008 yılında yüzde yetmişbeş, 2009 yılında yüzde doksan, 1.1.2010 tarihinden itibaren yüzde yüz oranında dikkate alınır.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, iştirak tutarları Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen oranların altında olan kredi kuruluşları, hiçbir şekil ve surette bu maddede yer alan oranları aşamazlar. Aynı tarih itibarıyla iştirak tutarları Kanunda belirtilen oranlardan herhangi birini aşan kuruluşlar, aşım tutarlarını, 31.12.2005 tarihine kadar yüzde yirmisini, 31.12.2006 tarihine kadar yüzde kırkını, 31.12.2007 tarihine kadar yüzde altmışını, 31.12.2008 tarihine kadar yüzde seksenini, 31.12.2009 tarihine kadar yüzde yüzünü itfa etmek suretiyle giderirler.

GEÇİCİ MADDE 7. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamında sandık ve vakıfları bulunan bankalar durumlarını 31.12.2007 tarihine kadar 58 inci madde hükmüne uygun hale getirmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 8. — Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Kuruma yarışma ve yeterlilik sınavıyla alınmış; avukat (Kurum uzman yardımcısı) ve Kurum uzman yardımcıları, bankacılık uzman yardımcısı olarak atanır. Kurumda yeterlik sınavını geçerek avukat (Kurum Uzmanı) ve Kurum Uzmanı unvanını kazanmış olanlar bankacılık uzmanlığına atanır. Bunların Kurumda çalıştıkları süreler bankacılık uzman yardımcılığı ve bankacılık uzmanlığında geçmiş sayılır.

Bu Kanunun yayımı tarihinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda görev yapan personelden; Kurum Uzmanı olarak görev yapmış ve geldikleri kurumlarda mesleğe özel yarışma sınavıyla alınmış ve yeterlik sınavında başarılı görülerek uzman, müfettiş ve benzeri unvanlarda görev yapmış olanlar ile en az doktora derecesine sahip olanlar bankacılık uzmanlığına atanmış sayılırlar. Bunların geldikleri kurumlarda uzman, müfettiş ve benzeri unvanlarda ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunda çalıştıkları süreler bankacılık uzmanlığında geçmiş sayılır. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce başka kurumlardan naklen atanmış bankalar yeminli murakıp ve yardımcılarının geldikleri kurumlarda çalıştıkları süreler Kurumda geçmiş sayılır.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkrasında zikredilen Kurum uzmanları dışında kalan Kurum uzmanları ve avukatlar aynı kadro unvanlarıyla görevlerine devam ederler. Bu kadrolara bir daha atama yapılmaz. Bu kişiler görevde kaldıkları sürece bankacılık uzmanlarının aylık, malî, sosyal ve emeklilik haklarından aynen yararlanırlar.

GEÇİCİ MADDE 9. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki Hazine Müsteşarlığının 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu hükümleri ile 90 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ikrazatçılık dışındaki hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili personeli, muvafakatları alınmak kaydıyla ve 1.1.2006 tarihine kadar talep etmeleri hâlinde Kuruma naklen atanır. Kanun yürürlüğe girdiği tarihte, Müsteşarlığın ilgili personelinden yurt dışı teşkilatında görev yapan veya uluslararası kuruluşlarda görevli bulunan, lisans üstü eğitim nedeniyle yurt dışında bulunan veya askerlik ya da sair nedenlerle ücretsiz izinli olanların naklen atanma hakları saklıdır. Süresi içinde kullanılmayan haklar geçersiz olur.

Hazine Müsteşarlığından naklen atanacak ilgili personelden, yaş şartı dışındaki şartları taşıyan ve Kurulca belirlenecek usûl ve esaslara göre en az üç yıllık hizmeti bulunanlar bankacılık uzmanı, üç yıldan az hizmeti olanlar bankacılık uzman yardımcısı olarak atanır. Bunların geldikleri kurumda çalıştıkları süreler bankacılık uzman ve uzman yardımcılığında geçmiş sayılır. Naklen atanan personelden Müsteşarlığa karşı mecburi hizmet yükümlülüğü bulunanların Kurumda geçirdikleri süreler bu yükümlülüklerin ifasında dikkate alınır.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre Hazine Müsteşarlığından naklen ataması yapılan personelin kadroları hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvelin Hazine Müsteşarlığına ait bölümünden çıkartılmış sayılır.

Kurum veya Fon personeli iken Fonda veya Kurumda geçici olarak görevlendirilen personel, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde kurumlarına iade edilmemeleri hâlinde buldukları Kurumda veya Fonda durumlarına uygun kadro veya pozisyonlara atanırlar. Bunlara ödenecek farklar hakkında geçici 20 nci maddenin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 10. — Bu Kanun yayımlandığı tarihte halen Fonda çalışmakta olan personelden, Kanun ile Fona verilen aslî ve sürekli görevler ile diğer hizmetleri yürütecek olanlar, öğrenim durumları, hizmet süreleri ve Fon Kurulu tarafından belirlenecek diğer hususlar dikkate alınarak bu Kanuna ekli (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kadro ve pozisyonlara atanır.

GEÇİCİ MADDE 11. — Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, 26.12.2003 tarihine kadar temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fona intikal eden ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izin ve yetkileri ilişkili Bakan, Bakanlar Kurulu veya Kurul tarafından kaldırılarak tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen veya Fon tarafından tasfiye işlemleri başlatılan bankalar hakkında başlatılan işlemler sonuçlanıncaya ve her türlü Fon alacakları tahsil edilinceye kadar bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunun 14, 15, 15/a, 16, 17, 17/a ve 18 inci maddeleri, ek 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri ile geçici 4 üncü maddesi hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce haklarında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanun gereği mal bildiriminde bulunması gerekenlerin, bildirimde belirtmedikleri veya gerçeğe aykırı olarak bildirdikleri her türlü taşınır ve taşınmaz mal, hak ve alacak ile gelir ve harcamalar da haksız mal edinme hükümlerine tâbidir. Haksız mal edinmediğini ispat edene bu hüküm uygulanmaz.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 ve 65 inci maddeleri ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca işlem yapılan bankalar ile tasfiyeye tâbi tutulan veya tasfiye işlemi başlatılan bankalar hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (5) ve (6) numaralı fıkraları hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 12. — 13.11.1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendinin (6)

numaralı alt bendi; bu Kanunun 134 üncü maddesinin dokuzuncu, onuncu, onbirinci, onikinci ve onüçüncü fıkraları, 136 ncı maddesi, 137 nci maddesi, 138 inci maddesinin ikinci fıkrası ve geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 71 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükümlerine göre faaliyet izni kaldırılan veya Fona devredilen bankalar ile 26.12.2003 tarihine kadar temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fona intikal eden ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izin ve yetkileri ilişkili Bakan, Bakanlar Kurulu veya Kurul tarafından kaldırılarak tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen veya Fon tarafından tasfiye işlemleri başlatılan bankalar hakkında uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 13. — Sermayesinin yarısından fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ya da hisselerinin çoğunluğu üzerinde bu kurum ve kuruluşların idare ve temsil yetkisi bulunan ve özel kanunla kurulmuş bankalarda (Tasfiye Hâlinde T. Emlak Bankası A.Ş. dâhil) 26.12.2003 tarihinden önce bankacılık teamüllerine göre teminatl ve/veya yetersiz teminatl kredi kullanıp da vadesi geçtiği halde henüz ödenmemiş, süresi uzatılmamış veya yeniden yapılandırılmamış kredileri kullananlar ya da yeniden yapılandırma şartlarını ihlal edenler ile münferit veya karşılıklı verilen banka teminat mektupları, kabul kredileri ve avaller, taşınır ve taşınmaz rehni, ipotek, üst hakkı, intifa hakkı ve oturma hakkı gibi her türlü sınırlı aynî hak tesisine ilişkin sözleşmeden doğan hakların da diğer bankaların ve üçüncü kişilerin muvazaadan arî hakları aleyhine olmamak üzere Fon alacaklarının tahsiline ilişkin 123, 134, 136, 137, 138, 140, 142 ve 165 inci madde hükümleri, tasarrufun iptali davalarında aciz vesikası şartı aranmaması, tüzel kişilerin kanunî temsilcileri ile borçlu ve borçla diğer ilgililerin yurt dışına çıkmasını yasaklama dâhil bankalarınca uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 14. — 13.11.1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendinin (6), (7) ve (8) numaralı bentleri ile bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Kanunun 15/a maddesi ve 22 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasında sayılan ceza ve hukuk davalarını kovuşturan, soruşturan ve yürüten Cumhuriyet savcılar ile hâkimler bu işleri ivedilikle yürütürler ve görevleri süresince disiplin nedenleri hariç mazeretleri ve istemleri olmadıkça üç yıl süre ile başka bir yere veya göreve atanamazlar. Görev süresi dolanlar tekrar atanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 15. — Bu Kanunun yayımı tarihinden önce iflas etmiş olan bankaların tasfiyesi, tekemmül ettirilen işlemler ve yapılan sıra cetvelleri saklı kalmak kaydıyla iflas idareleri tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülür. Bu maddenin uygulanmasında iflas idareleri bu Kanunun 106 ncı ve 140 ncı maddesinde Fona verilen yetkileri haizdir.

GEÇİCİ MADDE 16. — Bu Kanun ile Fon alacağının tahsili bakımından yarar görülerek zamanaşımı ve diğer konularda Fon lehine getirilen hükümler makale şamildir.

GEÇİCİ MADDE 17. — Kurul Başkanı ve Fon Kurulu Başkanı hariç olmak üzere, Kurula ve Fon Kuruluna ilk atanan üyelerin üçte biri iki yılda bir yenilenir. İkinci yılın sonunda kur'a sonucu üyelikleri sona eren üyeler bir defalığına tekrar atanabilir.

GEÇİCİ MADDE 18. — Bu Kanunun yayımını izleyen bir ay içerisinde mülga 4389 sayılı Kanunla kurulan Güvence Fonu tutarları Fona devredilir.

GEÇİCİ MADDE 19. — Bu Kanunun 100 üncü maddesinin son fıkrası gereğince Kurum ile Fon tarafından müştereken belirlenecek hususlar üç ay içinde belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 20. — Bu Kanun ile yapılan yeni düzenleme sebebiyle Kurumda görev unvanları değişmeyenler aynı unvanlı kadrolarına atanmış sayılırlar. Bu şekilde atanan personele, atandıkları tarihteki eski pozisyonlarına ilişkin olarak almakta oldukları aylık ücret (fazla mesai ücreti hariç), ikramiye ve benzeri adlarla yapılan ödemelerin toplam net tutarı; atandıkları yeni kadrolarına ilişkin olarak yapılan her türlü ödemelerin (fazla mesai ücreti ve performans dayalı ödül hariç) toplam net tutarından fazla olması hâlinde, aradaki fark atandıkları kadroda kaldıkları sürece herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın her ay tazminat olarak ödenir. İsteğe bağlı olarak, atandıkları kadro unvanında herhangi bir değişiklik olanlarla başka kurumlara geçenlere fark tazminatı ödenmesine son verilir.

Görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar Kurumda, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde durumlarına uygun yeni bir kadroya atanır. Atama işlemi yapıncaya kadar Kurumca ihtiyaç duyulan işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar eski görev unvanlarına ait aylık ücret (fazla mesai ücreti hariç), ikramiye ve benzeri adlarla yapılan ödemeleri almaya devam ederler. Ataması yapılan personelin aylık ücretleri ile her türlü malî ve sosyal haklarında meydana gelen farklar hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görev yapmakta olan Kurul Başkan ve üyelerinin üyelikleri görev sürelerinin sonuna kadar devam eder. Kurul Başkan ve üyelerinin ücretleri ile her türlü malî ve sosyal haklarında görevde buldukları sürece bu Kanunda yapılan düzenlemeler sebebiyle meydana gelen farklar hakkında da birinci fıkra hükmü uygulanır.

Yukarıdaki hükümler, Fon Kurulu Başkan ve üyeleri ile bu Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde belirtilen kadrolara atanacak personel hakkında da uygulanır.

Kamu kurum ve kuruluşları ile Merkez Bankası personeli iken Kurumda veya Fonda görev alanlar istekleri hâlinde ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde talepte bulunmaları kaydıyla, geldikleri kurumlarda durumlarına uygun bir göreve atanırlar. Bu takdirde, Kurumda veya Fonda geçirdikleri süreler tâbi oldukları kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilir.

GEÇİCİ MADDE 21. — Bu Kanun uyarınca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olan Kurum ve Fon personelinin Kurum ve Fonda geçen hizmet süreleri, öğrenim durumu itibarıyla yükselebilecekleri dereceyi aşmamak koşuluyla 657 sayılı Kanunun ek geçici 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ile 2.2.2005 tarihli ve 5289 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilir.

Bu suretle 5434 sayılı Kanuna tâbi olan personelin kazanılmış hak aylık derecelerinde değerlendirilemeyen geçmiş hizmet süreleri emekli keseneğine esas aylıklarında değerlendirilir.

Söz konusu personele, iş mevzuatına göre herhangi bir tazminat ödenmez. Bu personelin önceden kıdem tazminatı ödenmiş süreleri hariç kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde geçmiş olan hizmet süreleri 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli sandığı ikramiyelerinin hesabında dikkate alınır.

GEÇİCİ MADDE 22. — T.C. Emekli Sandığı dışındaki sosyal güvenlik kurumlarından emekli olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Kurul ve Fon Kurulu üyeliklerine atanarlardan T.C. Emekli Sandığıyla ilişkilendirilmelerini isteyenler, göreve başladıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren T.C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilirler. Bu süreye ait emekli kesenek ve karşılıkları genel esaslara göre T.C. Emekli Sandığına ödenir.

GEÇİCİ MADDE 23. — 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personeli için kurulmuş bulunan sandıkların iştirakçileri ile malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortasından aylık veya gelir bağlanmış olanlar ile bunların hak sahipleri herhangi bir işleme gerek kalmaksızın bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç yıl içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilerek 506 sayılı Kanun kapsamına alınır. Devir tarihi itibarıyla sandık iştirakçileri 506 sayılı Kanun kapsamında sigortalı sayılırlar.

Devre esas olmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, Sosyal Sigortalar Kurumu, Sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluş ve sandığı temsilen birer üyenin katılımıyla oluşturulacak komisyonca her bir sandık için sandıktan ayrılan iştirakçiler de dâhil olmak üzere, devir tarihi itibarıyla devredilen kişilerle ilgili olarak, sandıkların 506 sayılı Kanun kapsamındaki gelir ve giderleri dikkate alınarak yükümlülüğünün peşin değeri hesaplanır. Peşin değerın aktüeryal hesabında kullanılacak teknik faiz oranı olarak 30.6.2005 tarihi itibarıyla en uzun vadeli iskontolu Yeni Türk Lirası cinsinden ihraç edilmiş Devlet iç borçlanma senedinin ihraç anındaki nominal faiz oranının Orta Vadeli Programda açıklanan tüketici fiyat indeksi yıl sonu enflasyon hedefi kullanılarak reel hale getirilen faiz oranı esas alınarak belirlenir.

Belirlenen peşin değer, onbeş yıldan fazla olmamak üzere, yıllık eşit taksitlerle her yıl için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak Yeni Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin yıllık ortalama nominal faizi üzerinden sandıklardan ve bu sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlardan müteselsilen Sosyal Sigortalar Kurumunca 506 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Devir işlemi tamamlanıncaya kadar, sandık iştirakçilerine sağlanan sosyal sigorta yardımları ile iştirakçilerin primlerinin tahsiline ilgili sandık mevzuat hükümlerine göre sandıklarca devam edilir.

Bu madde kapsamındaki yükümlülüklerin devrinden sonra sandıklar, 506 sayılı Kanunun öngördüğü sosyal haklarının ve ödemelerinin üzerinde sağladıkları sosyal sigorta haklarına ve ödemelerine devam edebilirler.

Devralınan iştirakçilerin hizmet yılları ve primleri ödemek veya ödenmiş olmak suretiyle 506 sayılı Kanuna göre emsallerine uygun olarak intibaklarının yapılması da dâhil olmak üzere, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar, Komisyonun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

Söz konusu sandıklar ve sandık iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlar ile kurum bu madde uygulamasına ilişkin tüm işlemler nedeniyle doğacak her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.

Yürürlük

MADDE 170. — Bu Kanunun; 90 ve 91 inci maddeleri bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde, 168 inci maddesinin (B), (C), (D) ve (E) fıkraları 1.1.2006 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 171. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ÖZGEÇMİŞ

ADI SOYADI : Nuray YÜZBAŞIOĞLU

STAJLAR

2004 Ağustos : Merkez Bankası
2004 Haziran : Hazine müsteşarlığı
2003 Temmuz : Halk Bankası
2003 Haziran : Devlet Planlama Teşkilatı

SEMİNER VE KURSLAR

Sunum Becerileri – Temmuz 2006 (ABC Eğitim Akademisi)
Yönetimde İnsan İlişkileri – Mart 2005 (XYZ Eğitim & Danışmanlık)
Kariyer yönetimi ve Liderlik

EĞİTİM

Hacettepe Üniversitesi
Anadolu Üniversitesi
Bursa Osmangazi Ticaret Lisesi

İŞ TECRUBELERİ

2012: TBMM Milletvekili Danışmanı
2011: Gazi Üniversitesi Öğretim görevlisi
2008: Memur sendikası
2004: TESKOMB